

MUSÉUM REGIUM
SEU
CATALOGUS
Rerum tam naturalium, quam
artificialium,
QUÆ
IN BASILICA BIBLIOTHECÆ
AUGUSTISSIMI DANIÆ NORVEGIÆq;
MONARCHÆ
CHRISTIANI
QVINTI

Hafniæ asservantur,

Descriptus.

Ab

OLIGERO JACOBÆO,

Med. & Phil. Prof. Regio.

CUM PRIVILEGIO.

HAFNIÆ,

Literis Reg. Celf. Typogr. JOACHIM SCHMETGEN,
ANNO M. DC. XCVI.

SUMMA PRIVILEGI.

Leopoldus Divinâ favente Clementiâ Electus Romanorum Imperator, Semper Augustus, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex, Privilegio singulari sanxit, ne qvis intra sacri Romani Imperii regnorumqve ac ditionum hæreditiarum fines Muséum hoc Regium intra qvindécim annos à die perfectæ primæ editionis, sive in toto sive in parte mutatisve titulis, qvocunqve modo & formâ id fiat, recudere aut aliò recudendum dare, adducere, vendere vel distrahere apertè vel occultè præsumat, citra voluntatem OLIGERI JACOBÆI ejusve hæredum vel Substituti. Qui fecit fererit, librorum confisratione & pœnis, qvæ latius in diploma te continentur, mulctabitur.

Vienna die 13. Maj 1695.

Augustissimo Monarchæ
CHRISTIANO QVINTO,
REGI HÆREDITARIO
DANIAE, NORVEGIÆ, VANDALORUM
GOTHORUMQVE,

DUCI
SLESVICI, HOLSATIÆ, STORMARIÆ
ET DITHMARIÆ,
COMITI
IN OLDENBORG ET DELMENHORST;
STUPENDA NATURÆ ARTISQVE OPERA
MUSÉO REGIO INCLUSA,

QVÆ
MISSA PER IMMENSA TERRARUM, PER PROFUN-
DA PELAGI, INDAGINE
VEL IN BORÉO ORBE
TELLUS PATRIA SUPPEDITAVIT,
VEL AB OCEANO UTROQVE, AB ORTU SOLIS
AB OCCASU HESPERIO
COLLECTA
VELUT TRIBUTARIUS MISIT ORBIS PERE-
GRINUS,

QVI
MUMIAS PYRAMIDUM ÆGYPTI,
CROCODILOS ET HIPPOPOTAMOS NILI,
OSTREA MARIS PERSICI,
GEMMAS ET IDOLA INDIÆ,
PORCELLANAM CHINÆ, PICTURAS JAPONIÆ,

¶:(◎):¶

MARMORA ET ANTIQVITATES ITALIÆ,
INNUMERA BELGII. GALLIÆ, GERMANIÆ, HUN-
GARIÆ

E DISJUNCTIS LATÈ SEDIBUS
IN UNO JAM DANIÆ GAZOPHYLACIO
CONJUNCTA MIRATUR,
PIO OBSEQVIO, SUBMISSO CALAMO
DESCRIPTA

HUMILLIMÈ OFFERT

ET

JUNCTIS CUM ORBE BOREALI VOTIS
Patriæ Patri
PIO, FELICI, INVICTO
PERPETUUM IN OSTRO ET DIADEMATE
SPLENDOREM,
FIRMUM IN DOMO REGNATRICE ROBUR,
VITAM IN TERRIS COELO COÆVAM
INTIMÈ EXOPTAT

SACRÆ REG: MAJESTATIS

Devotissimus Subditus

OLIG. JACOBÆUS.

LECTORI S.

Heatro Orbis publico Muséum Regium
se sifit, breviter descriptum, & sidere felici, jubente
sic sacrâ Regiâ Majestate, prâlis impressum. Va-
stum penè Orbem, & quicquid vel produxit natura
fœcundior, vel excogitavit ars subtilior, ambitu suo
claudit, res plurimas ostentans, qua à vulgi obser-
vatione remotæ omnium in se oculos convertunt.
Quemadmodum enim vim auri ingentem mercesq;
alias insignes Salomoni sapientissimo Regnum Ophir olim suppeditavit,
ita modô non dispari Regi nostro clementissimo, redivivo in septentrione
Salomoni, res varias pretiosas ab utroq; solis termino Orbis universus submi-
nistrait, & in Augustum hoc sapientie domicilium ac velut Capitolium ater-
nitatis certatim contulit. Est quippe in confessu, Reges ac Principes aliosq;, qui
spiritu heroico calent, naturæ artisq; studia, qua basilicas ipsas ac palatia in-
trant, sapienter excoluisse, ipsumq; Salomonem, prâter opes immensas, eam à Dœ
adeptum fuisse sapientiam, ut recondita quoq; naturæ perspexerit, & de cedro
Libani ad hyssopum usq; è pariete egredientem differuerit. Augustum, quod
rariora hac servat, Palatum structuræ in primis magnificentia superbit, &
immensos illos rerum thesauros per conclavia octo in classes seriemq; ordinatam
distinctos exhibit. Conclave primum varia ex homine desumpta, item quadru-
pedes, aves, pisces, conchylia, plantarum arborumq; partes, lapides, terras, me-
talla & mineralia monstrat. Secundum res varias artificiales ex auro, argento,
are, ferro, ligno, ebore, unicornu, succino elaboratas, & quicquid laboribus ma-
nuariis egregium est, omnibusq; vel Phidia & Praxitelis, vel Lysippi & Polycle-
ti artificis majus. Tertium varia armorum & vestimentorum genera, vasa, u-
tensilia & res alias innumeræ ex Indiâ utrâq; Chinâ, Japoniâ, Turciâ, Tartaria,
& totô fere divisis Orbe Grönlandiâ & Islandia, Insulisq; Ferœnsibus allatas.
Quartum Optica & Mechanica, ab ingenii sagacissimis effecta, & Antiquita-
tum variarum spolia quæsitissima, à temporis edacis jam tutæ injuriis. Quintum
prâter picturas varias Principum & Magnatum, ac res pretiosas innumeræ, Re-
ges, Reginasq; ac Heroes varios illustres artificiō plasticō ita efformatos exhibit,
ut vivis ac spirantibus simillimi videantur. Sextum & septimum picturas rerum
variarum elegantisimas monstrant, quærum hic ubertas tanta, ut parietes totos
velut peristromata artis exquisita, & peripetasmata exornent, artificium tan-
tum, ut penicillum ipsum vel Zeuxis & Apellis, vel Parrhasii & celebriorum
omnium provocent. Octavum numorum tam veterum quam recentiorum,
quos nitor, raritas & artificium nobilitat industria, copiam immensam exhibe-
t. Et licet in conclavi hœc collecta ex omni fere terrarum parte nu-
mismata asserventur, suas hic monetas ostentet Gallia, suas Hispania &
Portugallia, suas Italia, Anglia, Belgium, Svecia, Germania, Hungaria,
Polonia, suas Turcia, India, China, Japonia, ex immensatamen illa farragine,
& spoliis conquisitissimis, jussu sacra Regiæ Majestatis, sola hic numismata
Danica, Romana ac Græca inseruimus. Inter illa verò soli numi aurei familia
Olden-

Oldenburgicae figuris à Calcographo representantur, cùm easdem fere, quas argentei, signaturas exhibeant, secundum etates suas annorumq; scriem dispositi. In rebus mensurandis pedem Danicum, qui à Leydenſi seu Rhinlandico vix differt, in ponderandis verò libras 16 Unciarum pasim adhibuimus. Et prolixiorē quidem adhuc calatum, fontemq; eloquentia uberiorem Basilica hæc ab aliis efflagitare posset, si singula, quæ ambitu suo comprehendit, attentius consideremus. Sub structurâ quippe Muséi hujus Augustissimi Bibliotheca Regia visitur, nulli inter Europæas secunda, quæ Voluminum delectorum copiā insigni oculos animosq; intuentium pascit, ac forulis pluteisq; serie eleganti dispositis innumera exhibit, quæ lucernas eruditorum olen. In parte infimâ structuræ Mars habitat, & tela varia, pyrobolos, catapultas ac instrumenta alia militiæ terrestri destinata monstrat, adeò ut consortio felici Bellona hic ac Sapientiæ armamentaria jungantur, Martemq; cataphractum Pallas haud reformidans literis attollat, quicq; vid alter designat armis. Vale interim, Lector benebole, & ex rebus his creatis Creatorem Omnipotentem ac opera digitorum ejus, in coacervandis verò Natura artiumq; thesauris Augusti nostri sagacitatem veneratione debitâ perpende.

Augustum hæc quodcunq; vides. Quid PRINCIPE majus,
Cujus adoratò Numine crevit opus?
Natura spectas quanta hic certamina & artis,
Eminet hæc, vinci se tamen illa negat.
Addideris tandem facundi Interpretis ora,
Nil desiderio deerit inde tuo.
Atque ubi discedis, miratus singula, dices:
Muséo pulchro pulchrior iste liber.

P. VINDINGIUS.

ARS

ARS NATURAM ALLOQVITUR.

Adesto Rerum Natura
 Hic tua panduntur penetralia
 Hic æmulæ Artis sagacitas tibi disputat
     Victoriam.
 Qvicquid habes & non habes
     Perfecta vel imperfecta
 Oculis oberrantium detecta prodis.
     En genus quadrupedum !
     Superbit mortuus equus,
     Maximi olim Regis lator,
 Quasi quo calce terram premat dubitans,
     Hic leo rugire definit
     Doctus mansuetudinem.
 Utque raris accenseri posset,
     Lateri cornu excusit ovis,
     Ne fronti quidem debitum.
 Cervi & alces deposuerunt carnes
 Ut eò, si viverent, essent Celeriores,
     Sed mortui securiores,
 Non à canibus, sed canescens ævi
     Injuriis.
 Hic tuum æthra debilis admirare
     Pennata ubi degit cohors,
     Te quidem obstetricante nata
         Artis auxilio renata,
 Dum tu saltem vitam, hæc ævum concessit.
 Intuere, quas olim Nilum bibere vidisti
     Aviculas,

Qvibus potæ Caspii & Herculei maris aquæ
Cognita ultimi Septentrionis Promontoria,
Easdem hîc cernis plumas
Unguisculos Eosdem,
Ut non tam vitam, quam vocem
Ademptam conquerantur.
Sub undis frabricata
Ad ipsas etiam Conchyliorum minutias
Jam tecum possidet
Dania,
In maris, quod exercet, Imperii
Æternum testimonium.
Faucium rictus, Pinnarum remigia
Corporum flexuras, Variegata tegumenta
Acutas & ferratas proboscides, squammeas lorias,
Mille lusus & varietates
Vectigal Hafniæ misit Oceanus.
Adspice numerosam reptilium copiam!
Amphibium hîc esse definit,
Solo contentus pulvere
Famosus Nili accola & incola
Vivum dices, nisi crescere desiisset,
Mordacem putares, nisi Trochilum adhuc metuens
Maxillam deprimeret.
Adest natus cum domicilio Tatus
Proprii habitaculi portitor testudo,
Salamandra, Chamœleon,
Quorum prior raro in igne vixit,
Posterior in aere mortuus.
Qui neminem voravit Draco
Nulos visu occidit Basiliscus
Taceo Ceraastes, Ammodytes, Hæmorrhœus

Fatalem

Fatalem Ægyptiacæ Principi Aspidem
 Scytalen, Amphisbœnam, Cœciliam, Acontiam
 Latentem in angve vulgari Æsculapium
 Et parvum genus vermium
 Brevi ales futurum,
 Si in oculatos Papiliones stellatas libellas,
 Vespas inutiles & fucos ignavos desinit.
 Inqvilinas sibi merces porrigit
 Amata Tellus,
 Magnum Cereris & Triptolemi Regnum
 Gangi, Arari, Tibri, Tago, Rheno, Albi
 Remotis oceani filiis proprias
 Qvas

Cura laudabilis, labor improbus, prudens solertia
 Acqvisivit, in pulpita congesit, ordine disposita
 Semina Plantas
 Flores Fructus
 Cortices truncos
 Arcton nostram cornucopiæ probatura.
 En abdita terræ visceribus sagax excusit
 Industria.

Feraces auri argentique mineras,
 Malorum irritamenta futuras,
 Humanos qvasi lapides saxeas lingvas
 Petrosa ligna semicoctas arenulas,
 In ipsis incunabilis
 Secura ne delitesceres
 Majestati Regiæ Homagium dictura.
 Tandem & Homines hîc conspicis,
 Sed intuendo erubescere,

Cur pellis & musculi innocentibus detracti osibus,
 Cur intra feralem Mumiam Gelatina facta

Cur nervis destituta tenui faltem filo pendent
Vacillantia in acetabulis stamina,
Nisi qvòd
Tua temeritas obstiterit innocentiae
Et præmium desideratæ Sapientiae fuerit
Rerum omnium dira Corruptio.
Et tantum tuum, nec tuum tamen omne,
Misera Natura!
Spolia sunt,
Qvæ mors & temporum tibi detraxisent injuriæ,
Nisi vindices manus adhibuisserent
Artifices
Hic Æmula tuæ adsum
Artificum Mater.
Meum est, non tuum,
Qvod integra urna relictos ex busto sepiat cineres,
Qvod antiquam Sepulchreti Venerationem
Superstites testentur Lampades.
Humata cum Dominis arma,
Sepultos cum Patronis Lares Domesticos
In præsens ævum revocavi.
Meo Auxilio
Qvâ caput Tiarâ circumdedit
Magnus olim Septentrionis Præful,
Quem manu lituum gescit, Qvo linteo vestitus,
Ex ordine hic Viator Conspicit,
Qvâ vestem Romanus fibulâ strinxit,
Qvâ Pallium collegit,
Cujus ope demisit ad talos Togam.
Verbo, qvicqvad Antiquum ætas reddidit
Plurimarum Gentium,
Ad fatidica etiam Lapponiæ tympana,

Hic

Hic inter Cimelia reposui.
 Non loqvor Crateres & fixam in Poculis
     Volubilem monetam,
     Non cava & torta Cornua
 Olim temeti puri & Masfici liqvoris Condos,
     Hodie Antiqvi Erroris Indices.
     Orbem Universum peragrando,
 Indis arma dedi, Barbaris arcus & Pharetras,
     Docui Principes Afros.
     Latere in Plumis Regalem Purpuram,
     Ex terrâ fabricari Utensilium pretiosa,
     Qvalis Hostibus metuendus Acinaces,
 Qvinam ictibus avertendis securior umbo.
     Me Duce Trilune Vexillum
     Adustrus excogitavit Sarmata,
     Qvod orbi licet Christiano Infestum.
     Hic inter raptos enses & signa Victoriæ
         Placidè suspenditur.
     Ego inter medias Glacies
 Grönlandiæ Colonos aptos Commerciis reddidi
     Breviqve Metamorphosi
     Ex piscibus Navigia fieri,
     Et Undis innatare probavi.
 Auro, Argento, Ebori, Succino, Æri, Ferro, Figuras
     Concesfi,
     Ut fugerent ruentis ævi injurias
 Daniæ Monarchæ æternum Servituræ.
     Mea Matthesis est,
     Qvæ minutissima temporis momenta
     Properantis fati viam monstrando
         In Horologiis distingvit.
     Siderum Uniones & Recesfus

Qvod oculis pateant mieum est,
Per longos tubulos propinqvum cernere solem,
Per breves longam objectorum distantiam,

Me fabro, didicit Optica.

Qvid qvod in novâ machinâ
Aerem, sine qvo Natura nihil,
Præsentem furari didicerim,
Ablatum pro lubitu reddere,
Me Aufspice, effosæ Telluris opes

Prælum sentiunt,

In vili ære Apparent,
Magnus Dictator, Augustus Triumphator,
Et superbæ Romulidum Nurus
Captæ Urbes, victa mari terraq; prælia,
Munita Campestria, locati in maris medio portus,
Plura Principum Danorum & rara facinora,

Cedro Auroq; digna,

In Nobili metallo æternitatem possident.

Ergo tibi ubiq; par si te non major
Natura Rerum,

Augustissimi Septentrionis Monarchæ

Christiani Qvinti

Gloriosâ humilitate pedes exosculor,
Ille larga manu & liberali clementiâ
Me cum fororibus sustinet.

Ejus ope contingit, qvod nulla Arcton incolat barbaries,
Floreant literæ, regnet industria
Mihiq; licitum novâ qvotidie accessione
Orbem locupletare.
Sacros mihi vultus concesfit

Propitius Patriæ Pater
Ut similes in cerâ fingerem
Sed magnis ausis ex parte decidi,
Cùm nec oris nec artis sit exprimere

Christianum

Ubique Magnum ubique mensuras ingeniorū Superantem
Circumstant Maximi Regis Simulachrum
Diva & Regnatrix Ameliæ
Pater Regis & Avus, Frater, Sorores
Cum extinctâ Theresiâ
Magnus Ludovicus.
Præfenti Augusto gratulatur
Principum variorum selecta cohors
In pictis vultibus illustris Brènnorum Propago
Uno quasi ore dicerent :
Vivat feros venientium temporum annos
Maximus Boreæ Monarcha
Orbis amor, subditorum delicum
Verum vidimus in Bello Martem
Pium veneramur Pacis tempore Apollinem
In Sago & Togâ ubique Regem
Sint nobis Cum sacro hoc Divorum filio amica omnia
A quo & apud quem diu desideratus exspectatur
Turbati Orbis Pacificator.
Denique
Cum hoc Caput imperii Hæc terræ Gloria
Futurorum Seculorum Miraculum
Tibi aliquid Natura debet
Cauta esto, provida, sapiens.
Ut diutissimè fospiti opituleris
Nec tuâ Culpâ committas ,

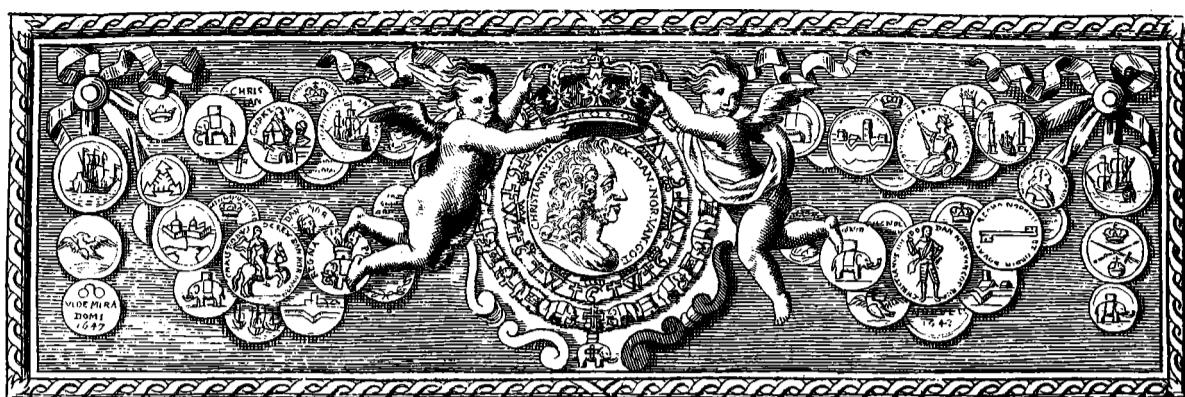
Qvod

Qvod Universo Flebile Daniæ funestum,
Satage hujus negotii alma Natura
Et tum demum amice conveniamus
Zephyros interim Eurosque colligens flores
Fama pervolat
Sertum componit
Qvod pro navatâ in adytis tuis excutiendis
Operâ, Curâ, Industriâ
OLIGERO JACOBÆO
Amico, Affini, Collegæ
Publico nomine imponet

O. W. WORM. Eloq. P. Regius.

PARS

SECTIO V.
DE
Numis variis ac Monetis.
Numismata Danica ex auro.
**REGIS
CHRISTIANI PRIMI.**

TAB:
XVIII.
No. I.

HRIST. *Rex trabeatus, corpore erecto, dextrâ sceptrum, sinistrâ verò pomum aureum cum cruce impositâ tenens.*

A parte altera :

Tres Leones Danici cum coronâ, partim exesâ.

Numus est truncatus, vetustatem illum indicans, quam viri sagaciores Potentissimi Regis CHRISTIANI I. tempora attigisse autumant. Moneta qvippe sine ærâ Christianâ percussa est.

2. C coronatum, prima Regii nominis litera.

Numus rotundus, qui alterum saltem latus ita signatum exhibit, affabre eô modô cusus est, quo aurifabri in figurâs variâs aurum suum argentumve extendunt.

JOHANNIS PRIMI.

3. JOHS. DEI. GRA. REX DANOR. JUSSIT ME FIERI AN. 1496.
Effigies Regis insidentis solio Regio.

Ab altero latere.

DEXTERA DNI. EXALTA. ME. DEXTERA DNI. FECIT VIRTU. *Eiusdem Regis glorioissimi est symbolum pium, è Psalmo Regis Davidis 117. v. 16: erutum. Integra Regnorum insignia.*

Cimelium anno eodem cusum, quo Rex recuperationem Sueciæ post-

postquam defecerat, meditabatur, quā anno sequente feliciter recuperata die S. Catharinæ à Suecis coronatus est. In qua festivitate 50 viros fortissimos, quorum inclita virtus hoc bello emicuit, eqvites auratos à Rege creatos, *Arnoldus Huitfeld. Chron. Dan. fol. 1919* memorat, ex quorum numero regni hujus ordine Seraphino nonnullos ornatos fuisse non ambigitur. Testamentum quippe manu *Georgii Gyldenstiern* Ottiniæ vespера pascali Anno 1551 scriptum, jam ex archi-vis Episcopi Aalburgensis *Jani Jacobi Birckerodii*, disertis verbis ita perhibet. *Och skal samme min Brother (Gabriel Gyldenstiern) ther for-uthen tage then Guldæde meth the Engle - Hoveder uthi som vor Sa-lige Fader sit til Skienck af Konning Hans/ ther hans Maade slog han-nem med flere Rigen. Mænd til Ridder uthi hans Konningliche Kroning i Stokholm. i. e. Idemq; meus frater (Gabriel Gyldenstiern) torqvem illam auream, cui capita angelorum innexa, testamento ratam habebit, quam parens noster b. m. à Rege Johanne dono accepit, cum crearet illum eqvitem auratum simul cum aliis proceribus regni in coronati-one sua Regia Stockholmiae.*

Duo simili, sed minori, typo.

TAB:
XVIII CHRISTIANI SECUNDI.

Nº. 4. CHRISTIERNUS DEI GRACIA REX DACIE SUECIE,
AC NORVEG. *Effigies Regis integra, regie togati & solio insidentis.*

In postico.

XPS. JHS. ELEGIT ME REGEM POPULO SUO in Ano.
1518. *Regis ejusdem est effatum, quale illud Salomonis sap. 9. v. 7 Daniæ insignia ejus temporis completa.*

Numus est cuius eodem anno, quo bellum Rex movere cœpit contra Suecos perduelles, quos anno 1520 in potestatem suam rededit.

5. CHRISTIERNUS D. G. REX DAC. *Rex Christianus II solio Re-gio insidens cum clypeo inter pedes, in quo trabes gemina Oldenburgicae.*

In posteriore latere.

CHRISTOPHORUS CO. OLDENB. *Insignia Oldenb. plena.*

Meminit numi ejusdem *Arnoldus Huitfeld. Chron. Dan. pag. m: 1422.* In memoriam quippe homagii, Comiti iidem Christophoro, nomine CHRISTIANI II. captivi, anno 1534 à Danis Malmogiae præstiti, cusus est. Mortuo enim FRIDERICO I. Rege Daniæ, animo contra filium ipsius CHRISTIANUM belligrandi, Comitem hunc Oldenburgicum, scientiâ rei militaris excellentem, in Holsatiam Rex captivus ope Imperatoris Caroli V. & Mariae Belgarum Gubernatricis clām evocavit. Huic occasione Lubecenses oppidō inservierunt, & ut Daniam sibi eo modo devinctam vel subiectam potius in incrementa commerciorum contra Batavos haberent, Comitis copiis suas auxiliatrices adjunxeré, liberationemq; Regis CHRISTIANI II, infelici captivitate detenti, operâ Comitis consanguinei subdolè obtenderunt: Regem quippe captivū sibi tradi exoptarunt, si Comes rerum in Daniā potiretur, quas tandem, re minus bene gesta, ex consilio Lubencium conjugio Christina, filiæ Regis captivi viduæq; Francisci Sfortia in

in se derivari, Hafniæ à CHRISTIANO III obsessus magnopere appetiit, mislo de hac re certo homine ad aulam Burgundicam. Bella & dissidia interim varia in Regno Daniæ ob captivitatem Regis ciere simularunt, quæ victoria anno 1536 parta & mitiori Regis captivi detentione, Imperatori Carolo V. Spiræ anno 1544. promissa, Rex CHRISTIANUS III tandem omnimodè compescuit.

FRIDERICI PRIMI.

- No. 6. FRIDERICUS ET SOPHIA D. G. REX ET REGINA DANIE. *Facies Regis & Regina sibi invicem opposita.*

Ab aversa.

IN MANU DOMINI OMNIS POTESTAS TERRÆ. 1532.
Regium est symbolum. In medio numi parvulus quidam insignia Domini Oldeburgica plena supportat, tres clypeos coronatos, cruce Dannebrogicâ, tribus Daniæ Leonibus & bipenniferò Norvegia leone insignitos supra se habens. In clypeis quatuor inferioribus bini leones Cimbriam meridionalem, Draco Sclaviam, Piscis Islandiam & cygnus Stormariam denotant.

Anno nempe eodem numisma hoc percussum, quo Regnum FRIDERICI I firmius stabilitum & in vincula conjectus est CHRISTIANUS II.

7. FRIDERICUS D. G. REX DACI. R. NOR. *Rex trabeatus folio insidens regio, dextrâ gladii, sinistra pomum aureum cruce insignitum tenens.*

MONETA NOVA RIPENSIS. *Integra Regnorum insignia.*

Ripis Phundusiorum, quemadmodum ex parte adversa patet, numus hic percussus. Urbs Cimbriæ est satis celebris & in primis officina olim monetaria,

Cui nihil hoc claro sit penè antiquius usu,

Ut Erasm. Mich. Latus Rerum Danicar. lib. 8. pag. 391. ait.

CHRISTIANI TERTII.

8. CHRISTIANUS 3. D. G. DANO. REX *Facies Regis in medio numi lateris prioris.*

In posteriore.

UNICA SPES MEA CHRISTUS. 1541. Circa hæc tempora Reges septentrionales Potentissimi, CHRISTIANUS III & Gustavus apud Bremsebroe amicè convenientes, fœdus Bremsebroense, quod in Triumnum oris etiamnum celebre est, inierunt.

9. CHRISTIANUS 3. D. G. DANIE & NORVEGIE REX. 1550.

A parte postica.

Facies Regis sola.

10. *Idem cum facie Regis sola ex anticâ numi parte.*

Ex postica.

Character nominis Divini. Infra, ut creditur, bina litera K. K. monetarii nomen designant.

CHRISTIANUS 3. D. G. DANIE NOR. *Icon Regis coronati.*

In adversa parte :

WEGIE. VANDA. GOTOR. Q. REX. *Insignia Dania plena cum anni numeris 57.*

TAB.
XVIII.

REGINÆ DOROTHEÆ.

Nº. 12. DOROTHEA K. D. *Regina facies.*

Ab alterâ parte :

ALES VAN GODT. 1560. *Pium vidua Reginæ apophtega.*

Numus anno illo cusus est, cuius dies primus Regi CHRISTIANO III. ultimus fuit. Est Regina hæc, qvæ virtutibus eximiis ad miraculum usq; decorata fuit, cuius munificentia, præter hunc numum, curia Hafniensis fibulam illam pretiosam vestiariam debet, qvemadmodum in descriptione Insul. Samsoæ Resenius refert fol. 60.61. & 62. utpote in sponsarum Hafniensium decus anno 1557. curiæ eidem clementissime oblatam. Numum hunc rarissimum inter numismata sua scripto peculiari edita anxie desiderat Joh: Mullenius, in conqvirendis patriis numis sagacissimus.

TAB.
XIX.

FRIDERICI SECUNDI.

No. 1. FRIDERICUS 2. D. G. DANIE. *Corona & tres Leones in clypeo ad crucem.*

In postico.

NORWEGIE SLAVO. GOTOR. Q. REX. III. MARCK
DANSKE. LXIII.

Postica numi facies valorem antiquum monetæ Danicæ indicat: Aurei enim hujus numi typus idem est, ac argentei cujusdam thaleri imperialis, qvemadmodum in Daniâ Anno 1563. percussus est, secundum inscriptionem tribus valens marcis Danicis, deinde verò qvatuor. Sed ne res monetaria in commerciis cum extraneis confunderetur, ut qvis inde lucrum captaret, voluit Rex Justissimus Anno 1571. die 16. Junii, ut moneta sua cum illâ Imperii Romani exactè æqvalis esset, qvo tempore thalerus hic itidem duarum marcarum esse cœpit, cœterosq; numos minores, contra legem numariam uberiori pretio in Daniâ percussos, regno exportari providè interdixit. Chron. FRIDER: II. edit. Resen. pag. 263. 264. Adeò ut idem thalerus ad antiquiorem in Daniâ valorem recurreret, qvem duabus marcis ante CHRISTIANI III tempora valuisse Christ: Oftersen in suo Glossario Juridico-Dan. pag. 553. exponit, sex marcas nostrates jam inde ab anno 1622. pretiō æqvantem.

2. F. *Prima Regii nominis litera cum corona 1563.*

Ab alterâ parte.

Typus Fortuna insistentis globo.

Numus est truncatus, anno eodem cusus, qvò contra Svecos belum

TAB: lumen parare Rex coactus sit, fortunam sibi prosperam faventemq;
XIX. exoptans, cuius simulacro partem numi posticam insigniri voluit.
No. 3. FRIDERICUS II. DANIE NORVEGIÆ, VANDALOR. GOTTHORUM QUE REX. 1564. Icon Regis.

In posticò:

DUX SLEVICI, HOLSATIAE, STORMARIAE ET DITMARIÆ CO. OLD. ET. DELM. †

Fortuna typus globo insistentis cum inscriptione: FEDELTA E COSA RARA.

Numisma hoc raritas in primis & artificis nobilitat industria, in cuius posticâ parte apophthegma regium appositum conspicitur: **Fedelta e cosa rara**, qvod in posterioribus numis Rex germanice reddi voluit **Treu Ist Wildt Brat**. Originem apophthegmatis hujus ex proverbio Lutherano sagaciores deducunt, qvod inter trita Francofurti ad Mœnum Ao. 1570. impressa pag. 163 exstat: **Fürsten und Hern seynd Wildpret im Himmel**. Symbolum hoc numo quoque memorato Rex Prudentissimus imprimi jussisse videtur, qvòd belli tempestate hostem suum, paci & concordie à potentissimis Christiani orbis Principibus Rostochii impetratae primo additum, postea vero, congregatis jam Principum Legatis, dissentientem deprehenderit militesq; ac eorum Tribunos summos in copiis suis parum fidos habuerit. Qvemadmodum *Chronica Frid. II.* à P. Resemo edita pag 94 ♂ 114 memorant. Rectè igitur *Jacobus Typotius* de symbolo hoc pag. 368. **Fides rara est**, (*inquit Rex*) ♂ fortunam vel occasionem in pilâ volubili statuens, sentit hominum plerosque leves, ventosos ♂ inconstantes, qui, uti illa velum cum vento, cum fortunâ animos mutant. Canem præterea, cui nomen *Wildbrat*, fidum sibi semper comitem Rex idem, memoriae gloriose, habuit, cuius imaginem peripetasimata in arce Regiâ Fridericiburgensi propè Regem memoratum cum millo, in quo literæ T. I. W. B. sibi intextam monstrant.

4. I. DOGKATE. 1564.

Insignia Danica. Numus est quadratus.

5. I. GOLTKRONE. 1564.

Tres Leones cum coronâ. Corona aurea quadrata.

6. FRIDERICUS 2. DEI GRACIA DANIE NORWE. SCLA. GO. RE.
Effigies Regis 1565.

Ab altero latere:

ANNO 65. AM ABONDT. S. URSUL. SLUG. K. FRIDERICH.
DER 2. MIT. 4000. MAN AUF ASTOR. HEIDE K. ERICH.
DEN. 14. WAR. 25000. MAN. STARCK UNT. BLIBEN. 5000.
SWEDEN AUF. DIE WALSTADT. *Nomen regium unâ literâ coronatâ expressum.*

Veritas inscriptionis hujus in parte posticâ ex monumentis Historico-
rum
K 2

rum facile eruitur. In conflictu hoc viri fortes artibusq; bellicis clari, fortunæ undiqvaque propitiæ interventu pro Daniâ pugnarunt, qvemadmodum monumenta historiarum uberiùs testantur. Fusas à Danis in cœlum preces, qvasi animi abjecti pavidiq; indicia, Sveci interpretati sunt, illorumq; perspectâ paucitate securi admodum & oscitantes opportunitatem victoriæ majorem Danis aperuerunt. Tempestati tunc ingruenti mixtus fuit imber largifluus, qvo occæcati ferè Sveci, à Duce Danorum *Daniele Rantzovio*, cùm incautiùs progrederentur, obtriti sunt et profligati. Cecidere Danorum nonnulli, cum è viris genere belloq; claris ultra 50. desideratisq; pauci vero,

TAB: si jacturam hostium ac multitudinem respexeris. Tam exiguò im-

XIX. pendio ingens hæc victoria stetit.

No. 7. FRIDERICUS 2. D. G. DAN. NOR. SLA. GOT. REX. *Effigies Regis.*
Angeli duo inscriptionem hanc in schedulâ portantes. Trevi Ist Wild-
Brat. 1567.

8. FRIDERICUS 2. D. G. DAN. NOR. SLA. GOT. REX. *Regis effigies*
inter trophæa.

A parte alterâ :

1567. D. O. M. Fœlicitante, Daniele Rantzovio, supremo Duce, & Francis. Brockenhusio Pfecto Prima-
rio Peditū. Exercitus Danicus 10. Novemb. 569.
Quadrigis. 12. Æneis bombardis. 6000. Hoib⁹ inu-
fitatâ fortitudine, profligatis hostibus, Viam We-
sterholweg Angustia & hostium Propugnaculis Tran-
situ difficill. Ferro aperuit. Hæsit in Ostrogotth. Mens.
2. Dies 14. Tandem hostium castris expugnatis co-
piisq; sœpius profligatis, vastatis civitatib. & Arcib⁹
24. Janu. Rediit per aliam viam Oster-Holweg pari
difficultate impeditā in Smalandiam. Inde hostium
supremo Duce cū 6 Eqvitū Præfetis; multis Nobili-
b⁹, Tormentisq; Æneis 9. captis, salvus rediit in Da-
niâ 14. Feb. 1568.

Nitidus admodum numus est Regis gloriosissimi, cuius icon inter trophæa in parte anticâ numi emicat, addito inferiùs pileo ramis pineis exornato, qui in expugnatione felici castrorum hostilium ad Nöreby loco tesseræ militaris erant. Posticum numi latus mirandam Danorum expeditionem exprimit, qvemadmodum & *Chronica Reg Frid. II.* pag. 193. etc. enarrant.

9. FRIDERICUS 2. D. G. DAN. NOR. SCLA. GOTO. REX. *Regis icon.*

In postico :

MEIN HOFNUNG ZU GODT ALLEIN ANNO 1576.
Duo angeli, qui primam Regii nominis literam ab ipsis sub coronâ portatam
columnæ imponunt, cui in tabellâ affixum: TREV IST WILBR:

Utrumq;

Utrumq; Regis Symbolum numus hic in parte posticâ exhibet. Verisimile est, hoc aliaq; symbolica numismata ansata , licet latere utroq; signata monetis vulgo annumerentur, bullarum usum è torqvibus aureis dependentium, qvas distribuit munificentia Regia, olim præstissime , tesserasq; fidelium fuisse, imprimis cùm numus hic aliiq; encasto elegantissimo ornati conspiciantur. Romanos præterea numis veteribus aureis pro gemmis qvoq; usos fuisse , Pomponius , Imperatoris Hadriani *ad Act. cap. 28 de usu fruct. luculentius testatur.*

TAB: XIX. No. 10 FRIDERICUS 2. D. G. REX. DANIE NOR. Z. *Regis effigies, de torque aureo in dextrâ pectoris parte elephantem pendulum præferens.*

In posteriore latere :

MEIN HOFNUNG ZU GOTTE ALLEIN. 1580. *Elephas turritus, cuius latus regio nomine insignitum, sub pedibus T. I. W. B. Numus est oblongus.*

I I. FRIDERICUS 2. D. G. DANIE. Z REX *Regis Icon.*

Ab alterâ parte :

MEIN HOFFNUNG ZU GOTTE ALLEIN. 1580. *Elephas infra pedes schedula, in quâ literæ characteristica regii symboli : T. I. W. B.*

Nobilissimam Societatem Elephantinam numi certò indicant, qvam in honorem olim Mariæ Virginis sanctam André Fœvyn *Theatre d' honneur* Tom. 2. pag. 1363. rectè asserit, qvemadmodum & in torque elephantinâ à Johanne Boisseau in *Promptuario ejus descriptâ colligere* licet, qvippe imago S. Virginis ex hujus sodalitii *lexuncio* pendens ibi reperiatur, id qvod seqventes indulgentiarum bullæ haud obscurè evincunt. Regem verò CHRISTIANUM I. sodalitum hoc in nuptiis filii Johannis cum filiâ Ernesti Marchionis Misniæ Anno 1478. primùm sanctivisse Favyno refragamur, id tamen tunc temporis celebrosse, lubentes concedimus. Constat enim ex indulgentiarum bullâ Papæ Pii II. *Viterbiæ 1463 d. 8. Junii* exarata, CHRISTIANUM I. fraternitatem qvandam sub vocabulo *Beatae Mariae de novo jam instituisse*; Qvemadmodum & ex bullâ Sixti IV. *Roma 1474. 12. calend. Maii*, memoratam torquem per ipsum Regem sub vocabulo *societatis institutam fuisse*, ipsumq; Regem *Principibus, Proceribus, Baronibus & Nobilibus, ex eadem confraternitate existentibus, unam decentem torquem pro insigni dictæ confraternitatis elargitum esse.* Imò ex apographo Rantzoviano, sub numis elephantinis, Anno 1581. & 1582 percussis, inferius memorando, Regem hunc torque decente militem nobilem Anno 1457 decorasse, uberioris dispalescet. Ordo certè splendidissimus erat, qvem *ωλ ιξοχων Selssab* i. e. sodalitum antiquitas vocavit. Regi deinde Johanni, filio CHRISTIANI I. hoc curæ cordiqve fuisse, Epistola M. S. Episcopi Aarhusiensis, *Ovenii Bilde*, ad Regis CHRISTIANI III. Cancellarium, Johannem Friis, ex archivis Røeskildensibus clare satis testatur. Bellis Daniæ postea sedatis & doctrinâ pontificâ oris his penitus extrusa, Regem FRIDERICUM II. Illustrissimo huic sodalitio jam semisepulto fulgorem decentem restituisse haud ambigitur. Qvemadmodū *Hamelman. Chron. Oldenb.* pag. 428. part. 3. rei hujus testimoniū luculentum adfert: *Johannes Comes Oldenburgi, inquit,*

Anno 1580. d. 26. Junii Coldingæ in arce Arensborgæ natalitiis filia Regis FRIDERICI II. nomine Augusta, elephanto ex puro auro geminis distincto, cum icona Regio & literis symbolicis T. I. W. ex torque aurea pendente donatus, & insignibus his in nobilissimum Ordinis Elephantini sodalitum, cum aliis Principibus strenuis eodem invitatis, adscitus est. Festivitatem eandem prolixius describit Poeta Johann. Seccervitus lib. 2. Daneidum, Marchionesq; de Onoltzbach & Baden ibidem praesentes fuisse ait, quos in idem foedus conscriptos Hamelmanus laudato loco subindicat. Rem pressius illustrat torqvus, quæ inter cimelia Augusti nostri potentissimi aservata nobis elephantem illum turritum monstrat, nomine & icona Regis Friderici II. ex utroq; latere insignitum cum literis apophthegmaticis in ornamento appenso, M. H. Z. G. A. ab una, ab alterâ parte T. I. W. Torque ejusmodi Benedictum ab Ablefeldt. Anno 1580 in sodalitum Elephantinum cooptatum fuisse & eodem quidem die, quo Duces Holsati feudo Slesvicensi Otthiniæ à Rege investiebantur, Heldewaderus Chronolog. pag. 210. asserit. His assentitur Michael Boemus in vita Alberti II. Anno si Ducis Saxon. editione Shurtzfleisch. Fridericus II, inquit, Rex Danie, Ordinis sui insignibus utitur elephanto turrito è solido auro, quo præter ceteros conspicui sunt Petrus Danielis (qui bellum gesit Friderici II Regis Daniæ nomine & auspiciis adversus Ericum TAB: XIV. Regem Suecia) frater, & Henricus Johannis Eqvitis Aurati filius, de XX. nobilissimâ Rantzoviorum familiâ.

No. 12. FRIDERICUS: 2. D. G. DANIE. NORVEGIE Z. REX 1581.

Effigies Regis.

MEIN HOFFNUNG ZU GOTTE ALLEIN: Repleta militibus turris elephanto imposta, cuius alterum latus regio noniue insignitur. Sub pedibus. T. I. W. B.

13. FRIDERICUS 2. D. G. DANIAE NORVEGIE Z REX. *Effigies Regis lorica induti, cuius sinistrâ parte hæc leguntur. 15. AE. I. S. 81.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTTE ALLEIN. Similis super elephantum turris 1582.

Elephas turritus in numis his Nobilissimi Ordinis Elephantini memoriam vel potius nobiles quosdam illustriores procul dubio designat, anno 1581: quemadmodum & 1582 in sodalitum Elephantinum cooptatos, & torque, tali numo ansato exornata, coruscantes. Eqvites auratos à nobilibus in sodalitio hoc discernit epistola M. S. Ove-nii Bilde, superius memorata, illosq; ad differentiam ab his majorem, elephantinam torquem deauratam (Danicè Selsfab i. e. sodalitum vocatam) hos verò ex puro tantum argento eandem gestasse refert. Constat quoque ex bullâ Regiâ Christiani I, Nobili militi Geminiano Trevifano Stockholmiæ, Anno 1457 datâ, cuius apographum inter antiqua Comitis Otthonis Rantzovii monumenta repositum est, concessum eidem fuisse, ut torquem memoratam auro venustaret, quia, ut verba bullæ extant, es militaribus cingulo & honore ac insigniis decoratus. Tempore tamen Friderici II eqvites omnes auratos elephanton cum icona Regis in numo, quemadmodum & ex auro solido eundem de torqvibus pendulum promiscuè gestasse credimus. Effigies præterea Regis memorati in Palatiis variis hinc inde depictæ sententiam hanc firmare uberiori videntur. 14. FRI-

TAB. XX.

N°. 14. FRIDERICUS 2. D. G. DANIE. *Tres Leones seu insignia Regni Daniae.*

NORVEGIE. VAND. GOTO. Q. REX. I. SKILLINCK DAN-SKE. 82.

15. FRIDERICUS 2. D. G. DANI. NOR. SLA. GOTO. Q. REX. *Nomen regum cum coronâ.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. *In medio:* PORTUG-LESER. 1584.

16. FRIDERICUS. 2. D. G. DA. NO. SLA. GO. Q. REX. *Regium nomen cum coronâ.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. *In medio:* Rosen-nowel. 1584.

17. FRIDERICUS 2. D. G. DA. N. SL. G. Q. REX. *Regium nomen simili modo expressum.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. Duppelt Duca-ten. 84.

18. FRIDERICUS 2. D. G. D. N. S. G.. Q. REX. *Nomen regium cum coronâ.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. Ungrisch Gul-den. 84.

19. FRIDERICUS 2. D. G. D. N. S. G. Q; REX. *Regium nomen ejusdem typi.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. Crone Goltt. 1584.

20. FRIDERICUS 2. D. G. D. N. S. G. Q. REX. *Regium nomen itidem, ut supra, expressum.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. Gold Gulden.

1584.

21. FRIDERICUS 2. D. G. Daniæ NORVEGIE Z. REX. *Icon Regis loricati, à cuius dextrâ parte æra Christiana 1587.*

SOPHIA KONNINGIN ZU DENMARK. Z. *Regina effigies pileo inducta.*

22. FRIDERICUS 2. D. G. DANNOR. SLA. GOT. REX. *Icon Regis loricá induiti.*

TREW IST WILDTBRAT. *Clepsydra jam jam exhausta, cui superimpositum cranium humanum cum gallo gallinaceo, temporis articulos quasi cantu indicante.*

Numus oblongus & singulare senescentis Regis mnemosynum, quo sibi memoriam futuræ mortis tacitè inculcari voluit.

23. FRIDERICUS II. D. G. R. D. N. *Regis effigies.*

SOPHIA. D. G. REGINA DAN. *Icon Reginae pileo induita.*

SOPHIÆ REGINÆ FRIDERICI II.

24. SOPHIA KONIGIN ZU DENEMARCK. *Effigies Reginae.*

Lateris alterius eadem planè est facies.

25. SO-

Nº. 25. SOPHIA KONIGIN ZU DENMARCK Z. *Regina Effigies.*

GOTT VERLEST DIE SEINEN NICHT. 1591. *Insignia domus Obotritica regie.*

26. Numus oblongus. Anno 1616. percussus, ubi *Regina vidua veste pullâ induta conspicitur.*

27. Numus ejusdem typi à parte anticâ, posticâ verò rasâ.

Numi ejusmodi bullæ erant Reginæ munificentissimæ, quibus suos clementer decorare solita est. Reginam hanc in artes ingenuas, in primis Chemicas, propensam *Gassendus in vitâ Typhonis Brahe p. 68.* laudibus extollit, utpote iis studiis parentis imitatione delectatam. Regia illa Obotitorum soboles sagacissimi ingenii fuit, quæ prudentia sua, comitate & munificentia iras multorum flectere, odia extirpare, cunctaq; in melius dirigere potuit, & durante in primis quadrumviratu & interregno, ortas subinde inter proceres dissensiones iustulit, sententiasque & consilia salubriora calculo suo & autoritate prudenter roboravit.

TAB:
XXI.

CHRISTIANI QVARTI.

Nº. I. CHRISTIANUS III. D. G. PRI. ET ELECT. REX DAN. NO. Z.
Effigies Regis.

Ab altera parte.

REGNA FIRMAT PIETAS. *Turris cum militibus supra elephantum, cuius altero in latere prima est nominis Regii literæ: Sub pedibus 1592.* Conspicitur hic in antica numi parte Regis adhuc ephebi facies, Principis Europæi tunc temporis maximæ spei, virtutumq; ingentium. Eadem Regis effigies esse creditur, quæ vir celeerrimus, *Tycho Brahe*, torqvem suum, à Rege jam 14 annos nato sibi clementer donatum, insignem deprædicat in *Mechanic.* Et explic. quadr. mural. cum numi hujus ansati æra in idem tempus incidat. Lateris adversi elephantem turritum illustrissimæ Societatis elephantinæ memoriam magnificamq; celebrationem indicem esse, non est quod dubitemus, quemadmodum seqentes numi elephantini produnt. C. autem coronatum, elephanto promiscue altero in latere absq; numero appositum litera symbolica esse creditur, quæ gloriofissimi Restitutoris nomen exprimit. Regem enim Daniæ CHRISTIANUM I. instaurati sodalitii hujus, in Regio Rœskildiæ facello Anno 1464 exstructo & consecrato, autorem existuisse *Huitfeldius* parcè qvidem refert *Chron. Dan. Fol. m. 90r.* sed id ex indulgentiarum bullâ Pii II. Anno 1462. data & ad numos elephantinos Regis FRIDERICI II. laudatâ clariùs ilucefcet. *De novo utiq; fraternitatem hanc instituisse Rex CHRISTIANUS I.* ibidem expressis verbis dicitur, qui hinc elapso biennio Hafniæ, die S. Dionysii, facelli dicti foundationem confecit, ubi inter cœtera statuta voluit, *preces fieri pro omnibus, qui tesseram suam gestant* Et gestarunt. Collegium certè nobilissimum, à Sexto IV. deinde variis immunitatis munitum & confirmatum, cum Pontifex Regem hunc magno honore Anno 1474. Romæ afficeret: Et tesserâ elephantina sodalitum decoratum fuisse & sodales nobiles cujuscunq; status idem etiam habuisse allegata *Ovenii Bilde ep. M. S.* haud obscure evincit. Exterminatis inde Pontificiorum traditionibus, antiquissimum hoc ordinis Elephantini sod-

TAB: fodalitium non nisi Principum & eqvestrium virorum tandem esse
XXI. cœpit.

Nº. 2. CHRISTIA. IIII. D. G. DANI. NOR. GOTO. WAN. REX ELEC. NACH.
 PORTUGAL. SCHR. *Crux.*

A parte alterâ :

DUX. SLE. HOL. STO. E. DIT. CO. OL. E. DE. *Integra regno-
 rum insignia.*

Stater est Danicus tempore Regis minorenis cusus, qui Rex Electus
 tunc dicebatur. Numus suo pretio æqvat statere m Portugalensem,
 quod verba Nach Portugal Schr. exprimere volunt.

3. CHRISTIANUS. III. D. G. DAN. NO. VA. G. REX. *Rex eqvitans, in-
 star Principis adolescentis, sub quo Regna Firmat Pietas.*

In averfâ.

DUX SCL. HOL. ST. DIT. COM. IN. OL. ETZ. *Insignia Regno-
 rum.*

Inter brabea esse censetur hic numus, quem Rex adolescentis inter ha-
 stiludia in sui victoriæq; memoriam & symbolum distribui voluit. Præ-
 cipua enim adolescentiæ ipsius voluptas fuit in arenam descendere &
 in aperto campo eqvos ad perniciatem exercere. Sanè per omnes
 artium eqvestrium numeros illum mature ivisse ostendit illud tempus,
 quo publica festivitate primos imperii dies celebravit, cum inter tot
 Herōes victoresq; illustrissimos solus lemniscatas coronas tulerit.

4. CHRISTIANUS IV. DANIAE NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies diade-
 mati Regis, sub qua, NAT. XX. ANNO. NIC. SC. F.*

REGNA FIRMAT PIETAS. *Turris cum militibus super elephantum.*

Numus hic videtur anno 1597. cusus in natalem Regis, die 12 Apri-
 lis, id quod nativitatis annus sub effigie Regiæ indicat, incisore numi
 NIC. SC. i. e. Nicolao Schauben.

5. CHRISTIANI. 4. DANIAE NORV. REGIS. CO. A. NAT. 1577. E-
 LEC. 84. COR. 96. CONJUG. 97. MEN. NO. 27. *Effigies eqvitans
 Regis sub velo, quod à quatror Regni Senatoribus geritur. Ad infimam
 numi oram: VIVAT ET VALEAT. C. L. R. M. NIC. S. F. 1598.*

In adversa :

NIL SALUBRIUS PALLADE PIETATE INSTRUCTA.
*Circa quam inscriptionem integra regnum insignia velut in gyrum viden-
 tur posita. In Medio typi Pietatis & Palladis, quos inter lilium ex urceo
 prosumt, Hercule dormiente sub inscriptione: Dormiat dum licet.
 Sub his Regna Firmat Pietas.*

Numus hic elegans à parte anticâ in primis coronationem Regis in-
 digitat. Inscriptio verò incipit à nativitate Herōis Augustissimi, qui
 Anno 1577 d. 12 Aprilis in arce Regiæ Fridericoburgensi natus est.
 Hinc annum 1584. narrat, cuius die 12 Junii Wiburgi in Cimbricâ
 Chersoneso, die 27 ejusdem mensis Ottoliniæ in Fioniâ, die verò 10
 Julii Ringstadii in Sjællandâ, & 20 die ejusdem Lundini in Scaniâ Rex
 est designatus. Coronationem inde Anno 1596 die 29. Augosti solen-
 nitate

nitate Regiâ peractam exprimit, & conjugii tandem annexit annum 1597. diemq; Novembris 27. qvo Serenissimam Principem *Annam Catharinam* e prospiciâ Brandenburgicâ oriundam in tori Regii sociam assumpsit, sacris nuptiarum Hatherslebiæ celebratis.

Epiphonemate ad Regem: **Vivat Et Valeat**, læta hæc aëta numus claudit, qvem C. L. R. M. NIC. S. F. id est, cum Licentia Regiæ Majestatis Nicolaus Schaube fecit, Anno 1598.

TAB. Postica Numi pars regni florentis imaginem exprimit, ubi Pietas & Pallas sub lilio florescente sibi invicem gratulantur, Hercule obdormiente ad epigraphen: **Dormiat dum licet.**

No. 6. CHRISTIANUS IV. D. G. *Militibus repleta turris elephanto cum Äthiopie imposta, cuius alterum latus C. coronato insignitur.*

In posticâ.

DANI. NORVEG. VANDA. GOTHO. REX. VIII. Solidi. 1603.

Liberalitas Potentissimi Regis *Christiani Quarti*, qvam populo Hamburgi clementer ostendit. *Encomion. Regn. Dan. pag. 7.* Qvi numus ex auro argenteo populo ibi sparsus est, cum Majestati ejus & Serenissimo Slesvigæ & Holstiae Duci *Johanni Adolphi* Senatus populusq; Hamburgensis in curia Urbis die 30 Octobris hora 9. antemeridiana homagium præstâssent.

7. CHRISTIANUS III. D. G. DA. N. V. G. REX. VIVAT ET VALEAT!

1603 *Rex ornamenti Regiis ornatus, folio insidens.*

MONETA NO. REGIS DANIE. *Regnorum insignia.*

Numus eodem anno cusus, qvo Regi dictum Hamburgensium homagium præstitum est. Unus omnium tunc Maximus Regum folio triumphans infedit & velut salutare fidus iterum suis affulsit, postqvam non minus inanem populi Hamburgensis metum animis excusserat, qvam invidorum maligna vota everterat.

8. CHRISTIANUS III. D. G. DA. *Imago Regis.*

In posticâ:

VI. DAL. 1604.

9. CHRISTIANUS III. D. G. DA. *Icon Regis.*

III. DAL. 1604.

10. CHRISTIANUS III. DANIE NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regis.*

REGNA FIRMAT PIETAS. Anno M. DC. VI. *Insignia Regnorum.*

11. CHRISTIANUS III. D. G. DA. NO. VA. G. Q. REX. *Effigies Regis erecto corpore* 1608.

DUX. SCH. HOL. STO. ET. DIT. CO. IN. O. ET. D. *Insignia Regnorum plena.*

12. CHRISTIANUS. III. D. G. DANIE. NORVE. *Icon Regis.*

TAB. XXII. ANNA CATRINNA. D. G. REGINA. *Effigies Reginae.*

13. CHRISTIANUS III. D. G. DAN. NOR. VA. GO. Q. REX. *Regis diademi Icon.*

MONETA NOVA AUREA. 1611. *Elephas turritus.*

14. CHRI-

Nº. 14. CHRISTIANUS IV. D. G. DANI. NORV. VANDA. GOTO. Q. REX. *Effigies loricâ induiti Regis cum appositâ à latere sinistro galeâ.*

OBSESSA 3 MAY. ET EXPUGNATA 3 AUGUSTI anno 1611.
Typus Calmariæ obfessæ cum inscriptione: CEDE MAJORI. CALMAR. Ad infimam numi oram: C. G. ET. P. L. R. M.

In anteriore numi parte effigies Regis conspicitur, qvi anno 1611 die 3 Maij adversus hostem potentissimum Carolum, Sueciæ Regem, suos duxit & vultu, voce, manu ad res fortiter gerendas inflammavit. Urbem Calmariam d. 27 Maij expugnavit fortiq; manu contra impetus Caroli Regis d. 12 Junij & 17 Julij non tantum feliciter defendit, sed & Regem eundem ex castris inter diem 23 & 24 Julij cum exercitu suo noctu profugum per milliaria duo persecutus est & ad templum Risby d. 27 Julij penitus profligavit. Fractis jam hostium viribus, majori insultu obfessum Urbis Calmariæ castellum, qvod in adverso numi latere igne accensum prominet, eodem die aggressus est & propugnaculis vallisq; vi tormentorum dirutis, in eas tandem angustias castelli Præfectum redegit, ut spe & ulteriori ope jam destitutus die 3. Augusti ejusdem anni castellum simul cum quatuor navibus armatis & 108 tormentis æneis dederet & hoc pacto cogeretur Cedere Majori.

Numus cum Gratiâ et Publicâ Licentiâ Regiæ Majestatis percussus, quemadmodum Literæ: C. G. ET. P. L. R. M. *infra excusæ indicant.*

15. IMP. VICTOR. CHRISTIAN⁹ III. D. G. REX DANI. NORV. VANDA. ET GOTO. *Effigies eqvitantis Regis, sub qua C. G. ET. P. L. R. M.*

ELFSBURGUM OBSESSUM FORTITER V MAJI EXPUGNATUM FELICITER XXIII EJUS. ANNO 1612. *Typus obfessi Elfsburgi cum adscriptis circumiacentium stativorum nominibus.*

Eqves sic Imperator victoriosus in anticâ numi hujus parte emicat, qvi exercitui suo præfuit, in obsidione anno 1612 d. 5. Maji inchoatâ, qva Elfsburgum Clavem Regni Sueciæ, die 24. mensis ejusdem, manibus Suecorum extorquens viam in Sueciam sibi aperuit, postquam classe suâ anno præcedente d. 12. Decembris in Castelli ejusdem portu septem naves grandiores Sueciæ expugnasset. Seqvebantur castra Regis Heroes fortissimi *Dux Georgius Brunsvigæ Lunæburgensis*, *Philippus Dux Holsatiæ* in Glucksburg & *Ernestus Ludovicus Angrivariæ Dux Saxonius*. Singulis in exercitu, durante obsidione, demensa stativa pars numi posterior indicat, scilicet: DRAGON. Q. IONGEN. Q. ENGL. Q. LYNB. Q. Sueciâ hinc terrore maximo perculsa filius jam Regis Caroli extinti, *Gustavus Adolphus* pacem interventu Regis Angliæ anno 1613. d. 20. Januarii decies centenis Imperialium milibus redemit & ad solvendum interea debitum Regi Daniæ castellum Elfsburgum pignori reliquit.

16. CHRISTIANUS III. D. G. DAN. N. V. G. Q. REX. *Regis Icon.*

DUX SLES. HOL. STORMAR. ET DITM. COMES IN OLD. ET. DEL. *Integra regnorum insignia.*

17. CHRISTIANUS III. D. G. DANI. N. V. G. REX. *Imago Regis.*

MONETA NOVA AUREA. 1613. *Turris militibus repleta super elephantum.*

TAB XXII.

- Nº. 18. CHRISTIAN. IIII. D. G. DANI. *Effigies Regis.*

REGNA FIRMAT PIETAS. *Virgines duæ, quæ palmas manu gestantes coronam tenent super regium nomen & insignia Regni Danie.*

19. CHRISTIAN 4. D. G. DAN. *Tres Leones.*

NORVE. VAND. GOTO. Q. REX. *Corona. 1619. R. F.P.*

20. CHRISTIAN. IIII. D. G. DAN. *Tres Leones.*

NORV. VAND. GOTO. Q. REX 1619. *Corona. R.F.P.*

21. CHRISTIANUS IIII. D. G. DAN. NO. V. G. R. *Rex erecto corpore, cuius à dextro latere insignia sunt Regni Daniæ.*

MO. NO. CIVI. GLUCKSTADENSIS. 623. *Typus Fortunæ insitentis globo.*

Moneta est urbis Tychopolitanæ, boni ominis causâ ita appellata, quam Augustissimus Rex CHRISTIANUS IV. anno 1620. in tractu regionis Wieldnus in Stormariâ munimento inexpugnabili firmare cœpit. Præsidium est Ducatus Stormariæ tutissimum, ex quo potentissimus Rex & dominium Albis, quæ Nordalbingiam alluit, ut Princeps Imperii sibi vindicavit & hostes felici manu terrâ mariq; repressit, adeò ut etiam fortissimi oppugnatores munitionem hanc non sine ingenti clade vel inexpugnatam vel intactam semper reliquerint: Hic copiæ Fridlandicæ anno 1628, castris crematis, obsidionem solvere coactæ sunt, postquam exiguo temporis spatio tria illarum millia obfessi, Duce Marquardo Rantzovio, occidissent: Hic in Albi Magnanimus Rex anno 1630 pro tribus ab Hamburgensibus sibi ablatis navibus tot numeravit victorias. Ter quippe navalı hoc prælio fusi fugatiq; sunt Hamburgenses, imperio Albis fastu quodam turgido tunc inhiantes.

22. CHRISTIANUS III. D. G. DANIÆ. NORV. VAND. GOTO. Q. REX. *Effigies Regis.*

REGNA FIRMAT PIETAS. *Insignia Regnum circa oram numi TAB: velut in circulum disposita. In medio Rex, ceu cataphractus Eqves, ex gallo caudam quasi equinam, gentile victoria signum, pendulam habens.*
XXIII.

- Nº. 23. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NORV. VAND. GOTO. REX. *Rex corpore erecto instar Imperatoris.*

GOLTBURGUM. *Sub quo castelli facies obfessi.*

In primâ numi parte Rex potentissimus copias suas in oppugnatione Goltburgi anno 1612. ducens conspicitur. Expugnatâ igitur Suecorum arce Elfsburgo d. 23 Maii anno 1612 tantâ alacritate omnia decrevit & expedivit, ut Præfectus Goltburgi octiduo elapso, post duplē Danorum assultum claves castelli ad pedes Regis provolutus vicitusq; deposuerit. Alterum numi latus situm castelli formamq; exhibet, 80 machinis bellicis & 70 pulverati tonnis instructi & dediti.

24. CHRISTIANUS IV. DAN. NORW. VAND. GOTH. REX. etc. *Icon Regis.*

PRO RELIGIONE ET LIBERTATE. *Brachium armatum è nube, infra*

frā BIBLIA, qvibus impositum candelabrum cum candelā ardente pāne consumtā.

Regis Augustissimi facies in parte anticā numi cernitur, Ecclesiæ Christianæ defensoris indefessi, qvi anno 1625 Evangelicæ RELIGIONI & LIBERTATI, qvæ bellorum interventu ungibus Aqvilæ fere exanimes hærebant, iuppetias tulit, veræ Religionis jam periclitantis zelo inflammatus & qvotidianis Germaniæ suipirantis precibus fatigatus, splendidisq; Principum summorum legationibus & colloqviis. In latere numi adverso pandectæ sacræ cum lucernā ardente sub brachio armato conspicuntur, indicio luculento incepti Regii laudabilis *Pro Religione & Libertate*. Et qvamvis molimina hæc heroica & Christiana aliquam interim fortita sint catastrophen ob defectiones in primis foederatorum & sublestant fidem, ab incepto tamen laudabili veræ Religionis amore excitatus Rex prius haud destitit, qvam eam anno 1629 Lubecæ cum Imperio Romano iniisset pacem, qvæ Herois tanti meritis digna videbatur, gloriæ immensæ plena, Religionis veræ ac Libertatis publicæ ferax.

Brachii armati eqvites auratos 12 Rex inclytus anno 1616 d. 3. Decembris creavit, ensis regii levi taetū utrosq; eorum humeros & capita Coldingæ feriens, cum pridie in frequentissimis comitiis feudo Ducatū Slesvicensis Celsissimum Holsato - Gottorpensem Ducem Fridericum per legatos feudum petentem investiisset. Fusiūs de his TAB: *Encom. Regn. Dan. pag. 29. & Heddewad. relat. vernac. Hafn. 1617 im-XXIII. press.*

25. Conflictus qvidam Leonis cum caballo, *Infra adoram numi:* ANNO M. DC. XXVI.

FRUSTRA TE OPPONIS, FRÆNANDE CABALLE, LEONI.

ALBUS ERAS, RUBEUS, SI MODO PERGIS, ERIS.

Conflictus inter Leonem & Caballum acerrimus in primâ numi facie aspicitur. Ex numero æræ Christianæ 1626. apparel Leonem arctoum cum caballo albo aliquando ob fidem minus servatam Hamelii colluctatum fuisse, qvod & distichon in numo adversum & rerum gestarum gnari uberioris evincunt: Leo qvippe pactorum tenax & foedifragos exofus illatam sibi injuriam sic intrepide vindicavit.

26. CHRISTIANUS IV. D. G. DANI. NO. VA. GO. REX. *Rex eqves,* *& Hafnia Uraniburgo exornata.*

¶ DIRIGE MEUM. FIAT VOLUNTAS SICUT IN
CŒLO ET IN TERRIS.

Mnemonicon insigne est Uraniburgi anno 1642 pro excolendâ Astronomiâ Hafniæ ereti, qvod structuræ mirabilis venustate & artificio inter reliquias orbis Arctoi fabricas omnium in se oculos convertit, desolato in Insulâ Huenâ Mathematici Summi *Tychonis Brahei* Uraniburgo substitutum. Structura hæc ad altitudinem assurgit 150 pedum, cujus, qvæ in summo circularis est, area diametrum pedum sexaginta habet.

Symbola pia in postico numi latere, argutæ inscriptioni turris memoratæ inventò haud absimilia, & tantò augustiora, qvantò majo-

rem spirantia pietatem & voluntatis divinæ reverentiam. Cor enim coronatum illustri tetramgrammate ☧ insignitum velut media hujus inscriptionis pars hoc nomine coruscat.

- N°. 27. CHRISTIANUS III. D. G. DA. NO. VA. G. Q. REX. *Rex eques et cataphractus satellite comitatus.*

REGNA FIRMAT PIETAS. *Insignia Regnorum plena.*

28. CHRISTIANUS III. D. G. DANI. NOR. VAN. G. Q. REX. *Rex eques, infra Urbs Hafnia.*

TAB: REGNA FIRMAT PIETAS. *Icon Regis in medio, circa oram Regnorum insignia.*

- N°. 29. CHRISTIANUS. 4. D. G. DANI. R. NORVEGI. VANDA. GOT. Q. REX. 1628. *Corona regia operta. R.F.P.*

30. CHRISTIANUS. III. D. G. DANI. 1628. *Rex operta coronâ exornatus. NORV. VANDA. GOT. Q. REX Dania insignia.*

31. CHRISTIANUS 4. D. G. DANI. N. V. G. REX. *Rex diadematus.*

MONETA NOVA AUREA. 1629. *Elephas, cui imposita turris militibus repleta, in dorso uali C. coronatum.*

32. CHRISTIANUS III. D. G. DANI. NO. V. G. REX. 1629. *Crux.*

¶ DIRIGE MEUM. FIAT VOLUNTAS SICUT IN COELO ET IN TER.

Quadrans creditur esse stateris Portugalensis, crucem utpote in parte anticâ exhibens sed quia in eo non talis habetur inscriptio, ut in ejusdem typi numis fieri afolet, Crucem Dannebrogicam Regem hic indicasse non est quod dubitemus, cuius sub signo, ut Woldemarus noster victoriosus, hoc anno Venit, Vedit Vicit. Nam eodem anno numerus hic cusus videtur, quo Rex glorioissimus contra Cæsarianos cum copiis apparatissimis in Angliam, Slesvigæ Ducatus peninsulam mari traciebat, ut Cimbricos Cæsar's exercitus ab Holsaticis discluderet. Rex itaque in postica numi votis cœlum sollicitans tantum terroris hostibus expeditione hac incusit, ut summa festinatione pax Lubecæ conficeretur. Autorem certè Cluverus hist. Epitom. pag. 757. habet, ducem Cæsarianum Altringium lassatis ad mortem eqvis, Cæsarianos Legatos ad pacis consilia, commemorato periculo, excitasse. Belli hujus causa justissima Rex fatus, sibi pacem, salutis subditorum & gloriae æternæ plenam, tandem vindicavit. Merito igitur numis ex argento eodem anno percussis inscribi fecit: Tandem bona causa triumphat, quorum typum elegantem Joh. Mullenius, in suis numismaticis Dan. Class. III. ser. IX. N°. 2. habuit.

33. CHRISTIANUS III. D. G. DAN. R. *Rex erecto corpore cataphractus regiis ornamenti decoratus, inter pedes tulipa florens.*

JUSTUS ¶ JUDEX. 1644.

34. CHRISTIANUS 4. D. G. DAN. R. *Rex modo predicto exornatus.*

JUSTUS ¶ JUDEX. 1645.

*TAB. XXIV*Nº. 35. CHRISTIANUS III. D. G. DANI. N. V. GOT. R. *Regis Icon.*

DUX SLES. HOL. STORMAR. ET. DITM. COMES IN OLDEN. ET. DEL. *Insignia regnum plena.*

36. CHRISTIANUS III. DAN. NOR. GOTTO. VANDALO. Q. REX. *Regis icon elegans, sub qvo. J. BLUM.*

JUSTITIA ET PIETAS REGNORUM ROBORA FIRMAT. *Justitia & Pietas ad arborem truncam stantes, quas diuinum tetragramma חנוך illustrat & fovet. 1645.*

Moneta, qvæ inter elegantiora Danorum numismata à Joh. Mullenio numis. Dan. Class. 3. Ser. 18. N. 7. censetur, arte J. Blumii affabre incisa. In prima numi parte Regis fortissimi, fermè septuagenarii, facies conspicitur; anno, qvo numus hic cusus est, qvemadmodum & proximè præcedentibus aliis, licet senescens, multum terroris hosti incusit, jam in mari Themistocles, jam in terrâ Alexander. Qvàm acriter & invicto animo adverfùs Suecorum classem & ex Bataviâ mercenariam in Oceano anno 1644. d. 16. Maji propè Insulam Silæam & Flemmingianam d. 1. Julii ejusdem anni in mari Balthico, non procul a freto Kilenſi, pugnaverit, loqvetur omni ævo posteritas sera, adeò ut hostis non sine clade ingenti & laceris tabulatis in portum se recipere coactus sit, Ulfeldiis nostris à latere Regis, Suecorum verò Lauhufio & Flemmingio cæsis. Magnum sanè fortitudinis Regiæ documentum in primis hic emicuit, dum ad insulam Silæam vix novem navibus instructus, non modò cum classis hostilis 24 navibus initio pugnaverit, sed & sola qva vehebatur prætoria, qvæ Trinitas dicta, per duas integras horas impetum hostilem sustinuerit & reprefficerit, donec vento faventiore naves cœteræ in subsidium appropinquant. Meritò responsum hîc Regium laudatur: **De cœlo dimicatum est pro nobis**, cùm Senatores Regni Regi invictissimo submisso ob partam hanc gloriose victoriæ gratularentur. Emblema truncatae arboris in postica numi parte sub Divini nominis coruscatione Pietatisq; & Justitiæ custodia recrescens, vitam pii & justi Regis grandævam floremq; Regni haud marcescentem indicat: Firmissimum qvippe regnum suorum fundementum justitiam & pietatem posuit secundùm Apophthegma ipsius regum:

Justitia & Pietas regnum robora firmat.

37. CHRISTIANUS III. D. G. DANI. NOR. VA. G. Q. REX. *Nomen regium Christiani Quarti cum coronâ operâ 1646.* R. F. P.

In averfâ:

JUSTUS חנוך JUDEX.

Numos argenteos ejusdem typi, at non tantæ magnitudinis, annis 1644. 1645. 1646. 1647. & 1648 cusos invenimus. Qui verò cum effigie Regis exstant, ut in hac tabulâ, ex auro tantum percusi videntur. Ansam inscriptionis in adverso numi latere: **Justus חנוך Judex, Adamus Olearius in Chron Holſat. lib. 2. cap. 4. affert.** Orbi qvippe univerſo innotuit, quantum gloriosissimus Rex CHRISTIANUS IV. Religionis illibatae & libertatis assertor strenuus, operæ, æris & temporis turbis Germaniæ pacandis impenderit, quantum tem-

temporibus diversis per legatos varios allaboraverit, ut in integrum res Theutonicæ restituerentur, & se fuosq; eo modo tectos intactosq; servaret. In rebus his Rex ille Christianus & pacificus mediator electus erat, spem tamen pacis omnem præscindente velut in herba Sueco: Diætam qvippe Osnabrugæ anno 1643. consensu omnium conscriptam inopinata in Holsatiæ & Cimbriam irruptione, Duce exercitus Torstenfonio elusit & perturbavit. Hinc anno seqvente Rex Augustissimus de vindicta perfidiæ tantæ cœlum sollicitans numis memoratis apophtega seqvens inscribi voluit:

TAB: JUSTUS יהוּ JUDEX.
XXIV.

Nº. 38. CHRISTIANUS III. D. G. DAN. NO. VA. G. REX. *Imago Regis integro erectoq; corpore cum adstante galeâ, duo angeli tenentes diadema super Regis caput.*

DUX SCL. HOL. ST. DIT. COM. IN. OLD. ET. DEL. *Insignia Regnum*

39. CHRISTIAN. 4. D. G. DAN. R. 1646. *Imago Regis integra.*

NOR. VAND. GOTO. REX. *Insignia regni Danie.*

40. CHRISTIANUS. 4. D. G. DAN. R. *Rex corpore erecto cataphractus & ornamenti regii ornatus.*

In adversa:

Perspicillum VIDE MIRÀ DOMI. 1647.

Numisma rarum est & oppidò singulare. Artis ejusdem ducati integri, dimidii & quadrantes extant anno eodem percusi. *Ex auro Norvagico* cufos Joh: *Mulenius Clas. 3. ser. 20 num. 15.* verè indicat. Aurum nempe arte chemica Caspari Harbach (qui ob sua in metallis transmutandis studia Regibus Daniæ CHRISTIANO IV & FRIDERICO III carus in primis acceptusq; fuit) ex minerali quodam Norvagico, Hafniam allato, productum est. Ad notandam ergò incredulitatem, quod Praefectus rei metallicæ in Norvagiâ rebus his fidem adhibere noluerit, gloriose memoriæ Rex CHRISTIANUS IV. artis chemicæ amantissimus in postico numi latere perspicillum exhiberi voluit cum epiphonemate:

Vide mira domi
1647.

41. CHRISTIAN. 4. D. G. D. R. *Effigies Regis corpore erecto.*
JUSTUS יהוּ JUDEX.

42. CHRISTIANUS III. D. G. DAN. R. *Rex erecto corpore.*
JUSTUS יהוּ JUDEX. 1648.

TAB:
XXV.

FRIDERICI TERTII.

Nº. 1. FRIDERICUS. D. G. ARKE. BREM. E. V. C. HA. H. N. D. S. H. S. D. C. O. E. D. *Literas has ita interpretamur; Dei Gratia Archiepiscopus Bremenensis. Episcopus Verdensis, Coadjutor Halberstadensis, Hæres Norvegiae, Dux Slesvici, Holsatiae, Stormariae & Dithmariae, Comes Oldenburgenis & Delmenhorstanus. Effigies Archiepiscopi.*

Alteri

Alteri parti nihil impressum est.

Bulla hæc sive numus, altero tantum latere signatus, Principis hujus honores in memoriam revocat, ad quos ob ingentia sua merita evocatus erat. Primum quippe Philippus Sigismundus Praeful Osnabrugensis dioecesis Verdenis mitram anno 1623. illi detulit. In spem deinde successionis primum à Clero ejusq; Antistite ad coadjutoriam dignitatem Archiepiscopatus Bremenis anno 1631 expetitus est, hinc Archiepiscopatum ipsum obitu Reverendissimi & Celsissimi Principis *Johannis Friderici* vacuum anno 1636. 9. Maji suscepit, eundemq; decem annorum spatio prudentissime gessit. Et quamvis partium studio, quo miserè Germania dilacerabatur, circumspecte interim abstinuerit, è publica tamen Orbis calamitate se extricare adeò non potuit, quin eidem involveretur armisq; vicinorum, patriæ suæ jugulo intentis, præter exspectationem infestaretur. Et eam in primis ob causam, quod patriæ jam labascenti suppetias ferre al-laboraret Regiq; Patri, qui in Scaniâ copiis tunc præerat, vicariam in TAB. XXV. Cimbriâ operam præstaret.

Nº. 2. FRIDERICUS III. D. G. DAN. NORW. GOT. VAND. REX. DUX. SL. HOL. ST. DIT. COM. IN OLD. ET. DELM. *Imago Regis. 1648.*

A parte altera.

SEHT WIE DER FRIED. JEZ ZIERT DIE WELT, DA FRIEDRICH KROHN UND SCEPTER HELT. *Typus Pacis, dextrâ stellam tenentis, sinistrâ palma ramum, sub quo liber cum inscriptione. DAS HESIE GUTH.*

Heroi invicto, qui mala patriæ confertim ingruentia animo fortaverterat, fato ordinem turbante, insignia imperii & scepta Anno 1648. capessenti sic adversa numi inscriptione gratulatur, de cuius futuro imperio vaticinationes variæ hinc inde innotuerant. Fusiūs de his *Viti Bering. Nemor. Frid. 3. & Joh. Bræmer. in Conc. funebr. Frid. III.*

3. FRIDERICUS 3. D. GRA. DANIAE. *Effigies Laureati Regis 1648.*

NOR. VAN. GOT. REX. *Thuribulum seu acerra thuris cum inscriptione: Tandem.*

Per plateas in coronatione Regis numi tales quadrati inter populum sparsi sunt anno 1648. d. 23. Novembris. Posticæ partis thuribulum (quod alii vasculum herbis oppletum esse volunt) verbo: *Tandem, fausta & læta omnia portendente, insignitum est.*

4. FRIDER. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regis itidem Laureati.*

DUX SLES. HOLSTOR. DITM. COM. OLD. & DELM. *Insignia regnum integra.*

5. FRIDERICUS III. D. G. DANIAE NORW. VANDALORUM GOT-THORUMQ; REX. *Effigies laureati Regis, infra: BLVM.*

Ab altera parte navis conspicitur.

Regis Lauricomi iconem pars antica numi exhibet, f. Blumii arte exquisitissimâ effectum, posterior verò navem adverso vento navigan-

tem, cuius puppis verbum *TANDEM*, prospera qvæq; indicans, sibi inscriptum monstrat. Numus est ex auro Guineensi cufus: Ut Regno enim opes nervosq; conciliaret Rex potentissimus anno 1653 subditis suis Helsingoræ, Bergis & Hafniæ in insulas Caribicas navigantibus mercibus pretiosis magnaq; auri vi anno 1655. inde in reditu onustis non saltem immunitates insignes impertitus est, sed & navigati TAB. ones multas in regna Guineæ aurifera *Fetu* & *Congo* initui curavit, eò XXV. ferè mōdō qvo naves in Ophir Salomon emiserat aurum apportaturas.

No. 6. FRIDERICUS III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Icon Regis coronati.*

DOMINUS PROVIDEBIT. 1653, *Insignia Regnum.*

7. HAFNIA DANIAE. *Typus Hafniae.*

A parte alterā.

CRONBURG. *Typus Castelli Cronenburgensis* & attritæ prope illud Svecorum clasfis.

Conspicitur hic in primo numi latere *Hafnia Danie*, sedes Regia, ingenio naturæ inter Oceanum utrumq; sita, & mercimoniis totius Orbis ac munimento inexpugnabili clara. Facies urbis anno 1658. a Suecis obſeflæ hīc cernitur, prout pelago objecta littora & stationes carinis fidis complectitur, ubi naves ad defendenda littora contra Svecorum classem armatæ se nobis offerunt in occursum Batavæ classis, in Oresunda fortiter pugnantis, properantes. Ab altera numi parte conflictus navalis in freto Codano seu Oresundâ anno 1658 d. 29 Octobris spectatur, inter *Vrangelium* Suecorum terrâ mariq; Imperatorem & *Opdamum Wittiumq;* Batavorum Thalassiarachas, qvorum ultimi classem subsidiariam urbi defendendæ feliciter attulerunt. Cecidere enim in cassum Svecorum ignes, qvos explosis machinis ex littoris omni ambitu arciumq; utrinq; pinnis in Batavorum classem projecerant. Ex Svecorum interim 42 navibus armatis nonnullæ captæ sunt, aliæ submersæ, qvædam in fugâ ad Insulam Hvenam & Coroniam Scaniæ vadis tumulisq; arenarum illisæ.

8. FRIDERICUS III. D. G. DANIAE NORVEGIÆ. *Regis Icon.*

In adversa:

VANDALOR. GOTHOR. Q; REX. *Navis cum inscriptione: Tandem 1658.*

Numus duorum ducatorum, eodem fere charactere signatus, qvo numisma perelegans, ordine in hac tabulâ quintum, nisi qvod ventis secundis cum inscriptione *Tandem* hic navigetur. Dantur ejusdem typi numismata alia 1657 & 1666 cufa, ubi ventis qvoq; faventibus naves ferri videntur. Numos alios ejusdem typi, sed magnitudinis disparis ex auro Guineensi jussu Regis Daniæ FRIDERICI III. efformatos nonnulli existimant, ut ostenderet, se ad clavum Imperii adversis ventis sedentem velut infestum ac procellosum in Republicâ æqvor, quantum licuit curtu obliquato prius tentasse & prudentiâ insigni ingenioq; excelfo sic *Tandem* portum Monarchiæ tutissimum ventis faventibus attigisse.

9. SOLI DEO GLORIA. *Exerta è nube manus gladio aliam manum amputans, qvæ coronam appetit superne positam, cum adscriptione II. Feb:*

In

In postico:

DOMINUS PROVIDEBIT. *Nomen regium coronatum, infrâ lapis,
cui inscriptum EBEN EZER.*

Mânu gladium gestante Hollandiam repræsentari, qvasi Hafniæ obfessæ Liberatricem, Dominus Biçot ait in tractatu qvodam Gallico Amstelodami edito anno 1688. qvi l' *Histoire Metallique de la République d' Hollande* dicitur, sed qvam inconvenienter, ipsum numi emblema abundè evincit. (1) Manus illa gladium gestans è nubibus exerit. Nubes autem præsentia Divinæ symbolum existit Exod. XL. v. 34. 35. 1. Reg. VIII. v. 10. 11. Esai. VI. v. 4. (2) Additur ἐπιγραφὴ Soli DЕo Gloria, (3) Rupes seu Lapis auxilii, **Eben-Ezer** (cujus figura infernè in altero latere exprimitur) in memoriam auxilii Divini mirabilis contra Philistæos erectus fuit I. Sam. VII. v. 9. 11. Ergò in numismate Dei solius auxilium significatur (4) Regium nomen coronatum, id est, tam persona qvam regnum FRIDERICI III. isto lapide nititur, qvi **Eben Ezer** dictus, ut significetur tam illam qvam hoc à periculis imminentibus non alio auxilio servatum esse qvam isto I. Sam. VII. v. 11. memorato; *Usq[ue] huc adjuvit nos Jehova* (5) Additur emblemati ἐπιγραφὴ **Eben Ezer** in eodem numilate symbolum Regium, **Dominus Providebit**, ad denotandam Divi FRIDERICI III. in solo DЕo fiduciam, qvæ ipsum non fecellit, licet in summas ab hostibus redactum angustias: Planè qvemadmodum in eodem loco, ubi positus à Samuele **Eben-Ezer** ob victoriam à Philistæis reportata, antea à Philistæis iisdem prostrati victiq; fuerant Israelitæ I. Sam. VI. v. 1. 2. (6) Ex emblematis ad rem significatam applicazione. Qvamvis enim non immediate hic DEus egerit adeoq; nec absurdum sit mediis seu instrumentis vel causis subordinatis effectum eundem adscribere, qvi causæ primæ præcipuè debetur, absurdum tamen est uni instrumento, scilicet Republicæ Belgicæ, in totum asserere, qvòd per plura collateraliter effectum est, per intrepidos nempe Daniæ cives militesq;, qvi mente Regis Augustissimi igneâ, rebus intentâ, nunquam otiosâ, manu, vultu, voce inflammati & invicti extiterant.

TAB:
XXV.

Nº. 10. *Elephas irritatus, qvi sefforem suum dejiciens & proboscide capricornum indignabundus attollens, angrem stimulatrum ungulis contundit.*

A parte adverſâ :

**MAGNANIMIS, PRETIO QUOS VIS VEL SUSCITAT ASTUS,
JAM DEBELLATIS, UNDIQVE TUTUS ERO.**

XIV. NOVEMB. M. DC. LIX.

Ex ærâ christianâ mensisq; die, numismati huic perqvam nitido suppositis, anno scilicet 1659 & die 14 Novembris, illustrem Danorum & Fœderatorum cum Svecis in Fioniâ conflictum hic indigitari haud obscurè colligimus. Explicuit qvippe Fortuna hoc die Regi Daniæ Friderico III. quid de Suecorum injustè illatis armis censendum eset, dum inter octies mille, & qvod excurrit, in acie Svecorum soli in conflictu hoc militiæ Præfecti, *Palatinus de Sultzbach & Steinbuckius*

superstites extiterint. Meritò igitur in parte posteriori numismatis legitur:

Jam debellatis, undique tutus ero.

Nº. II. DOMINUS PROVIDEBIT. *Effigies Regis. E. P.*

Ab alterâ parte:

SPES MEA IN DEO. *Reginae icon.*

Numisma hoc symbolis Regis & Reginæ conspicuum est, qvibus NUMISMATIS TAB: men Divinum, in quo ipses illorum unica, mirandum in modum præ-
XXVI. stò fuit.

Nº. I2. FRIDERICUS III. DEI GRATIA DANIE. NORVEGIÆ. VANDALORUM. GOTTORUM. REX. *Throno Rex insidet, ornamenti illis, quæ Regalia dicuntur, instructus.*

DUX SLESVICI HOLSATIAE. STORMARIAE. & DITMARSIAE. COMES IN OLDENBURG & DELMENHORST. *Insignia Regnum integrum, Provinciarumq; ad ea pertinentium.*

Numisma hoc nitidum planè est & magnitudinis ponderisq; insignis, eoq; pretiosius, qvò actus illustrior, in cuius celebritatem ac memoriam percussum est. Sic enim Regi Augustissimo, in throno seu folio Regio, in primâ numi parte, sedenti homagium præstatur, qvod ob nascendi sortem electione anno 1648 d. 6. Julii acceperat, ab solleto verò hæreditarium anno 1660. d. 19. Octobris consensu communis à subditis præstitum. Liberator Daniæ invictus hic eminet, cui ob cives servatos diadema æternitatis & imperii absoluti meritò deberi visum: Qvippe jam pridem Rex, nunc novus factus est imperii conditor, regnum alterum à nascendi sorte suffragiisq; hominum accipiens, alterum curis virtutibusq; excelsis ipse sibi impetrans.

I3. FRIDERICUS III. DAN. & NORW. REX. ut &
SOPHIA AMALIA DAN. & NORV. REGINA.

A dextro Regis latere: Celsitudo Regia,
CHRISTIANUS, hodie Rex Augustus, infra quem,
GEORGIVS PRINCEPS. Augustæ sobolis in Britanniâ adhuc Conservator Magnus, qui Principi Anna Eborica Anno 1683. d. 28. Julii matrimonio junctus est.

A sinistro Reginæ latere:

PRINCIPES ANNA SOPHIA. & FRIDERICA AMALIA. *Quarum illa Anno 1666. d. 9. Octobr. Electoratus Saxonici hæredi Joh. Georgio, hac Duci Holsatorum Christiano Alberto Anno 1667. d. 24. Octobr. nupta.*

Ab infimâ numi parte:

PRINCIPES WILHELMINA ERNESTINA & ULDARICA ELEONORA. *Prior Electoratus Palatini hæredi Carolo Anno 1671 d. 20. Sept. posterior Carolo XI. Regi Svecorum Anno 1680. d. 8. Maii desponsata.*

In medio harum imaginum:

CUM IPSO ERO IN ANGUSTIA. ERUAM EUM & HONORE AFFICIAM EUM. 91. Psal. 15. Postica

Postica numi pars hanc habet inscriptionem:

Post Amagriam vindicatam die 10 Octob. Ao: 1658. Hafniam liberatam ab hostili obsidione die 30. Octob. ejusd. anni, Assultu die 11. Febr. 1659. Fioniam recuperatam die 14. Nov. ejusdem anni. Pacem subiectis redditam die 27 Maii 1660. FRIDERICO TERTIO Daniæ & Norv. Regi, Domuiq; Regiæ, qvod hæreditario & absoluto Monarchæ debetur, præstatum est homagium Hafniæ 19. Octob. A. ejusdem, elapsis à priori homagio annis 12. Mensib. 3. dieb. 13. In perpetuam rei memoriam.

Splendor serenissimæ familiæ regnaticis in antico numi latere conspicitur, qvæ in obsidione Hafniensi à Sveco undiqvaq; cincta & in angustias redacta erat, sed numinis Divini auxilio faucibus hostium crepta, fortunæq; procellis ac tempestatibus subducta. Gloriosissimus enim Regiæ familiæ Antesignanus masculo & obfirmato in rebus asperis & adversis animo, causæ æquitati confisus est, & Deo Omnipotenti, qvi pios protegit ac honore afficit. Hinc Dominus Zebaoth verè ~~cum ipso~~ fuit, adeò ut à miraculis vix recedat, qvicqvad de Rege hoc Augustissimo annalium monumentis posteritas inserat. In alterâ numismatis parte Victoriae Regis variæ & gloriose leguntur. Primò Insula Amagria, Hafniæ penu & velut cella promptuaria, auspicio ejus & felicitate vindicatur. Qippe in Regis CAROLI copias, qvæ pagos Amagriæ flammis involverant, Magnanimus Rex FRIDERICUS agmine expedito ruit, hostesq; feliciter fundit & fugat, qvin imò Suecorum Regem CAROLUM, è prælio non sine periculo vitæ aufugientem, voce Martiâ, mente ignea inseqvitur, de quo ita in *Amagriæ vindicata* Borradius pag. 509. Delic. poët. Dan. collect. Frid. Rostgaard:

*Rex Regem inclamans inter nos dividat, inquit,
Ensis E' arma reum juriq; faventior aether.*

Justæ vindictæ mandata mare FRIDERICI imperio assuetum ulterius peregit classe hostili in freto Codano d. 29 Octob. Anno 1658 per Batavos Foederatos absorpta. Hinc CAROLUS fortunæ violentiæ se subducens obsidionem postridie solvit, sed translato ad dolos oppugnandi impetu, occultis mox artibus perniciem Hafniæ machinatus est, cuius oppugnationis exitus d. 11. Febr. anno 1659 spem & exspectationem Svecorum elusit. Tandem in Insulâ Fioniâ Rex FRIDERICUS Dux cum virtute & Foederatorum auxilio Svecos ita aggreditur, ut inaudito ferè tēclis exemplo totum illorum exercitum vel prostraverit plane, vel ad deditonem impulerit. Extinctis inde belli incendiis, anno 1660 d. 27. Maii pax exoptata Daniæ affulxit. Hinc Regi Friderico amor civium homagium præstitit, ut Regnum Daniæ, qvod in tanto belli discrimine Rex denuò meritis ingentibus sum fecerat, per successiones jam pleniori majestate hæredes Regios comitetur. Numus est, quem

TAB: sumptibus suis Archiepiscopus Daniæ *Johannes Suaningius* in perpetu-
XXVI. am rei memoriam Regiæ Domui anno 1666. submisæ obtulit.

No. 14. FRIDERICUS TERTIUS EX DOMO OLDENB. DANIAE ET NORVEG. REX ELECTITIUS OCTAVUS. HÆREDIT. PRIMUS. *Effigies Regis cum Symbolo:* Dominus Providebit.

In parte alterâ :

DANIAE ET NORVEGIÆ REGES ELECTITII E DOMO OLDENBURGICA. *Icones & nomina Regum Daniae & familiæ Oldenburgicæ usq; ad Fridericum Tertium, in qvorum medio hæc est inscriptio:* Psal.

112. v. 1. 2. Semen timentium DEum potens erit in terrâ.

Faciem Regis serenam in primo numi latere hic intueri licet, adiectis verbis: Dominus Providebit. Providit quippe Deus, qvòd secundum inscriptionem ejusdem lateris *ex Domo Oldenburgicæ Daniæ & Norvegiæ Rex electitus Octavus evaderet, hæreditarius verò primus*, qvi jure itidem Octavus fuisset. Etenim si annales nostros revolvamus, veteris Regiæ stirpis succesores annis ferè bis mille Regnis his potiti sunt, ut deficiente quandoq; masculâ prole, Regiam seriem fœminina continuaverit & successionem hoc paçto impleverit: A qvâ veteris Regiæ familiæ hæritate nullo jure excludi debuit *Christianus I. Oldenburgicus*, qvi à Rege Daniæ, Erico Glippingio, unâ cum antecessore suo Rege Christophoro Bavarо sexto cognationis gradu, sed proximè collateralи, distabat, adeò ut ad Regem *Fridericum III* ejusq; posteros à primis regni moderatoribus successio Imperii perpetua jure exstiterit. Fato tamen sic moderante, *Fridericus III* ex electitiis Rex Octavus, in qvo Majorum pietas & fortia facta velut compendio juncta erant, istam à Boreâ primus tandem meritus est gloriam, ut in perpetuâ familiæ suæ successione in terris his eminentiori modo radios Majestatis suæ diffunderet. Recte igitur in posticâ numi regium Davidis effatum percussum exstat :

Semen timentium DEum potens erit in terrâ.

15. FRIDERICUS III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*

In posticô :

AGGERSHAUS. *Typus castelli Aggershusii.*

Numus hic munimentum castrum Aggershusiensis monstrat, quo instaurato, qvemadmodum in posticâ numi facie appareat, Regni Norvegiæ fines Rex prudentissimus firmiter munivit.

16. FRID. III. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT. *Imago Regis.*

TAB: DOMINUS PROVIDEBIT. 1662. *Insignia Regnorum.*

No. 17. FRIDERICUS III. D. G. REX DANIAE & NORVEGIÆ. etc. *Ornamenta Regia seu Regalia.*

DOMINUS PROVIDEBIT. 1663. *Nomen regium cum quatuor coronis.*

In Latere antico Regis Augustissimi sacra conspicuntur ornamen-
ta, globus cum superimpositâ cruce, terrena Orbis hujus dominia, per
qvæ salutaris crucis doctrina disseminanda est, haud obscure designans: Scep-
trum, qvod celsam imperii potestatem & gladius, qvi ar-
duam Regii sceptri & diadematis protectionem denotat. Posticâ ve-
TAB. rò pars nomen Friderici coronatum quadrigariam exhibit.
XXVII.

Nº. 18. DOMINUS PROVIDEBIT. *Regis icon.*

In adversâ:

A DOMINO REGNA. *Nomen regium coronatum ornamenta regia laureata.*

Sicut Rex antica numi inscriptione singularem Dei providentiam confessus est, ita & posticâ regna & potestates eminentes, ab ipso Deo immediate & proximè profectas inq; Reges *augustos* collatas esse docet, secundum effatum illud *Geonrewrov summas potestates non esse nisi à DEO.*

19. FRIDERIC. III. D. G. DAN. NOR. *Regis effigies.*VANDAL. GOTO. REX. 1665. *Leo Norvagicus.*20. DOMINUS PROVIDEBIT. *Nomen Friderici Tertii coronatum.*

III MARCK DANSKE. 1665.

21. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NORV. *Effigies Regis.*VANDALORUM GOTHORUM QVE REX 1666. *Corona sub qua: Dominus Providebit.*22. FRID. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Regis Icon.*DOMINUS PROVIDEBIT. 1666. *Insignia Regnorum integræ.* G.K.23. FRID. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*DUX SLESV. HOLS. STORM. DITM. COM. IN OLD. & DEL.
Corona sub qua: Dominus Providebit. 1666.24. FRIDRIC. 3. D. G. DAN. NOR. VA. GOT. REX. *Effigies Regis.*DOMINUS PROVIDEBIT. *Fortuna globo insitens inter ramos laureos.* I.W. 1666.

Ex Literis I. W. nomen Monetarii Tychopolitani Johannis Waltrek eximentibus, & fortunâ inter lauri frondes existente numum hunc ex officinâ monetariâ Tychopoleos esse liquet, qvi florescentis urbis Tychopolitanæ memoriam inculcat.

25. FRID. III. D. G. DAN. NOR. V. G. REX. *Icon Regis.*DUX. SL. HO. STO. DIT. CO. OL. DEL. *Insignia regnorum integræ.* G.K. 1667.26. FRID. III. D. G. DAN. NOR. V. G. REX. *Regis effigies.*DOMINUS PROVIDEBIT. *Corona sub qua: XVIII. M.* 1668.
G.K.27. FRID. III. D. G. REX. DANIAE. *Regis Effigies.*

NOR.

NOR. VAN. GOT. 1670. *Nomen Regium coronatum octies in postico numi latere effectum.*

TAB. Numus est qvem raritas & artificis industria in primis commen-
XXVII. dant, cum ejusdem typi pauciores saltem reperiantur.

28. *Effigies Regis corollæ inserta cum tribus Leonibus, superne illustre illud tetragramma ☰ Regis caput iradians.*

Ab alterâ parte.

Optimo Regi FRIDERICO III. Daniæ Norvegiæq; D. D. O. M. Exercitum felicem, Populum fidelem & annos de nostris. In superiore hujus lateris parte Leo Norvagicus conspicitur, in inferiore elephas turritus. G. K.

29. Dominus Providebit. *Litera prima nominis Regii cum coronâ.*

Ab altera parte nihil impressum conspicitur.

Arte singulari numisma hoc, qvod pondus saltem decimæ sextæ partis ducati aurei æqvat, efformatum, & affabré adeò aurum hic extensum & percussum est, ut aqvis supernatet. Nomen itaq; inde sortitum est Svømming i. e. numus natans.

30. *Numus quadratus, in quo Regis lauricomi icon cernitur sine ulla inscriptione, ex postico latere rassis.*

31. MANET ULTIMA COELO. *Nomen Friderici Terrtii cum tribus coronis ☰ reliquis regalibus. In angulis insignia Regnorum conspicuntur.*

In reverâ.

DAN. NOR. VAN. GOT. REX. Pyramis cum inscriptione: ANIMÆ ÆTERNÆ. FRIDER. III. OPTIM. PRINCIP. In lateribus numi. Natus 18 Marti. 1609. Coronatus 23 Novemb: 1648. Obiit 9. Febr. 1670. Regnavit annos 22. Leo ☰ Sol occidens. *Numus est quadratus.*

Numisma cineribus Sacratissimi Regis, Divi Friderici III. consecratum. Anticum ejus latus Septentrionalis regiminis diademata & ornamenta in terrâ exhibit floremq; gloriæ mundanæ ☞; In polo verò coronam, qvâ nomen Friderici III. decoratum est, qvæ Ultima cœlo manet: Ex adverâ parte pyramidem in sepulchro leonis nostri Septentrionalis. Animæ Æternæ Divi Friderici III. Optimi Principis.

23. FRID3D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. Q. REX. *Effigies Regis. In lateribus hac leguntur:*

Natus 18. Mart. 1609. Coro. 23. Nov. 1648.
Obiit 9. Febru. 1670. Regn. annos. 22.

In postico:

Pyramis cum inscriptione: Memoriæ Æter. Optimi Princip. Leo ☰ sol occidens. In lateribus hac leguntur: Vict. Naval.

29 Oct.

29 Oct. 1658. Metr. defens. ii. Feb. 1659. Fion. Reccep. 14. Nov. 1659. Emin. Impe. Obl. 27. Oct. 1660.

Exseqvialis numus est quadratus, qvi parte unâ Divi Friderici III. faciem exhibet & in illâ Augustæ originis indicem dignamq; imperio speciem. Pyramis ex adverso latere egregium illud trophyum: memoriae æternæ optimi Principis, in mausoleo monstrat: Si quadrati hujus numismatis angulos inspiciamus, qvanta qvæso victoriarum vestigia! Hic Batavorum, pro instaurandâ fortunâ Hafniæ obfessæ victoriam legimus & fortitudinem summam: Illic Fioniam suos ita debellasse hostes, ut, raro in annalibus exemplo, ex integrâ hostium acie gemini tantum Duces servarentur: Alibi Daniæ Metropolin masculè se defendantem, & vix dimidia nocte oppugnatam de exercitu toto hostili triumphantem. Singula hæc qvemadmodum & plura alia Victorem tantum in Augusto illo Majestatis folio ita tandem collocarunt, ut *Eminentia Imperii*, d. 27. Octobris Anno 1660 humillimè TAB. oblata per Orbem universum lauros, adores, æternitatem sibi com-XXVII. paraverit.

Nº. 33. Arx Amalienburg cum horto, in medio ejus urna. Infra ad oram nummi: XX. FEBR: M. DC. LXXXV.

Ab altera parte:

SOPHIÆ AMALIÆ DA. NOR. VA. GOT. REGI. CINERIBUS CHRISTIANISSIMIS SACRUM. XXVI. MART. O. B. *Insignia Daniæ Et Luneburgi.* I. V.

Numus hic mortem Reginæ omni laude cumulatisimæ repræsentat, qvæ ex celsissimâ Guelforum gente oriunda, filia Georgii Ducis Luneburgo-Cellensis ex Anna Eleonorâ Hasfiacâ 1628 nata est FRIDERICO TERTIO Regi Daniæ, Annò 1643 d. i. Octobris nupta, & Anno 1685 d. XX Februarii mortua, cujus exseqviæ d. 26. Martii eiusdem anni Hafniæ celebratæ sunt.

TAB.
XXVIII

CHRISTIANI QVINTI.

Nº. 1. CHRISTIANUS V. D. G. REX. DAN. NORV. VAND. GOTH. DUX SLESV: HOL: STORM. & DITM: COMES OLD. & DELM: *Effigies Regis instar Equitis cataphracti.*

PIETATE & JUSTITIA. 1670.

Numus est magnitudinis insignis.

2. *Nomen Regium cum novem cordibus.*

Ab altera parte:

Crux cum ornamentis Regis sive Regalibus regnorumq; insignibus.

Numus triangularis tempore unctionis Regiæ in publicum ejectus.

3. *Rex solio Regio, ad cuius pedes trini Dania Leones provoluti, insidens inter duas columnas Regis nomine insignitas.*

A postica:

VII ex Domo Oldenb. Dan. & Norveg. Reges Electitii, circa quam inscriptionem effigies & nomen uniuscujusq; è Domo Oldenburgicā Daniæ Norvegiæq; Regis à Christiano Primo usq; ad Fridericum Tertium conspicitur, cuius augusta facies supremo loco eminet cum Inscriptio TAB. circa caput: E DOMO OLDENB. DAN. NORV REX ELECT: XXVIII. VIII. HÆREDIT. I FRIDERIC: III.

Nº. 4. CHRISTIANUS V. DEI GRATIA. DANIAE. NORVEGIÆ VANDALORUM GOTTORUM REX. *Rex solio Regali ex unicornu marinico cornibus, olim auri pretium superantibus, efformato insidens, cum Regalibus signis. Ad basin solii Regii tres Leones, qui magnitudine insignes, ex argento fusi sunt, quos à primo Dania Rege Dan scuto Regio infernos Svaning. Chronol. Dan. pag. 33. refert, tria illa Balthici maris ostia, quibus Monarcha noster imperat, indigitantes.*

DUX SLESV. HOLSATIÆ, STORMARIÆ, DITHMARSIAE, COMES OLDENBURGI DELMENHORSTÆ. *Integra Regnum, & ad ea pertinentium Provinciarum insignia.*

Numus hic simul cum proximè antecedente unctionem Regis nostri Augustissimi in Templo arcis Regiae Fridericoburgensis anno 1671 d. 7. Junii, magno Septentrionis gaudio & faustis omnium acclamacionibus peractam indicat. Numus elegans est & oppidò pretiosus, pondere unciarum decem cum dimidiâ.

5. PIETATE & JUSTITIA. *Imago Regia.*

Latus alterum Navem exhibet, in cuius puppi leo bipennifer.

Numus forte in memoriam illius navis bellicæ cufus.

6. *Numus quadratus, à parte una Imaginem Regis in corollâ tetragrammate divino irradiatam ostentans, cum 3. Leonibus novem infra se corda habentibus.*

Parte alterâ:

TAB. XXIX. *Elephas turritus, cum Nominis Regis*

Nº. 7. JUSTITIA & PIETAS REGNUM ROBORA FIRMAT. *Effigies Augusti. Uncus 1671.*

A parte alterâ:

Nomen Regium triplici inter se nodō innexum.

8. DA. NOR. VA. GOQ; REX.

A parte alterâ:

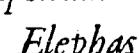
Elephas cum Turri & insignibus Daniæ. 1673.

9. *Nomen Regium nodo triplici innexum cum sex Coronis.*

Facies Augusti, cum inscriptione D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT. 1673.

10. CHRISTIAN. 5. D. G. REX. *Imago Regis cataphracti.*

DAN. NOR. VAN. GOTTOQ; 1673. *Leo coronatus cum bipenni.*

11. CHRISTIAN. V. D. G. REX. DA. NO. V. G. *Effigies Equitantis Regis.*

A parte altera :

TAB. XXIX. Elephas cum Turri, cui insculptum nomen Regium ♂ in dorsalii Leo cum bipenni 1673.

Nº. 12. AUXILIUM ET TUTELA. *Fœmina ad rupem catenis alligata, quam vir armatus alisq; instructus in aere draconem fugando tuetur. Infrā : OPTIMO REGI CHRISTIANO V.*

In postico latere :

SECURITAS ET SALUS PUBLICA. *Mulier statuæ innitens sinistrâ Cornucopiae, dextra ramum oleæ tenens, sub qua :*

CIMBRIA RENASCENS. *Infrā, DANORUM STATORI ET CONSERVATORI.*

13. Reginæ imagines.

A postica parte :

Rex extra Wismariam obseßam cum Turmis equitans.

14. VIRTUS REPULSAE NESCIA. *Wismaria cum castello Balena.*

In postico.

PULCHRUM ULCISCIER AVOS. *Wismaria lugens sub spoliis. Infrā ad oram numi: WISMARIA EXPUGNATA 13. DECEMBRIS. 1675.*

Numus hic Wismariam à Danis expugnatam repræsentat, urbem Svecorum in tractu Mechlenburgensi munitissimam, qvæ loci fiducia paludibus interscissi, mœnum robore, militum fortitudine, præsidiorum & annonæ abundantia superbiens diu & refractaria, capto priùs à nostris munimento Damgarto, & Castello Balena dicto, qvod urbi & portui propugnaculum præbuerat, Anno 1675 d. 13. Decembr: in potestatem Augusti nostri redacta est.

15. Effigies Augusti militaribus armis undequaq; cincti.

AD DOMINUM PATRIAMQVE REDIT.

Agnus Amalonicus, seu insigne Gothlandia, i Maj: Anno 1676.

Agnus Vexillum gestans Gothlandiam indicat, maris Balthici Insulam littori Svecico obtensem, & saxis asseribusq; in primis notam, qvam anno 1676 mense Mayo, occupata priùs metropoli Wisby & circumfuso littoribus terrore per classem Daniæ victricem, Architallus Nicolai Julius Svecis eripuit.

16. Columna cum Inscriptione: CHRIST: V. P. AUG: FELI. OB VEN-
NERSB: SVEC: CAPT. AB ULDAR: FRI: GULDENLEV. XXVI.
JUN. M. DC. LXXVI.

In adversa :

HIC TRANSIIT INVIA VIRTUS. *Typus Vennersburgi.*

Numus hic urbem Sueciæ munitissimam Vennersborg à magno illo Herœ Uldarico Friderico Guldenlöv, Pro-Rege Norvegiæ anno 1676. d. 26. Jun. Svecis creptam indicat.

17. HELSINGBURG. *Typus Arcis.*

ARBITRIUM RECUPER. *Navis inter duas Columnas, qvibus insculptum nomen Regium Christiani Qvinti.*

Numo hoc expugnatio arcis munitissimæ Helsingoburgi in Scania exhibetur, qvæ anno 1676 d. 4. Jul. Svecis ab Augusto nostro tridui saltem spatio crepta, postea anni ejusdem mente Decembri Svecis iterum cessit, tandemq; varium Martem & fortunæ volubilis vices experta anno 1678 d. 27. Junii in Danorum rursus potestatem redacta est. Per statuas vexillis insignitas, qvas navigium transit, Øresunda, seu fretum Codanum indigitatur, Coronæburgo Selandiæ & Helsingoburgo Scaniæ utrinq; interceptum. Arbitrium enim maris Balthici ex utroq; littore sic securius recuperatum fuisse numerus indicat.

TAB:

XXX.

¶

Nº. 18. Numinis Auspiciis Felici sub Regimine Serenissimi & Potentissimi Princi. ac Domini, Domini , REGIS Daniæ, Norvegiæ, Vandorum. Goth: DUCIS Scles. Holsat. Storm: & Ditmar. COMITIS in Oldenburg & Delmenhorst. TER Hostili Classe I. Sub Ölandiâ. II. Propè Langelandiam. III. In sinu juxta Coagum profligata & undecim Primi Ordinis navibus bellicis cum omni apparatu interceptis CORONA HÆC COMPARATA EST.

A sinistrâ parte:

Regii nominis exerta è nube manus appetet, cum supra script: DIES SALUTIS.

A dextrâ:

Octo pueri exultantes cum ferto corollis latitiq; signis aliis, una cum adscriptione: DICENT POSTERIS.

Altera Numi facies instructas apparatu bellico naves dimicantes summa artificio representat, præsertim naves Christianus Qvintus & Mars Svecia dictas, cum supra scripto:

SIC CODANI TURBAS CONCILIASSE JUVAT.

i JULII ANNO 1677.

Numus hic aureus magnitudine & elegantiâ inter numismata omnia Europæa maximè conspicuus, pondere Unciarum octodecim, partas tribus præliis navalibus victorias præ se fert, qvas totus extollit Orbis & sera posteritas commemorabit. In prælio primo propè Ölandiam Anno 1676. d. i. Jun: cum classe Svecorum navium quadraginta à Creutzio Architalassoedueta Trompianus Batavus, qui classem suam nostræ junxerat, & maris Danici Præfectus Nicolaus Julius eâ fortitudine conflixerunt, ut navis præatoria Svecorum, Coronæ nomine insignita & 140 tormentis bellicis instructa, simul cum Architalasso Creutzio & conferta militum manu, incensa perierit; Altera magnitudine proxima, Ensis regni appellata & tormentis 92 onusta simul cum Præfecto maris Ugola, qui nostros fortiter primùm sustinuerat impe-

impetus, flammam conceperit, & octo aliæ, magnitudinis haud spondendæ, vel captæ vel tumulis arenarum illisæ fuerint. Reliqvæ, per fluctuum incerta sparsæ Stocholmiam cum trepidatione reversæ sunt suisq; metum nobis præmium virtutis victoriam reliquerunt. In pugnâ secundâ propè *Langelandiam* Anno 1677 mense Junio haud meliorem experta est fortunam Svecorum classis, quam Architalassus *Seeblad* eduxerat. Eo qvippe fervore cùm à claustris Gottenburgicis per mare Balthicum iter tentaret, à Præfecto maris Danici *Nicolao Julio* excepta est, ut navis præatoria simul cum Architalasso *Seeblad* & qvinq; aliis molis vastæ navigiis bellicis, præter minores alias, nobis præda extiterint. Conflictus tertius in sinu Codano seu mari Balthico, Annæ jussdem mense Julio, fortunam quoq; Regis nostri Augustissimi testatur & laudes ævo omni perennaturas ebuccinat. Classis qvippe Svecica, licet navium numero nostræ multò superior, ita ab Architalasso Daniæ *Nicolao Julio* diripi, atteri, vastari visa est, ut, sine unicæ nostræ in pugnâ jaeturâ, undecim naves bellicas mole sua turribus castellisq; maris simillimas, nostrorum fortitudine captas amisçrint, tres alias magnitudinis insignis, flammis combustas, minores innumeræ, qvæ manu militum, catapultis, parmis, verutis, victu & commeatu onustæ, vel captas vel incensas. Tot ergo partæ nobis in Oceano victoriæ, qvot prælia extiterunt, tantæ à Monarchâ nostro invictissimo res mari gestæ, ut à Tullio ipso vel Pericle si redivivi essent, ab Euro-

TAB: XXX.

No. 19. CHRISTIANUS V. REX. DANIÆ NORVEGIÆ. *Imago Regia.*

A posticâ facie: Clæsses eadem dimicantes.

No. 20. *Icon Augusti absq; inscriptione.*

In adversa parte:

Navalium armorum singularis congeries.

TAB. Numus est de torqve aureâ pendulus à Rege nostro rei militaris Præ-

XXXI. fectis clementissimè oblatus, qvi in prælio navalí strenuè se gesserant.

No. 21. DN. NICOL: JUEL. EQ. R. D. ARCHITAL. *Effigies Architalasi.*

In postico:

PRÆLIUM INTER CLASSES CHRISTIAN: V. ET CAR. XI.
I. JUL: M. DC. LXXVII. DN. NICOL: JUEL. ET. HENR. HORN.
DUC. *Typus prælii inter Clæsses, Danicam & Svecicam.*

^{UL.} No. 22. FR. GULDENL. D. C. L. PROR. NO. MARSCH. *Effigies Illustrissimi Proregis.*

*Typus Castelli Marstrand in Norvegiâ cum Inscriptione: EROBRUNG
VON MAERSTRAND. An. 1677.*

Numus hic oppugnationem urbis Norvegiæ Marstrand, in Insulâ nominis ejusdem sitæ, designat, cuius arcem munitissimam, cinctu rupium fere inaccessam Pro-Rex Norvegiæ Guldenlovius, consilio & impetu pari rem gerere edocitus, Anno 1677 d. 23 Julii Svecis eripuit.

No. 23. *Nomen Regium Christiani Qvinti nodo triplici immatum, tribus coronis, civicâ navalí & vallari, exornatum.*

Ex parte averfa:

QVOT TUA REX INGENS PENSABUNT FACTA CORONÆ.
TAB. M. DC. LXXVII. in Corolla.
XXXI.

Nº. 24. *Figura muliebris sinistra scutum tēnens cum insignibus Daniæ & Norvegiae, dextrâ Pyramidem indigitans, cum Inscriptione: RUGIA RECEPTA XIII. SEPT. M DC LXXVIII.*

In postico:

VOLITABIT FAMA PER ORBEM. *Aqvila volans alis expansis, & unguulis, scutum tenens cui insculpti characteres nominis Regii Augusti nostri & Electoris Brandenburgici.*

Numus hic victoriam Augusti nostri indicat, qva anno 1678 d. 12 Sept. Rugiam Insulam maris Balthici, littoribus Pomeraniae vicinam imperio Daniæ, cui olim subiecta fuit, iterum adjecit. Anno 1677. d. 7. Sept: primò à nostris expugnata, postea anno 1678 d. 7. Januar. in Svecorum potestatem redacta, tandemq; anni ejusdem die 23. Septembr: fortitudine Danorum, qvi Brandenburgicis juncti, rursum subjugata est, & tanta qvidem Svecorum strage, ut Dux O. W. Königsmarch cum exigua sibi relicta militum manu Stralsundam profugus ex periculo vix evaserit.

25. NON EST MAJORIBUS IMPAR. *Obeliscus ex uno latere figuris Hieroglyphicis refertus, expeditiones & victorias Augustissimi Regis nostri designantibus, quas terra mariq; habuit; Ex altero vero votum literis Runicis expressum: Gud befare Kongen/ i. e. Deus sospitem servet Regem! In summitate apicis nomen Regum.*

In postico:

Figura solis cum radiis his nominibus insignitis: WISMAR, JEMTERLAND, GOTHLAND, CARLSBURG, CHRISTIANSTAD, MARSTRAND, LANSCRON, VENNERSBURG, Circa hac. VELOX IRE VIAM, ULTERIUS. 1677.

Numus hic regiones urbesq; omnes à Rege nostro Potentissimo Svecis erexit ab anno 1675 ad annum 1677 velut compendio repräsentat & fortitudinis Regiae documenta, victorias & trophæa, statuas & obeliscos seræ posteritati exhibet. Toti enim terrarum Orbis notum, Augustum nostrum non esse Majoribus imparem, qvi velut salutare fidus & patriæ nostræ sol VELOX victoriæ didicit ULTERIUS IRE VIAM.

26. CHRISTIAN. V. D. G. REX. DAN. *Efigies Augusti.*

FRIDERICKSBERG. I. GVINE. *Typus Castelli.* anno 1682. G. S. Ex Auro Gvineensi Hafniam ex castello Fridericksberg allato.

27. Ertholmia ante Piscatorum Famula, nunc Arbitra Codani Maris, ante inhospita scopulis, abrupta cautibus, Nunc Anno M. DC. LXXXIV. ausu plusquam Herculeo CHRISTIANI QVINTI August. Daniæ Norvegiæq;

vegiæq; Monarchæ, tutela Balthis, asylum negotiantium, Regnum gloria, ex castello fæxo Arcet hostilia, amicos placidè receptat, post hac CHRISTIANSÖE.

A parte altera:

Typus Castelli, infra quem:

MEDIIS JAM PORTUS IN UNDIS: *supra eundem:*
DEFENDIT ET AUGET. *Circa numi oram extremam:*

Flectit ad obsequium cautes & pectora flectit.

Numus elegans & magnitudine insignis est, cusus in memoriam castelli tutissimi Christianfö in insulâ maris Balthici ejusdem nominis ad Borringiam, antea Ertholmia dictâ, exstructi, cuius primum Lapidem nomine & jussu Regis Dn. *Christophorus Sehested* Reg. Majestatis Consiliarius Intimus submisse posuit. Castellum inter præsidia Balthica munitissimum est, qvod inscriptionis veritate se tuetur, ex quo AUGUSTAB: hostes qvoscunq; arcet & amicos placidè receptat.

Nº. 28. NEC VI NEC METU. *Obeliscus, cui inscriptum nomen Regium:*
HAFNIA DANIAE. *Typus Urbis.*

29. CHRISTIANUS V. D. G. REX DANIAE NORV. *Imago Regia.*

Ab alterâ parte:

Integra Regnum, ♂ pendentium ab iis Provinciarum Insignia.

30. *Rex Cataphractus cum bacillo Imperatorio.*

A parte alterâ:

Nomen Regium triplici nodo innexum. D. G. DAN. NOR. REX.

31. MAGNUS INSTAURATOR PATRIÆ. *Effigies Augusti.*

LUX SEPTIMA REDDITUR ARÆ. OCTAVAM SIDERA SPONDENT. *Ara cum sex Candelis, cui septima imponitur, imminent vero octava, velut jam jam imponenda.*

32. ANNIVER. SACRA CHRISTIA. V. PI. AUG: P. P. ANN. COMP. XXXIX. XV. APRIL. M. DC. LXXXV.

A parte alterâ :

TALE JUBAR. TOT ET ANNOS. *Typus solis super Elephanteum turritum, cui insculptum Nomen Regium cum Inscriptione: VOT. Infra. V. F. G. L. CON.* *Ad extremam numi oram:*

TRIBUS IMPERII LUSTRIS EXACTIS.

Literæ U. F. G. L. CON. numo hoc Regi nostro anniversaria sacra à Pro-rege Norvegiae Uldarico Friderico Guldenlovio die Regis natali facta indicant.

33. ADVENT. AUGUST: *Leo Norvagicus cum scuto, cui inscriptum:*

CONSERVAT. CHRIST. V. M DC LXXXV.

Ara

Ara cum 15 inflammatis cordibus, & inscriptione :

REGIS ET OMNIA REGI. V. F. G. L. P. i. e. *Uldarico Friderico Guldenlovio Prorege.*

Numus hic quemadmodum & septem proximè sequentes, perlustratam anno 1685 à Rego nostro Serenissimo Norvegiā indicat. Per *Dora & Fila* montium tractus longissimi in Norvegiā indigitantur, incolis *Dourefield & Filefield*/qvorum clivosa & prærupta juga, à nullo antea Rege calcata, aditu difficillimo ipsos Alpes Italiæ & Apenninos vincunt. In memoriam rei à *Johanne Wibe*, summo tum temporis excubiarum Præfecto, in boreali Norvegiæ tractu, vulgo *Nordenfield*s/erecta est Pyramis lapidea in monte *Dourefield*/cujus hæc est inscriptio.

Dēd 19 Jun. Anno 1685. reiste *ofver Dourefield*. Apex pyramidis coronam gestat. Utrinq; in lateribus insignia Norvegiæ conspicuntur. Brevisimo autem temporis spatio, quo Norvegiā universam perlustravit, nives montium, inaccessas aliis, & prærupta cavitum ausu plusquam Herculeo supergreſſus, & fodinas metallicas, filulas saltusq; regionis, urbes, castella, tractus limitesq; provinciarum oculo sagacissimo contemplatus est, millaria Germanica terrā mariq;

TAB:

XXXII. 606. celeritate incredibili, confecta sunt.

No. 34. CHRISTIANO V. P. AUG. P. P. NORVEGIAM LUSTRANTI; M. DC. LXXXV.

In postico:

AUGET PRÆSENTIA FAMAM. *Figura muliebris galeata cum insigni Norvegia.*

35. SALVO CHRISTIANO V. NORVEGIA FELIX. M. DC. LXXXV.

A parte alterâ:

Figura solis cum inscriptione :

LUSTRAT & ILLUSTRAT, DAT VIRES, MEMBRA FOVETQ;

36. C. V. R. D. N. V. G. Q; *Effigies Regis eqvitantis.*

TERRA MARIQ; 1685. U. F. G. NAVIS.

37. Tria corda cum Nomine Regio & utriusq; Regni insignibus.

A parte alterâ:

DORA & FILA *LUSTRAVIT*. *Figura memorata nuper rupis,*
cui insculptus leo cum bipenni. M. DC. LXXXV. U. F. G.

38. CHRISTIAN^o V. NORVEGIAM ILLUSTRAV. ANNO M. DC. LXXXV. U. F. G.

A parte alterâ:

Tria corda cum Coronis, quæ Nomen Regis & Insignia Regnorum ostentant.

39. C. V. R. D. N. V. G. *Rex Cataphractus.*

IN MEMORIAM *Leo cum bipenni 1685.*

40. NORVEGIA LUSTRATA A CHRISTIANO V. P. AUG. P. P. M. DC. LXXXV.

A parte alterâ:

TERRAQ; MARIQ;

XXXII.

- No. 41. *Character Nominis Regii in fascia Ordinis Elephantini, quam leo bipen- nifer unguis tenet, cum inscriptione : DAN. NORW. REX.*

In parte adversa:

LABORANTEM CORROBORAT. *Crux Dannetrogica.*

42. IN. GRATI. RECEP. *Insignia Hamburgi cum folio urticæ, quod indu- bitatum in numis hujus urbis antiquis signum est Imperii Holsatici, sub qui- bus: M. DC. LXXXVI.*

Ex alterâ parte:

Octodecim literæ P, quæ ita explicantur:

Propter Preces Plurium Principum Pacem Petentium,
Petulantibus, Pænam Præpetem Pristinæ Pervicacita-
tis Paventibus, Pius Pater Patriæ Præfens Protinus
Pepercit.

Typus Urbis Hamburgensis obſeffa, quæ ſic in gratiam recepta.

43. VIVAT CHRIST: V. ARB. MA. BAL. *Neptunus cum tridente, Del- phino inſidens Sirenis comitatus.*

In poſtico:

ADVENT. AUGUST. M. DC. LXXXVII.

Numus hic Regis nostri Augustissimi iter à freto viridi vulgo Gren- sund/ Falstræ Monaq; interjecto, die 6. Maji anno 1687 in Insulam maris Balthici Borringiam indigitat, quam die septimo ejusdem men- fisis intravit. Hinc die 10. Maji vela solvens, ad Insulam Ertholmiam, in memoriam Regii Nominis Christianœ nunc dictam, ut munimentum ejus firmissimum lustraret, die 11 Maji horā matutinā 3 pervenit, quâ relictâ, pelagi minas ventorumq; rabiem expertus, Hafniam die 19. Maji feliciter attigit optimus ille Maris Balthici Arbitr̃, cuius

TAB. XXXIII. Adventum verè Augufti aversa numi facies devote refert.

- No. 44. CHRISTIANUS V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Regis icon.*

In poſtico:

CHRISTIANSBURG IN GVINEA anno. 1688. *Typus Castelli. Ad numi oram extremam:*

PIETATE ET JUSTITIA.

Ex Auro Guineensi Hafniam commerciis apportato.

45. CHRISTIANA CHAROLOTA. CHRISTIANI V. ET CHAROLO- TÆ AMALIAE FILIA. *Dania Lugens sub cupresso: Infrà ad oram:*
OBIIT. XIV. AUGUS. M. DC. LXXXIX.

In Adversa :

ÆTERNÆ MEMORIÆ. *Urna sepulchralis super columnam.*

46. A CHRISTIANO V. MISSUM WILHELMO III AUXILIUM VII
M. MILITUM. M. DC. LXXXIX.

Ab altero latere

Clavis velificans.

O

Numif.

Numisma hoc Daniæ copias auxiliatrices, qvibus Dux Wirtembergicus Dn. *Ferdinandus Wilhelmus* præst, ex Cimbricâ Chersoneso die 8. & 9. Novembbris anno 1689 ad Anglorum hostes ex Hyberniâ TAB: propulsandos trajectas indigitat, qvarum fortia facta Orbi jam satis XXXII nota.

No. 47. CHRISTIANUS V. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT. *Effigies Regis. Ad oram: Bart. Meier.*

Ab alterâ numi facie:

CORONEBURGUM CORONATUM. *Typus coronaburgi perquam exactus, Ad oram extremam:*

TERRAQUE MARIQUE TUETUR.

Munimentum castrum Coronæburgi, qvod superbis mœnium jam eminens pinnis, qvorum Lapidem primum Rex Gloriosissimus *Fridericus II* anno 1574 posuit, sic Oresundam seu fretum Codani maris, freqventiâ navigantium & vectigali auro fœcundum, terraq; mariq; tuetur, anno 1691 à Rege nostro Potentissimo *Christiano V.* munimentis firmioribus, qvâ terræ pelagoq; assidet, illi additis. Meritò igitur propugnaculis vallisq; jam amplius extensis Coroneburgum Coronatum dicitur, qvod secundùm inscriptionem numi seqventis & claudere & recludere valet. Arcem hanc inter Europæ celeberrimas & magnificentissimas *Hadrianus Romanus in Theatro Urbium* jam dum numeravit.

48. CORONEBURGUM CORONATUM. *Typus castelli ejusdem.*

In postico numi:

ET CLAUDIT ET RECLUDIT. *Clavis ad utramq; manum parata.*

Ad oram extremam:

TERRAQUE MARIQUE TUETUR.

49. ÆTERNUM NITEANT ARCTOI SIDERIS ASTRA. *Stella coruscans, in cuius medio* *, in radiis vero quinq; grandioribus stellæ quinq; , Regiae Prolis nomina.*

In adversa:

CHRISTIANO QVINTO, tori lustro Qvinto, ætatis novies Qvinto, stellâ Qvinque partitâ felici Aprilis decimo Qvinto fidelis & Qvinqvaginta Qvinqve annorum subditus anniversaria fau. vovet.

Sunt anniversaria sacra Regi nostro clementissimo ætatis anno quadragesimo Qvinto ipsius die natali piè peracta à Pro-Rege Norvegiæ fidelissimo V. F. *Guldenlöv.*

50. RELEVATA. *Hybernia victoriolam manu dextrâ, sinistrâ vero trigonum suum tenens. Sub quâ 1691. Ant. Meibus. F.*

Ab alterâ parte:

Palma cum duobus scutis appensis, in priori: DANORUM FORTIBUS AUSIS, in posteriori: VIRIBUS VNITIS.

Sic

- TAB:* Sic enim Hybernia suam relevavit citharam.
XXXIII No. 51. CHRISTIANUS V. D. G. REX DAN. NOR. VAN. GOT. *Icon Regis*
 PIETATE ET JUSTITIA. *Insignia Regnum integra.* 1691. C. W.
 52. CHRISTIANUS V. D. G. REX. DAN. ET NORV. *Icon Regis.*
 IN PACE OMNIS SALUS. *Pax globo insistens dextrâ ramum oleæ,*
sinistrâ cornucopiae tenens, navigiis sub ortu solis præternavigantibus.
 53. *Nomen Regium bifarium sub coronâ.*
 D. G. REX. DA. NO. V. G. *Regnum insignia.* 1691. C. W.
 54. CHRISTIANUS V. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT. *Regis*
effigies. Bart. Meier.

In postico:

*Navale regium vallis præmunitum castellisq; istis maritimis bene instru-
 ctum, supra quod, in aere apparent nubis & ignis statua cum subscripto:
 HIS DUCIBUS EXOD. XIV. Infra ad oram: NEC IRRITANTES
 NEC IRRITANDÆ. Sunt moenia lignea, quibus Oceani illa parte Por-
 tuam tuetur sollicitudo Augusti nostri Patriamq; universam undique
 defendit.*

Ad numi oram extremam:

*Sic stant conspicua regali in sede carina,
 Et bene muniti castella natantia regni.* 1692.

- His certè ducibus classis hæc nec irritans nec irritanda,
 velut moenibus vallisq; 1692 cincta, ab omni violentiâ secura est.
 55. CHRIST: V. D. G. DAN. NO. V. G. REX. *Icon Regis laureati.*
 Meibus. F.
 PIETATE ET JUSTITIA. M. DC. XCII. *Triangulum nomine Di-
 vino coruscans & circumquaque nomen regium sextupliciter apparet.*
 56. *Iuncula Regis.*

Ex latere postico:

- Dania & Norvegia sacrificantes ad altare, cui insculptum: VOTA
 REGNUM & scuta Dania & Norvegia. Supra vota: DE NO-
 STRIS DET DEUS ANNOS. Ad oram infrâ: XV. APRILIS. 1693.
 In natalem Regis percussum & devotè numus hic oblatus.*

57. CHRISTIANUS V. D. G. REX DANÆ NORVE. *Effigies Regis.*

Ab alterâ parte:

- Regnum insignia provinciarumq; eò pertinentia.*
 58. CHRISTIANUS V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Regis icon*
Ant. Meibus. F.
 PIETATE ET JUSTITIA. *Altare, cui imposita sunt Regalia seu or-
 namenta Regia. Ex latere priori apparet Nomen Regium & inter palme
 ramos.*

Ornamenta hæc ita Rex Augustissimus Deo consecrata voluit, re-
 cordatus ea non nisi a Deo esse, quæ & Pietate & Justitiâ summâ ge-
 stat.

XXXIV.

- No. 59. CHRISTIANUS V. D. G. REX DAN. NOR. VAN. GOT. *Regis icon.*
B. Meier.

PAX QVÆRITUR ARMIS. ANN. M. DC. LXXXIII. M. JUL. *Ar-
morum congeries.*

60. CHRIST. V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Icon Regis.* Ant.
Meibus F.

QVÆ SUSPECTA DIIS MERITO SIVA DEJICIT ARMA.

*Siva Polaborum Dea, arma, qvibus indua fuit, in stagnum Ratzeburgi-
cum dejciens, sub qvâ ad oram: PAX RATZEBURG. 1693.*

Siwa seu potius, ut *Schedii* conjectura est, Syeba Polaborum Dea fuit (i. e. Ratzeburgensium) *Helmod.* lib. 3. c. 53. *Stabat illa*, inquit *Bangertus* in notis ad hunc locum, *utrâq; manu in tergum rejecta, alterâ uiam cum folio viridi, pomum aureum alterâ tenens, capilli per tergum ad poplites usq; fluebant: Qvibus D. H. G. Masius de Diis Obothr. cap. 2.* addit: *Caput serto ornata, de cætero nuda fuit.* Fuit & Venus Polaborum dicta, Ratzeburgi eodem in monte culta, in quo postea *Henricus Leo* templum cathedrale condidit. Hodie locum istum incolæ *Montem Palmarum* vocant, ubi lucum Deæ huic consecratum prohibent, qvæ jam suâ sorte non contenta armisq; inde indua, meritò terrarum Diis suspecta videbatur. Hinc ignium vi à Rege Potentissimo **Christiano Qvinto**, Monarchâ nostro Septentrionali, eò redacta, ut propugnacula & arma sua ipso Michaelis die anno 1693. dejiceret.

61. PROVIDENTIÆ CHR. V. P. F. A. P. P. OB. SECURIT. CIRC. INF.
SAX. RESTIT. *Effigies Regis, sub qvâ: DN. XV. APR. M. DC. XCIV.*

In latere adverso:

Ratzeburgi oppugnatio. Ex utroq; stagni littore:

PIETATE COMMOTUS. JUSTITIA ADACTUS.

Providentiæ Regis Christiani V. Pi, Felicis, Augusti, Patriæ Patris Celsitudo Regia Princeps Fridericus, Filius Regis prudentissimus, in natali Patris anno 1694 sic litare voluit ob securitatem Circulo inferiori Saxoniæ expeditione Ratzeburgicâ restitu-

TAB.
XXXV.

- No. 62. M. DC. XCIV. XV. APRIL. R. D. N. P. P. INCIPIT ANNUM
ÆTAT. XLIX. REGNI XXV.

Ab alterâ parte:

Votum vernaculum literis Runicis incisum:

Gif Gud Kongen mange Åar /

Aldrig vi een bedre faar/ i. e. Amos plurimos Deus Regi Optimo indulget.

63. DAN. NORV. VAN. GO. QVE REGINÆ CHARLOTTÆ AMALIÆ
M. P. NATALITIO SACRUM.

In postico latere:

AUGUSTISS. VIVAT.

Dno

TAB: Duo sacrificantes ad altare, cui insculptum: XXVII APRIL. M. DC. XXXV. XCIV. sub quo: LÆTIT. PUBLI.

No. 64. CHRISTIANUS V.D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Regis icon Ordinis Elephantini toga & torque induit. Infrā: Ant. Meibus f.*

In posticō:

MAGNANIMI PRETIUM. *Ornamenta Ordinis Elephantini à cælo irradiata.*

Ut non solum conservata antiquissimo & nobilissimo Ordini Elephantino reverentia servetur, quam inde à Rege Daniæ Canuto VI obtinuisse fertur, sed & major illi indies accrescat fulgor, Monarchæ nostro clementissimè placuit Ordinis hujus majorem suscipere curam, Leges & statuta ejus summâ cum diligentia revisa & aucta promulgando, quorum vi Festum Congregationis in Dei Ordinisq; gloriam in facello, quod Fridericiburgi est, quovis anno, tertio post-hac Pentecostes die, celebrandum voluit, quod anno 1694 die 5 Julii magnâ gloriâ peractum est. In Ordinem hunc adsciti fuerunt postridie Principes Germaniæ Serenissimi & Celsissimi, Dn: *Fridericus* Gothâ-Saxonicus, Dn: *Everhardus Ludovicus* Wirtembergâ-Stutgardus, Dn: *Ernestus Ludovicus Hasfiâ* - Darmstadtensis, Dn: *Philippus Hasfiâ-Cassellanus*, Dn: *Fridericus Ludovicus Holsato-Beckenfis* & Dn: *Leopoldus Everhardus* Wirtembergâ-Mumpelgartenensis, quorum Legati, ritu solenni Ordinis ornamenta splendidissima ante solium ad pedes Regis provoluti summâ cum reverentiâ accepere. Ordo certè est, quo Principes coronisq; fulgentia capita ad fiduciam concordem, amicitiamq; sinceram mutuo inter se obligantur, in quorum sodalium Ordinis Dominus non nisi viros illustrissimos, quorum ingentia gloriofaq; facta honorem hunc provocarunt, admittit. In cuius rei susceptam curam memoriamq; numus hic ita percussus Nobilissimi hujus Ordinis Sodalibus à Rege munificentissimo, Ordinis Domino, distributus est.

65. CHRISTIANUS V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis togam & torquem Ordinis Elephantini induit.*

In adverba:

TESSERA FIDELIUM. *Manus nube exerta ornamenta Ordinis Dannebrogici tenet, super globum terrestrem.*

Percussum itidem Numisma in Ordinis Dannebrogici instauracionem & celebrationem, quæ diem natalem Augusti nostri illustrat. Ordo est celeberrimus, qui à gloriofa memoria Rege Daniæ *Waldemaro II* institutus censetur, ad virtutem eorum compensandam, qui expeditione Livonica hostilem impetum impigrè exceperant, victoriamq; Regi & sibi asseruerant, occasione de cœlo lapsi vexilli, postea **Dannebrog** vocati (i. e. **Danorum Palladii**, ut P. Resen sentit in præf. Legg. *Waldemari II*) Temporum verò vetustate oblivioni penitus traditum pristinæ dignitati & gloriae restituere, atque in uberioris ornamentum certose eidem addere articulos Monarchæ nostro invictissimo placuit. Unde anno 1671. d. 12. Octobris (postquam Divinum Numen Regem primogenito pridie beasset) ejus rei initia publica clementissimè fieri

TAB: fieri curavit, cum Hafniæ in arce Rosenburgi 18 viros nobiles tesserâ
XXXV. hac fidelium dignaretur.

Nº. 66. DIE EDLE BLUME LENCKT SICH NACH DEM HIMMEL HIN.

Sol super solis eqvam splendens, apud qvam cor alatum cum nomine Serenissimæ Reginæ Charlotta Amalia.

DEM LANDE WIRD GESCHENKT DER SEEGEN ZUM GEWIN. *Exerta è nube manus flores aliaq; è cornucopia effundens.*

67. DES HIMMELS KRAFT DEN WACHSTHUM SCHAFT FRIEDENREICH. *Palma ad mare sive flumen navigabile.*

UND LOCKT DIE FAHRT; RECHT NACH DER ART, DOCH HELDEN GLEICH. *Evolantes ad solem dux aquila.*

TAB:

XXXVI.

SIGILLA REGIS AUREA.

Nº. 1. SIGILLUM REGIS MAGNUM.

Antica facies Regem CHRISTIANUM QVINTUM Regis ornamentiis instructum & solo Regio insidentem repræsentat, cuius frontispicio inscriptum Symbolum Regium PIETATE ET JUSTITIA.

TAB: Postea verò sigilli facies integra regnum & qvæ eò pertinent Provinciarum insignia, torqvibus utriusq; Ordinis Regii cincta, exhibet.
XXXVII.

No. 2. *Insignia Regnum integra, fasciâ & torque elephantino cincta.*

Ab alterâ parte :

MAGNUM SIGILLUM NOBILISS. ORDINIS ELEPHANTINI.

Elephas turritus gemmisq; distinctus, cui Æthiops manu sagittam tenens infidet, cum symbolo Ordinis suprascripto :

MAGNANIMI PRETIUM.

3. *Insignia regnum plena, fasciâ & torque Dannebrogico circumdata.*

Ex alterâ parte :

Character Nominis Regii coronatus inter ramos lauri & palmae. Ad oram sigilli: RESTITUTOR ORDINIS DANNEBROGICI. In medio Crux gemmis distincta & stellata cum symbolo Ordinis FIDELIUM TESSERA.

Sigillum est Ordinis Dannebrogici.

4. CHRISTIANUS V. D. G. REX DANIAE NORV. V. G. D. SL. H. ST. D. C. OLD. & DEL.

Insignia regnum, trinis tormentis bellicis & Ordine Elephantino exornata.

Est sigillum Regis militare.

DANIE NORVEGIÆ QVÆ REGUM

Et

EPISCOPORUM,

Qui sub iis federunt,

NUMISMATA

Ex argento & viliori materiâ, ante Familiam
Oldenburgicam.

CLASSIS I,

In cuius numis figuræ qvædam rudes, vel absq; ullâ inscriptione,
vel cum literâ unâ aut paucis exstant.

No. 1. Moneta tenuis ærea, à parte alterâ habens ROTULAM;

Ab alterâ figuram talem:

2. COLUMNA inter duo puncta.
ANCHORA.

3. STELLA.

A posticâ facie CRUX.

4. COLUMNA inter punctum & lunulam.
ANCHORA.

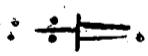
5. ROTULA cum variis circellis in circumferentia.

Crux talis:

6. Numus cum figura tali ab antica parte:

A postica cum cruce gemina:

7. PEDUM seu lituus Episcopalis inter duas cruces.

In postico Latere figura talis:

8. CRUX.

LILIUM cum punctis in circumferentia.

9. CALIX inter duo puncta.

Figura talis in postico:

10. CRUX cum quatuor punctis.

STELLA cum punctis.

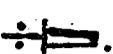
11. Figura FIBULAM referens.

Dua LUNULÆ & duo SOLES invicem sibi oppositi.

12. COR cum stella in medio:

Figura talis:

13. PEDUM Episcopale geminum transversim positum.

Figura talis:

14. CAPUT mitra Episcopali ornatum, pedum Episcopale ♂ scala.

Segmenta lignorum in postico.

15. GLADIUS inter duas Lunulas ♂ 4 soles.

Figura craticulae similis:

16. GLADIUS inter duas Literas R. ♂ X.

CALCAR inter duas turres.

17. CRUX cum quatuor Lunulis.

Duo STELLÆ, inter quas Literæ REX.

Numos hos similesq; *Mulenius* nostras, vir in re numariâ versatissimus, inter vernaculos & à Christianis cūsos enumerat, utpote stellâ crucēq; incisos, et qvō pauciores eorum existunt, eò antiquiores eos censet.

18. REX ad umbilicum usq; extans cum sceptro crucigero, ♂ à latere litera W, qvæ Waldemarum I. indigitat.

In adversa numi facie:

Icon mitrata cum litu ♂ clavis, qvæ Absalonem Hvide indigitat, Episcopum Röeskildensem sub Waldemaro I. Anno 1157. ♂ Archiepiscopum Lundensem Anno 1178 in expeditionibus Vandalicis Heroem fortissimum.

19. Numus literâ S. insignitus.

In postico:

CRUX.

Numus Simonis qvi erat Episcopus Othiniensis sextus sub Valdemaro I & Canuto V, mortuus Anno 1189, Patronus fratrum S. Canuti.

20. Quatuor enses in figura crucis cum Literis: O REX.

In postico Lituus ♂ clavis inter literas. I. A.

Johan. Mulenius numis. Dan. Class. 2. Literis O REX putat Olauum Regem Margaretæ Reginæ Regnaticis Daniæ filium significari & literis I A, ut ille in postico legit, Janum Andrea, qvi 29 Episcopus Röeskildensis anno 1417 electus sub Rege Erico Pomerano sedidit. Alii in adversa numi facie I. M. extare rectius putant: Nomen enim erit Johannis Michælis 22 Episcopi Ripensis, qvi sub Rege Olao & Margaretæ ejus matre anno 1377 sedidit. Vir dives, qvi 3000 selibras pūri argenti regno mutuò dare valuit. Chron. Episco. Huitfeld. p. 27. Inde qvoq; potestate cudendi monetam forte donatus.

21. Lituus inter duas Literas. N. I.

Corona cum quadrangulo.

Monetam Nicolai Jacobi, qvi 27 Episcopus Röeskildensis, sedens sub Margaretæ Reginæ, mortuus est anno 1395, *Mulenius* qvoq; esse existimat. *Numism. Dan. Class. eadem.*

CLASSIS II,

Cujus numi nominum proprietum integras habent inscriptiones & figuræ.

†. CNUT

No. I. †. CNVT REX. *Icon Regis diademati sceptrum dextrâ tenentis.*

In posticò:

† I. AND. FER. † MONET. O. *Erit fortè monetarii nomen. Crux in medio numi..*

2. †. CNVT RECX. *Icon Regis diademati ♂ sceptro exornati.*

† BL. ACANANON SI. *Sunt literæ vetustate fere exesa. Crux in medio.*

3. † CNVT. REX ANG. *Effigies Regis diademate fulgentis, ♂ dextrâ sceptrum tenentis.*

†. ASVL. MOLINCOLN. *Crux.*

Est Cnutus II seu Magnus, filius Regis Svenonis admorsæ seu furcatæ barbæ, in Daniâ, Angliâ, Norvegiâ & Esthoniâ, initio seculi undecimi regnans, qvem *Scholion Sorense* in margine historiæ Ecclesiasticae *Adami Bremensis* edit: *Andr. Velleji cap. 36. lib. 2,* abjecto nomine gentilitatis **Cnut**, in baptismo **Lamberti** nomen accepisse refert ex Libro Fraternitatis suæ. Ex officinâ monetariâ Angliæ numi hi purè argentei esse creduntur, cùm & Cnutus in numo tertio Anglo-rum Rex inscribatur. Cœtera verò regna tum suos habuisse monetarios nulli dubitamus, qvamvis tempore *Canuti III* seu Sancti, qui anno 1080 regnavit, numismatis Regii mentionem *Saxo Grammat: hist. Dan. lib. 12. pag. 216* primùm injecerit. *Quartam enim Regii numismatis portionem Antistiti Laurentianæ*, qvæ Lundini Scaniæ est, perpetuo jure concessisse Rex ille pius dicitur. *Sunt quoq;*, inquit *Saxo lib. 2. pag. 30.* qui afferant, *Tysam* (Atisli Regis Sveciæ tunc Reginam) retentis pecuniis as auro oblitum fugæ sua vestigiis instravisse, qvod annales Norvegici & Islandici 500 fere Annis post Christum natum sub Rege Daniæ *Rolvone Kraka* accidisse computant.

4. KETIL. *Episcopus mitrâ insignitus cum pedo crucifero.*

† VVIBERGA. *Crux.*

S. Ketilli, Wiburgensis Episcopi, numus est, qui in annalibus nostris Kilianus appellatur. Sedit Wiburgi Cimbriæ, vel, ut vocabatur olim, Wibergæ, sub Regibus Daniæ, Erico Emundo, Erico Agno, Canuto V & Suenone Graatehede. Hujus dioecesis Episcopus quartus numeratur, qvem *Joh. Adolph. Cypræus* tantū Sacerdotem, Confesorem & Martyrem ex *Breviario Slesvicensi* nominat in *hist. Eccl. Slesv. pag. 182. 183. M. S. Legenda Sanct. Regn. Daciae* Præpositum eum vocant. Natus apud Cimbros in confinio Randershusii & villâ Wynghe è profapiâ nobilium, qui Rander i. e. Canthari postea nuncupabantur. Pater ejus Olaus, & frater Ericus interfector Regis Svenonis Graatehede, qui cæsus est anno 1157 in campo Graatehede, inter pontem Weirumbensem & Wiburgum sito. Exinde & ipsi Suenoni agnomen inditum. Ketillus hic per martyrium occubuit anno 1151. Kal. Octobris; Ob miracula edita, de qvibus liber conscriptus est, à Clemente III Pontifice Romano in Divosapotheosi nova relatus. Ejus quoq; memor est *Joh. Isaac. Pontani. Rer. Dan. hist. lib. 6. pag. 281.*

5. VALDEMARUS. I.I.

REX DANORUM. *Crux talis.*

Nº. 6. VALDEMAR. RE. $\ddagger$ *Medium numi habet DAN.* $\ddagger$. NICHOLA^o EPC. *In medio R.*

Numi sunt, qvi ex terra propè firmissimum munimentum Rendesburgum, Romani Imperii terminum, eruti sunt, & cùm amplius extenderetur, ac à Rege nostro Potentissimo, Christiano Qvinto, lustraretur, anno 1694 oblati. Sunt argentei & eximiæ raritatis, qvos *Nicolans Stygoti Episcopus Roeskildensis* sub *Valdemaro II* anno 1226 electus cudi fecit, qvod EPC. & R in numis his indicant. Alterius cujusdem *Valdemari* hos non esse, ex eo patet, qvod Episcopus nullus nominis ejusdem sub qvoq; *Regi Valdemaro Roeskildiae* federit, nisi sub *Valdemaro II*, qvi ab anno 1203 usq; ad an. 1241 regnavit.

7. SVERUS MAGNUS REX. *Regis icon, eam præ seferens gravitatem, quam chronica Norvegica deprehendit.*

In adversâ:

NI. NI. NI. NI. *Inter extremas crucis existant haec syllaba.*

Regis Norvegiæ Sueri sive *Suereris*, qvi *Sigurdi filius* dicitur, numus est argenteus, oppidò singularis. Magni nomen assumpsisse inscriptio hujus numi tradit, an verò a proavo aut aliunde præter *Saxonem Grammaticum lib. 12. pag. m. 348.* nemo prodidit. Constat tamen ex *Knytlingsaga M. S. Svenonem Daniæ Regem*, qvi *Estrithæ filius* fuit, Magni nomen in baptismo qvoq; consecutum, nomenq; idem imitatores ejus alios retinuisse. Decessit Rex *Suerus* annos natus 51, anno Christi 1202. NI. verò in posticâ numi facie, qvater repetitum, *Nidrosiam* seu potius *Nidrosienses* indigitare plurimi censem, qvorum constans in Regem *Suerum* fides extitit. Qvater enim ope illorum de Anti-Rege *Magnus Erlingi* filio ad urbem *Nidrosiam* victorias reportavit, qvemadmodum & *Snorro Sturlesonius* *victorias has Chron. Norveg. 504, 507, 509 & 510.* enarrat. Rex certè magnus qvoq; ob virtutes victoriasq; ingentes fuit. *Gulielmus Neubrigensis lib. 3. cap. 6. de rebus Angl.* titulum sigilli ejus hunc fuisse asserit :

*Suerus Rex Magnus, ferus ut leo, mitis ut agnus.*8. ERICUS REX. *Caput coronâ insignitum.**NICOLAUS Caput mitrâ Episcopali exornatum.*

Numisma ex argento puro, tempore Regis Erici V cusum esse videatur, cuius agnomen *Plougpenning* i. e. Denarii rhedalis vel aratri, eò qvôd ex qvoq; aratro censum exigeret. Regnare coepit anno 1242. In trajectu brevissimo fluminis *Sliæ*, *Zum Sunde* dicto, à Lagone *Gudimundo* Anno 1250 qvinto Idus Augusti, vespere Sti. Laurentii interempsus, & deinde Apotheosi in Divos relatus ac tali honoratus est epicedio: *Hic jacet Ericus Rex, magni Regis amicus.* Sub ejus regimine dictus *Nicolaus Stygoti* sedet, qvi decimus sextus fuit Episcopus *Roeskildensis*, ab alterâ numi facie existans, Exul mortuus est *Clarævalli* anno 1239, *Huitfeldio* in *Chron. part. 2. fol. m. 213.* memorante.

9. ABEL REX. *Rosa.**DANORUM. Stella cum tribus lunulis.*

Frater est *Erici Plougpenning* et filius *Valdemari II*, qvi regnavit anno 1250 usq; ad annum 1252.

10. ABEL REX.

In

In postico:

Stella ♂ crux inter duo peda episcopalia.

11. ABEL REX *cum trigono, in quo D.*

Ex alterā parte:

Crux cum quatuor lunulis inter extrema crucis.

12. CHRISTOFORUS.

In altero latere quatuor cruces. + + .

13. CHRISTOFORUS. *Corona.*

REX DANORUM. *Crux.*

Quisquis inter hos prædictos Christoforus I. fuerit, filius *Walde-mari II*, qui regnavit anno 1253 nec Mulenio nostro in re numaria patria sagacissimo nec aliis divinare haçtenus licuit.

14. ERICUS REX. *Lilium.*

†. DANORUM. *Corona.*

Elegans ejus temporis numus est Petri Pagh, qui Episcopus Otthoniensis decimus sextus anno 1301 sub Rege Erico Menvedio electus fuit, cui carus admodum extitit. *Lilium* in anticâ numi parte testimonium rei luculentum præbet, quod *lilium* insignibus propriis insertum gestasse Chronica Arnoldi Huitfeld. pag. 40. referant. Primus quoq; is fuit, qui imaginem Regis St: Canuti sigillo officii insculpi curavit cum voto hoc:

Rex Canute Dei, qvæso memento mei.

I.
15. VALDEMARUS. *In medio numi II.*

REX DANORU. *Crux.*

Sunt qui numum hunc *Valdemari* esse existimant, filii Regis *Valdemari II*, cùm chronologia *Suaningii* pag. 81. &c: cum *Valdemarum III* nuncupet, qui memorante Job. Meursio hist. *Valdemar. II* pag. 16. 21. regno pridem inauguratus, insuper coronâ à patre solennitate summâ Slevici anno 1218. d. 24. Junii ornatus est, & cum patre regnans, vulnere ad silvam *Rödsnefam* Sælandiæ inflictedo 4. Kalend. Decembris anno 1231 exspirasse fertur. Qvoniam verò in fata concesserat *Valdemarus* hic ante patrem ad gubernacula sedentem, numeros illius in usu vix fuisse credimus.

Numus itaq; erit Patris Reginæ Regnaticis Margaretæ, *Valdemari IV*, qui alias Tertius numeratur. Qvamvis numerus, quem in anticâ numi parte exstare quidam sentiunt, id non tam evincat qvam typi elegantia. Ex numo enim Regis Olai, Margaretæ filii, seqiente satis clare id quoq; dispalescit.

16. †. VALDEMARUS. *In medio numi: II.*

†. REX DANORUM. *Crux talis.*

17. VALDEMARUS. *Numi medium habet. II.*

†. REX DANORUM. *Crux eadem.*

Numus uterq; *Valdemari III.* esse cenfetur. Typorum qvippe artificium antiquius temporibus illis non admittitur nec duæ istæ columnæ sive numerus binarius I. I. aliud demonstrant, cùm Reges suis olim non addiderint nominibus numerale illud ordinale (ut Grammatici loquuntur) in numis aut diplomatibus.

18. †. VALDEMARUS. In medio extare videtur litera O, forsan Valdemari hujus successorem Olaum Margaretæ filium indicans, quippe Q in numis Regis Olai nomen ejusdem indicat.

In postico :

- REX DANORUM. Crux eadem. Numus ex fossâ Rendesburgi itidem erutus.
19. O. REX. Circa crucem, ex quatuor gladiis confectam, literæ istæ separatim extant.

In postico :

DANORUM. Medium numi I. I. representat.

Licet numerum binarium numus exhibeat, Rex tamen Daniæ ejus nominis quintus extitit. Regnavit cum Matre Margaretâ undecim ferè annos, & mortuus est anno 1387. Potius ergo numerus binarius in adversa parte pretium numi esse videtur, quemadmodum in numis Regis Valdemari jam memorati. Multam duarum Orarum, quæ denarii dicuntur, leges Siælandicas Valdemari I. & Cimbricas Valdemari II. habere Christ. Ostersonius Glossar. Juridico-Dan. pag. 605 refert, quorum duæ quinq; solidos jam nostrates æqvant.

Per literas vero. I. A. ad pedum episcopale & clavem in numero Regis Olai ejusdem sub num. 19. classis prioris posito rectius intelligi Jonam Asloensem Episcopum existimamus, qui anno 1378 electus fuit, secundo nempe postquam Olaus Regno Danico inauguratus fuit, anteqvam Olaus Patri Haqvino in regnum Norvegiæ succedit.

20. ERICUS REX. D. S. N. Corona.

MONETA LUNDENS. Crux.

Numus Lundini Scaniæ cusus.

21. ERICUS REX. D. S. N. Corona.

MONETA NESTWED. Crux.

Utrumq; numisma Erici X. Pomerani esse censetur, qui anno 1413 Daniæ, Sueciæ & Norvegiæ Rex fuit, quemadmodum literæ D. S. N. indicant, Pronepos Valdemari III. ex filiâ Ingeburge, Reginæ Daniæ Margaretæ sorore.

22. CHRISTOP. REX. D. S. N. Litera R cum corona, forte Rex coronatus.

MONETA MALMOIENS. Crux.

CHRISTOFER REX. D. S. N. Crux.

MONETA MALMOIENS.

Hic Christophorus est Dux Bavarus Palatinus Rheni, qui regnavit anno 1439, Valdemari III itidem exfiliâ Ingeburge ab nepos, prognatus ex Sophia Regis Erici Pomerani sorore germanâ, nepte Reginæ Margaretæ. Rex quoq; Daniæ, Sueciæ & Norvegiæ secundum literas initiales. D. S. N. hic inscribitur.

Hæc sunt numismata patria, quotquot ex antiquissimis typis in Museo Regio exstant. Paucitatis & exilitatis causam Joh. Mulenius in prefatione numism. Dan. hanc affert: Sub primis Danorum Regibus nullus aut exiguis numorum usus fuit, nam merces cum mercibus commutabant (quemadmodum apud Islandos adhuc in more positum est) ideo

numos

numos non cuderunt, nisi minutulos & usuales ex ære ad res minoris pretii comparandos, aut ad summam pretii in rebus permutatis supplendam & coaqvandam utiles; de aurea & argentea moneta non multum solliciti. Quidam addimus, Septentrionales aurum argentumque suum, quorum copiam stupendam Regibus Danorum semper existisse historiæ nostræ pasim tradunt, tantum ad certum pondus examinasse. Inter populos Sclavinos morem hunc adhuc anno 1110 viguisse *Helmoldus* sub-indicat *L. I. cap. 38. Chron. Sclavor. De Rugianis Ethnicis* enim ab Henrico Sclavorum Duce subactis, qui pacem 4400 marcis vel telibris adepti sunt, seqventia refert. *Apud Ranos non habetur moneta, nec est in comparandis rebus consuetudo numerorum, sed quicquid in foro mercari volueris, panno lineo comparabis.* Aurum & argentum, quod forte per rapinas & captiones hominum vel undecunq; adepti sunt aut uxorum suarum cultibus impendunt aut in ararium Dei sui conferunt. Posuit ergo ius Henricus in appensione stateram gravissimi ponderis, & quicquid in privatis suis auri vel argenti habuerant, vix medietatem pecunia per solverunt, puta statera delusi. Et quamvis Spelmannus in *Archæolog. pag. 242* Denarium Sterlingum Germanis Daniæ vicinis (quos ab Orientali situ Esterlings appellatos narrat) deduxerit, rectius denarium illum libramque Sterlingorum ab ipsis Danis derivamus, quos una cum Norvegis verè Esterlingos sive Ostmannos Waræus in antiquitat. Hybernicis saepius appellat & dilertis verbis cap. 25. asserit, Ostmannos numos argenteos, Hyberniam anno 937 occupantes, cuditiss, quorum ectypon ibidem monstrat. Imò Cambdenus quoque populos eosdem Ostmannos appellatos vult. Librâ hac Anglos Danis deinde anno 991. tributum suum *Danegeldum* solvisse Spelmannus ipse pag. 200 & annales utriusque gentis abunde ulterius evincunt. Ejusdem verò ponderis monetâ antea nullibi existente, quemadmodum nec hodie, temporum tractu libra hæc suis æstimari cœpit solidis & denariis Sterlingis. Unde numi sunt minutuli, quibus Esterlingos sive Ostmannos, Angliam quoque occupantes, artempurgandi argenti, etiam flandi & ferendi, celebrem reddidisse nomenque ipsorum factò deinceps reliquisse ex eodem Spelmanno pag. 242. manifestum est. Vix ergò majores numos patrios in usu olim fuisse statuimus. Seclis istis tandem ita exactis sub Regibus nostris è Domo Oldenburgica eximie adeò res monetaria crevit & numi majoris accuratiorisque typi existiterunt, ut monetas vicinorum admodum superent, quod ex præcedentibus aureis & seqventibus argenteis clare evidenterque dignoscitur.

NUMI REGUM FAMILIÆ OLDENBURGICÆ Ex argento aliaque materiâ. CHRISTIANI PRIMI.

Numulus truncatus, in latere utroque insignia Domus Oldenburgica cum impositâ coronâ habens, quem *Mulenius* fer. *I. numis. Dan. Class. 3.* inter numulos Regis Christierni *I.* recenset,

JOHANNIS REGIS.

1. JOHS. DEI. GRA. REX. DACIE. *Insignia Oldenburgica*.
MONETA NOVA MALMOJENSIS. *Tres Leones*.
2. JOHS. DEI. GRA. REX. DACIE. *Insignia Oldenburgica*.
MONETA NOVA HAFNIENSIS. *Tres Leones*.
3. JOHS. DEI. G. REX. DACIE. *Insignia Oldenburgica*.
MONETA NOVA ALBORGEN. *Tres Leones*.
4. JOHANES. D. G. REX NOR. *Insignia Norveg.*
MON. NOV. BERGEN. *Leo cum bipenni*.

CHRISTIANI SECUNDI.

1. *Numus truncatus, Danice Klipping / cuius ab anticâ parte Regis effigies apparet.*
A posticâ: *Tres Leones*.
2. CHRISTIERN. DE. GR. RRX. DACIE. *Effigies Regis cum insignibus Oldenburg.*
MONETA NO. MALMOG. 1515. *Tres Leones*.
3. CHRISTIERN. DE. GR. REX DACIE. *Effigies Regis integra.*
MONETA NOVA MALMOE. *Insignia Dania.*
4. CHRISTIERNUS DEI. GRA. REX DACIE SUECIE. NORVE.
Imago Regis folio insidentis.
XPS. IHS. ELEGIT ME REGEM POPULO SUO 1523. *Integra regnum insignia*.
5. CHRISTIERNUS DEI GRA. REX DACIE.
MONETA NOVA MALMOE 1525.
6. CHRISTIEN. D. GR. REX DACI. *Effigies Regis.*
MONETA NOVA MALMOE. *Tres Leones*.
Numus est valde singularis, qvem 24 Annos Mullenius, vir in conqvirendis numis patriis studiosissimus, sc ambivisse fatetur. Clas. 3. ser. 2. num. 15. Numism. Dan.
7. CHRIST. D. GR. REX NORVEG. *Insignia Oldenb.*
MONETA NO. ARGENT. ASLOENS. 31. *Leo cum bipenni*.
8. *Numus argenteus cum C. coronato.*

Ex alterâ parte:

Insignia Norvegiae & aera Christiana. 31.

Numi videntur ultimi, qvos Rex Christianus II. ex Hollandiâ ad occupandum Norvegiæ Regnum classe bellicâ Alloæ anno 1531 mensis Novembris advectus ante captivitatem suam cudi jussérat, fortè ex argen-

argento censuali, qvod tunc temporis Norvegos sponte Regi dedisse annalium monumenta tradunt.

- Nº. 9. CHRISTIERNUS D. G. REX. DA. SVE. Z. NO. *Rex solio infidens.*
 CHRISTOPHORUS COMES OLDENB. *Insignia Domus Oldenburg.*

Comitis Christophori Oldenburgici numus est, cufus in memoriam homagii Malmogiæ anno 1534 nomine Regis *Christiani II* ei praestiti, de qvo vide pag. 71. & 72.

10. MO. CHRISTIERNI DAN. SUE. NOR. REGIS. *Tres Leones. 35.*
 IMMERITI CARCERIS APUD HOLSA. *Effigies Regis.*

Numus qvoq; Comitis ejusdem Christophori esse censetur, qvi propugnator strenuus Regis Captivi Christierni II extitit, ob immeritam Regis in carcere Synderburgersi Alsiæ detentionem anno 1535 ita percussus, fortassis ex argento censuali, qvod anno eodem die Fabiani & Sebastiani, Ringstadii in communi foro à subditis Selandiæ exegit, militiq; suo in mercedem distribuit.

11. CHRISTIERNUS HERES NORVEG.

MONETA NOVA ASLOENS. 1535.

Est numus, qvo subditi Aslöenses confessi sunt, Regnum Norvegicum esse hæreditarium *Christierni II.*

12. S. OLAUS R. NORVEGIAE. *Effigies Regis cum bipenni.*

In posticò:

ERICUS DEI GRA. ARCEPS. NIDSEN. *Insignia familiae Valkendorfiana, tres alæ scilicet cum roſâ.*

Numus est Magistri Erici Valkendorffii, Apostolicæ sedis legati & Archiepiscopi Nidrosiensis, qvi ante Præpositus Røeskildensis & Cancellarius Principis, postea Regis, *Christierni II*, electus erat 1512. Numisma, qvo cineres Sti. Olai, qvem Nidrosenses Patronum veneratis sunt, in memoriam revocari voluit. Sedit sub Regibus Daniæ *Iohanne I* & *Christiano II*, & exul Romæ mortuus est anno 1521.

13. SANCTUS OLAUS REX NORVEG. *Dux secures cum Cruce.*

Ab altera numi facie:

OLAUS DEI GRA. ARCEP. NIDSEN. *Insignia Archiepiscopi, tria nempe lilia, qvæ Lungorum sunt.*

Nidrosiensis Archiepiscopi Olai Engelberti è Prosapiâ Lungorum, qvorum Antesignanus à *Christierno I* nobilitatus est, numisma. Electus est anno 1523. Sed tempore religionis repurgatae, ob fidem sublestatam in exilium actus Liræ in Frisiâ Orientali anno 1538 obiit.

FRIDERICI PRIMI.

1. FRIDERICUS. ELECTUS. REX. DAC. *Imago regia.*
 DEO. DUC. MILITE. TRIUMPHANT. 23. *Tres Leones.*

Numus hic anno 1523. cufus est, qvo Rex Fridericus I rerum in Daniâ potitus est; Hafniâ & Malmogiâ conditione æqvâ potestati illius subjectis.

FRE-

No. 2. FREDERICUS REX DACI. *Insignia Oldenburgica*.Moneta Nova Malmoens. *Tres Leones. 24.*

Hic aliive numi præcedentes, qui *Malmoenses*, *Malmojenses* & *Malmogenses* inscribuntur, ex officinâ monetariâ civitatis *Malmæ* sive *Malmogia* existunt, anno 1319 extractu superiore in eum, quo hodie in Scania ad mare sita est, locum translatæ & anno 1360 immunitatis amplioribus munitæ. Primi, quos officinam hanc protulisse vidi-mus, tempore Christophori Bavari Regis Daniæ, Sueciæ & Norvegiæ cusi reperiuntur.

3. FREDERICUS D. G. REX DA. *Insignia Oldenb. 24.*Moneta Nova Kophagens. *Tres Leones.*

Numus est civitatis *Hafniensis*, quæ *Saxoni Grammatico* lib. I 4. *Mercatorum Portus* passim appellatur, quemadmodum in numo hoc *Kop-hagen*. Ob commerciorum itaq; opportunitatem immunitates pri-mas ab Episcopo Rœskildensi *Jacobo Orlando* 1254 obtinuit. Præsulum inde Rœskildensium jure clientelari exemptæ & privilegiis a Rege *Erico Glippingo* 1284 donatæ Rex *Ericus Menvedius* anno 1319 Præfectum constituit, qui jura ibi regia curaret. Tandem Regi Christophoro Ba-varo urbs hæc, ut sedes regia, anno 1443 simul cum jurisdictione apud Episcopos remanente penitus cesit, & numisma regium, quod *Valdemari I.* tempore Rœskildiæ administratum *Saxom* nostro lib. I 4. pag. 281 dicitur, sic forsan *Hafniam* quoq; translatum.

4. *Idem ejusdem typi, 1525 percussus.*5. FREDERICUS REX DACI. 1524. *Insignia Oldenburgica*.Moneta Nova Ripensis. *Tres Leones.*

Numus hic ex officinâ monetaria antiquissima prodiit, quæ *Ripis Cimbrorum Phundusorum* fuit. Monetas ibidem sub Rege *Christophoro II* anno 1326 cusa fuisse, ex literis donativis *Valdemari Erici* filii patet, memorante *Huitfeldio, Chron. Dan. part. 3. fol. m. 434*. Imò officinam monetariam *Ripis* anno 1269 existit, jura & decreta Regis *Erici Glippingi*, civibus *Ripensisibus* concessa § 19. haud obscure subin-dicant.

6. FRIDERIC. D. G. REX. DACI. *Insignia Oldenburg.*Mone. Nova Rotenbi. 1525. *Tres Leones.*

Numus in urbe *Rotneby* Blekingiæ percussus, quæ proxima est Scaniae provincia, Danis à Svecis anno 1524 jure redditæ, anno nem-pe præcedente anteqvam numus inibi signatus fuit.

7. FREDERIC. D. G. REX DACIE. *Insignia Oldenburgica*.Moneta No. Malm. 25. *Tres Leones.*8. FREDERIC. D. G. DUX. HOLSCACIE. *Effigies Regis cum foliourtica.*Moneta Nova Slesvicensis. *Duo Leones. Insignia Slevi-ci. 26.*

Si fides annalibus Angliae antiquis adhibenda esset, quod à Germanis Daniæ vicinis ars purgandi, flandi & feriendi argenti in Angliam primum pervenerit, monetam sanè Slesvicensem septentrionalibus aliis antiquiorem affereremus: In confessu quippe est Slesvicum Anglo-Saxonum urbem, *Hethby* olim dictam, Danis proximam fuisse & Danorum imperio subjectam.

- Nº. 9. FREDRICUS. DEI. GRA. REX. NORV. *Insignia Oldenb.*

Moneta Nova Anslojensis: 26. *Leo cum bipenni.*

Numus in urbe Norvegiae, quæ olim *Asloa*, exteris *Ansloa*, nostratis verò *Opslo* dicta, hodie Christiania, percussus, anno nempe 1526 quo urbs hæc coronationi Regis Friderici I. designata erat. Hic officina monetaria admodum antiqua, ex quâ prodit numus Philippi, Jarli seu Duci Norvegiae, qui floruit anno 1204. Postica numi pars habet: E. *Ansloensis*. Suis etiam tempore Regis *Johannis I.* anno 1483 privilegiis gavisa est officina hæc, in cuius usum argenti fodinæ in eodem tractu indagata & studio indefesso Gloriosissimi Regis *Christiani Quarti* feliciter anno 1623 inventæ sunt, quæ officinæ huic penu perqvam fœcundum adhuc subministrant.

10. AGNE DEI MISERERE MEI. *Agnus Amalicus, insigne Gothlandie*
Moneta Wisbeensis. *Insignia Severini Norbye. 26.*

Moneta percussa in Insulæ Gothlandiæ civitate celeberrimâ Wisby, quæ, deletâ Vandalorum urbe Vinetâ, ita mercimoniis maris Baltici & confluxu variarum gentium crevit, ut anno 1158, septimo nempe Imperatoris Friderici Barbarossæ, jure municipalی ab Henrico Leone Bavarorum & Saxonum Duce donata fuerit, iisdemq; immunitati bus, quas emporiis variis Avus Henrici, Lotharius Imperator, concesserat, à *Valdemaro III* Rege Daniæ anno 1361 uberioris deinde stabilita, qui cundendæ monetæ jus, quemadmodum id temporibus præcis usurpaverat, clementissime permisit, *Huitfeldio Chronic.* Dan. part. 3. pag. 524 & 525, memorante. Numus hic est singularis, anno 1526 cusus, postqvam Severinus Norby Daniæ Regis exulis *Christiani II* vindicta strenuus, Gothlandiam Regi Friderico I concesserat, cuius tamen insignia gentilitia numus exhibet. Reperi' quoq; sunt ad urbem Wisby anno 1676 numismata variarum gentium, quibus Muséum Regium abundat, Quædam illorum cava sunt, numis Henrici Leonis haud absimilia, leone insignita: Indicia certa urbem hanc quondam omnium gentium commerciis celebratissimam & generale orientis totius emporium extitisse.

11. FREDERIC. D. G. DUX HOLSCIE. *Imago Regia cum folio urtica.*

Moneta Nova Slesvicensis. *Insignia Holstiae. 27.*

12. FREDERICUS. D. G. REX DACI. *Insignia domus Oldenburg.*

Mo. Nov. Alborgen. 1528. *Tres Leones.*

Numus hic in oppido *Alburgo* signatus est, quod ad sinum Lymicum Jutiæ Septentrionalis capturâ in primis halecum inclaruit. Urbem hanc *Adamus Bremensis* in descriptione regionum borealium inter civitates Jutlandiæ maximas agnovit, cum locum sortiatur, ubi brachia maris sinusq; occurrent.

13. FREDERIC. D. G. REX DACIE. *Insignia Oldenb.*
     Moneta No. Malm. 1528. *Tres Leones.*
14. FREDERICUS REX DACI. 1528. *Insignia Oldenb.*
     Mon. Nov. Ripensis. *Tres Leones.*
15. FREDRIC. DEI. GRA. REX. NORVEG. *Leo cum bipenni.*
     Mon. Nov. Bergen. *Tres Leones.*
- Bergis numus hic cufus est, emporio Norvegiae totius celeberrimo.
 Ejusdem typi, tempore Regis Erici Magni filii, qvi anno 1264 regnauit,
 cusi reperiuntur numi, qvorum parti adversæ incisum exstat $\ddagger$ Ci-
 vitas Bergensis.
16. FRIDERICUS. D.G. REX DANIE ET NOR. *Effigies coronati Regis. 1532.*
     Mone. Nova Hafniensis. *Tres Leones.*
17. FRIDERICUS REX DACI. NOR. *Imago Regia.*
     Moneta Nova Ripensis. *Insignia Regnorum.*
     Numus argenteus magnitudinem Thaleri simplicis exæquans.
18. FREDERICUS. D. G. REX. DA. Z. *Solio infidentis Regis effigies.*
     Moneta nova Malmogenfis. *Tres Leones.*
19. FREDERIC. D. G. REX. DAC. *Insignia Oldenb.*
     Monet. Nov. Aelborg. *Tres Leones.*
20. FREDRIC. DEI. GRA. REX NOR. *Insigne Norvegiae, Leo cum bipenni.*
     Mon. Nov. Bergen. *Insignia Oldenb.*
21. FRIDERICUS. I. CHRIS. I. FI. D. G. *Regis mitrati $\mathcal{E}$ paludati Icon.*
     DANNIAE. NOR. VAN. GOT. &c: REX. DUX. S. H. S. D. CO.
     OLD. ET. DEL. *In medio: Ao. COR. 1523. REGN. 10. OBIIT.*
     1533. $\ddot{\text{A}}\text{T. S. 73.}$
     Numus valde elegans, singularis magnitudinis & summæ raritatis est,
     cineribus Regis piissimi consecratus.

CHRISTIANI TERTII.

THALERI IMPERIALES.

1. CHRISTIANUS. D. G. REX. DANIE. ET. NORWE. *Imago Regia.*
     Moneta. Nova. Regni. Danie. *Integra Regnorum Insignia 37.*
2. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. NORVEGIE. *Effigies Regis.*
     Vandalorum. Gothorumque Rex. 1546. *Leo cum bi-
     penni.*
3. CHRISTIA. 3. D. G. REX. DANI. NOR. DUX. SL. *Imago Regia. 1547.*
     Mo. Ducatu. Slesvice. Z. Holsa. *Integra Regnorum Insig-
     nia.* MINO-

MINORES NUMI.

4. *Numus truncatus, Danice Klipping. 35.*
 5. CHRISTIAN. D. G. REX. DACI. *Effigies Regis.*

Moneta Nova Regni Dacie. *Tres Leones. 1535.*

Numus inauratus

6. *Idem minoris typi non inauratus. 1535.*
 7. CHRISTIANUS. D. G. ELECT. REX. DA. *Imago Regia.*

Moneta Nova Arhusiensi. *Tres Leones. 35.*

Prodiit numisma hoc ex civitate Harudum, qvæ hodie Arhusium dicta. Hoc qvippe circiter loco in Cimbricâ suâ Chersoneso Charudes seu *Harudes* Phundusiis conterminos agnovit qvondam Ptolomæus. Civitas est maritima, qvæ anno 1102 ex tractu superiori *Lysbergico* ad littus proximum translata fuit.

8. CHRISTIANUS D. G. ELECT. REX. D. *Imago Regia.*

Moneta Nova Roskildensi. *Tres Leones. 35.*

Moneta nova qvæ anno 1535 prodiit ex officinâ Rœskildiæ perqvam antiquâ, cuius monetarius primus, qui in annalibus nostris nominatur, fuit Magister *Johannes*, tempore Regis Christophori I, anno 1245 vivens.

9. CHRIST. D. G. ELECT. REX. DAC. *Effigies Regis.*

Moneta Nova Hafniensis. *Insignia Danie. 35.*

10. CHRISTIAN. D. G. REX. DANIE. ET. NO. *Imago Regia.*

Moneta Nova Hafniensis. 36. *Insignia Danie & Norvegia cum cruce & literis. C. R. D.*

11. CHRISTIAN. D. G. REX. DANIE. ET. N. *Facies Regia.*

Moneta Nova Hafniensi. *Tres Leones. 36.*

12. CHRISTIAN. D. G. REX DANIE. ET. N. *Effigies Regis.*

Moneta Nova Ripensis. 36. *Insignia Danie & Norveg. cum literis. C. R. D.*

13. CHRISTIAN. DEI. GRA. REX. DANIE. ET. N. *Facies Regis.*

Moneta Nova Ripensis. *Tres Leones. 36.*

14. CHRISTIAN. DEI. GRA. REX. NORVE. *Leo cum bipenni. 37.*

Mone. Nova. Bergensis. *C. Coronatum.*

15. CHRISTIANUS. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norve. Slavo. Gotorq; Rex. 8. *Skillinck Danske 1541.*

16. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex, 1 *Skillinck Danske. 42.*

17. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres. Leones.*

Norve. Slavo. Gotor. Q. Rex. 8. *Skillinck. Danske. 1544.*

18. CHRISTIANUS. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norv. Slavo. Gotor. Q. Rex, 4. *Skillinck Danske. 1544.*

19. CHRISTIANUS. 3. D.G. DANIE. *Tres Leones.*
     Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. 1. *Skilling. Danske. 44.*
20. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE NOR. *Leo coronatus cum bipenni.*
     Vegie. Vanda. Gotorum Q. Rex. 1. *Marck. Danske. 1544.*
21. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE ET NORVEGIÆ *Insignia.*
     Danie. Nor. Vanda. Go. Q. Rex. 2. *Skilling Danske 45.*
22. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
     Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. 1. *Skillinck. Danske. 45.*
23. CHRISTIANUS. D. G. DANIE *Tres Leones.*
     Norvegie. Slavo. Gothor. Q. Rex. 1. *Marck. Danske. 1546.*
24. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE NOR. *Leo cum bipenni.*
     Wegie. Vanda. Goto. Q. Rex. 1. *Skillinck. Danske. 46.*
25. 1. PENNING. 46. *Tres Leones.*
26. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE *Tres Leones.*
     Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. 1. *Skillinck. Danske. 48.*
27. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres Leones,*
     Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. 1. *Skillinck. Danske. 49*
28. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
     Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. 1. *Skillinck. Danske. 52.*
29. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Insignia Daniæ.*
     Norvegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. 1. *Marck. Danske. 1554.*
30. CHRISTIANUS. D. G. DANOR. REX. *Tres Leones. 54.*
     Monet. No. Insulæ Gotlandt. *Agnus cum vexillo.*
     Idem ejusdem, sed minoris paulò, typi.
31. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
     Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. 2. *Skillinck. Danske.*
32. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
     Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. 2. *Skillinck. Danske 58.*
33. CHRISTIANUS. D. G. DAN. REX. *Tres Leones.*
     Mon. Insulæ. Gothl. *Agnus cum vexillo.*

FRIDERICI SECUNDI.

Unciales.

1. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
     Norvegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. 3. *Marck. Danske. 1560.*
     2. FRI-

2. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norvegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. 3. Marck Danske LXIII.
Qvi numeri designant etiam Christianam 1563.

Alius ejusdem pretii.

3. FRIDERICUS. 2. D. G. DA. NOR. SLA. GOT. Q. REX: *Imago Regia. 1572.*

Deus Refugium Et fiducia Mea. *Integra Regnorum Insignia.*

4. IIII. MARCK 1564.

F. Coronatum. *Numus quadratus.*

NUMI MINORIS PRETII.

1. II. MARCK. 1563.

F. Coronatum. *Est numus quadratus.*

2. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norvegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. 1. Marck Danske. 1560.

3. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norvegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. 1. Marck Danske. 1561.

4. FRIDERICUS. 2. D. G. DAN. *Insignia Daniae.*

Norwegie. Slavo. Goto. Q. Rex. 1. Marck Danske. 1562.

5. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Nor. Slavo. Got. Q. Rex. 1. Marck Danske. 1563.

6. *Numus quadratus.*

1. MARCK. 1563.

F. Coronatum.

Idem ejusdem typi. 1564.

7. 4. Skillinck 63.

F. Coronatum.

Est numus quadratus.

8. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Nor. Slavo. Gotor. Q. Rex. 8. Skilling Danske 1563.

9. FRIDERICUS. 2. D. G. DANI. F. Coronatum.

Nor. Slavo. Gotor. Q. Rex. 8. Skillinck Danske. 1578.

10. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. F. Coronatum.

Nor. Slavo. Goto. Q. Rex. 8. Skillinck Danske. 1579.

11. FRIDERICUS. 2. D. G. DAN. *Tres Leones.*

Norwegi. Slavo. Goto. Q. Rex. 8. Skillinck Danske. 1582.

Idem ejusdem typi. 1584.

12. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
 Norwegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. *i. Marck Danske. 1583.*
13. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
 Norvegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. *ii. Skillinck. Danske. 1575*
14. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
 Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *ii. Skillinck. Danske. 60.*
Idem ejusdem typi 1562 & 1563 cūsus.
15. II. Skilli. 65. *Tres Leones. Numus truncatus*
16. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
 Norwegie. Vand. Goto. Q. Rex. *ii. Skillinck. Danske. 82.*
17. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Folium urticae, qvod Holsatia insignia repräsentat.*
 Mo. Ducatu. Sles. Z. Holſa. *Duo Leones, Schlesvici Ducatus insignia.*
18. FRIDERICUS. D. G. DAN. NORV. REX. *F. Coronatum, sub quo insignia Familiae Bildorum, in medio scuti: B.*
 Monet. Nova Insulæ Gotl. *Agnus Amalonicus.*
 Facile colligitur ex anticâ & posticâ numi facie, eum curâ *Jani Bilde*,
 qui Gothlandiæ præfectus fuit tempore belli septennalis, qvod Fridericus II contra Suecos gesfit, cūsum fuisse, id qvod Literæ B iatis clarè in
 scuto prædicto indicant. Vir fuit eximius, qvem Chronica Gothlandica
 laude extollunt pag. 271.
19. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
 Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *i. Skillinck. Danske. 63.*
Alii ejusdem typi Ao. 1579. ♂ 1582: percusfi.
20. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIAE. ET NORVEGIÆ Z. REX. *Effigies Regis.*
 Sophia Kinnigin zu Dennemarck z. *Effigies Reginae.*
21. FRIDERICUS. II. D. G. R. DA. *Effigies Regis.*
 Sophia. D. G. Regina. Dani. *Effigies Reginae.*

CHRISTIANI QUARTI.

1. Triplex uncialis, à cuius alterâ parte

Regis coronati effigies conspicitur, sub qua titulus Regius:
 CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. NO. V. G. REX. D. S. H. S. D.
 C. OL. & D. 1642. Circa Effigiem verò Symbolum Regium, Regna
 Firmat Pietas.

A parte

A parte alterâ :

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Integra Regnorum Daniae Insignia*.

Extat qvidem argenti fodina in Norvegia, ex qvâ magna argenti copia cruta est, qvæ Benedictio Domini, Germanice *Gottses Gelegen*, ideo vocata est; sed absit, Regem Piissimum sententiâ hac aureâ huic respexisse, qvin potius eâ professus est, meram Benedictionem Domini divites facere, qvamvis ex argento tali huncaliosq; numos percussos esse notissimum sit.

DUPLICES IMPERIALES.

2. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANIAE. *Effigies Regis*.

Norvegi. Van. Got. Rex. 1597. *Plena Regnorum Insignia*.

3. CHRISTIANUS. IIII. D.G.DANI. NORV. REX. *Imago Regia, circa quam Regna Firmat Pietas.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Insign. Norvag. 1631.*

4. *Effigies Regia, sub qua titulus: CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. N. V. G. REX. D. S. H. S. D. C. OL. Et. D. 1632. circa caput Regium: Regna Firmat Pietas.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Integra Regnorum Insignia*.

5. CHRISTIANUS. 4.D.G. DAN. N. V. G. Q. REX. *Effigies Regia, sub qua Dania Insignia, 3. Leones, circa caput autem: Regna Firmat Pietas.*

Mon. Nov. Gluckstadensis. 1641. *Typus Fortuna insiden- tis globo.*

6. CHRISTIANUS. III. D. G. DANI. NOR. etc. REX. *Imago Regis cum symbolo: Regna Firmat Pietas.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo cum bipenni. 1646.*

UNCIALES SIMPLICES.

7. CHRISTIANUS. 4.D. G. PRI. ET. ELECT. REX. DAN. NO. Z. *Effigies Regis cum catenâ aureâ circa collum*.

Regna Firmat Pietas. 1590. Regnorum tota Insignia.

8. CHRISTIANUS IIII. D. G. DANI. *Imago Regia, sub qua 1596.*

Norve. Vandal. Gotho. Q. Rex. *Insignia Daniae, Tres Leo- nes cum 9. cordibus.*

9. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANIAE. *Tres Leones.*

Norwegiæ. Slavo. Gottorum. Q. Rex. III. March
Danske. 1596.

Tradunt Chronica Gothlandica ab anno 1582. Uncialem simpli- cem

cem valuisse 4. Marcas Danicas, qvantea trium saltem marcarum pre-
tium æqvaverat, pag. 283.

No. 10. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANIAE. *Effigies Regis coronati.*

Norvegi. Van. Got. Rex. 1597. *Regnorum plena Insignia.*

11. CHRISTIANUS IIII. D. G. DA. N. V. G. REX. *Effigies Regis insiden-
tis solio, supra quem votivum hoc:*

VIVAT ET VALEAT. 1603.

Moneta. No. Regni. Daniæ. *Insignia Regnorum.*

12. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago
Regis erecto corpore.*

Dux. Slesvi. Hol. Storm. Et. Ditm. Comes. In. Ol-
de. Et. De. *Insignia Regnorum, intra qua: Regna Firmat Pietas.*

13. CHRISTIANUS. D. G. D. NO. VA. GO. REX. *Rex erecto Corpore*
1618.

Dux, Schle. Hol. Storm, Et. Dit. Co. In. Ol. Et. De.
Regnorum Insignia cum symbolo: Regna Firmat Pietas.

Idem ejusdem plane typi. 1619 ♂ *1620.*

14. *Imago Regia, sub quâ: CHRISTIANUS IIII. D. G. DAN. NO. V. G.*
*REX. D. S. H. S. D. C. OL. ET. D. 1624. supra Caput Regis. Reg-
na Firmat Pietas.*

Benedictio Domini Divites Facit. *Integra Regum Da-
niae Insignia.*

15. CHRISTIANUS. 4. D. G. DAN. NO. V. G. R. *Effigies Regis integrâ
cum Insign: Daniæ.*

Mo. No. Civi. Gluckstadens. 1623 *Typus fortunæ insistentis globo.*

16. *Idem ejusdem typi 1624. ♂ 1625.*

17. 1627. *Cum adjecto hoc: QVID. NON. PRO. RELIGIONE.*

Monet. R. D. N. Vic. Phil. Reinh. C. S. *Insignia Comi-
tis Rheni.*

Eiusdem Monetæ trini sunt typi, anno eodem incisi, qvi ex C. coro-
nato dignoscuntur.

18. *Imago Regia, sub quâ: CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. NORV. V. G.*
REX. D. S. H. S. D. C. OLD. ET. D. 1628. Circa caput Regis.
Regna Firmat Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Integra Regnorum
Insignia.*

19. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. NOR. REX. *Effigies coronati Regis.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo cum bipenni. 1628.*
Alius ejusdem typi 1629.

20. CHRI-

20. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. NO. V. GO. Q. REX. *Imago Regia cum Insignibus Daniae.*

Mo. No. Civi. Gluckstade. 1629. *Typus fortunæ insistentis globo.*

21. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NOR. REX. *Effigies Regis cum Symbolo: Regna Firmat Pietas.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo Norvagicus.*
1630.

22. *Alii ejusdem typi. 1631. & 1632.*

23. *Idem 1633. cufus.*

24. *Effigies Regis, sub qva Titulus: CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. N. V. G. REX. D. S. H. S. D. C. OL. ET. D. 1634. Circa faciem Regis Symbolum: Regna Firmat Pietas.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Regnorum tota Insignia.*

25. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NOR. ET. REX. *Facies Regis cum symbolo.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo Norvagicus. 1635.*

26. *Idem ejusdem typi. 1636. 1637. & 1638.*

27. *Alii ejusdem plane typi. 1639. & 1640.*

28. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. N. V. G. Q. REX. *Effigies Regis cum symbolo: sub qva Dania Insignia.*

Monet. Nov. Gluckstadensis. 1640. *Fortuna globo insistens.*

29. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NOR. REX. *Effigies Regis cum symbolo.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo cum bipenni. 1641.*

30. *Alii ejusdem typi anno 1642. 1643. 1644. 1645. & 1646. cufi.*

31. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. D. V. G. Q. REX. *Symbolum Regis circa effigiem ipsius, sub qva Dania Insignia.*

Mon. Nov. Gluckstadensis. 1646. *Typus fortunæ.*

32. *Facies Regis, sub qva: CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. NO. V. G. REX. D. S. H. S. D. C. OL. Et. D. 1646.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Integra Regum Daniæ Insignia.*

33. *Alius ejusdem typi. 1647.*

34. CHRISTIANUS. IIII. D. DANI. NOR. REX. *Imago Regia cum symbolo.*

Benedictio. Domini. divites. Facit. *Leo Norvagicus 1637.*

35. *Idem anno 1658 percussus.*

36. CHRISTIANUS. 3. D. G. DAN. NO. VA. G. REX. *Rex eqvo insidens, sub qvo: Regna Firmat Pietas.*

Dux. Sch. Holz. St. Dit. Com. In. Old. E. D. *Regnatum tota Insignia.*

THALERI DUPLICES.

37. CHRISTIANUS III. D. G. DANIAE. *Effigies Regis juvenis cum corona.*

NORVEGI. VAN. GOT. REX. 1597. *Regnum plena insignia.*

38. CHRISTIANUS. III. D. G. DANIAE. *Effigies Regis erecto corpore.*

Norvegi. Vandal. Gothorum. Q. Rex. 1618. *Corona cum symbolo Regio, ♂ sub eâ: Corona Danica,*

Idem ejusdem typi. 1619.

Idem sed crassior. 1624.

Idem. 1628.

39. *Idem Norvegicus. 1631.*

40. *Idem Danicus. 1632.*

41. *Gluckstadensis. 1641.*

42. *Norvegicus. 1648.*

THALERI SIMPLICES.

43. CHRISTIANUS. III. D. G. DANIAE. *Rex erecto corpore cum sceptro.*

Norvegi. Vandal. Gotorv. Q. Rex. *Corona R. F. P. 1618.*
Idem. 1619.

44. CHRISTIANUS. III. D. G. DANIAE. *Effigies Regis.*

Norveg. Wandal. Gotor. Q. Rex. *Corona. 1620.*

Alii ejusdem typi. 1621 & 1624.

45. CHRISTIANUS. III. D. G. DANI. *Imago Regia erecto corpore.*

Norveg. Vandal. Gotorv. Q. Rex. *1624 Corona. R. F. P.*
Numus est crassior.

Idem anno 1625. cufus.

IMPERIALES DIMIDII.

46. CHRISTIANUS. D. G. DAN. N. V. G. R. *Imago Regia cum Insignibus Daniae.*

Mo. No. Civi. Glucksta. 1623. *Typus fortuna*

47. *Facies Regis sub quâ: CHRISTIANUS. III. D. G. D. N. V. G. REX.*
1624.

Circa caput: Regna. Firmat. Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Integra Regnorum Insignia.*

48. CHRISTIANUS. III. D. G. DANI. NOR. REX. *Effigies Regis.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo Norvagicus.*
1628.

49. CHRISTIANUS. III. D. G. DANI. NOR. REX. *Imago Regia cum Symbolo:* Regna Firmat Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo cumbipenni* 1629.

50. *Alius ejusdem typi.* 1631.

51. *Effigies Regis, sub qua titulus:* CHRISTIANUS. III. D. G. D. N. V. G. REX. 1632.

Ad superiorem numi oram: Regna Firmat Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Integra Regnorum Insignia.*

52. CHRISTIANUS. III. D. G. DANI. NOR. REX. *Imago Regia cum Symbolo.*

Benedictio. Domini. divites. Facit. *Insignia Norvegia.*
1633.

Alii ejusdem typi anno. 1637. 1638. 1640. 1642. 1644. 1647. &
1648. percusi.

53. CHRISTIANUS. III. D. G. DANI. *Insignia Danie.*

Norvegi. Vanda. Gothorum. Q. Rex.

II. *March Danske.* 1604.

NUMI SYMBOLICI.

54. In. No. Domi. Sereniss. Princi. Et. Domino. D. CHRISTIANO. D. G. V. Regi Electo. Dani. Nor. Van. Got. Q. Ec. Solenn. Ordin. Omnium. Homagium. *Liber cum ornamentis Regiis, sub quibus:* Anno c^{lo}, I^o, C^X, VE, NO INE.

A posticâ parte:

Typus Pietatis & Justitiae manus jungentium, inter quas:

Deus. Judicium. Tuum. Regi. Da. Et. Justitiam. Tuam. Filio. Regis. Psalm. LXXII. *Supra hac Corona laurea cum literis:* D. N. S. *Ad infimam Numi oram:* Providebit AN. AET. VII.

Percussus hic Numus est in Homagium Serenissimo Principi Christiano, Regis Christiani Quarti filio, ab Ordinibus Regni Daniæ, Anno 1610. die 14. Martij, Vere Novo Ineunte, præstatum, qvemadmodum literæ VE. NO. INE. indicare evidetur. Princeps fuit fortissimus, qui in itinere ad thermas Carolinas in arce Corbitz non procul Dresdâ d. 2 Junii Anno 1647 obiit.

55. CHRISTIANUS. III. D. G. DANO. VA. GO. Q. REX. DUX. SCHLE HOL. STOR. *Imago laureati Regis.*

Anna. Caterina. D. N. V. G. R. M. B. A. S. D. C. O
D. Co. I. OL. Et. De. *Effigies Reginae.* *Numus est inauratus.*

FRIDERICI TERTII.

IMPERIALES TRIPICES.

1. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VA. GO. REX. *Effigies coronati Regis.*

Dominus. Providebit. Leo Norvagicus.

2. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOTO. REX. *Imago Regia.*

Dominus. Providebit. 1658. Leo Norvagicus.

3. FRIDERIC. 3. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies laureati Regis.*

Dominus. Providebit. Insignia Regnum. 1665.

IMPERIALES DUPLICES.

4. FRIDERICUS. 3. D. G. DAN. NOR. VA. GO. REX. *Imago Regia.*

Dominus Providebit. 1650. Leo Norvagicus.

5. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*

Dominus Providebit. 1656. Integra Regnum Insignia.

6. FRIDERICUS. 3. D. G. DAN. NOR. VA. GOTHOR. REX. *Facies Regis.*

Dominus Providebit. 1657. Leo cum bipenni.

7. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VA. GOTHOR. REX. *Imago Regia.*

Dominus. Providebit. 1658. Insigne Norvegia.

8. FRIDERIC. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*

Dominus Providebit. Regnum Integra Insignia.

9. FRIDER. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regis.*

Dux

Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Delm.

Insignia Regnorum integra. Circa extimam numi oram.

Dominus Providebit. Anno. M. DC. LXI.

IMPERIALES. SIMPLICES.

10. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VA. GO. REX. *Effigies coronati Regis.*

Dominus. Providebit. 1649. *Leo Norvagicus.*

11. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regia.*

Dominus Providebit. 1649. *Insignia Regnorum integra.*

Idem ejusdem typi. 1650.

12. FRIDERICUS. III. D. G. DA. NOR. VAN. GO. REX. *Effigies Regis.*

Dominus Providebit. 1651. *Insigne Norvegiae.*

13. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regia.*

Dominus Providebit. 1653. *Integra Regnorum Insignia.*

14. FRIDERICUS. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regis.*

Dominus Providebit. 1653. *Leo cum bipenni.*

Alii ejusdem typi. 1654. 1655. ♂ 1656. signati.

15. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Facies Regis.*

Dominus Providebit. *Regnum plena Insignia.*

Alius ejusdem typi. 1657.

16. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VA. GOT. REX. *Imago Regia.*

Dominus Providebit. 1657. *Leo Norvagicus.*

Idem ejusdem typi. 1659. 1661. 1662.

17. FRIDERIC. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*

Dominus Providebit. 1662. *Insignia Regnorum.*

Idem disimilis nonnihil typi. 1662.

18. FRIDERICUS. 3. D. G. DAN. NOR. VA. GOT. REX. *Facies Regis.*

Dominus Providebit. 1663. *Leo Norvagicus.*

Alius ejusdem typi. 1664.

19. FRIDERIC. 3. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies laureati Regis.*

Dominus Providebit. *Insignia Regnorum Daniae ♂ Norvegiae. 1664.*

Alius diversi paululum typi. 1664.

20. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VA. GOT. REX. *Imago Regis.*

Dominus Providebit. *Typus fortuna insistentis globo. 1664.*

21. FRIDERIC. 3. D. G. DAN. NOR. VAN. GO. REX. *Effigies laureata Regis.*

Dominus Providebit. 1665. *Insigne Norvegia.*

22. FRIDER. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regia.*

Dominus Providebit. *Integra Regnorum Insignia. 1666.*

23. FRIDERIC. 3. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*

Dominus Providebit. 1666. *Leo Norvagicus.*

Alius ejusdem typi. 1667.

24. FRID. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regia.*

Dominus Providebit. *Insignia Regnum Daniae & Norvegiae. 1668.*

25. FRID. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*

Dux. Sles. Hol. Storm. Ditm. Com. Old. Et. Delm.

Insignia Regnorum integra. Circa extimam numi oram.

Dominus Providebit. Anno. M. DC. LXIX.

THALERI SIMPLICES.

26. FRIDERICUS. III. D. G. DANIAE. 1651. *Imago Regia.*

Norvegi. Vandal. Gotorv. Q. Rex. Corona cum Symbolo: Domin⁹. Provid.

Alius ejusdem typi. 1652.

27. III. March Danske. 1652. *Nomen regium cum Corona.*

Dominus. Providebit. Tres Leones.

Alius ejusdem typi. 1653.

28. **Dominus Providebit.** *Nomen Regium eodem, quod supra, modo expressum, cum adscriptione. EBEN EZER.*

SOLI DEO GLORIA. *Exserita è nube manus aliam manum amputans, quæ coronam quandam appetit. II. Febr.*

29. FRIDERICUS. III. D. G. DANIAE. *Rex erecto corpore.*

Vandalorum. Gothorumque. Rex. Corona cum Symbolo: Dominus Providebit.

Numus crassior.

30. FRID. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regia.*

Dux. Slesv. Hols. Storm. Ditm. Com. In. Old. Del.

Corona

Corona cum Symbolo. 1666.

31. Dominus Providebit. . Nomen Regium cum Corona. III. March Danske. 1666. Tres Leones.

IMPERIALES DIMIDII.

32. FRIDERICUS. III. D. G. DA. NO. VA. GO. REX. *Effigies Regia.*
Dominus Providebit. 1649. *Leo Norvagicus.*
33. FRIDERIC. III. D. G. DAN. NO. VA. GO. REX. *Facies Regis.*
Dominus. Providebit. 1656. *Leo cum bipenni.*
34. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NORV. *Imago Regia.*
Vandal. Gothor. Rex. 1665. *Regnorum plena Insignia.*
35. FRIDERIC. 3. D. G. DAN. NOR. *Effigies laureati Regis.*
Vandal. Gotor. Rex. 1665. *Insigne Norvegia.*

NUMI SYMBOLICI.

36. FRIDERICUS. III. DEI. GRATIA. DANIÆ. NORVEGIÆ.
Vandalorum Gottorum Rex. *Effigies Regis.*
Aversa numi facie nulla est inscriptio, Rex autem Eques ibi aspicitur.
37. FRIDERICUS. 3. D. G. DAN. NOR. VAN. G. REX. *Effigies Regis.*
Sophia Amalia Regn. Dan. *Imago Reginæ.*
Numus est oblongus.
38. Dominus Providebit. *Imago Regia.*
A Domino Regnum venit: *Nomen Regium* . cum ornamenti Regiis.
39. Dominus Providebit. *Effigies Regis.*
FRIDERICUS. 3. D. G. DANIÆ. NORWEG.
Vandal. Gotorv. Q. Rex. *integra Regnorum Insignia.*
40. FRIDERIC. III. D. G. DAN. NOR. VAN. G. REX. *Imago Regia.*
1659. Den XI Febr. Seint. die. Sved. zu. Nacht. umb
2. vor. Copenh. Mit. Ein. General. Sturm. Angefahn
und Sie Geendet. Morgens. umb. 5.

Intra hac, ad superiorem numi partem: Manus cum gladio brachium amputans, quod coronam appetit: amputanti vero manui adscriptum est: DAN Brachio amputato SVED. Corona verò: COPENHAFEN. Ad inferiorem partem. EBEN EZER: SOLI DEO GLORIA. FRID. 1660. Den 27. Maij. Annus 3. Dies est pacis cum Sueciâ initæ.

Numus oblongus.

Idem cum novis Hafnia Insignibus.

CHRISTIANI QVINTI.

IMPERIALES.

1. CHRISTIAN. 5. D. G. DAN. NOR. VA. ET. GO. *Effigies Regis.*
Pietate. Et. Justitia. 1670. *Leo Norvagicus.*
2. CHRISTIAN. 5. D. G. REX. DAN. NOR. VA. ET. GO. *Effigies Regis.*
Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Del.
Pietate. Et. Justitia. 1671. *Leo Norvagicus.*
Alius ejusdem typi.
3. CHRISTIAN. V. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT. *Effigies Regis.*
Nomen Regium. . 1671.
*Est nymus, quem consortium Danicum Orientalis India commerciorum
eudi fecit, id quod D. O. C. indicant.*
4. CHRISTIAN. 5. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. & GOT. *Effigies Regis.*
Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Del.
Pietate. Et. Justitia. 1672. *Leo Norvagicus.*
Alius ejusdem typi. 1674.
5. CHRIST. D. G. REX. DAN. NOR. VA. GO. *Effigies Regis.* 1674.
Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Delm.
Integra Regnorum Insignia.
6. CHRISTIAN. 5. D. G. REX. DA. NOR. VA. & GOT. *Effigies Regis.*
Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Delm.
Pietate Et Justitia. 1675. *Leo Norvagicus.*
7. CHRIST. V. D. G. REX. DANIAE. *Effigies Regis,* dextra sceptrum,
sinistra globum tenentis.
Norveg. Vandal. Gotq; 1675. *Nomen Regium triplex cum
tribus coronis.*
8. CHRISTIAN. 5. D. G. REX. DAN. NOR. VA. & GOT. *Effigies Regis.*
Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Del.
Pietate Et Justitia. 1679, *Leo Norvagicus.*
Alius ejusdem typi. 1680.
9. CHRISTIANUS. V. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT. *Effigies Regis*
Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Delm.
Regnorum plena Insignia.
10. CHRISTIAN. V. D. G. REX. DAN. NOR. V. G. *Effigies Regis.*
Pietate Et Justitia. *Regnorum Integra Insignia.* 1688.
Circa extimam nummi oram: Hæc Boreas Cymbro fert Or-
namenta Laborum. *Alii*

Alii ejusdem plane typi anno 1692 & 1694. cusi.

Nº. 11. CHRISTIAN. V. D. G. REX. DAN. NOR. V. G. *Regis icon.*

Pietate & Justitia. *Integra Regnorum insignia 1692.*

Ad extremam numi oram: Danner Kongis Norske Fielde
Slige Frugter har i Vælde.

12. *Alius ejusdem typi, ad oram verò extimam:* Det Klipperne yder,
Vor Bergman udbryder, Hvad Hytten da gyder,
Af Mynten vi nyder.

Alius anno 1694 percussus ejusdem plane typi.

13. *Idem ejusdem typi 1693. signatus. Ad oram extremam:*

Saadan Nordens Skat GUD giemte
Til Kong CHRISTIAN den Femte.

THALERI SIMPLICES.

14. Pietate & Justitia. *Effigies Regis in formam marmorum antiquorum basi cuidam velut innixa.*

III. Marck Danske. 1680. Integra Regnorum insignia.

15. DAN. NORV. REX. *Leo cum bipenni. 1683.*

16. Laborantem. Corroborat. *Crux.*

A parte alterâ *Nomen Regium bifarium.*

Ab alterâ :

Pietate & Justitia. *III. Marck Danske. 1684.*

17. Pietate & Justitia. *Nomen Regium.*

III. Marck Danske. 1686. Insignia Regnorum.

18. Pietate & Justitia. *Nomen Regium.*

III. Marck Danske. 1688. Leo Norvagicus cum bipenni.

NUMI SYMBOLICI.

19. CHRISTIANUS. *Effigies Regis ante aram fumigantem fundentis process, cum subscript: PIETATE.*

REX. *Imago Regis insidentis solio, dirimentisq; causam inter duas Fœminas de pueru litigantes, exemplo Salomonis 1 Reg. 3. cum subscript: JUSTITIA.*

20. *Effigies Regis.*

Alterum latus nihil aliud exhibet, qvam Instrumenta bellica & militiae terrestris arma.

21. CHRISTIAN. V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Regis icon.*

MONUMENTUM PIETATIS. *Templum Christianobafniense Anno 1682 à Monarcha nostro Augustissimo fundatum: infrà CHRISTIANS-HAVN.*

22. POST DOMITOS HOSTES TERRAQUE MARIQUE TRIUMFOS. *Statua Regis 1688.*

Arctoos Fasces cum Jove Solus habet. *Effigies Regis.*

23. CHRISTIANA DE GULDENLEV COMITIS DE AHLEFELD UXOR INCOMPARABILIS. *Figura muliebris, sub qua: Post Fata Coruscatur.*

Nat: 7. Jul. 1672. Mor: 12. Sept. 1689.

24. RATZEBORG'S BOMBARDERING. *Ratzeburgum oppugnatum.*

In posticâ numi parte :

Saa Maa Det Stolte Dyr, Skiönt Mange Fnös
Der Mod :

Nedflaa Sin Faste Værn Til Danske Lövens
Foed :

Eqvus munimentum Ratzburgi calcando dejiciens.

Infra:

AT SLEFVE GIÖR FRED. St. MIKKELS DAG. 1693. *Ant. Meibus.*

25. *Ordo Eqvestris Elephantinus.*

In numi aversâ :

Ordo Eqvestris Dannebrogicus.

Ad extimam numi oram :

SECULI DESIDERIA.

26. CHRIST. V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Icon Regis A. Meibus. f.*

Ab alterâ parte :

Corona Regia REGNORUM MONETAM IN MELIUS RESTITUIT. 1693.

27. CHRIST. V. REX. DAN. NORV. V. E. G. *Regis Effigies.*

In postico :

ET TEGIT & PROTEGIT & TUETUR. *Leo ungvibus anterioribus tria tenens scuta, quibus insignia Regni Daniæ, Norvegiae & Ducatus Slesvicensis insculpta sunt.*

HILARITAS TEMPORUM. d. 16. Febr. 93.

In postico :

SIC ORBIS VEHITUR. *Currus, cui quatuor Homines infident à totidem vermbus tractus.*

28. AUGUSTISS. TRIONUM. REGIS. CHRISTIANI. V. INTIMO. *Effigies Comitis de Griffenfeld.*

ILLUSTRISSIMO ET EXCELLENTISSIMO. DNO. PETRO COMITI IN GRIFFENFELD DNO DE SAMSÖE, BRATTINGSBORG ET WISBORG. R. ORD. ELEPH. EQVITI. JU. R. MAGNO. REGNI CANCELLARIO, PRÆSIDI COLL. PRÆFECT.

NUMIS-

NUMISMATA GRÆCA AUREA.

No. 1. ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ. ΔΑΚΩΝΟΣ. *Caput ipsius.*
ΝΙΚΗ *Victoria in curru triumphali.*

2. ΑΘΗΝΑΙΟΥ. ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ. *Caput ipsius.*
ΙΔΑΗΝΩΝ. *Figura muliebris cum puer.*

3. ΛΥΣΙΜΑΧ. ΒΑΣΙΛΕ.
Victoria.

4. ΑΛΕΞΑΝΔΡ. ΒΑΣΙΛΕ.
Victoria stans.

5. *Parvum quoddam cum capite ignoto.*

Numi sunt elegantiæ insignis, qvâ Romanos etiam exactissimos superant.

NUMISMATA ROMANA AUREA.

Primum monetæ auctorem Saturnum nonnulli existimant ideòq; ærarii Præsidem creditum fuisse, ut *Tertullianus in Apologet.* refert. Hinc Saturni domus cūdendæ monetæ locus Romæ extitit, & ab ære primū cuso Ærarium appellata, cùm assis libralis & dupondius signaretur, pensatus potiùs, qvâm numeratus. *Servius* qvippe *Tullius*, qvi A. V. C. 175. Rex Romanorum VI. creatus est, primus post urbem conditam æs signasse à *Plinio dicitur lib. 33. cap. 3.* repetita vetere signandi consuetudine, à Jano gemino, Rege primo Italæ, introducta, qvi unâ numi parte capitis sui effigiem, altera navem, qva advectus in Italiam Saturnus fuerat, exprimi voluit. Anno autem V. C. 485. primum argentum signatum, post victoriam de Pyrrho Rege reportatam, aurum verò post deletas Carthaginem & Corinthum, seculo ante Christum natum Secundo, signari cæptum, *Fr. Mediobarb. Biragus in not. ad numism. Occonis pag. 42.* exactè computat.

1. J. FLAMEN. - - - -

2. JANUS BIFRONS. R.

ROMA CENT. *Prora navis.*

Sunt numi, qvos raritas commendat. Posterior Romæ centuriatæ memoriam inculcat, in tribus à Romulo, Urbis illius potiùs divisore quam conditore, divisæ.

JULII CÆSARIS.

CÆSAR. DICT. PERPETUO. *Caput Iulii.*

L. BUCA. *Duae dextrae invicem juncta, globus, caducens E securis.*

Aureus hic numus, inter præstantissimos collocandus est. In eo nexus manuum amicitiae fæderisq; signum denotat. Tacit. annal. lib. 12

Mos est inquit Regibus, quoties in societatem cœant, implicare dextras.

AUGUSTI.

CÆSAR AUGUSTUS DIVI. F. PATER. PATRIÆ. *Caput Augusti laureatum.*

C. ET. L. CÆSARES AUGUSTI. F. COS. DESIG. PRINC. JUVENT. *Duae figuræ togatae clypeis assidentes, cum hastis puris, capedunculae & lituo, signis nempe Pontificalibus & Auguralibus.*

Numus hic aureus eximiæ est raritatis, qvo Augustus anno U. C. 751. & ante Christ. nat. 2. Pater Patriæ primum salutatus censetur, & nepotes suos Cajum & Lucium in filios adoptavit, successores Consulesq; designavit, ac necedum positâ prætextâ Principes Juventutis appellari voluit.

TIBERII.

TI. CÆSAR DIVI F. AUGUSTUS. - - - -

Julia, quæ & Livia, mater Tiberii sedens, altera manu hastam, alterâ fertum tenens.

Primus omnium Augustus Julium Cæfarem, Tiberius verò Augustum jam mortuos inter Divos retulerunt. Hinc uterq; *Divi Filium* numis inscribi voluit. Romanis mos fuit, eos consecrare Imperatores, qvorum filii vel successores superstites erant.

CAJI CALIGULÆ.

C. CÆSAR AUG. GERM. P. M. TR. POT. *Caput laureatum.*

VICTORIA DE GERM. S. P. Q. R. *Pegasus, famæ typus & Gloria.*

NERONIS.

1. NERO CÆSAR AUGUSTUS.

VESTA. *Templum Vesta.*

Vestæ templum restauratum fuisse numus hic aureus docet.

2. IMP. NERO. CÆSAR AUGUSTUS.

JUPITER CUSTOS. *Jupiter sedens, dextra fulmen, sinistra hastam tenens.*

Jovem sic Nero veneratus est, qvòd eum à coniuratione Pisoniana custodierit.

FL. VESPASIANI.

1. IMP. CÆSAR VESPASIANUS AUG.

ÆTERNITAS. *Figura stans coram ara, dextra solis caput tenens, sinistra caput lunæ, aternitatis typus Imperii Romani.*

2. IMP.

2. IMP. CÆSAR VESPASIANUS AUG. COS. VIII.

Victoria dextra lauream imponens Imperatori paludato stanti, dextrâ hastam, sinistrâ Parazonium gestans.

DOMITIANI.

IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. P. M. TR. P. VII.

IMP. XIII. COS. XIII. CENS P. P. P. *Pallas galeata stans, dextrâ fulmen, sinistrâ hastam ostentans.*

NERVÆ.

1. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. COS. II. P. P.

CONCORDIA EXERCITUUM. *Duae dextrae Aquilam legionariam tenentes, infra quam prora navis.*

2. IMP. NERVA. CÆS. AUG. P. M. COS. II. P. P.

FORTUNA AUGUST. *Figura stans cum temone & cornucopia.*

Solebant Principes Romani Fortunam auream in cubiculo servare, cuius originem apud Suetonium in Galba deprehendimus. Fortuna verò Augusta dicebatur, qvòd Augusto consecrata & ab Augusto hæc Dea coleretur. Hic aliive numi Nervæ ex auro rari censemur.

TRAJANI.

1. IMP. CÆS. NERVA. TRAIAN. AUG. GERM.

P. M. TR. POT. COS. III. P. P. *Figura sedens cum clypeo & corona*

2. IMP. CÆS. NERVA TRAIAN. AUG. GERM.

P. M. TR. POT. COS. III. P. P. *Hercules nudus dextra clavam, sinistra Leonis exuvias tenens & basi insitens.*

3. IMP. TRAIANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. VI. P. P. S.
P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Figura stans.*4. - - - TRAIANO OPT. IMP. AUG. DAC. P. M. TR. P. COS. *Figura basi insitens.***MATIDIÆ.**

MATIDIA. AUG. DIVÆ. MARCIANÆ. F.

PIETAS AUGUST. *Mulier stans, ad pueros duos infrastantes extendens manus.*

Matidiæ pietatem erga filias Sabinam & Matidiam juniores nūmshic denotat. Socrus fuit Hadriani, qvi eam à Senatu inter Divas referri curavit.

HADRIANI.

1. HADRIANUS AUGUSTUS.

COS. III. *Lupa cum Romulo & Remo.*

2. HADRIANUS AUGUSTUS.

COS. III, *Quadriga, quas sol dirigit.*

3. HADRIANUS - - - AUGUSTUS.

CLEMENTIA AUG. COS. III. P. P. *Figura stans, dextrâ pateram, sinistra hastile tenens.*

Numus, quo clementiae Imperatoris litatur à P. R.

4. HADRIANUS AUGUSTUS.

FELICITER. AUG. COS. III. P. P. S. C. *Navis.***JULIÆ SABINÆ HADRIANI.**

SABINA AUGUSTA.

CONCORDIA. Aug. S. C. *Figura sedens dextrâ pateram tenens.***ANTONINI PII.**

1. ANTONINUS AUGUSTUS P. P. TR. P. COS. III.

SALUS AUG. *Figura sacrificans.*

2. ANTONINUS PIUS. AUG. P. P. TR. P. COS. III.

JOVI STATORI. *Jupiter seminudus stans, dextra fulmen sinistrâ hastam gerens.*Jovem Statorem, cuius beneficio Imperium consistere Romani
crediderant, Antoninus devotè hic sollicitat.

3. ANTONINUS. AUG. PIUS. P. P.

TR. POT. COS. III. *Roma sedens dextrâ victoriolam, sinistra hastam ostentans.*

4. ANTONINUS AUG. PIUS. P. P. TR. P. XVII.

COS. IV. *Figura stolata stans, qua dextra globum tenet.*

5. ANTONINUS. AUG. PIUS. P. P. IMP. II.

TR. POT. XIX. COS. III. *Figura stolata stans, dextra globum gestans.***ANNIÆ FAUSTINÆ PII.**

Pii esse dicebatur, quod Antonini Pii uxor extiterit.

1. FAVSTINA AVGVSTA. *Caput Faustinae.*FECVNITATI AVGVSTÆ. *Mulier cum tribus Puerulis.*

2. DIVA FAVSTINA.

AVGVSTA. S. C. *Figura stans.*3. DIVA FAVSTINA. *Figura stans.*ÆTERNITAS. S. C. *Figura stans.***L. SEPTIMII SEVERI.**

IMP. SEVERVS.

VIRTVS AVGVSTA.

Imp. Severi numi ex auro alibi vix obvii sunt.

M. AU-

M. AUREL. ANTONINI ELAGABALI.

IMP. ANTONINUS PIUS AUG.

INVICTUS SACERDOS AUG. *Figura sacrificans.*

Ex Phœnicum lingvâ Antoninus hic Elagabalus dictus, à sacerdotio solis qvem Syri Elagabalu vocant, teste Herodiano. Sacerdos solis erat, qvem titulum, novo hoc Deo Romam allato, semper servavit, cuius & *invictus Sacerdos* dictus est & cultor fuit constans. Vide *Lamprid. in Eliogabalo.*

P. LICINII VALERIANI.

DN. P. LIC. VALERIANUS. P. MAX.

VICTORIA AUGUSTA. *Figura sedens cum cruce.*

Valeriani numi ex auro inter rariores censentur.

L. DOMITII AURELIANI.

IMP. C. AURELIANUS.

VIRTUS ILLYRICA. *Miles.***FLAVII VALENTINIANI.**

DN. VALENTINIANUS P. F. AUG.

RESTITUTOR REIPUBLICÆ * ANT. *r. Imperator paludatus stans, dextrâ labarum sinistra globum cum victoriâ gestans.*

Numus, qvi Antiochiæ cusus est anno tertio imperii Valentiniani, qvemadmodum literæ Ant. *r.* indicant.

FL. ARCADII.

DN. ARCADIUS P. F. AUG.

VICTORIA AUGG. CON. OB. *Imperator stans dextra labarum, sinistrâ Victoriolam tenens, sinistro pedem captivum conculcans.*

Numus est, Con. Ob. i. e. Constantinopoli obsignatus post Scythes Grotungos devictos.

FL. HONORII.

DN. HONORIUS P. F. AUG.

VICTORIA AUGG. CON. OB. *Figura militaris, ut in numismate Arcadii.*

FL. THEODOSII JUNIORIS.

DN. THEODOSIUS P. F. AUG.

VOT. XXX. MULT. XXXX. CON. OB. *Mulier galeata sedens dextra globum crucigerum, sinistra Rhabdum tenens & sinistrum pedem navis rostro imponens.*

FL.

FL. MARCIANI.

MARCIANUS P. F. AUG.

TERRARUM TESOR. *Imp. alterā manu crucem,
alterā signum militare tenens.***FL. ZENONIS ISAURICI.**

DN. ZENO. PERP. AUG.

VICTORIA. AUGGG. I. CON. OB. *Victoria alata, coronā radiatā,
dextrā crucem gerens.***FL. ANASTASII DICORI.**

DN. ANASTASIUS P. F. AUG.

VICTORIA. AUGGG. CON. OB. *Victoria stans dextra crucem te-
nens, ad latus stellā conspicitur.***NUMISMATA ROMANA ARGENTEA.****C. JULII CÆSARIS.**1. CÆSAR. *Caput Julii cum lituo, auguratus signo.*ÆGYPTO CAPTA. *Crocodilus, Ægypti typus.*2. CÆSAR. *Caput Casari laureatum cum lituo.**Figura stans, caput inclinans, dextrā victoriolam, sinistra hastam ge-
rens.*3. JULII *Caput laureatum: S. C.*SEMPRONIUS GRACCUS. *Aquila cum signis militaribus.***AUGUSTI.**

1. CÆSAR AUGUSTUS.

DIVUS JULIUS. *Stella Crinita.**Occiso Cæfare, 7 diebus continuis cometa fulsit, qvem Cæsari jam
consecrato sacrum dixit populus Romanus, ex qvo Augustus statuam
Cælaris æream cum stellâ supra caput in Templo Veneris erexit.*2. *Augusti Caput sine inscriptione.*IMP. CÆS. DIVI. F. *Clipeus in medio numo.*3. IMP. CÆSAR DIVI JULI. F. *Caput Augusti.*M. AGRIPPA COS. DESIG. *In medio numo.**M. Agrippa an. V. C. 716. Consul anni sequentis designatus est.
Numus hic argenteus inter rarissimos merito refertur.*4. IMP. CÆSAR DIVI F. IIIIVIR ITER. R. P. C. *Caput Aug.*COS. ITER. ET TER. DESIG. *Templum cum inscript: DIVO JUL.**Et Ara accensa, ad quam figura stans, dextra lituum gestat.*

4. AUGU-

5. AUGUSTI *Caput sine inscriptione.*

IMP. CÆSAR. Columna rostrata, cui figura instat, dextra hastam, sinistra parazonium tenens. De columna hac, cui statua Augusti aurea imposta fuit, Appianus videatur lib. 5.

6. AUGUSTI *Caput.*

Arcus triumphalis, supra quem Quadrige cum auriga. infra: IMP. CÆSAR.

7. CÆSAR. IMP. VII.

ASIA RECEPTA. *Victoria stans super aram duos serpentes ad latera habens, Asia typos.*

8. AUGUSTI *Caput cum inscriptione.*

OB CIVES SERVATOS.

Corona quernea cum lemniscis.

S. P. Q. R. Post restitutam ab Augusto urbem & cives servatos coronâ hâc civicâ gratisimum Augusto animum testatus est.

9. CÆSAR AUGUSTUS. *Augusti Caput. Duo rami lauri erecti.*10. SALUS GENERIS HUMANI. *Figura dextrâ globum, sinistrâ lauream gerens.*

Corona Civica S. P. Q. R.

Salutem generi humano partam ac stabilitam pietate & imperio Augusti pars numi antica designat.

11. AUGVSTVS COS. XI.

M. AGRIP. COS. TER. COSSUS LENTULUS. *Caput Agrippæ turritum.*

12. CÆSAR AUGUSTUS. *Caput Aug.*

SIGNIS RECEPTIS. *Figura militaris dextra Aquilam, sinistra signum militare gerens.*

Numus est maximus typi, quem raritati juncta elegantia commendat.

13. CÆSAR AUGUSTUS. *Caput Aug.*

SIGNIS RECEPTIS. S. P. Q. R. *Aquila & signum militare, scutum rotundum in medio, in quo: C. L. V.*

Cum Augustus A. U. C. 734. Asiam adiisset, tantum Parthis terror rem incusit, ut signa & Cives L. Canidio Crasso quondam eruptos ultrò restituerint. Hinc forte in scuto numi C. L. V. Cæsarem Liberatoris Vindicem indicant.

14. AUGUSTUS DIVI F. *Caput Aug.*

IMP. X. SICIL. *Figura stans dextra hastam, sinistra arcum tenens, cum cane ad pedes.*

15. - - - AUGUSTUS. *Caput Augusti.*

IMP. X. *Taurus cornu petens.*

16. DIVI F. *Caput Aug. laureatum.*

IMP. XI. *Figura stolata stans.*

17. AUGUSTI. *Caput sine inscriptione.*

AUGUSTUS. *Signum Capricorni cum globo, temone ♂ cornucopiae.*

Tantam Fati fiduciam Augustus habuit, ut thema suum vulgaverit, numumq; argenteum capricorni notâ percusserit, sub qvo signo cœlesti natus erat. *Sueton. in Aug.*

18. AUGUSTUS DIVI F. *Caput Aug. laureatum.*

IMP. XI. *Signum Capricorni cum globo.*

Iterum ob felices Augusti sub Capricorni signo natales.

19. CÆSAR AUGUSTUS DIVI F.

PONTIF. MAXIM. *Figura sedens dextrâ hastam puram, sinistrâ ramum tenens.*

20. CÆSAR AUGUSTVS DIVI F. PATER PATRIÆ. *Caput Aug. Laur.*

- - CÆSARES AUGUST. F. COS. DESIG. PRINC. JUVENT.

Duae figurae Caii, ♂ Lucii togati, clypeis assistentes cum hastis puris ♂ signis Pontificalibus ♂ Auguralibus.

21. AUGUSTVS. *Caput Aug. Laur.*

MART. ULTO. *Templum Martis cum aquila, ♂ utrinq; signa militaria.*

Icon templi Martis Ultoris in Capitolio ab Augusto extructi. Causa fuit restitutio signorum militarium à Parthis anno V. C. 734. *Dio. lib. 54.*

22. AUGUSTVS DIVI F.

C. CÆSAR. AVG. F. *Figura Caii eqvestris cum tribus signis militari-bus.*

Numus Caii est, Agrippæ & Juliæ filii, qvi ab Augusto Avo adoptatus Cæsar & Augusti filius in facie numi posticâ dicitur A. V. C. 737.

23. AUGVSTI *Caput.*

Mausoleum Augusti.

24. DIVUS AUGUSTVS.

Figura eqvestris cum tribus signis militaribus.

Augustus Divus appellatur, postquam consecratus esset, Flaminesq; ei designati.

TIBERII.

I. TI. CÆSAR DIV. AVG. F. AUGUSTUS.

IMP.

IMP. VII. TR. POT. XVII. *Quadriga.*

2. TI. CLAUD. CÆSAR. AUG. GERM. P. M. TRI. POT. - - - -
S. P. Q. R. P. P. OB. C. S. *Corona querula.*

3. TI. CÆSAR DIVI AUG. F. AUGUST.

PONTIF. MAXIM. *Figura sedens dextrâ hastam, sinistrâ ramum tenens.*

DRUSI, TIBERII EX AGRIPPINA F.

- - - DRUSUS. - - - - *Caput Drusii.*

Simpulum, Lituus. Libationis in sacrificiis & auguratus signa.

GERMANICI.

GERMAN IMP.

CONCORD. P. R. *Figura sedens.*

Germanicus Drusii filius, à Tiberio adoptatus, vixit cum Batone Dalmatis IMP. dicitur.

CAJI CALIGULÆ.

Numi Caligulæ ex argento inter rariores censentur.

1. C. CÆSAR. AUG. GERM. P. M. TR. POT. COS.

Caput Augusti cum coronâ radiatâ & duabus stellis.

Memoriam Proavi numo hoc Caligula inculcat, cum templum ejus à Tiberio inchoatum dicasset. Augustum itaq; coronâ coruscantem ponit inter Divos relatum. Sidera avum Drusum & Germanicum patrem denotare nonnulli volunt, tanquam stirpe divinâ ortos.

2. C. CÆS. AUG. GERM. P. M. TR. P. *Caput Caligulae.*

GERMANICUS CÆS. P. C. CÆS. AUG. GERM. *Caput Germanici.*

Caligulæ qvoq; pietatem erga patrem numushic, qui eximiæ raritatis & elegantiae est, commendat.

3. C. CÆSAR. AUG. PONT. M. TR. POT.

Corona Civica, in qua S. P. Q. R. P. P. OB. C. S.

Numo hoc S. P. Q. R. Caligulæ adulatur, cum nullum bellum gesserit, qvo cives servasæ dicitur, aut tanquam pater patriæ curam paternam impendit.

JULIÆ AGRIPPINÆ GERMANICI.

AGRIPPINA MAT. C. CÆS. AUG. GERM. *Caput Agrippinae.*

C. CÆS. AUG. PON. M. TR. POT. III. COS. III. *Cajii facies.*

Caligula, collectis ex insulâ Pandataria Agrippinæ Matris cineribus & in urnam conditis, ludos ipsi Circenses instituit & in carpento imaginem ipsius inter divos relatae à muli strahi mandavit. Hinc & memoriam ejus per numum hunc restituit.

CLAUDII.

TI. CLAUDIUS CÆS. AUG. GERM. *Caput Claudij.*

AGRIPPINÆ AUGUSTÆ. *Caput Agrippinae.*

Agrippina secunda Claudii uxor, Augustæ nomen impetravit. Sic enim à Claudio appellata est qui iconem ejus primus inter Imperatores in numis aureis argenteisque; cœlavit absq; S. C. Senatus quippe juris sui admodum tenax fœminis principibus sub Domitiano tantum numos cudere incepit. *Vaillant Tom. 2. Numism. Rom. pag. 57 & 63.*

NERONIS.

1. NERO CÆSAR AUG.

VESTA. *Templum Vestæ rotundum.*

Numushic Vestæ templum, quodigne consumptum fuerat, iterum restauratum indicat.

2. SALUS. *Dea salus insidens sub sellio, in dextra pateram habens, quæ Numinis argumentum est.*

3. JUPITER CUSTOS. *Jupiter insidens sub sellio cum fulmine in dextra.*

Nero à coniurationis Pisonianæ periculo liberatus Jovi Custodi numum hunc consecrare voluit, quemadmodum in numo præcedente. Deæ Saluti litavit.

4. NERO CLAUDIUS DIVI F. CÆS. AUG. GERM. IMP. TR. POT. COS. *Facies Neronis & Agrippinae.*

AGRIPP. AUG. DIVI CLAUD. NERONIS CÆS. MATER. EX. S. C. *Quadrige Elephantorum, quibus Nero & Agrippina insidunt, signum militare tenentes.*

Numo huic lucem fœneratur *Suetonius in Neron. Matri, inquit, summa omnium rerum publicarum privataramque permisit, & ejusdem saepe lectica per publicum simul vectus est.*

5. IMP. NERO CLAUD. CÆS. AUG. GERM.

TR. P. III. P. P. D. CUR. *Figura eqvestris hominem supplantans.*

6. NERO CÆS. AUGUSTUS.

Duo signa militaria & Aquila.

7. NERO CÆS. AUG. IMP.

PONTIF. MAX. TR. P. VIII. COS. IV. P. P. EX. S. C. *Figura muliebris hastam tenens & papaver.*

SERVII SULPICI GALBÆ.

1. IMP. SER. GALBA CÆSAR AUG. P. M.

DIVA AUGUSTA. *Figura stolata stans, dextrâ pateram, sinistrâ hastam tenens.*

In honorem Liviæ, qvæ & Julia Augusta vocabatur, in Julian familiam adoptatæ testamento Augusti numus hic à Galba percusus est. Stola, patera & hasta numinis Liviæ typum repræsentant, cujus ope ad aulam imperoriam Galba pervenit, qvemadmodum de eo Suetonius refert.

2. IMP. GALBA AUG.

S. P. Q. R. OB. C. S. *In corona quercea.*

M. SALVII OTHONIS.

Numi ejus ex argento haud pasim obvii sunt.

1. IMP. OTHO CÆSAR AUG. TR. P.

PONT. MAX. *Figura stans, sinistrâ cornucopia tenens, dextrâ seruum.*

2. SECURITAS. P. R. *Figura dextra seruum, sinistra hastam tenens.*

3. PAX ORBIS TERRARUM. *Figura stans dextrâ ramum, sinistra caducum tenens.*

Sarmatis repressis, licet bellum civile contra Vitellianos instaret, numum signari voluit cum inscriptione: *Pax orbis terrarum*, qvi munia imperii ut in multa pace, teste Tacito, obibat.

AULI VITELLI.

1. A. VITELLIUS GERMAN. IMP. TR. P.

XV. VIR. SAC. FAC. *Tripus cum Delphino & corvo.*

Vitellium Sacerdotiis amplissimis auctum, præter Suetonium, numus hic indicat. Unus ex XV viris fuit, qui Apollini sacra faciebant, quemadmodum et *Tripus*, *corvus* & *Delphinus* Numini huic consecrati fuere, in numero existentes.

2. CONCORDIA P. R. *Figura sedens dextra pateram, sinistra cornucopia tenens.*

Concordiam Populi Romani in designando Vitellio post mortem Othonis Senatus hoc numo deprædicat.

3. A. VITELLIUS IMP. GERMAN.

FIDES EXERCITUUM. *Dua dextra juncta.*

Nexus manuum fidem fœdusq; denotat, utriusq; exercitus Germanici, qvem contra Othonem Vitellius duxit. Germanicus exinde dictus est Imperator, Augusti nomine nondum assumpto. *Sueton. in Vitell. c. 7. & 8.*

4. A. VITELLIUS GERM. IMP. TR. P.

Figura alata sedens, dextra pateram, sinistrâ hastam gerens.

FL. VESPASIANI.

1. IMP. CÆS. VESP. AUG. P. M.

TR. POT. *Vesta sedens, dextra tenens capedunculum.*

Vestæ delubro à Vespasiano qvoq; instaurato, sacra huic Numini peracta fuisse, Vesta in numo hoc sedens cum capeduncula forte indicat.

2. VICTORIA AUGUSTI. *Victoriola*.

Victoria est, qva, protritis ac debellatis Iudæis, Vespasianus potitus est.

3. TR. P. II. COS. III. *Figura stans dextra lancem, sinistra hastam gerens.*

4. TR. P. COSS. TER. *Figura sedens dextra ramum, sinistra Caduceum tenens.*

5. *Figura militaris trophyum gestans.*

6. IMP. CÆSAR. VESPASIANUS, AUG.

JUDÆA. *Judæa captæ ad trophyum sedens.*

Numus est, qvi Judæam sub Neronerebellem jam à Vespasiano captam fuisse indicat.

7. IMP. CÆS. VESP. AUG. P. M. COS. III.

Figura stans dextra rostrum navis, sinistra cornucopia apprehendens.

8. IMP. CÆS. VESP. AUG.

PACI ORBIS TERRARUM. *Caput cum corona*.

Caput coronatum Deæ Pacis effigiem esse, Antiquarii censem, cuius templum a Claudio inchoatum Vespasianus absolvit. In delubro hoc recondita fuere spolia templi Hierosolymitani, à Tito F. Romam allata, teste Hieronymo.

9. IMP. CÆS. VESP. AUG. P. M. COS. IV.

CONCORDIA AUG. *Figura sedens dextra pateram, sinistra cornucopia gestans.*

10. IMP. CÆS. VESP. AUG. P. M. COS. IV. CENS.

SALUS AUG. *Figura sedens dextra pateram tenens.*

11. IMP. CÆS. VESP. AUG. P. M. COSS. III.

VICTORIA AUGUSTA. *Victoria stans, dextra signa militariatenens.*

Numi diversi de victoriis & triumphis, qvos Vespasianus uterq; in Judæa obtinuit, percusi sunt.

12. IMP. CÆS. VESP. AUG. P. M. COS. IV.

AUGUR. TRI. POT. *Lituus, Simulum, Capeduncula, Aspergillum, quæ signa sunt Pontificatus & auguratus.*

13. IMP. CÆSAR. VESPASIANUS AUGUSTUS.

PONT. MAX. TR. P. COS. V. *Caduceus alatus, Felicitatis & pacis insigne.*

14. IMP. CÆS. VESPASIAN. AUG.

PON. MAX. TR. P. COS. VI. *Figura sedens.*

15. IMP. CÆSAR. VESPASIANUS AUG.

COS. VII. *Aquila infilens cippo, alas expansas habens.*

Aquila,

Aqvila, Imperii Romani insigne in variis provinciarum urbibus hinc inde obvium.

16. COS. VIII. Bos & vacca sub jugo.

Boves jugati, coloniarum mancipiorumq; typi, fertilitatem terræ pacemq; Principis beneficiō partam innuere videntur.

17. CÆS. VESPASIANUS. AVG.

IMP. XIX. Scrofa cum fuculis.

In contumeliam Judaicæ gentis Scrofa hæc cum fuculis effecta est, à qva Judæi abhorrent. Effigiem ejus Hadrianus in portâ Hierosolymæ sculpi curavit.

18. IMP. CÆS. VESP. AVG. P. M.

TR. P. X. Figura stans dextra temonem, sinistra cornucopia gestans.

Temonē navem regente & cornucopiæ abundante numus Princi-
pem designat, utilitati publicæ intentum populisq; imperantem.

**19. DIVUS VESPASIANUS AUGVSTUS. Duo Capricorni cum globo in
medio.**

Aut ad consecrationem Vespasiani, aut ad dictum ejusdem paulò ante mortem referendum hunc numum esse antiquarii censem: Ipse qvippe moriturus dixit *Ego DEVS efficiar.* Numum verò cum capricorno & globo paulò ante mortem ipsius cusum inspicere adhuc licet.

TITI.

1. IMP. TITUS. CÆS. VESPASIAN. AVG. P. M.

**T. R. P. VIII. IMP. XIV. COS. VII. P. P. Quadriga ducentes cur-
rum, in quo flos quidam conspicitur.**

Pro Tito in curru hic flosculus ponitur, qvem Dea Spes solita est gerere. Spem qvippe omnem Respublica in Titi vietricibus armis hic collocavit, ob victoriam de Judæis reportatam.

2. IMP. CÆS. VESP. AVG. CENS.

**PONTIF. MAXIM. Figura sedens dextra hastam, sinistrâ ramum te-
nens.**

Mortuo Vespasiano, Pontificatus Maximi dignitas Imperatoribus perpetua in Titum qvoq; transfertur.

3. IMP. TITUS CÆS. VESPASIAN. AVG. P. M.

TR. P. IX. IMP. XV. COS. VIII. P. P. Tripus, supra quem Delphin.

4. JUDÆ - - - Iudea sedens ad trophaum.

Judæorum urbes F. Vespasianus expugnasse dicitur, exceptâ Hierosolymâ, qvam Titus hic cepit & incendit, qvi & Vespasianus dictus. Sueton. C. 5.

5. IMP. TITUS CÆSAR VESPASIANUS AVG. P. M.

TR. POT. IMP. XV. COS. VIII P. P. Elephas.

6. IMP.

6. IMP. TIT. CÆS. VESPASIANUS AUG. P. M.

TR. P. IX. I. M. P. XV. COS. VIII. P. P. *Sella curulis cum corona*.

7. IMP. TITUS. CÆS. VESPASIAN. AUG. P. M.

TR. P. IX IMP. XV. COS. VIII. P P. *Duae sellæ curules, laurea ornatae*.

8. IMP. TITUS. CÆS. VESP. AVG. *Ara supra quam fulmen*.

Aræ fulmen, imperii symbolum, impositum esse in memoriam Fl. Vespasiani numus denotat. In signum enim reverentiæ summæ erga Divum Vespasianum in templo ara hæc ponebatur.

9. T. CÆSAR. IMP. VESPASIANUS.

MARS VICTOR S. C. *Miles gradiens, dextra victoriolam, sinistra trophaum gerens.*

Ad victoriam de Germanis à Tito reportatam antiquarii numum hunc referunt. Victoriae hujus vestigia plura in Svetonio occurunt.

10. T. CÆSAR VESPASIANUS.

ANNONA AUG. *Figura sedens dextra Victoriolam tenens.*

Curam Imperatoris hujus circa Annonam numus hic post victoriam partam laudibus extollit.

11. CÆSAR VESPASIANUS AUG.

CÆSAR AUG. F. COS. CÆSAR. AUG. F. P. R. *Duo capita*.

JULIÆ.

1. JULIA TITI IMP. FL.

Quinque figurae.

Filia Titi Vespasiani quam Martia genuit marito Sabino, à patruo Domitiano abducta, ut matrimonio ejus potiretur.

DOMITIANI.

1. CÆS. AUG. F. DOMIT. COS. II.

Figura Equestris habitu pacificatoris.

2. CÆS. AUG. F. DOMITIANVS. AUGUR. PONT.

COS. IIII. Pegasus

3. DOMITIANVS AVG. F.

Pegasus.

4. DOMITIANVS COS. VII. CÆSAR DIVI F.

PRINCIPI JUVENTUTIS. Ara lemniscata cum spicis.

Princeps Juventutis factus, spem imperii Domitianus nactus est. Principis quippe Juventutis dignitas in eos, quos Imperatores sibi successores destinabant, primùm ab Augusto translata est.

5. IMP.

5. IMP. CÆSAR DOMITIANUS AUG.

TR. P. CÆS. VII. *Templum*.

Ædes Jovi conservatori in Capitolio à Domitiano excitatæ. Vid. *Sueton. in Domitiano*.

6. IMP. CÆS DOMITIANUS AUG. P. M.

TR. P. COS, VII. DESIGN. VIII. *Anchora cum delphino*.

7. IMP. CÆSAR DOMITIANUS AUG. P. M.

Jupiter Conservator. Aquila insistens fulmini.

Aquila, Jovis ales, fulguri innixa Jovem designat, cui Domitianum Romani qvoq; comparabant.

8. IMP. CÆS. DOMITIAN. AUG. GERMANICUS.

P. M. TR. P. IV. IMP. VIII. COS. XI P. P. *Victoria sedens, dextrâ lauream, sinistrâ palmam tenens.*

Domitianus de Germanis triumphans cognomen Germanici hic assumpsisse videtur, qvemadmodum & in numis seqventibns.

9. IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. P. M. TR. P. VII.

IMP. XIV. COS. XIII. CENS. P. P. P. *Pallas armata stans, dextrâ fulmen gerens, sinistra pileum cum clypeo ad pedes.*

10. IMP. CÆSAR. DOMIT. AUG. GERM. P. M. TR. P. XII.

IMP. XXII. COS. XVI. CENS. P. P. P. *Pallas dextra elata cum jaculo, sinistra scutum gestans.*

11. IMP. CÆSAR. DOMIT. AUG. GERM. P. M. TR. P. XIII.

IMP. XXII. COS. XVII. CENS. P. P. P. *Figura stans in prorâ navis, sinistrâ clypeum tenens, dextra elata cum jaculo.*

12. IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. P. M. TR. P. XIII.

IMP. XXII. COS. XVII. CENS. P. P. P.

NERVÆ.

1. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. TR. P. COS. II. P. P.

Libertas Publica. Figura stolata stans, dextra pileum, sinistra hastam tenens.

Pileum Libertatis signum seu potius Libertatem ipsam in numo hoc apponi curavit S. P. Q. R. occiso Domitiano, in Libertatem sub optimo Principe Nerva vindicatus.

2. Concordia Exercituum. *Manus juncta cum vexillo Est prora navis.*3. Fortuna Aug. *Figura stolata stans, dextra temonem, sinistra cornucopia gerens.*

4. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. TR. POT.

COS. III. PATER PATRIÆ P. P. *Simpulum, Capeduncula, Liturns, Aspergillum.*

Victoriâ Pannonicâ reportatâ, Trajanus à Nervâ adoptatus, & Nerva Pater Patriæ dictus est.

5. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. TR. P. COS. III.

Æqvitas August. *Justitia cum bilance & cornucopiae.*

Concordia exercituum, fortuna & æqvitas, Romanorum felicitatem sub Imperatore hoc testantur.

TRAJANI.

1. IMP. CÆS. NERVA TRAJAN. AUG. GERM.

P. M. TR. P. COS. II. P. P. *Figura sedens, dextrâ pateram, sinistrâ cornucopiae tenens.*

Ob bellum feliciter quoq; in Germaniâ gestum Germanici moment tulit primùmq; optimus Princeps appellatus est.

2. IMP. CÆS. NERVA TRAJAN. AUG. GERM.

PONT. MAX. TR. POT. COS. II. *Figura stans, sinistrâ cornucopiae tenens & dextram elevans.*

3. IMP. CÆS. NERVA TRAJAN. AUG. GER.

PONT. MAX. TR. P. COS. II. *Figura sedens cum cornucopiae in sinu, dextrâ pilum elevans.*

4. IMP. CÆS. NERVA TRAJAN. AUG. GERM.

P. M. TR. P. - - COS. IV. P. P. *Victoriagradiens, dextrâ lauream tenens.*

Decebalus, Dacorum Rex, viētus à Trajano.

5. IMP. CÆS. NERVA TRAJAN. AUG. GERM.

P. M. TR. P. COS. III. P. P. *Figura nuda stans cum laciniâ supra sinistrum brachium. videtur figura Herculis.*

6. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P.

COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Figura sedens, dextra victoriolam sinistra hastam tenens.*

Pace cum Decebali Legatis Romæ à Senatu firmatâ, Trajanus primum de Dacis triumphans Dacicus dictus est. COS. IV.

7. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. V. P. P.

S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Figura stans dextrâ ramum, sinistrâ baculum tenens, ad pedes Struthio.*

8. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P.

COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINC. *Trophæum de Dacis.*

In honorem ejus, quem optimum Principem S. P. Q. R. judicavit, trophæa omnisq; generis signa in numis his exstant, bonorum omnium proventum indicantia.

9. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. TR. P.

COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Figura seminuda, dextrâ lauream, Sinistrâ palmam tenens.*

10. *Victoria gradiens, dextrâ lauream, sinistrâ palmam gerens cum globo ad pedes.*

11. COS - - - P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINC.

Victoria dextrâ lauream, sinistrâ palmam gerens.

12. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P.

COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Figura sedens dextrâ bilancem, sinistrâ cornucopia tenens.*

13. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P.

COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINC. *Figura sedens dextrâ bacillum, sinistrâ cornucopia tenens.*

14. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. TR. P.

COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Trophæum, ante quod figura quedam conspicitur:*

15. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. V. P. P.

S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Figura stans dextrâ spicas, sinistrâ cornucopia tenens.*

16. IMP. CÆS. NER. TRAJANO OPTIMO AUG. GERM. DAC.

P. M. TR. P. COS. VI. P. P. S. P. Q. R. FORT. RED. *Fortuna sedens, dextrâ temonem, sinistra cornucopia tenens:*

Cognomen Optimi à Senatu sibi decretum anno præcedente V. C. 863. Trajanum admisisse *Mediobarbus* tradit. *Patinus* verò & *Vaillant* post Armenios & Parthos devictos A. V. C. 868.

17. M. TR. P. COS. VI. P. P. S. P. Q. R. P.

Columna cochlidis Trajani.

Columnam superbissimam numushic repræsentat, qvæ Romæ adhuc extansab Autore Trajana dicitur. Opus mirabile est & omnium totius antiquitatis integerimum. *Patinus. Imp. Rom. numism. p. 169* singularem sub omni cœlo structuram & vel numinum consensumirabilem appellat. Trajani hīc sepulta qvoqve ossa narrantur.

18. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. VI. P. P.

S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. ALIM. ITAL. *Figura stans sinistrâ cornucopia tenens, alia minor ad dextram.*

Alimenta V millibus pueris ingentis in Italiā asignata *Plinius* in Panegyrico laudibus extollit.

19. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. VI. P. P.

S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI VIA TRAJANA. *Figura sedens, dextrâ rotam tenens.*

Trajanus viam Appiam refecit, omnium maximam & celeberrimam & de suo nomine Trajanam appellavit, Reginam viarum alias dictam. Propter flexus & ambages, rotæ in numo forte comparatur.

34. IMP. TRAJANUS AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. VI. P. P.

DIVUS PATER TRAJANUS. *Figura sedens dextrâ sertum tenens, sinistrâ hastam.*

Memor parentis eximii Trajanus inter Divos à S. C. illum collocari curavit.

35. IMP. CÆS. NER. TRAJAN. OPTIMO AUG. GER. DAC.

PARTICO P. M. TR. COS. P. VI. P. P. S. P. Q. R. PROVID. *Providentia typus.*

Armeniâ & Mesopotamiâ Provinciis factis, Parthicus Trajanus A. V. C. 868 dicitur, ut Mediobarbus computat.

36. IMP. CÆS. NER. TRAJAN. OPT. AUG. GER. DAC.

TR. P. COS. VII. P. P. PARTHICO. *Mars Gradivus dextrâ hastam, sinistrâ spolia gerens.*

37. IMP. CÆ. NER. TRAJANO PONT. M. AUG. GERM. DAC. *Figura sedens dextra pateram, sinistra cornucopiae tenens.*

HADRIANI.

1. IMP. CÆS. TRAJAN. HADRIANO AUG. DIVI TRA.

PARTH. F. DIVI. NER. NEP. P. M. TR. POT. COS. FORT. RED. *Figura sedens dextra pateram, sinistra hastam gerens.*

Nomo hoc adoptivorum Patris & Avi nomina Hadrianus assumpsit, Filium Trajani & Nervæ nepotem se inscribens. Numus itidem divinos honores indicat, qvos Hadrianus in Urbem veniens per S. C. patri constituit.

2. IMP. CÆSAR. TRAJAN HADRIANUS AUG.

P. M. TR. P. COS. II. FORT. RED. *Figura sedens dextra temonem, sinistra cornucopiae tenens.*

Fortunæ Reduci numo hoc, qvemadmodum & præcedenti, litatur, ob felicem Hadriani in urbem adventum.

3. HADRIANUS AUG. COS. II. P. P.

Felicitas. *Figura sedens.*

4. HADRIANUS AUGUSTUS. COS. III.

Figura stans ad aram, dextra pateram, sinistra cornucopiae tenens.

5. HADRIANUS AUGUSTUS P. P.

COS. III. *Instrumenta pro Sacrificiis.*

6. HADRIANUS AUGUSTUS. P. P.

COS. III.

7. IMP. CÆSAR. TRAJAN. HADRIANUS AUG.

P. M. TR. P. COS. III. *Figura stans dextrâ temonem, sinistrâ hastam tenens.*

8. IMP.

8. HADRIANUS AUG. COS. III. P. P.

Ægyptus. *Figura sedens, dextra fistrum tenens, levâ calatho floribus pleno innixa, ad cuius pedes Ibis.*

Ægyptus fistrum, quo Isis colebatur, tenet, innixa calatho, abundantiae symbolo. Ibis sacra ejus avis extitit, quam ob serpentum adventum Ægyptii invocant. Numus ideo cufus videtur, quod Hadrianus Ægyptum lustraverit, ex Judæâ veniens.

9. HADRIANUS AUGUSTUS COS. III. P. P.

Hispania. *Figura sedens dextrâ ramum olivâ tenens, sinistrâ rupibus innixa.*

Memoriam peregrinationis Hispânicae Hadriani numus inculcat. Nullus unquam Imperator felicius peregrinatus est. Hi quippe numeri, provinciarum, quas peragrabat, amoris in Principem tenerimi indices existunt.

10. HADRIANUS AUG. COS. III. P. P.

Restitutori Hispaniæ. *Figura in genua procumbens cum Cuniculo ab Imp. sublevatur.*

Quod de nullo antea Principe dictum est, de Hadriano in numero hoc aliisq; incisum legitur. Singulas ferè Romani Imperii provincias, imò Orbem universum, restituisse in numis dicitur.

11. HADRIANUS AUG. COS. III. P. P.

Pietas Aug. *Figura stans ante aram expansis manibus.*

Romam reversus in Orientem proficiscitur, Athenis Jovi Olympico ædem, sibi vero aram dicans, manibus in numero hoc expansis.

12. HADRIANUS AUG. COS.

Providentia Aug. S. C. *Figura stans, sinistrum brachium ad columnam inclinans cum globo ad pedes.*

Prudentis Imperii Romani Patrisfamilias providentia à S. C. hic colitur.

13. HADRIANUS AUG. COS. III. P. P.

Moneta Aug. *Figura stans, dextrâ bilancem, sinistrâ cornucopia tenens.*

14. Salus Aug. *Figura stans ante aram, sinistrâ sceptrum tenens.*15. Fortunæ Reduci. *Figura sedens, dextra temonem, sinistra cornucopia tenens.*16. Vota Publica. *Genius stans ante aram, dextrâ pateram tenens.*

Pro Hadriano de R. P. bene merito à S. C. vota publica suscipiuntur.

17. Tellus Stabil. *Figura stans dextrâ temonem tenens, ad pedes spicæ.*

Ad Lacum Fucinum ab Hadriano per antlias exsiccatum antiquarii numum hunc referunt, & spicæ exsurgentibus terræ fœcunditatem portendunt.

18. **Victoria Aug.** *Victoria stans dextrâ ramum tenens.*
Princeps pacificus fuit, qui bellum haud movit, sed mota compescuit. Bello itaq; Judaico in Palæstinâ sedato, Victoriatus hic cufus videtur.
19. **HADRIANUS AUGUSTUS COS. III.** *Figura stans, dextra bacillum tenens, sinistra togam colligens. Videtur Hercules cum clave & exuviiis.*
20. **HADRIANUS AUGUSTUS.**
COS. III. *Figura stans, dextrâ aliquid tenens, sinistra vestem elevans.*

JULIAE SABINÆ HADRIANI.

1. SABINA AUGUSTA.

Concordia Aug. *Figura stans, dextrâ pateram, sinistra cornucopiac gerens,*

2. **Veneri Genetrici.** *Fæmina stans, sinistra globum tenens & dextram elevans.*

Ob fæcunditatem Sabinæ impetrandam Veneri Genetrici litatur. Fœmina quippe morosa & sterilis extitit, quam dimisurum se Hadrianus dixit, si privatus fuisset.

3. SABINA AUGUSTA HADRIANI AUGUSTI.

Concordia Aug. *Figura sedens.*

L. ÆLII.

L. Ceconius Commodus Verus appellatus, sed ab Hadriano adoptatus L. Ælius Verus, ex cuius genitura Hadrianus verè prædixit: Ostendent terris hunc tantum fata, neq; ultra esse finent. Artibus Mathematicis illum inclarusse Scriptores referunt.

1. L. ÆLIUS CÆSAR.

TA. P. COS. II. PIETAS. *Pietatis typus dextramlevantis inter aram.*

TITI ÆLII HADRIANI ANTONINI PII.

Sic ab Hadriano adoptatus vocatur, antea T. Aurelius Fulvus.

1. ANTONINUS AUG. PIUS. P. P.

TRIB. POT. COS. *Figura sinistra cornucopia tenens.*

Augustus & Pius à Senatu appellatus est, qvòd initio Principatus neminem supplicio affecerit. A rebus quippe talibus Principatus exordium fieri indecorum existimavit.

2. ANTONINUS AUG. PIUS. P. P. TR. P. COS. II.

Caput Antonini laureatum.

AURELIUS CÆSAR AUG. PII. F. COS. *Caput Aurelii sine Laurea.*

In Consulatu secundo Antonini pro Annio Aurelius vocari cœpit qvo anno adoptatus ab Antonino Pio, iuslu Hadriani, Cæsar pronunciatus est. Ideo in aversâ numi parte sine laureâ exhibetur.

3. ANTONINUS AUG. PIUS P. P. TR. P. COS. III.

Æqvitas Aug. *Figura stans dextrâ bilancem, sinistrâ hastam tenens.*

Numus, qvi Principis æqvitatem extollit. Suo qvippe contentus, re alienâ abstinenſ vixiſe dicitur & unicuiq; jus publicè qvoq; reddere allaborasse.

4. AURELIUS CÆSAR AUG. PII F. COS. Caput Aurelii.

ANTONINUS AUG. PIUS P. P. TR. P. COS. III. Caput Antonini Pii.

5. ANTONINUS AUGUSTUS.

Virt. Aug. *Figura militaris stans, sinistrâ hastam, dextrâ victoriam tenens.*

Virtus bellica Antonini his numis laudatur, victoriâ Britannicâ per Lollium Urbicum Legatum partâ, teste Capitolino.

6. COS. III. Quadriga cum insidente Imperatore, dextrâ aquilam consularrem tenente. Ante Imperatorem duo pueruli stantes.

Occoni quadriga triumphalis est, aliis verò consularis rectius dicuntur.

7. COS. IIII. Manus junctæ cum caduceo & duabus spicis.

8. ANTONINUS AUG. PIUS P. P.

COS. IIII. Figura stans, sinistrâ cornucopiae, dextrâ ligonem gerens.

Antoninum, qvi diligens fuit agrorum cultor, numus hic designat.

9. ANTONINUS AUG. PIUS. P. P. TR. P. XXII.

TEMPLUM DIVI AUG. REST. COS. IIII. Templum octo columnarum cum binis idolis.

De restitutione hâc non nisi per numos notitia affertur, qvi historiæ magnam hîc affundunt lucem. Restitutiq; autem templi illius esse censetur, qvod Augusto simul & Romæ dicatum erat, ob idola bina memorata, qvæ in numo signantur.

10. ANTONINUS AUG. PIUS P. P. TR. P. XXII.

COS. IIII. Figura stans dextrâ capedunculam, sinistrâ securem tenens.

11. DIVUS ANTONINUS.

Divo Pio. Ara.

12. Consecratio. Mansoleum.

Duo præcedentes Antonini Pii consecrationem denotant, qvi, teste Capitolino, cum jucunditate Divus est appellatus, cunctis certatim adnitentibus.

13. ANTONINUS.

TR. PO. - - - Figura stans dextrâ vexillum, sinistra cornucopiae tenens.

ANNIÆ FAUSTINÆ MATRIS.

Uxor Antonini tertio ipsius imperii anno moritur. Mater dicitur, Faustinam qvoq; habens filiam, M. Antonini Philosophi uxorem.

1. DIVA FAUSTINA.

Æternitas. *Figura stans dextrâ globum tenens, sinistrâ velum super caput expandens.*

Velum divinitatis indicium, Augustæ capiti, jam consecratæ, appositum.

2. AUGUSTA. *Figura stans dextrâ hastam, sinistrâ spicas tenens.*

3. ÆTERNITAS. *Figura stans dextrâ globum, sinistrâ temonem habens.* Faustina, cum inter DEos relata esset, æterna habita est.

4. AUGUSTA. *Figura tenens hastam geniculatam.*

5. *Figura dextrâ facem, sinistrâ bacillum tenens.*

6. *Figura assitens aræ sacrificantis ritu.*

7. FAUSTINA AUGUSTA.

JUNONI SACER. *Pavo.*

Augustarum animasa Pavone, Junonis alite, in cælum translatas esse antiquitas Romana credidit. Unde in numo hoc Pavo consecrationem Augustæ designat.

8. DIVA FAUSTINA.

AUGUSTA. *Figura stans dextrâ spicas, sinistrâ hastam tenens.*

Faustina Cereris habitu hic exprimitur. Ceres enim frugifera à S. C. in numis qvibusdam dicitur.

9. *Figura stans dextrâ hastam, sinistrâ spicas tenens.*

10. DIVA FAUSTINA PIA.

Consecratio. *Templum, in quo Faustina sedens.*

Templum Faustinæ, ab Antonino Pio exstructum, in regionis quartæ viâ sacrâ Romæ etiamnum visitur.

M. AURELII VERI ANTONINI PHILOSOPHI.

1. AURELIUS CÆSAR PII. F. COS.

Pietas Aug. *Signa Pontificalia.*

Pietas Augusti etiam in numis aliis à S. C. depraedicatur.

2. AURELIUS CÆSAR AUG.

COS. II. *Figura stans dextrâ spicas, sinistrâ cornucopia tenens.*

Omnium rerum abundantiam & pacem exoptatam Aurelii COS II numi hieroglyphica indicant.

3. IMP. M. ANTONINUS AUG.

PROV.

PROV. DEOR. TR. P. XVII. COS. III. *Figura stans dextra globum, sinistrâ cornucopia tenens.*

Anno U. C 914, Christi 161, in Aurelii consulatu Antoninus Pius mortuus est. Hinc numus providentiâ Deorum Aurelio soli imperium delatum fuisse indicat. Numus talis Romæ etiam percussum invenitur, urbem Tiberi inundante, TR. P. XVI. COS. III.

4. CONCORD. AUG. TR. P. XVII. COS. III. *Figura sedens dextrâ patetram, sinistrâ sellæ incumbens, cum cornucopia.*

Adscito L Annio Vero ad imperii partem Augustorum & Augusti Concordia in hoc aliisqve numis à S. C. prædicatur.

5. ANTONINUS AUG. ARMENIACUS.

IMP. II. COS. III. ARMEN. *Armenia captiva sedens.*

Vologese Parthorum Rege per Casium devicto M. Aurelius Armeniacus dicitur.

6. ANTONINUS AUG. ARMENIACUS.

IMP. II. COS. III. *Figura stolata stans, dextrâ caduceum, sinistrâ cornucopia tenens.*

7. M. ANTONINUS AUG. TR. P. XXIII.

FORT. RED. COS. III. *Figura sedens dextrâ temonem, sinistrâ cornucopia tenens.*

Senatus Fortunæ Reduci votum suscipere solebat, Imperatore proficidente ac in Urbem redeunte. Et quemadmodum hic ob Aurelii cum L. Vero in Germaniam abitum, sic & ob Hadriani in Urbem adventum Fortunæ Reduci votum suscepimus & numi sculpti reperiuntur.

8. DIVUS ANTONINUS PIUS.

Consecratio. *Aquila.*

Imperatorum animas ab Aquilâ, Jovis alite, in cœlum delatas esse Romani olim credidere.

ANNIÆ FAUSTINÆ JUNIORIS.

Antonini Pii ex Faustina filia fuit, Aurelii Antonini Philosophi uxor.

1. FAUSTINA AUGUSTA.

Sæculi Felicit. *Duo infantes in pulvinari.*

2. FECUND AUGUSTÆ. *Mulier cum quatror liberis.*

Duo numi priores fæcunditatem Augustæ indicant, à qua Sæculi qvoq; felicitatem effici, prior declarat. Qvot enim pueros enixa est Faustina, tōt victorias Romanis futuras crediderant.

3. FAUSTINA AUG. PII. AUG. FIL.

Concordia. *Figura sedens.*

Ob concordiam cum M. Aurelio servatam.

4. DIVA FAUSTINA.

Juno. *Figura stans dextrâ pateram, sinistrâ hastam tenens.*

Faustina in averâ numi parte Junoni comparatur, Jovis sorori & conjugi.

5. FAUSTINA AUGUSTA.

Veneri Augustæ. *Figura sedens dextrâ victoriolam, sinistrâ hastam tenens.*

Faustinæ hic numus adulatur, qvæ sub Veneris victricis effigie h̄ic signata est, dextrâ victoriolam tenens, quasi sub ejus auspiciis M. Aurelius & L. Verus victoriam reportasent.

L. AURELII VERI.

1. L. VERUS AUG. ARMENIACUS.

TR. P. III. IMP. II. COS. II. *Figura stans dextrâ hastam tenens, sinistrâ scutum ad pedes.*

Armeniâ captâ per Priscum Legatum & Rege Armenis dato L. Verus Armeniacus dicitur. Conjecturam autorestradunt, Regem istum Soæmum fuisse, qvi à Vologeso Parthorum Rege expulsus demum post Veri victoriam Armeniæ Rex denuntiatus est.

2. L. VERUS AUG.

TR. P. V. *Figura stans dextram extendens, sinistra cornucopiae tenens.*

3. L. VERUS AUG. ARM. PART. MAX.

TR. P. VII. IMP. IIII. COS. III. *Figura stans dextrâ bilancem, sinistrâ cornucopiae tenens.*

Mesopotamiâ & Asfyriâ à Cassio subactis L. Verus PARTH. MAX. qvoq; cognominatur.

LUCILLÆ L. VERI.

LUCILLA AUGUSTA.

Pudicitia. *Figura sedens dextrâ pectori admotâ.*

Ad castitatem Lucillæ indicandam numus hic percussus est, Deâ Pudicitiâ signatus.

L. ÆLII AURELII COMMODI.

1. COMM. ANT. FIL. AUG. GERM. *Figura stans.*

- - - - -

2. COMMODUS ANTONINUS AUG.

TR. P. VII. IMP. IV. COS. III. P. P. *Figura stans dextrâ tesseram frumentariam, sinistrâ cornucopiae tenens.*

3. M. COMMODUS.

COS.

- - - COS. IIII. P. P. *Victoria gradiens dextrâ lauream, sinistrâ palmam tenens.*

4. M. COMM. ANT. P. FEL. AUG. BRIT.

P. M. TR. P. XI. IMP. VII. COS. V. P. P. *Figura sedens dextrâ hastam, sinistrâ pateram tenens.*

5. M. COMM. AN. FEL. AUG. BRIT.

P. M. TR. P. XI. IMP. VII. COS. V. P. P.

Victoria alata stans dextram imponens clypeo, qui truncu innititur.

Britannis rebellibus per Legatos victis, Commodus hic Imp. VII & Brit. inscribitur.

6. L. ÆL. AUREL. COMMODUS.

MARTI ULTORI AUG. *Mars.*

Mars à Romanis maximè cultus est. Parens enim Romuli ab illis existimatus, instar ultioris hic depingitur.

P. HELVII PERTINACIS.

IMP. CÆS. P. HELV. PERTINAX.

VOT. DECEN. TR. P. COS. II. *Figura velata stans ante aram habitu sacrificantis.*

Vota decennalia inde ab Augusto manarunt, qui primo imperium decennale in se susceperebat. Hinc sub Imperatoribus seqventibus mos hic observatus est & vota decennalia pro salute Principis nuncupata, quemadmodum hic primis Pertinacis Imperii temporibus.

M. DIDII SEVERI JULIANI.

M. DID. JULIANUS AUG. IMP. CÆS.

CONCORD. MILIT. *Figura stans inter duo signa militaria, quæ manibus tenet.*

Numus hic Concordiam militum merito deprædicat. Julianus enim, quamprimum Pertinacis coedem intellexit, ad exercitum properè pervenit, petens à militibus Rom. Imperium, & promissis factis Imperator designatus est. Venale tunc imperium erat.

C. PESCENNII NIGRI.

CÆS. C. PESC. NIGER. *Aug.*

VICTORIÆ AUG. *Victoria gradiens dextrâ lauream, sinistrâ palmam gestans.*

Numus inter Romanos rarissimus, quo S. C. Pescennio, rerum quidem bellicarum gnaro, sed infelici, adulatur.

L. SEPTIMI SEVERI.

1. L. SEPT. SEV. PERT. AUG. IMP.

FORTUNA REDUX. *Figura sedens dextrâ temonem, sinistrâ cornucopiac tenens.*

2. P. M. TR. P. III. COS.

Figura gradiens sinistrâ hastam, dextrâ ignotum quid tenens.

3. L. SEPT. SEV. AUG. IMP. III. PART. MAX.

COS. II. P. P. Victoria alata gradiens, dextrâ lauream, sinistrâ palmam tenens.

Babyloniam, Parthiam &c captis, prædisq; militi concessis à S. C. Severus Aug. Part. Max. cognominatus est.

4. VICT. PARTH. MAX.

Victoria gradiens, dextrâ sertum tenens, sinistrâ palmam.

Eandem Victoriam Parthicam numus hic extollit.

5. SEVERUS PIUS AUG.

Restitutor Urbis. *Roma sedens dextrâ victoriolam, sinistrâ hastam tenens.*

Nova enim ædificia extruxit, vetera restituit, inquit *Xiphilinus*, inter quæ Septizonium & thermæ Severianæ fuerunt.

6. L. SEPT. SEV. PERT.

Securitas Publica. *Figura sedens dextrâ globum tenens.*

Securitas formâ matronæ sedentis depingitur, globum dextrâ tenens, quasi totus orbis Romanus, extinctis Parthorum armis, jam securus existat.

7. L. SEPT. SEV. PERT. AUG: IMP. - - P. P.

P. M. TR. P. - - COS. II. P. P. *Figura stans ad aram, dextrâ paternam tenens, sinistra palmam.*

8. Pacis Fundator.

Figura stans, dextrâ ramum palme tenens.

Severus triumphum Parthicum, à S. C. ei decretum, recusans, Fundator pacis salutatur.

9. Vota Suscepta XX.

Figura stans ante aram.

Decennali Augusti imperio peracto vota iterum decennalia ei decreta sunt. Sic & pro Severo, imperii decennio exacto, vicennalia vota suscepta sunt.

10. Indulgentia Augg. in Carth.

Cybele leone vecta, dextra fulmen, sinistra hastam gerens.

Multa in Carthaginenses Severum contulisse beneficia testis est *Spartianus*. Indulgentia hæc remissio tributorum ex annonis erat.

11. - - PARTH. MAX.

P. M. TR. P. XIII. - - *Trophæum cum duobus captivis.*

12. P. M.

12. P. M. TR. P. XVII. COS. III. *Figura sedens, qua dextram extendit, sinistrâ sellam amplectitur.*

13. DIVO SEVERO PIO.

Consecratio. Aquila stans super globum.

Severus, Eboraci in Britanniâ mortuus, Romæ à filiis consecratur, cadavere ipsius huc ab illis perlato, ut *Spartianus* ait.

JULIÆ SEVERI.

1. JULIA AUGUSTA.

Pietas Augg. Figura muliebris stans ante aram.

Pietatem & cultum divinum Juliæ Augustæ numus hic exprimit: Pia enim Augusta dicebatur.

2. Seculi Felicitas. *Figura stans cum puerulo in brachio.*

Ob ejus fæcunditatem Seculi, felicitas Julia hîc inscribitur, aliis in numis pia & felix.

3. Juno. *Figura stans dextrâ pateram, sinistrâ hastam tenens.*

4. JULIA DOMINA AUG.

Veneri Victr. Venus seminuda stans, sinistrâ innixa columna.

Veneri Victrici hoc numo litatur, Juliæ nempe Augustæ, qvæ non minùs Severo, qvam Berenice Pompeio M. in numis Titi Venus victrix a vincendo dicta est. Fœminam qvippe formæ venustas commendavit.

5. Pudicitia. *Mulier velata sedens, sinistrâ hastam tenens.*

Juliæ Augustæ, aliàs adulteriis famosæ, numus hic adulatur. Pudicitia enim velata ad eximiam Juliæ castitatem exprimendam hîc de-
pingitur.

M. AURELI ANTONINI CARACALLÆ.

1. MAUR. ANTONINUS DIVI AUG.

Principi Juvent. Figura stans cum trophæo ad sinistram.

Albino in Galliis victo à Severo, Caracalla Princeps Juventutis salu-
tatur & Ludis Trojæ præficitur.

2. ANTONINUS PIUS AUG.

PARTH. MAX. PONT. TR. P. V. COS. *Trophæum cum duobus ca-
ptivis ad pedes.*

Post victoriam maximam de Parthis reportatam Antoninus Cara-
calla ex Oriente cum Patre rediens, ovans Romam ingreditur, &
PARTH. MAX. cognominatur.

3. IMP. CÆS. ANTONINUS AUG.

INDULGENTIA AUG. IN. PARTH. Figura equestris decurrentis.

Indulgentiam hanc in Carthaginenses numus Severi, qui nobis
decidit.

decimus est, explicabit. Caracalla hic gloriæ paternæ particeps factus est, qvi alias marmori antiquo inscribitur Princeps indulgentissimus.

4. ANTONINUS PIUS FEL. AUG.

CONCORDIA MILIT. *Duo signa militaria & Aquila dux.*

5. ANTONINUS PIUS AUG.

PONTIF. M. TR. P. X. - - - *Figura militaris gradiens cum tribus figuris ad pedes.*

Aut numos hos fictitios esse aut incisoris incuriam subesse *Mediobarbus* animadvertis: Annis quippe his Caracalla PONTIF. M. non existit, Patre saltem adhuc vivo, penes quem sacra omnia erant & Pontificatus Maximus.

6. ANTONINUS PIUS AUG.

PONTIF. MAX. TR. P. XI. COS. III. PROF. - - - *Figura Equestris cum hastâ in manu.*

7. IMP. CÆS. ANTONINUS AUG.

FIDEI EXERCITUS. *Figura sedens inter duo signa militaria.*

Romam cum Patriscineribus Caracallâ redeunte & pace cum Barbaris factâ, numus *Fidem Exercitus* celebrat, quod Caracallam Imperatorem solum, Getâ haud excluso, non declaraverit.

8. ANTONINUS PIUS AUG. GERM.

P. M. TR. P. XVIII. COS. III. P. P. *Jupiter stans dextrâ fulmen, sinistrâ hastam tenens.*

PLAUTILLÆ.

I. PLAUTILLA AUGUSTA.

Pietas Augg. *Figura dextrâ hastam, sinistrâ infantem tenens.*

Romani hic Plautillam, Caracallæ uxorem, DEam Pietatem venerantur, quæ suum sic fovens infantem depingitur.

Venus Victrix. *Figura sedens dextrâ pomum, sinistrâ palmam tenens, orbis & victoria indicia, cum Cupidine & scuto ad pedes utrinque assistentibus.*

Scutum ad pedes Veneris positum, in quo Leo sculptus est, Caracalam, qui Leonis symbolum in clypeo gesit, amore victum demonstrat. Hinc *Venus Victrix* Plautilla celebratur.

P. SEPTIMII GETÆ.

I. P. SEPT. GETA CÆS. PON.

Nobilitas. *Figura stans dextrâ hastam tenens, sinistrâ imaginem alatam.*

Nobilitatem numus hic exhibet. Referunt Antiquarii, eos tum demum nobiles Romæ extitisse & jus imaginis ponendæ monstrasse, qui Magistratum Curulem gesserant. *Imaginem* hanc Nobilitas in numo tenere videtur.

2. GETA CÆS. PONT. COS.

Vota Publica. *Figura sacrificans ante aram,*

Geta tanquam Pontifex sacra facit, susceptis pro Patre vicennalibus votis. In nummo quippe Cæsar inscribitur.

3. P. SEPTIMIUS GETA CÆS.

Pontif. COS. II. *Figura stans.*

Pontifex hîc dicitur Geta, quasi imperii candidatus. Cæsares enim in collegia Pontificum adscripti fuere.

4. P. SEPTIMIUS GETA CÆS.

Tempor. Felicitas. *Figura stans sinistrâ cornucopiae, dextrâ papaver tenens.*

Inscriptio hæc in numis Augustorum satis freqvens, quâ Imperatores populum, ut felicitate suorum temporum gloriaretur, stimulare soliti.

M. OPEL. AURLLII SEV MACRINI.

IMP. C. M. OPEL. SEV. MACRINUS AUG.

Securitas Temporum. *Figura sedens dextrâ hastam tenens, sinistra innixa sellæ.*

Securitas Temporum matronæ sedentis formâ hîc exprimitur, sinistrâ caput sustentans, ab omnibus curis liberata. Quâsi Orbis Romanus nullis jam amplius curis vexaretur.

DIADUMENIANI.

1. M. OPEL. ANT. DIADUMENIA. CÆS.

Spes Publica. *Figura muliebris stans, dextrâ florem, laevâ vestem sublevans.*

Diadumeniano Cæsare, numus hic cusus est. Spes enim, tanquam juvenum DEA, in numis Cæsarum coelabatur cum epigraphe, quæ spem publicam in iis florere indicat. Eam ob causam, Spes dextrâ florem, seu primum germen seminis jactigerit, fructus futuri indicem.

2. Princ. Juventutis. *Figura stans cum signis militaribus.*

Princeps Juventutis dictus, quemadmodum cœteri Augustorum pueri, cum ludis Trojæ præesse possent. Cæsaribus quippe aetate proiectistitulus hic vix conveniens extitit. Numus uterque ex argento rarus.

M. AUREL ANTONINI ELAGABALI.

1. IMP. CÆSAR ANTONINUS. AUG.

Mars Victor. *Mars gradiens, dextrâ hastam sinistra spolia tenens.*

Sicut Jovi Victorifestum Romani in Syriâ celebrarunt, Elagabalo Imperatore electo, ita & Marti Victorii hic litatur ob Victoriam à Macrino reportatam.

2. IMP.

2. IMP. ANTONINUS AUG.

SACERDOS DEI SOLIS ELAGAB. *Sacerdos stans ante aram cum stella.*

Titulus Imperatoris in parte numi aversa ex argento freqvens est. Stella procul dubio solem repræsentat, Elagabali numen præcipuum, cui è Syria secum adducto templum Romæ constituit, seq; *Sacerdotem ejus fieri ex S. C. jusfit, teste Xiphil. lib. 24.*

3. IMP. ANTONINUS PIUS AUG.

Libertas Aug. Figura stans dextrâ pileum, supra quem stella, sinistrâ cornucopiae tenens.

Libertas in numo Elagabali denotat, exstincto Macrino, Libertatem Populo restitutam esse.

4. M. AR. ANTON. - - CÆS.

PONT. M. *Instrumenta ad Sacrificium.*

Pontificis Maximi dignitatem Imperatores inde ab Augusto in se perpetuam transtulerunt, qvæ permanxit ita ad Gratianum usq;, qvi titulum hunc tandem ultrò omisit, teste *Zosimo lib. 4. hist.*

JULIÆ AQVILIAE

JULIA AQVILIA SEVERA AUG.

Concordia. Figura stans dextrâ pateram, sinistrâ cornucopiae tenens cumstellâ ad latus.

Virgo fuit Vestalis, qvam Elagabalus legibus invitis duxit, se ex ipsa liberos divinos procreaturum esse asserens. Sub habitu *Dea Concordia* fæcunditas parturientis in parte numi aversa exhibetur.

JULIÆ MÆSE.

JULIA MÆSA. AUG.

Pietas Aug. Figura stolata stans ad aram expansis utringq; manibus.

Numus, qvi *Pietatem* Juliæ Mæsæ, aviæ Elagabali, celebrat.

JULIÆ SOÆMIADIS.

JULIA SOÆMIAS AUGUSTA.

Juno Regina. Figura stolata stans dextrâ victoriolam, sinistrâ hastam tenens.

Julia Soæmias *Juno Regina* meritò hîc inscribitur in parte aversa. Curiam enim cum filio Elagabalo ingressâ, Consulū subsellia occupavit totumq; ferè imperium gesit.

M. AURELI ALEXANDRI SEVERI.

1. IMP. C. M. AUR. SEV. ALEXANDER.

Virtus Aug. Figura militaris dextrâ hastam, sinistrâ clypeum tenens.

2. ANNO-

Primam ferè imperii curam *Annonæ* Alexander impedit ut imperium stabiliret. *Frumenti* enim ab *Elagabalo* eversi vicem de propriapercunia reposuit, referente Lampridio.

3. VICTORIA AUG. *Victoria gradiens dextrâ lauream, sinistrâ palmam gerens.*

4. IMP. C. M. ALEXAND. AUG.

Fortun. Reduc.

5. IMP. ALEXANDER PIUS AUG.

Providentia Aug. *Figura stolata stans dextrâ tenens spicas cum panario replete spicis, sinistrâ cornucopia.*

6. IMP. ALEXANDER PIUS AUG.

Spes Publica. *Spei typus.*

7. IMP. C. M. AUR. SEV. ALEXAND. AUG.

P. M. TR. P. VI. COS. II. P. P. *Figura stolata gradiens, dextrâ rammum, sinistrâ hastam gestans.*

8. IMP. C. M. AUR. SEV. ALEXANDER AUG.

P. M. TR. P. V. COS. II. P. P. *Figura militaris gradiens, dextrâ pîleum cum trophœo super humeros gerens.*

9. IMP. C. M. AUR. SEV. ALEXAND. AUG.

Perpetuitati Aug. *Figura stans dextrâ globum tenens, sinistrâ brachiō columnæ innixa cum hasta.*

Inscriptio numi aversa Alexandro est peculiaris. Acclamatio senatus huic insculpta videtur, qvam Lampridius enarrat: *Dii te perpetuent.*

10. IMP. SEV. ALEXANDER AUG.

Jovi Conservatori S. C. *Jupiter stans dextrâ fulmen tenens cum puero ad pedes.*

Post occisum Elagabalum *Jovi Conservatori* salutem se debere Alexander numo testatus est.

11. IMP. ALEXANDER PIUS AUG.

P. M. TR. P. XII. COS. III. *Figura gradiens cum coronâ radiatâ dextram protendens. Vel Jupiter radiatus nudus.*

JULIAE MAMMÆÆ.

1. JULIA MAMMÆA AUG.

Felicitas Publica. *Figura stans dextrâ caduceum tenens, sinistra columnæ innixa.*

Fœmina pia & modesta, qvæ *Felicitas Publica* à Romanis existimabantur.

2. JUNO CONSERVATRIX. *Juno stans dextrâ pateram, sinistrâ hastam tenens cum Pavone.*

Sub *Junonis Conservatrixis* figura depingitur, qvæ filium Alexandrum Severum ab infidiis Elagabali liberavit.

C. JULIUS VERUS MAXIMINUS.

1. IMP. MAXIMINUS PIUS AUG.

Fides Militum. *Figura inter duo signa militaria.*

2. IMP. MAXIMINUS PIUS AUG.

Victoria Aug. *Victoria gradiens, dextrâ lauream tenens.*

Germaniâ 400 milliarium spatio vastatâ, *Germanicus* dicitur. Qvòd Barbaros vicerit, Victoria & pax Augusti numis inscriptæ sunt cum pacis Victoriae typis.

3. MAXIMINUS PIUS AUG.

Pax Augusti. *Fœmina dextrâ ramum, sinistrâ hastam tenens.*

C. JUL. VERI MAXIMI.

Maximi numismata ex argento rara admodum sunt & vix pretio ullo comparanda.

1. JUL. VERUS MAXIMUS CÆS.

Pietas Aug. *Signa Pontificalia.*

2. MAXIMUS CÆS. GERM.

Princ. Juventutis. *Figura nuda stans, sinistrâ hastam tenens & dextram protendens, ad latus duo signa militaria.*

**M. ANTON. GORDIANI AFR.
SENIORIS.**

IMP. M. ANT. GORDIANUS AFR. AUG.

P. M. TR. P. COS. P. P. *Figura dextrâ ramum olea attollens, sinistrâ baculum tenens.*

**M. ANTON. GORDIAN AFR.
JUNIORIS.**

IMP. M. ANT. GORDIANUS AFR. AUG.

Virtus Augg. *Figura militaris stans dextrâ clypeum, sinistrâ hastam tenens.*

Augustorum Gordiani senioris & junioris *virtutem* numo hoc celebrari, literæ AUGG in numi aversa parte indicant. Gordiani tamen junioris typus peculiaris esse censetur. Virtus enim belica in juvēne hoc magis emicuit.

D. CÆLII BALBINI.

IMP. C. D. CÆ, L. BALBINUS AUG.

Providentia Deorum. *Providentia typus.*

Providentiâ Deorum Balbinum imperio admotum fuisse, S. P. Q. R. numo hoc confessus est.

M. CLODII PUPIENI MAXIMI.

1. IMP.

1. IMP. CÆS. M. CLOD. PUPIENUS AUG.
Amor Mutuus Augg. Dua dextra juncta.
2. PAX. PUBLICA. *Figura sedens dextra ramum oleæ, sinistra hastam tenens.*

M. ANT. GORDIANI PI.

1. IMP. GORDIANUS PIUS FEL. AUG.

Jovi Statori. Jupiter stans dextrâ fulmen, sinistra hastam tenens.

Jovi statori numo hoc litatur, qvod beneficio ejus Resp. Romana feliciter vigeat, Balbino & Pupieno deletis.

2. DIANA LUCIFERA. *Figura stolata stans.*

Numus est, qvi in gratiam conjugii Gordiani cum Tranquillina sculptus est. *Diana Lucifera hæc vocabatur, Augustarum superiorum exemplo.*

3. VIRTUTI AUGUSTI. *Hercules cum exuviis leonis, sinistra clava innixa.*

Virtuti bellicæ Augusti numus hic signatus est, qvæ Herculea ex adversa numi parte censemur.

4. CONCORDIA MILIT. *Figura sedens dextrâ pateram, sinistra cornucopæ tenens.*

Concordiam militum numus hic celebrat, qvi exstinctis Pupieno & Balbino eorumq; relictis in viâ cadaveribus, tollentes in altum manibus Gordianum Cæfarem Imperatorem salutarunt, teste Herodiano.

5. IMP. CÆS. ANT. GORDIANUS AUG.

Concordia Aug. Figura sedens dextrâ pateram, sinistra duplo cornucopæ tenens.

Concordiam Augusti numus deprædicat, bellum Persicum, in quo occubuit, suscepturni.

6. VIRTUS AUG. *Figura stans dextrâ ramum sinistra hastam tenens.*

7. IMP. GORDIANUS C. AUG.

Spes Publica. Spei typus.

8. IMP. CÆS. M. ANT. GORDIANUS AUG.

Romæ Æternæ. Roma sedens dextrâ victoriolam tenens.

Roma pro DEa culta fuit, cui templum ab Hadriano exstructum est. Victoriolam hic gerit, quasi victrix totius terrarum orbis, & æterna in dominationis perpetuæ omen dicitur.

9. IMP. GORDIANUS PIUS FEL. AUG.

P. M. TR. P. V. COS. II. P. P. Figura sedens dextrâ ramum tenens, sinistro brachio sellæ imposito.

M. JULII PHILIPPI PATRIS.

1. IMP. PHILIPPUS AUG.

FIDES EXERCITUS. *Quatuor signa militaria.*

Occiso Gordiano, Philippus Augustus salutatur ab exercitu Persico, cuius fides hic in primis extollitur.

2. IMP. M. JUL. PHILIPPUS AUG.

ADVENTUS AUGG. *Figura Equestris habitu pacificatoris.*

Numus Philippi *Adventum* in Urbem denotat. Nam arte Philippi, Gordiano à militibus in Mesopotamia deleto, Romam venit & Senatum oratione benignâ sibi conciliavit, ut *Zosimus* refert.

3. IMP. M. JUL. PHILIPPUS AUG.

LIBERALITAS AUGG. II. *Figura dextrâ tesferam frumentariam sinistrâ cornucopia tenens.*

Liberalitate Imperatores suum quoque auspicati sunt imperium. Sic Philippus Romam ex bello Persico rediens Imperator factus primum congiarium populo distribuit. Secundum verò hic A. U. C. 1000 cum ludis secularibus.

4. ANNONA AUGG. *Figura dextrâ tenens duas spicas, sinistrâ cornucopia.*

Sub auspicio Imperii curam annonæ gerere Imperatores solebant, quam Philippus hic protinus procurasse videtur.

5. ÆQUITAS AUGG. *Figura stans dextrâ bilancem, sinistrâ cornucopia tenens,*

Æquitatem Augusti in monetis cùdendis numi celebrant: Mulier statuam tenet ad materiam metalli pendendam, ut justam unicuique illam rependat.

6. IMP. PHILIPPUS AUG.

SECULUM NOVUM. *Templum, in cuius medio statua Iovis.*

Numus hic *Seculum novum* urbis conditæ exhibet, ludis fœcularibus à Philippo celebratis, quibus animalia varia dicata sunt & magnata, quæ *Capitolinus in Gordiano jun.* fusè enumerat. Ludi quippe sunt, qui plerumque singulis 100 annis exactis, vel semel hominis ætate Romæ instituebantur, assignato singulæ diei ferarum peculiari genere. Ludos hos paulatim Romæ abolitos Augustus primum restituit, quos Constantinus Magnus pie demum abrogavit. *Kipping. Antiq. Rom. lib. 2. Cap. 6.*

7. IMP. PHILIPPUS AUG.

SÆCULARES Augg. *Cippus in quo COS. III.*

8. SÆCULARES AUG. *Cervus.*

9. IMP. PHILIPPUS AUG.

SÆCULARES Augg. I. *Cum Leone.*

10. ÆTERNITAS AUGG. P. *Elephas cum sessore.*

Solenne

Solenne æternitatis symbolum numus hic per elephantem in parte adversâ exprimit, longævitatem Imperatoris exoptans.

M. JULII PHILIPPI JUNIORIS SEV F.

1. M. JUL. PHILIPPUS CÆSAR.

Principi Juvent. *Statua militaris dextrâ globum, sinistrâ pilum tenens; ad pedes captivus.*

2. PRINC. JUVENT.

Figura militaris dextra hastam, sinistrâ globum tenens.

3. IMP. PHILIPPUS AUG.

Liberalitas Augg. III. *Duae figuræ sedentes, alterâ manu porrigitentes pateram, alterâ bacillum tenentes.*

Liberalitas Aug. III Populo præstita hîc elucescit, ludis fæcularibus IX à S. C. celebratis.

CN. MESSII QVINTI TRAJANI DECII.

1. IMP. TRAJANUS DECIUS AUG.

Adventus Aug. *Figura Eqvestris.*

Marinus, cuius ope Carpi à Philippo seniore repressi sunt, ab exercitu Pannonicorum contra Philippum Imperator eligitur. Trajano inde, qvi Marinum delevit, licet invito imperium defertur, contra qvem Philippus bella movens apud Veronam in prælio imperfectus est. Trajanus inde Romam cum omnium applausu ovans ingreditur, cuius *adventum* numus illustrat.

2. IMP. C. M. Q. TRAJANUS DECIUS AUG.

Pannoniæ. *Duae statuæ stolatae cum signo militari.*

Pannonicum mentio in numis Trajani facta est, qvòd ab exercitu Pannoniæ tam superioris qvàm inferioris Imperator electus fuerit.

Q. HERENNII ETRUSC MESSII DECII.

1. HER. ETR. MES. DECIUS NOB. C.

Spes Publica. *Spei Simulacrum.*

2. HER. ETR. MES. DECIUS NOB. C.

Pietas Augustorum. *Vasa Pontificalia.*

Vasa hæc sacerdotium, secundum nempe fastigii symbolum, Herennio Imperii hæredi à patre Trajano Decio collatum indigitant. Unde *Pietas Augustorum* ergâ DEUM in sacris faciendis, in Nomo hoc aliisq; pasim denotatur.

3. PRINCIPI JUVENTUTIS. *Figura sedens sinistrâ sellâ innixa, dextrâ ramum tenens.*

C. VAL. HOSTILIANUS.

1. C. VALENS HOSTILIANUS MES. Q. AUG.

Marti Propugnatori. *Mars gradiens dextrâ hastam, sinistrâ peltam tenens.*

2. PRINCIPI JUVENTUTIS. *Figura stans dextrâ signum militare tenens, sinistrâ hastam.*

C. VIBII TREBONIANI GALLI.

1. IMP. CÆS. C. VIB. TREB. GALLUS. AUG.

Libertas Augg. *Figura stans dextrâ pileum, sinistrâ hastam tenens.*

2. APOLL. SALUTARI. *Figura stans dextrâ pileum, sinistra hastam tenens.*

Numum *Trifianus* refert ad fervens Treboniani in pestilentia restingvendâ studium. Et velut *Apollo* malis mederi credebatur, sic pestilentia sub Treboniano faviente Imperator hîc sub effigie *Apollinis salutaris* depictus est.

VOLUSIANI.

1. IMP. C. VIB. VOLUSIANO AUG.

Concordia Augg. *Figura sedens dextrâ pateram tenens, sinistra cornucopiae.*

2. FELICITAS PUBLICA. *Figura stans sinistrâ cornucopiae, dextrâ caduceum tenens.*

ETRUSCILLÆ.

1. HER. ETRUSCILLA AUG.

Fæcunditas Aug. *Mulier stans sinistrâ cornucopiae tenens cum puerulo ad pedes.*

2. PUDICITIA AVG. *Mulier sedens sinistra hastam tenens.*

De Etruscillæ moribus auctores silent. *Pudicam autem & facundam fuisse, numus uterq; indicat.*

C. JULIUS ÆMILIANUS.

1. IMP. ÆMILIANUS PIUS FEL. AVG.

Spes Publica. *Spei typus.*

2. HERCULI VICTORI. *Hercules, clavæ dextrâ manu innixus, sinistra arcum tenens, dependentibus leonis exurvis.*

Treboniano & filio Volusiano propè Interamnam victis, Ælianus, jam Imperator ab exercitu Moesiaco electus, ob egregia facinora Herculi comparatur, sub cuius effigie cum elogio Victoris hîc exhibetur.

MARL

MARINIANÆ VALERIANI UXORIS.

DIVA MARINIANA.

Consecratio. Pavo.

Existimat *Patinus*, Marianam hanc Marini fuisse filiam, qvi Philip-
porum temporibus imperio brevi potitus erat.

P. LICINII GALLIENI.

1. GALLIENUS P. F. AUG,

Germanicus Maxu. Trophaeum cum duobus captiuis.

Duplicem de Germanis victoriam Gallienum reportasse, numi in-
dicant, tam ante Captivitatem Valeriani nomine Augg. qvām post
eandem cusi, in qvibus Gallienus solus Aug. *Germanicus* verò *Ma-*
ximus nominatur.

2. GALLIENUS AUG.

*Æqvitas Aug. N. Mulier stans dextrâ bilancem, sinistrâ cor-
nucopiae tenens.*

3. GALLIENUS AUG.

LEG. III. ITAL. VI. P. VI. F. *Avis rostro acuto & oblongo, seu I-
bis.*

Legio III Italica à M. Aurelio ex *Dione* constituta legitur. VI
Imperii anno numum hunc cusum esse notæ VI P. VI F. denotant, cum
legiones Sacramentum qvotannis renovarent, Sic qvælibet *sextūm*
pia & *sextūm* *fidelis* dicitur, velut in numis aliis VII *pia* & *fidelis* legio,
qvod numi ejus anno septimo signati sint. Ibis seu Ciconia militum pie-
tatein erga Imperatorem seu fundatorem suum ob collata beneficia
exprimit.

4. - GALLIENUS AUG.

SALUS - - - M. B. *Æsculapius stans.*

Ob sacrificium *Jovis salutari* Romæ factum, pestilentia per totum
Imperium Romanum sæviens extincta est. Gallienus igitur in numo
hoc tam *Salutaris* qvām *Æsculapius* dici voluit.

CORNELIAE SALONINÆ GALLIENI UXORIS.

1. SALONINA AUG.

*Juno Regina. Figura stans dextrâ pateram, sinistrâ hastam te-
nens.*

Mulier Græca fuit, formâ egregiâ, moribus sanctis. Jure itaq; *Ju-
no Regina* hic inscribitur.

2 VENUS GENETRIX VI. *Figura stans dextrâ puerulum, sinistrâ hastam
tenens.*

Arguitur ex numo hoc, filium Saloninam habuisse, qvem in parte
numi aversa gestat, *Veneriq; Genetrici* gratias egisse, qvod hunc eni-
xa fuerit.

C. LICI-

C. LICINII CORNELII SALONINI VALERIANI.

1. C. P. L. - - VALERIANUS.

Principi Juvent. *Figura militaris stans dextrâ globum, sinistra signum militare tenens.*

Successores Imperii designati, si pueritiam tantum adepti esent, Principes Juventutis dicebantur. Aetate quippe proiectiores titulum hunc ignorarunt.

2. PIETAS AUGG. *Signa Pontificalia*.

Vasa pontificalia, Saloninum, jam Cætarem, Pontificum collegio associatum demonstrant.

3. VALERIANUS CÆS.

Jovi Crescenti. *Figura insidens capræ Amaltheæ.*

Jovi in Insula Cretâ à caprâ, ut fingitur, educato numus hic alludit, qui capræ Amaltheæ, cui insidet, cornu dirigit.

4. DIVO CÆS. VALERIANO.

Consecratio. *Aquila, cui insidet Imperator.*

5. DIVO CÆSARI VALERIANO.

Consecratio. *Templum.*

Saloninus in Gallias sub Postumo militiae causa à patre misfus, articulis Postumi occiditur, quem mærens pater ex S. C. in Divos retulit. In rei hujus memoriam numi plures percusi exstant.

P. A. LICINII VALERII VALERIANI.

IMP. VALERIANUS AUG.

Oriens Augg. *Figura nuda gradiens, dextram attollens, sinistra flagrum tenens.*

Oriens Imperator in numis hic dicitur, quasi sol novus imperii exoriretur, cum particeps ejus à fratre Gallieno factus eset. Orientis quoque domitor creditus est, cum Odenathus captos Persarum duces ad eum fratremq; misisset, de quibus Roniae triumphus agebatur.

POSTUMI.

1. IMP. C. POSTUMUS P. F. AUG.

Herc. Pacifero. *Hercules dextrâ ramum oleæ, sinistra clavam gestans.*

Postumi fortitudinemnumus hic explicat, quâ Pacem Imperio Romano acquisivit. Inde *Hercules Pacificator* dictus est, quemadmodum in numis aliis pacator Orbis.

2. Lætitia Aug. *Navis Prætoria in mediis fluctibus.*

3. IMP. C. POSTUMUS P. F. AUG.

Moneta Aug. *Figura stolata sinistrâ bilancem, dextrâ cornucopie tenens.*

4. Neptuno

5. **Neptuno Reduci.** *Figura stans dextrâ delphinum, sinistrâ tridentem tenens.*

Postumus, Transrhenani limitis Dux & Galliae Præses à Valeriano constitutus, Francos sibi adscivit, qui ad eum confederant locum, quo Fluvius Rhenus in mare exoneratur & imperio apud eosdem per decennium potitus est. *Neptuno itaq; Reduci*, cùm Postumus ex locis his maritimis rediret, numus dicatur.

6. **Pax. Aug.** *Figura stans dextrâ ramum, sinistrâ hastam tenens.*

7. **Salus Provinciarum.** *Rheni bicornis simulacrum humi sedens.*

Salus demum *Provinciarum* Postumus meritò inscribitur quem Valerianus in Epistola sua ad Gallos virum esse severitate Gallorum dignissimum scripsit, quo præsente non miles in Castris, non iura in foro, non in tribunalibus lites, non in curia dignitas pereat, qui unicuique proprium & suum servet.

8. **Victoria Aug.** *Victoria gradiens, dextrâ sertum, sinistrâ palmam tenens, ad pedes captivus.*

9. **IMP. C. POSTUMUS. P. F. AUG.**

P. M. TR. P. COS. II. P. P. *Figura militaris stans, dextrâ globum, sinistra hastam tenens.*

M. AURELII VICTORINI.

IMP. C. VICTORINUS P. F. AUG.

Pietas Aug. *Figura stans.*

P. PIVSI TETRICI.

- - - - - TETRICUS. *Figura stans, dextrâ hastam tenens.*

NUMISMATA ROMANA ÆREA.

C. JULII CÆSARIS.

1. **CÆSAR DICT. PERPETUO.** *Caput Cæsaris.*

L. BUCA. *Globus, Securis, dextra junctæ, Caduceum, fasces.*

Dictaturam, quæ Romæ quondam potestas semestris & absoluta erat, Julius Cæsar quater geslit, eandemque hic in consulatu quinto perpetuam. *Dictatori itaq; perpetuo* Ælius ille Lucius Buca III hic gratulatur & delatum Cæsari imperium significans, per securim religionis cultum, per manus nexas concordiam, per caduceum pacem, per fasces justitiam imperio exoptat.

2. **DIVI. JULI CÆSAR. DIVI F.** *Imp. Caput Julii & Augusti.*

DIVUS JULIVS. *In coronâ laurea.*

AUGUSTI.

1. IMP. CÆSAR DIVI JULII. *Duo Capita aversa.*

Prora navis.

2. M. AGRIPPA L. F. COS. III. *Caput Agrippæ. S. C.*

Neptunus Delphinum dextrâ, tridentem sinistrâ tenens.

Agrippa ille est, qvi bello Actiaco strenuus Clasfis Præfetus ob victoriam navalem de Siculis & Sexto Pompejo reportatam rostratâ eâq; aureâ donatus est coronâ & vexillô cœruleo. Numus Neptuno signatus ad victoriam hanc meritò referendus est.

3. DIVUS AUGUSTUS PATER. *Caput Augusti.*

Provident. Templum S. C.

4. DIVUS AUGUSTVS. S. C. *Caput Augusti.*

Diva Augusta. Figura sedens dextrâ frumenti spicas tenens, sinistrâ faciem ardente.

5. DIVUS AUGUSTUS PATER. *Caput Augusti.*

Fulmen S. C.

6. DIVUS AUGUSTUS PATER. *Caput Augusti.*

Victoria alata cum globo, cui inscriptum. S. P. Q. R. S. C.

7. GENIUS. P. R.

Int. Urbs. S. C. In Corona Civica.

8. DIVUS AUGUSTUS PATER. *Caput Augusti.*

Aquila globo insidens. S. C.

Jovis ales orbi toti, quasi prædæ, incubat, qvâ animas heroum in cœlum rapi, Romani exiſtimarunt.

9. DIVUS AUGUSTUS IMP. S. C. *Caput Augusti.*

Consensu Senat. & Eq. Ordin. S. P. Q. R. Statua consularis togata subsellio insidens, dextrâ ramum oleæ tenens, orbem sinistrâ, quasi Orbis pacatori à S. C. signum. hoc positum fuerit.

Honorum & Divinitatis monumenta Augusto post excessum ex consensu Senatus & Eqvest. Ordin. P. Q. R. decreta numis præcedentibus illustrantur. Qvæ omnia providentiâ Augustorum in numis Tititi, Domitiani Nervæq; piè restituta inveniuntur, ne memoria horum exſtingueretur.

TIBERII.

1. TIB. CÆSAR. DIVI AUG. FIL. AUGUST. IMP. VIII. *Caput Cæsaris.*
PONTIF. MAX. TRIBUN. POTEST. XXIV. S. C.

2. TI. CÆSAR DIVI. AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXXIII. S.C.
P. Q. R. Juliæ August. Carpentum cum duobus mulis.

Sic in pompâ Circensi Deorum & Semi-Deorum, i. e. qvorum animæ in Divos relatæ, Imagines, a mulis trahebantur. Julia hæc Livia uxor Augusti fuit, qvæ simul cum Tiberio regnare voluit, cujus qvoq; memoriam S. P. Q. R. numo hoc restituere allaboravit.

PON-

PONTIF. MAXIM TIRBUN. POTEST. XXIV. S. C.

3. TI. CÆSAR DIVI AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXXIX.
S. C. *Quadrige Triumphales.*

4. DIVO AUGUSTO S. P. Q. R. *Quadrige Elephantorum.*

Elephantes solennia æternitatis symbola. Hinc Divo Augusto quadrige elephantorum à S. C. dicantur,

DRUSI TIBERII EX AGRIPPINA F.

1. DRUSUS CÆSAR TI. AUG. F. DIVI AVG. N.

S. C. Pontif. Tribun. Potest. Iter.

2. DRUSUS CÆSAR T. AUGUSTI F. TR. POT. ITER. S. C.
Pietas.

Pietatis simulachrum in numis impii Drusi omnes admirantur, sed quantam adulationem ejus ævi luxuria non peperit?

3. DRUSUS CÆSAR TI. AUG. F. DIVI AVG. N.

Pont. Trib. Pot. II. S. C. *Capita Tyberii & Drusi, Caduceum in medio.*

GERMANICI.

1. GERMANICUS CÆSAR. *Triumphans in Quadrigis.*

Signis Receptis, Devictis Germanis S. C.

Germanicus hic Tiberii filius est, qui triumphans in Varriana Clade signa amissa mox iterum recepta ostentat, Germanis divictis.

ANTONIAE.

ANTONIA AUGUSTA.

TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P. S. C. *Clavis togatus operto Capite, dextrâ simpulum tenens.*

AGRIPPINÆ.

1. AGRIPPINA M. F. MAT. G. CÆSARIS AUGUSTI. *Caput Agrippinae.*

S. P. Q. R. MEMORIÆ AGRIPPINÆ. *Carpentum cum duobus mulis.*

2. AGRIPPINA M. F. GERMANICI CÆSARIS.

TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P. S. C.

CAJI CALIGULÆ.

1. C. CÆSAR DIVI AUG. PRON. AUG. P. M. TR. P. III. P. P. *Caput Caligulae.*

Adlocut. Coh. *Imperator stans qui milites alloquitur.*

2. C. CÆSAR DIVI AUG. PRON. AUG. P. M. TR. P. III.

Pietas. *Figura sedens, pateram dextrâ tenens.*

3. C. CÆSAR AUG. GERMANICUS PONT. M. TR. POT. - -
Agrippina, Drusilla, Julia. S. C. *Tres Caij sorores.*

CLAUDII.

1. TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.

Nero Claudius Drusus German. Imp. *Figura eqvæstris inter duo trophæa supra arcum.*

Numus est, qvi ante mortem Claudii cusus' esse videtur, cùm in eo Nero absq; ullâ consecrationis paternæ notâ necdum Augustus appelletur.

2. TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. P. M. TR. P. IMP.

Ex S. C. Ob Cives Servatos. *In Coronâ quernâ.*

3. TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P.

Spes Augusta. S. C. *Spei typus.*

4. TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P. S. C.

Nero Claudius Drusus Germanicus Imp. *Figura insidens subsellio, dextrâ tenens ramum oleæ aut lauri.*

5. TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P. S. C.

Germanicus Cæsar Ti. Aug. F. Divi Aug. N. *Caput Germanici.*

NERONIS.

1. NERO CLAUD. CÆSAR. AUG. GER. P. M. TR. P. IMP. P. P.

Augusti Port. Ost. *Portus Ostiensis cum septem naviis E° fluvio ac scapha.*

Portui Ostiensi à Tiberio Claudio incæpto Neronem lapidem ultimum apposuisse, numus hic indicat.

2. Annona Augusti Ceres. *Mulier stans sinistrâ cornucopiae tenens, Ceres Dea sedens cum anchorâ E° temone.*

3. - - NERO CÆSAR AUG. P. MAX. TR. P. P. P. *Caput Neronis, Victoria alata cum globo S. P. Q. R.*

4. NERO CLAUD. CÆSAR AUG. GER. P. M. TR. P. IMP. P. P. *Caput Neronis.*

Victoria Augusti. S. C. Victoria stans dextrâ sertum tenens, sinistrâ palmam.

5. NERO CLAUD. CÆSAR AUG. GER. P. M. TR. P. IMP. P. P.

Pace. P. R. Terrâ Mariqve Partâ, Janum Clusit. S. C. *Templum Jani.*

Janus occlusus est, Vologese Parthorum Rege victo & Armenia tandem

tandem subactâ a Corbulone. Jani Templum Romanos ad bellum ituros aperuisse, & pace ubiq; partâ iterum clausisse constat.

6. NERO CLAUD. CÆSAR. AUG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.
Arcus triumphalis.

SERVII SULPICI GALBÆ.

1. IMP. SER. SULP. GALBA CÆS AUG. TR. POT.

Adlocutio S. C.

Sunt, qui *allocutionem* hanc ad Pisonis adoptionem referant, in quâ Galba concione imperatoriâ adoptari à se Pisonem dixit, more Divi Augusti & exemplo militari, quo vir virum legeret.

2. IMP. SER. GALBA CÆS. AUG. TR. P.

Concord. Aug. S. C. *Figura sedens, dextrâ ramum oleæ, sinistrâ hastam tenens.*

3. SERV. GALBA IMP. CÆSAR. AUGUSTUS.

Roma S. C. *Roma infidens spoliis.*

Roma victoriis potita spoliis infidet, Republicâ à Tyrannide Neronis liberatâ.

M. SALVII OTHONIS.

1. IMP. OTHO. CÆSAR AUG. TRI. POT.

Securitas P. R. S. C. *Imperator dextram porrigena militi super aram, & alii milites cum signis militare.*

2. IMP. OTHO CÆSAR AUG. TR. P.

S. C. *Figura sedens victoriolam dextrâ gerens.*

Existimant doctiorum plurimi nullos omnino superesse, imò ne cufos quidem unquam fuisse *numos æreos* Otthonis, nisi falsos fictosq;. Ambigui verò *Carolum Platinum* & antiquarios sagacissimos ab eo laudatos adeant pag. 130. 131 & 132 *Numism. Imp. Rom.* & concedent ultrò, Othoni Principum honores omnes à Senatu decretos numerosq; æneos à S. C. cufos fuisse.

AULI VITELII.

1. A. VITELLIOUS GERMAN.IMP. AUG. P. M. TR. P.

S. C. *Figura armata cum spoliis & hastâ.*

2. A. VITELLIOUS GERMANICUS IMP. AUG. P. M. TR. P.

Honos & virtus S. C. *Signa honoris & virtutis.*

Numus est adulatorius à S. C. percussum. Ergò per antiphrasin potius *honos virtusq;* Vitellii hic celebrantur, in quo torpor tantus, ut si Principem eum esse cœteri non meminissent, ipse, Tacito referente, oblitus fuisse.

3. A. VITELLIOUS GERMAN. IMP. AUG. P. M. TR. P.

Mars Victor S. C. *Figura galeata stans, dextrâ victoriolam tenens, sinistrâ spolia.*

Sub *Martis Victoris* effigie Vitellium exhiberi liquet, ob Victoriam quâ ad Bebriacum per legatos potitus est, teste *Suetonio* in *Othonem* Cap. 9.

FL. VESPASIANI.

1. IMP. CÆS. VESPAS. AUG. COS II. TR. P. P. P.

IMP. AUG. F. COS. DESI. TER, CÆS. AUG. F. DES. S. C. *Titus & Domitianus stantes cum hastis.*

In numo averso Flaviæ, quæ gentis gloria dicitur, Titus & Domitianus Principes proiectiores ætatis exhibentur, velut consules designati, scipionem vel hastam tenentes, quasi imperio maturi.

2. IMP. CÆS. VESPASIAN. AUG. P. M. TR. P. II. GOS. III.

Pax Augusti S. C. *Mulier stans dextrâ pateram, sinistrâ cornucopia gestans.*

3. IMP. CÆS. VESPASIAN. AUG. P. M. TR. P. P. P. COS. III.

Libertas Publica S. C. *Libertatis typus.*

4. Judæa Capta S. C. *Figura captiva sub palma.*

Judæa sub Palma hîc devicta jacet, feracissima palmarum regio. Numus in amplissimum Vespasiani & Titi triumphum, de Judæâ devictâ, signatus existimatur.

5. Roma Resurgens S. C. *Imperator stans dextram porrigens figurâ procumbenti in genua, cui assistit figura militaris.*

Libertate publicâ restitutâ & triumpho de Judæis acto, Fl. Vespasianus, qui nutantem ferè Rempublicam stabilivit, *Romam resurgere* jubet, adjuvante Tito sub figura militari.

TITI.

1. IMP. T. CÆS. VESP. AUG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.

Judæa Capta S. C. *Figura alia stans, alia sedens ad palmam.*

Urbibus Judæorum à Fl. Vespasiano expugnatis, Hierosolyma exceptâ, Titus in Judæâ relicitus Provinciam totam vastavit & Hierosolymam cepit. In Vespasiani utriusq; gloriam numi typo simili cusi reperiuntur, ubi Titus quoque Imperator salutatus est.

2. PROVIDENTIA AUGUSTI. S. C. *Duae figura stantes globum manibus tenentes.*

DOMITIANI.

1. CÆS. AUG. VESP. F. DOMITIANUS COS. II. *Pax dextrâ ramum, sinistrâ cornucopia gerens.*

2. IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. COS. XI. CENS. PER. P. P.

Figura equestris militem, qui clypeum gerit, conculcans.

3. IMP. CÆS. DOMITIAN. AUG. GERM. COS. XI.

Figura

Figura stans habitu Sacerdotali, sacrificans ad aram appositam, cui adjunctum est Templum, in quo figura Numinis peculiaris S. C. Hæc figura, quæ sacris operatur, est Domitianus habitu sacrificantis.

Acto De Parthis Dacisqve post prælia varia triumpho, Domitianus hic sacrificari ab Occone dicitur iuper Galeata Minervæ aram.

4. IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. COS. XII. CENS. PER. P. P.

Fortunæ Augustæ. *Figura stans dextrâ temonem, sinistrâ cornucopia tenens.*

5. IMP. CÆS. DOMIT. AVG. TERM. COS. XIV. CENS. PER. P. P.

PONT. MAX. TR. P. VIII. LUD. SÆC. S. P. Q. R. SV. P. D. S. C. *Figura sedens in curuli, manum porrigens stanti togato.*

De temporum intervallis circa ludos seculares fides scriptorum ambigua est. Politianus in *Val Max.* lib 25 § 5. seculares hos dictos autumat, non quod post centum annos, sed quod plerumq; semel hominis ætate fierent, ut multa alia, quæ rara sunt, post seculum evenire loquentium confuetudo usurpat. Eadem sententia C. Patino quoque placet. Domitianum vero ludos hos instituisse, computatâ ratione temporum ab anno, quo eosdem olim Augustus ediderat, Suetonius in Domitiano refert.

6. IMP. CÆS. DOMITIAN. AUG. GER. COS. XV. CENS. PER. P. P.

Virtuti August. S. C. *Signum virtutis.*

Domitianus sub *Jovis custodis* habitu exhibetur post victoriam de Dacis Germanisqve iterum partam. Cultor Jovis assiduus fuit, cui inter publica alia Romæ opera novam illum excitasse ædem in Capitolo, Suetonius refert.

7. IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. COS. XVI. CENS. PER. P. P.

Jovi Custodi. S. C. *Figura sedens dextrâ victoriolam, sinistra hastam gerens.*

NERVÆ.

1. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. TR. P. COS. II. P. P.

Fisci Judaici Calumniâ Sublatâ S. C. *Palma cum fructu.*

Ex S. C. in parte numi adversâ legimus *Fisci Judaici calumniam sublatam.* Ne quis Majestatis aut Judaicæ sectæ quemquam accusaret, edicto Nerva carit, ut, præter Dionem, annales Romani memorant.

- 2 IMP. NERVA CÆS. AVG. P. M. TR. P. COS. II. P. P.

Vehiculatione Italiæ Remissâ S. C. *Dua mulæ pascentes.*

Numus hic singulare quoque indulgentiæ Nervianæ monumen-tum est, *Italia vehiculationis servitute presâ.* Ea clementiæ & liberali-tatis indicia Nerva protulit, ut initia imperii illius *beatissimi seculi exor-tum Tacitus appellaverit.*

3. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. TR. P. COS. III. DESIGN. III. P. P.

Concordia Exercituum. S. C. *Dua dextræ junctæ, tenen-tes signum militare, infra prora navis.*

4. IMP.

4. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. - - COS. III. P. P.

Libertas Publica. *Libertatis typus cum pileo S. C.*

S. P. Q. R. in libertatem post mortem Domitiani sub bono Principe Nerva vindicatum, numus hic exhibet.

5. IMP. NERVA CÆS. AUG. M. TR. P. COS. III. P. P.

Fortuna Augusti. S. C. *Figura stans, dextra ramum, sinistra cornucopia gerens.*

TRAJANI.

1. IMP. CÆS. NERVA TRAJAN. AUG. GER. P. M.

TR. POT. COS. II. P. P. S. C. *Mulier sedens, dextra pateram sinistra cornucopia tenens.*

2. IMP. CÆS. NERVÆ TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. V. P. P.

S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. S. C. *Templum, in quo figura Palladis in columna stantis.*

Numus hic Templum sumptuosissimum repræsentat, sed quodnam inter tot à Trajano ædificata fuerit vix liquet. Templum Palladis esse à nonnullis existimatur.

3. IMP. CÆS. NERVÆ TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. V. P. P.

S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI S. C. *Pons supra fluvium, ponti adjecta fabrica ædis cuiusdam.*

Monumentum inter magnificentissima Trajani opera numus hic exprimit. *Occo* pontem hunc Danubio impositum interpretatur. Antiquarii verò plerique ad pontem Anconæ civitatis primariæ hoc revocandum esse, ex fabricâ adjectâ colligunt, conjecturam ab arcu Traiani adhuc in portu Anconæ integro firmari asferentes.

4. *Mulier stans dextra bilancem tenens, sinistra cornucopia. Moneta vel aequitatis typus.*

S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI.

5. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI S. C. *Victoria alata stans cum duobus captiuis.*

Hic aliive numi, innumera victoriarum monumenta post Dacos deictos ubiq; exstructa exhibent, præsertim in honorem Trajani, quem S. P. Q. R. optimum semper judicavit.

6. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI S. C. *Tria signa militaria.*

7. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Arcus cum fluvio. Aqva Trajana.*

Aqva Trajana, quam numus repræsentat, ea esse videtur, quam *P. Victor in topograph.* Romæ inter viginti Urbis aquas enumerat: *Aqua Martia* partem Trajanus in Aventinum deduxit, unde *Trajana dicta est.*

g. S. P.

8. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI S. C. *Victoriae simulachrum cum scuto in quo: Vic. Dac.*

9. *Figura sedens dextrâ temonem, sinistrâ cornucopia tenens, sub qua: Fort. Red. & circum Senatus Populusque Romanus.*

10. ARMENIA ET MESOPOTAMIA IN POTESTATEM

Redactæ. Figura armata uno pede conculcans aliam figuram & ab utraq; parte duo fluvii.

Armeniam & Mesopotamiam Provincias factas esse numus hic indicat. Hinc Trajanus Parthicus dictus est.

11. *Hilaritatis simulachrum. Mulier stans sinistrâ cornucopia tenens, dextrâ ramum oleæ, quam puerulus manibus tenet: S. C. Limit.*

Limes Romani Imperii numus hic fortè designat. Nunquam latius quam temporibus his Romæ imperatum est. Limes quippe in oriente tigris constituebat, in occidente Danubius.

12. IMP. CÆS. NERVÆ TRAJANO OPTIMO AUG. GER. DAC. PARTHICO P. M.

Figura armata uno pede conculcans aliam figuram, & ab utraq; parte duorum fulminum simulachra, cum hac inscriptione: Armenia & Mesopotamia in potestatem P. R. Redactæ S. C.

HADRIANI.

1. IMP. CÆS. TRAJANUS HADRIANUS AUG.

PONT. MAX. TR. POT. COS - FORT. RED. S. C. *Fortuna sedens dextrâ temonem, sinistrâ cornucopia gestans.*

2. IMP. CÆSAR TRAJANUS HADRIANUS AUG.

PONT. MAX. TR. POT. COS. S. C.

Adventus Aug. S. C. Figura armata spoliis quibusdam infidens, & alia stans sedenti manum porrigens.

Hadriano Syriæ præfecto Imperium Senatus confirmavit, Romamque post mortem Trajani, quæ Selinunte contigerat, è Syria per Illyricum venienti numeros hos ob adventum prosperum cudi voluit.

3. HADRIANUS AUGUSTUS.

COS. III. *Hadrianus eqvo infidens: Intr. Aug.*

4. IMP. CÆSAR TRAJANUS HADRIANUS AUG. P. M. TR. P. COS. III.

Restitutori Orbis Terrarum. Figura genibus infidens cum coronâ, sinistrâ globum tenens, dextramq; stanti porrigens.

Magnum illum Romæ Provinciarumque, tanquam orbis terrarum, Restitutorem Senatus hic veneratur.

5. HADRIANUS AUGUSTUS.

COS. III. S. C. NEP. RED. *Neptunus cum tridente in dextrâ, sinistrâ delphinum tenens, pedem rostro navis imponens.*

6. HADRIANUS AUGUSTUS.

Felicitati Aug. Triremis.

7. HADRIANUS AUG. COS. III. P. P.

Felicitas Augusti S. C. *Duae figura stantes, quorum una sinistrâ manu caduceum tenet, dextramq; alteri porrigit.*

Felicitas Hadriani in hoc aliisve numis saepius à Senatu extollitur, ævumq; qvo principatum Imperator hic tenuit, seculum aureum à S. C. deprædicatur.

8. IMP. CÆSAR TRAJANUS HADRIANUS P.M. TR. P. COS.

Providentia Deorum S. C. *Figura stans sinistrâ tenens bacillum, dextramq; porrigens aviculæ, insidenti ramo arboris.*

Providentiâ Deorum tantum felicitatis Imperio Romano sub Hadriano contigisse numus profitetur.

9. HADRIANUS AUG. COS. III. P. P.

Salus Aug. S. C. *Figura muliebris stans, sinistrâ pateram tenens dextramq; porrigens serpenti, ex aræ se proripienti.*

10. Fortunæ Aug. S. C. *Mulier stans dextrâ temonem tenens, sinistrâ cornucopia.*

Libertas Restituta S. C. *Figura sedens loco eminentiori, ante eam alia quædam figura stans, ad cuius latus parva quædam icuncula cum literis.*

JULIÆ SABINÆ HADRIANI.

1. SABINA AUGUSTA HADRIANI AUG. P. P.

Concordia Aug. *Concordia stans, dextrâ pateram, sinistrâ cornucopia tenens S. C.*

2. Pietas S. C. *Figura sedens dextrâ pateram tenens, sinistrâ sellæ incumbens cum hasta.*

3. Vesta S. C. *Vesta sedens cum palladio dextrâ manu.*

Frequentes sunt numi Sabinæ, *Pudicitiam*, *pietatem* & *Concordiam* ejus cum marito adorantes, quævis foemina fuerit virtutum laudibus destituta.

4. Veneri Genetrici S. C. *Venus stans cum pomo.*

TITI ÆLII HADRIANI ANTONINI PII.

1. ANTONINUS IMP. T. ÆLIUS CÆSAR.

TRIB. POT. COS. S. C. *Figura stans ad aram sacrificans cum literis: Pietas.*

Piè adeò sancteq; rempublicam gubernavit, ut Pius & P. P. merito nominatus sit. Numus primitias pietatis ejus exprimit, qvi à Panfaniâ omnium Religionum studiosissimus dicitur.

2. ANTONINUS AUGUSTUS P. P.

TR. POT. COS. II. S. C. ITALIA. *Figura coronata sedens in globostellato, dextrâ cornucopia, sinistrâ hastam tenens.*

3. ANTONINUS AUGUSTUS PIUS P. P. TR. P. COS. III.

AURELIUS CÆSAR AUG. PII. F. COS. S. C. M. *Aurelii caput.*

In Memoriam utriusq; , Antonini nempe & Aurelii, qvi consulatum unà gesserunt , numus signatus est.

4. ANTONINUS AUG. PIUS P. P. TR. P. VII.

Temporum Felicitas. S. C. cos. III. *Cornucopiae cum capitibus liberorum Antonini.*

Temporum felicitas ex progenie Augustæ domūs aversâ numi parte impressa existimatur.

5. ANTONINUS AUG. PIUS. P. P.

Victoria Aug. cos. III. *Quadrigæ Triumphales.*

6. Apollini Augusto. S. C. *Figura muliebris stans dextrâ patetram tenens, sinistrâ lyram.*

Apollo cum Lyrâ Actiacum illum seu Palatinum designat , cui Augustus templum in monte Palatino Romæ dicasse fertur, idemq; hic restituisse Antoninus Pius videtur.

7. ANTONINUS AUGUSTUS PIUS P. P. IMP. II.

Indulgentia Aug. cos. IV. S. C. *Figura sedens dextram porrígens, sinistrâ hastam puram tenens.*

8. ANTONINUS AUG. PIUS P. P. TR. P. XIII.

Pietati Aug. S. C. *Faustina cum duobus liberis.*

Sunt, qvi Faustinam hanc Marci Aurelii esse asserunt: Mortua qvippe Faustina in tertio Antonini Pii consulatu à Scriptoribus memoratur.

9. ANTONINUS AUG. PIUS P. P.

Templum Div. Aug. Rest. S. C. cos. III. *Templum in cuius superficie ♂ medio figura duæ sedentes.*

Templum Divi Augusti ab Antonino Pio restitutum fuisse, præter numeros, Historiæ haud indicant.

10. DIVUS ANTONINUS.

Consecratio. S. C. *Aquila globo insistens.*

11. DIVUS ANTONINUS.

Divo Pio S. C. *Columna Antonini.*

Adviam Flaminiam in foro Antonini columnam hanc Antonino Pio post mortem ejus Senatus erexit. De hac ita *P. Victor: Templum, inquit, D. Antonini est cum cochlide columnæ, quæ alta pedes CLXXV. Habet intus gradus CCVI. ♂ fenestellas LVI.* Qvam vetustate exetam Papa Sixtus restitui curavit, positâ in summo D. Pauli statuâ ex ære inaurata, qvæ Romæ etiamnum exstat.

ANNIÆ FAUSTINÆ PII.

1. DIVA FAUSTINA PIA.

S. C. *Figura stolata stans dextrâ spicas, sinistrâ facem tenens.*

2. DIVA FAUSTINA.

Æternitas S. C. Bigæ Elephantorum, in quorum dorsi bini pueri, & in curru figura quædam.

Æternitas, quæ in numis hic occurrit, Faustinam per consecrationem æternitatem donatam esse indicat. Bigis quoque adjuncti sunt elephanti, æternitatis apud antiquos symbola.

3. DIVA FAUSTINA.

Æternitas. S. C. Cybele curru duobus leonibus tracta cum tympano in manu.

Verisimile est, Faustinam pro Alterâ *Cybele*, Deorum matre, à Romanis habitam fuisse, jam inter Divos relata. Curri ipsius juncti sunt leones, victricem Augustæ matris pietatem & amorem indicantes.

4. DIVA FAUSTINA PIA.

Sideribus Recepta. S. C. Figura stolata stans, lunam habens circa humeros, utrâq; manu gestans facem, forte Diana.

Singulare est honoris monumentum, Faustinæ post excessum delati. Sidera enim æterna existere cum Ægyptiis Romani credebant. *Sideribus ergò recepta* Diva Faustina celebratur & sub Dianæ seu lunæ luciferæ figurâ ob fæcunditatem exhibetur.

5. DIVA FAUSTINA PIA.

Consecratio S. C. Figura Pavoni insidens.

Augustam numus repræsentat a *Pavone* Junonis alite in cœlos delatam.

6. FAUSTINA AUGUSTA.

Junoni Reginæ S. C. Mulier stolata stans, dextrâ pateram tenens, sinistrâ hastam, ad pedes Pavo.

Faustina post excessum pro nova *Junone* existimabatur, imò vivens pro eâ habita fuit, pavone, junonis alite, pedibus ejus apposito.

7. DIVA FAUSTINA AUG. S. C. *Templum quoddam*.

Ita Numum hunc Capitolinus illustrat: *Tertio anno imperii sui Faustinam uxorem perdidit Antoninus Pius, quæ à Senatu consecrata est, delatis Circensibus atq; templo, nempe in viâ sacrâ regionis quartæ.*

M. AURELII VERI ANTONINI PHILOSOPHI.

1. AURELIUS CÆSAR AUG. PII. F. COS.

Juventus S. C. Virgo stans & odorem spargens paterâ super aram.

2. M. AUREL. CÆSAR. AUG. F. PII. F.

TR. P. COS. II. Quadrigæ cum curru, aurigante Cæsare.

Nullum Aurelio adhuc Cæsare peractum triumphum annales Romanî memorant. Quadrigæ ergò consulares existimantur, ob confutatum secundò suscepimus.

3. IMP.

3. IMP. CÆS M. AUREL. ANTONINUS AUG. P. M.
CONCORD. AUGUSTOR. TR. P. XVI. COS. III. S. C. *Duæ figuræ jungentes dextræ, nimirum M. Aurelii & L. Veri.*
 L. Verus ad imperii partem ab Aurelio adscitus, Vologese Parthorum Rege Syriam Armeniamq; vastante, ad bellum Parthicum proficiscitur. Manuum nexus Concordiam Augustorum in numo exprimit.
4. M. AUREL. ANTONINUS AUG. ARMENIACUS. P. M.
 TR. POT. XIX. COS. III. S. C. *Figura stans inter signa militaria.*
 Vologese à Casio victo, M. Aurelius *Armeniacus* dicitur.
5. M. AUREL. ANTONINVS AUG. ARM. PARTH. MAX.
 TR. POT. XX. IMP. V. COS. III. S. C. *Victoria alata, dextrâ tenens palmam, sinistrâ imponens trophæo cum scuto, cui inscriptum: Vic. Par.*
 L. Verus ad Euphratem iterum profectus contra Barbaros res prospèrè gerit, unde *Victoria hæc Parthica* scuto incisa est in perpetuam rei memoriam, Aureliusq; Parthicus Maximus in numo hoc dictus est.
6. M. ANTONINUS AUG. TR. XXIV.
 SALUTI. AUG. COS. III. S. C. *Figura stans ante aram, e quâ serpens erumpit.*
 Saluti Deæ litabant antiqvi pro salute Augustorum, qvod freqventer in numis Aurelii deprchenditur, qvi toto fere Principatū tempore cum valetudine adverrà conflictatus est.
7. M. ANTONINUS AUG. GERM. SARM. TR. XXV.
 VOTA SUSC. DECENTN. COS. III. S. C. *Figura stolata stans cum paterâ ad aram & sacrificans.*
8. M. ANTONINUS AUG. *Corona civica, cui inscriptum est Primi Decennales* COS. III. S. C. *in laureâ.*
Vota decennalia prima soluta esse, ex numo hoc liqvet. Finitum jam erat primum Imperii Aureliani decennium, propter qvod Sacra siebant & ludi peragebantur, qvos numus *primos decennales* vocat. Vicennalia deinde à S. P. Q. R. nuncupata esse, patet ex numo seqventi, cui inscribitur: *Vota fusc. Decenn. in aliis Decenn. II.*
9. M. ANTONINUS AUG. TR. P. XXVII.
 IMP. VI. COS. III. RELIG. AUG. *Elegans Templum cum quatuor columnis, in cuius medio figura quadam stans, in superiori parte animalia nonnulla.*
 Numus Religionem Augusti celebrat, qvi sanctitate vitæ omnibus superior Principibus memoratur.
10. M. ANTONINUS AUG. TR. P. XXVII.
 GERMANICO AUG. IMP. VI. COS. III. S. C. *Trophæum cum spoliis hostium, cui assidet figura cum captiva.*

Monumentum est *Victoriae de Germanis reportatae*. Contra Germanos quippe res feliciter gesit Aurelius, Teste Capitolino, *bellumq; imprimis Marcomannicum feliciter absolvit*. Germanicus inde in nummo salutatur.

11. M. ANTONINUS AUG. TR. P. XXVI.

RESTITUTORI ITALIAE IMP. VI. COS. III. S. C. *Figura stans sinistrâ hastam tenens, dextramq; porrigens figurâ seu provinciâ, qvæ genibus innititur* & sinistrâ manu Orbem tenet.

Subacta Germania & provinciis reliquis restitutis, Italia Romaniæ Imperii Restitutori Aurelio numus hic cufus videtur.

12. M. ANTONINUS AUG. SARM. TR. P. XXXI.

IMP. VIII. COS. III. P. P. S. C. *Acervus Spoliorum De Sarmatis.*

M. Aurelius cum Commodo in imperium adscito Romam venit, ubi de Germanis & Sarmatis triumphat, cui trophyum hoc de Sarmatis erectum est. Plurimas Barbarorum in Europâ & in his Sarmatarum gentem armis domuit, inquit Pausanias in Arcad lib. 8.

13. M. ANTONINUS AUG. GERM. SARM. TR. P. XXXII.

VOTA PUBLICA IMP. VIII. COS. III. P. P. S. C. *Figura laureata stans & sacrificans.*

Victoriâ Germanicâ de Qvadis & Hermanduris reportata, vota publica suscepta sunt.

14. DIVUS M. ANTONINUS PIUS.

Consecratio. S. C. *Rogus funereus cum quadrigis in summo.*

Rogum lignorum struem esse ad eorum cremanda cadavera qvi consecrabantur, & ita quidem dictum qvod in eo Dii Manes rogaruntur, Job. Vaillant existimat tom. 2. pag. 182. Numism. Imp. Rom. Mortuus Sirmii in Pannoniâ Aurelius fertur.

15. DIVUS M. ANTONINS PIVS.

Consecratio. S. C. *Aquila cum fulmine.*

ANNIÆ FAUSTINÆ ANTONINI.

1. FAUSTINA AUGUSTA.

Matri Magnæ. S. C. *Cybele leonina insidens sellæ, Sphaeram inter manus atq; genu tenens, terrarum orbem designat.*

Qvod Divam Faustinam in æstivis secum habuerit M. Aurelius, quam Matrem Castrorum appellavit, Capitolinus narrat & Matrem Magnam sub Cybeles effigie Romanos veneratos esse, numus indicat: Dea enim magna Cybele à Strabone quoque vocabatur.

2. Fecund. Augustæ. S. C. *Mulier stans cum quatuor puerulis.*

3. Diana Luciferæ. S. C. *Mulier stans, forte Diana, utrâq; manu tædam ardentem gestans.*

Faustina hic *Diana Lucifera* inscribitur ob prolis masculæ fæcunditatem : Diana enim lucifera pariendo invocabatur, ut præter alios Cicero *l. 2. de nat. Deor.* refert.

4. Juno S. C. *Juno stans dextra pateram, sinistra hastam tenens, ad cuius pedes Pavvo.*

5. Saluti Augustæ. *Figura sedens ante quam serpens.*

L. AURELI. VERI.

1. IMP. CÆS. L. VERUS AUREL. AUG.

TR. P. COS. II. PROV. DEOR. S. C. *Figura stans, dextra globum, sinistra cornucopia tenens.*

2. L. VERUS AUG. ARM. PARTH. MAX.

TR. P. VI. IMP. IV. COS. II. S. C. *Victoria stans ad truncum arboris, cui impositus est clypeus cum inscriptione: Vic. Par.*

3. L. VERUS AUG. ARM. PARTH. MAX.

TR. P. VIII. IMP. V. COS. III. S. C. *Figura sedens dextrâ bilancem, sinistra cornucopia tenens.*

Qvamvis Lucius Verus bellum Parthicum per legatos in primis conferit, devicto tamen Vologese Parthorum Rege, Armeniaci, Parthici Maximi cognomen meruit, cui & Victoria eadem simul cum M. Aurelio attributa est.

4. L. VERUS AUG. ARM. PARTH. MAX.

TR. POT. VI. IMP. COS. II. S. C. *Armenia sive figura sedens habitu Armeniaco ad trophaeum.*

5. DIVUS VERUS

Consecratio S. C. Aquila globo insistens.

Cum Patre M. Aurelio contra Germanos profecturus in vehiculo, eum fratre Marco sedens, apoplexiā correptus interiit *Divusq; appellatus est.*

LUCILLÆ L. VERI.

1. LUCILLÆ AUG. ANTONINI AUG. F.

Venus S. C. *Figura stans dextrâ pomum seu globum tenens, sinistra hastam.*

2. Fœcunditas S. C. *Fœmina sedens cum puerulis.*

3. Pietas S. C. *Figura stans, ad aram sacrificans.*

4. Junoni Lucinæ S. C. *Figura stolata stans, dextram porrigens.*

Aut *Junoni Lucinæ* Lucilla comparatur aut Junoni hic litatur, ob fæcunditatem Lucillæ. Lucina Juno vocabatur, qvod partum adjuvaret & in lucis aspectum feliciter educeret : Ei sacrificabant puerperæ partum feliciter enixa.

5. LUCILLA AUGUSTA.

Ceres S. C. *Figura sedens dextrâ spicas sinistra hastam tenens.*

6. Juno

6. Juno Regina S. C. *Figura stans dextrâ pateram, sinistrâ hastam tenens cum pavone ad pedes.*

L. AELII AURELII COMMODI.

1. IMP. L. AUREL. COMMODUS AUG. GERM. SARM.

S. C. Spolia & trophaeum: De Sarmat.

M. Aurelius contra Germanos Sarmatasq; bellum gerens, filium Commodum castra seqvi voluit, togâ virili jam induitum, qvi ad partem imperii adscitus Victoriarum Patris particeps factus est. Trophæa de populis illis in Commodi numis signata quoque extiterunt.

2. M. COMMODUS ANTONINUS AUG.

TR. P. VII. IMP. IV. COS. III. P. P. S. C.

Jupiter Conservator. *Figura stans dextrâ fulmen, sinistrâ hastam tenens cum puerulo ad pedes.*

Commodus numum hunc, cui Jupiter Conservator inscribitur, ideò cudi jussit, quod Conjuratio Perenniana Romæ detecta fuerit, cum Jovi Capitolino Ludi peragerentur, & Commodus è periculo tanto sospes evaserit.

3. - - COMMODVS ANTONINI FIL. AUG. *Figura stans dextra bacillum tenens, sinistra hastam S. C.*

Perenni occiso Commodus felix dicitur.

4. COMMODUS ANTONINVS BRIT. S. C.

Figura stans ante aram.

Britannis rebellibus per legatos vicitis, Commodus Imp. VII & Britannicus salutatur.

5. M. COMMODUS ANT. P. FELIX. AUG. BRIT.

P. M. TR. P. XI. IMP. VII. COS. P. P. FORT. RED. *Figura sedens dextrâ temonem sinistrâ cornucopia tenens. S. C.*

Quamvis Fortuna manenti votum Romæ hoc anno susceptum fuerit, quod Commodus forsan ab expeditione à senatu retentus fuerit, Fortuna tamen Reduci litatum quoque fuisse hic deprehendimus, ob profectionem Imperatoris contra Mauros sive Pannones & redditum felicem.

6. M. COMMODUS ANT. P. FELIX. AUG. GERM.

Jovi Juveni S. C. *Figura stans dextrâ fulmen, sinistra hastam tenens cum aquilâ ad pedes.*

Inter alia nomina, quæ superbus ille Imperator expetiit, Jovem Juvenem se appellavit, quemadmodum numus indicat, quasi Jupiter juvenescens jam existeret.

7. - - COMMOD. ANTONIN. S. C.

Figura stans, dextra lyram tenens supra columnam.

Apollinem Palatinum, custodem domus Augustæ, numus refert. A Palatio Palatinus dictus fuit, quod templum ejus in Palatio post pugnam Actiacam Augustus struxerit, memorante Suetonio.

8. L. ÆL. AUREL. COMM. AUG. P. FEL.

Herculi Romano Aug cos. VI. S. C. *Figura Commodi nudi stantis, sinistrâ clavam & pellem leoninam gestantis, dextra trophæum adorantis.*

Commodus quoque *Hercules Romanus* appellari voluit, quod feras Lanuvii in amphitheatro occidisset, teste Lampridio, & tanquam victorias suas longe extendisset trophæum hic coronare dicitur.

9. L. ÆL. AUREL. COMM. AUG. P. FEL.

Providentiæ Aug. s. c. *Duae figura stantes, quarum una alteri porrigit caduceum, altera nuda dextro pede innititur prora navis.*

Ad classem Africanam numus ab antiquariis refertur, quam Comedianam & Herculeam Commodus quoque appellavit. *Providentia* enim Imperatoris instituta fuit, ut eset subsidiosi forte *Alexandrina frumenta cessassent*, inquit *Lampridius in Commodo*.

10. M. COMMOD. ANT. P. FEL. AUG. BRIT. P. P.

Liberal. Aug. VIII. P. M. TR. P. XVI COS. VI. S. C. *Figura stans, dextra congiarium, sinistra cornucopia tenens.*

Liberalitates sub Commodo freqventes fuisse, testis est *Xiphilinus*, quemadmodum & numus hic Liberalitatem Augusti VIII enumerat.

CRISPINÆ COMMODI.

1. CRISPINA AUGUSTA.

Lætitia S. C. *Figura stans dextra pateram, sinistra temonem cum globo gestans.*

2. *Figura sedens dextra pateram sinistra cornucopia tenens S. C.*

3. *Figura sedens, sinistram supra sellam inclinans, dextra pateram porrigens serpenti, ex ara erumpenti.*

4. CRISPINA AUGVST.

Hilaritas S. C. *Figura stans dextrâ spicam, sinistrâ cornucopias gerens.*

P. HELVII PERTINACIS.

DIVUS PERT. PIVS PATER.

Consecratio S. C. *Aquila globo infestens.*

M. DIDII SEVERI JULIANI.

IMP. CÆS. M. DID. SEV. JVLIAN AUG.

P. M. TR. P. COS. S. C. *Fortuna dextrâ temonem, sinistrâ cornucopia tenens.*

DECIMI CLODII SEPTIMI ALBINI.

1. D. CLOD. SEPA. ALBIN. CÆS.

Miner Pacif. COS. II. S. C. Minerva stans dextrâ ramum oleæ tenens, sinistrâ hastam cum scuto.

Albino, cui Senatus Rom. plus quam Severo favit, numus hic adulatur, postquam Cæsar à Severo factus esset, & eam quidem ob causam, nè Romam cum exercitu Britannico veniret, cum Severus copias contra Pescennium duceret.

2. Fort. Reduci. COS. II. *Figura sedens dextrâ temonem, sinistrâ cornucopia cum rota sub sella gestans.*

Votum est ad Albinum pertinens, *Fortuna* nuncupatum, si fospes Romam ex Galliis perveniret, sed ad Lugdunum postea per Severum cæsus.

L. SEPTIMII SEVERI.

1. IMP. CÆS. L. SEPT. SEV. PERT. AUG.

Vict. Aug. Tr. P. COS. S. C. Victoria dextrâ lauream, sinistrâ palmam super humerum gestans.

Victoria hæc à S. C. illi attributa est ob Julianum occisum & Prætorianos, qui Pertinacem occiderant, Urbe ejectos.

2. L. SEPTIMIVS SEVERUS PERTINAX AUG. IMP. VII.

DIVI. M. PII F. P. M. TR. P. III. COS. II. P. P. *Mars stans cum hasta, scuto & thorace.*

3. *Imperator stans dextrâ victoriolam tenens, cui victoria lauream impunit.*

Pertinacis nomen usq; ad VIII Tr. potestatem Severus retinuit, quod querimoniâ amicorum tunc abolevit, teste Capitolino.

JULIAE PIÆ SEPT. UXORIS.

1. JULIA PIA FELIX AUG

Juno S. C. Figura stans dextrâ pateram, sinistrâ hastam tenens cum pavone ad pedes.

2. *Julia Augusta S. C. Figura stans ante aram, sinistrâ hastile, dextrâ ignotum quid tenens.*

3. JULIA DOMINA AUG.

Veneri Victr. S. C. Figura dextrâ pomum tenens, sinistro brachio columna innixa S. C.

4. JULIA PIA FELIX AUG.

Sæculi Felicitas S. C. Figura stans, sinistrâ caduceum, dextrâ pateram coram arâ gestans.

Juliae huic omnia deberi adulatores Romani existimarent. Ideò piam nominarunt eiq; honores omnes, quos Matri, detulerunt. Ergo præter expressa in numis præcedentibus encomia *Mater quoq; Castrorum* salutabatur.

M. AU-

M. AURELII ANTONINI CARACALLÆ.

1. M. AURELIUS ANTONINUS PIUS AUG.

Libertas Augusti S. C. Figura dextrâ pileum, sinistrâ hastam tenens.

2. M. AUREL. ANTONINUS AUG. BRIT.

Securitati Perpetuæ S. C. Figura sedens, dextro brachio sellæ innixo, sinistrâ hastam tenens.

Securitas perpetua Deâ sellæ innixâ repræsentatur, cum Barbaris facta. Securitas Romani Imperii perpetua meritò hic instar Deæ colitur.

L. SEPTIMII GETÆ.

1. IMP. CÆS. P. SEPT. GETA PIUS AUG.

Concordia Augg. S. C. Quatuor figurae ad aram stantes. Geta sc: & Caracalla. Hinc Hercules, illi figura muliebris lauream imponit.

Concordiam Caracallæ & Getæ, imperium simul administrantium, numus indicat, qvibus Hercules & figura muliebris ob parta de Britannus trophya lauream imponunt.

2. - - - P. SEPT. GETA.

Duae figurae stantes, qvarum altera Hercules videtur.

DIADUMENIANI.

M. OPEL. ANT. DIADUMENIAN. CÆS.

Princ. Juventutis S. C. *Figura stans juxta tria signa militaria.*

M. AUREL. ANTONINI ELAGABALI.

1. AUR. ANTONINUS CÆS.

Spei Perpetuæ S. C. Figura stans, dextrâ victoriolam tenens.

2. M. AUR. ANTONINUS CÆS. S. C.

Figura stans & trophyum.

JULIÆ MÆSÆ AVIÆ.

JULIA MÆSA AUG.

Seculi Felicitas S. C. Figura stolata assistens aræ, dextrâ paternam, sinistrâ caduceum tenens cum stella.

JULIÆ MAMÆÆ MATRIS.

1. JULIA MAMÆA AUGUSTA.

Felicitas Publica S. C. Figura stans dextrâ caduceum tenens, sinistrum brachium columnæ inclinans.

Julia Mamæa, mater Alexandri felicitas publica, à Romanis æstimata est, filio fortitudine & matre consilio maturo imperium feliciter dirigentibus.

2. **Fecund.** Augustæ S. C. *Figura stans cum puerulo, cui dextram videtur porrigere, sinistrâ cornucopia.*

3. **Veste S. C.** *Figura velata stans, dextrâ Palladium, sinistrâ hastam puram tenens.*

Pudicitiam Mamææ numus celebrat, qvi Augustam sub effigie *Veste* repræsentat, qvæ symbolum pudicitiae Romanis erat.

M. AURELI SEVERI ALEXANDRI.

Nomen *Alexandri* adeptus est, qvod die eadem editus sit, qvâ obiit Alexander magnus, scilicet XXVIII Junii.

1. IMP. CÆS. M. AUR: SEV. ALEXANDER AUG.

Securitas Perpetua S. C. *Figura sedens dextrâ baculum tenens, sinistrâ caput tangens, brachio sellæ imposito.*

2. **Pax Augusti. S. C.** *Figura stans, dextrâ ramum oleæ protendens.*

Occiso Elagabalo, & Alexandro ad Imperium adscito, Senatus sibi securitatem pacemq; perpetuam promittit.

3. **Æqvitas Augusti S. C.** *Figura stans dextrâ bilancem, sinistrâ cornucopia gestans.*

Numus hic ad æqvitatem rei numariæ refertur. *Restitutor enim moneta multis in numis Alexander inscribitur, ejusq; rei testis quoque est Lampridius.*

4. IMP. ALEXANDER PIUS AUG.

Mars Ultor S. C. *Mars gradivus.*

Gradivus Mars apud Romanos appellabatur, dum bella suscepturni sacra ipsi fecerunt.

5. **Providentia Aug. S. C.** *Figura stolata stans dextra spicas tenens super panarium spicis repletum, sinistra cornucopiae.*

Cum frumentum Elagabalus evertisset, vicem de pecuniâ propriâ reposuit Alexander, cuius *providentia* hîc in primis celebratur.

6. **Spes Publica S. C.** *Figura stans florem manu tenens.*

Spes publica Alexander meritò vocabatur, publica veterum Principum instauravit opera, & nova plurima addidit & instituit.

7. IMP. SEV. ALEXANDER AUG.

Victoria Augusti S. C. *Victoria alata stans.*

Post res in Illyrico bene gestas à Vario Macrino, numus hic *Victoriæ Augusti* laudat.

8. **Virtus Augusti S. C.** *Figura stans, dextrâ globum, sinistrâ hastam gerens dextro pede globo imposito.*

Princeps certè virtutum ingentium Alexander fuit, à teneris ungivculis tantæ asiduitatis, ut nullum diem absqve exercitio aliquo transire passus sit.

9. **Annona Augusti S. C.** *Figura stans, dextrâ spicas, sinistrâ hastam tenens.*

10. **IMP. ALEXANDER PIUS AUG.**

P. M. TR.P. XIII. COS. III. P. P. S. C. *Figura nuda radiata dextram in altum protendens, sinistra flagrum tenens.*

Solis cursum suum peragentis typus esse videtur. Sic Alexander in numis exhibetur ad bellum Germanicum continuandum perficiendumq; profectus.

C. JULII VERI MAXIMINI.

1. **MAXIMINUS PIUS AUG. GERM.**

Victoria Germanica S. C. *Victoria dextrâ manus fertum, sinistrâ palmam tenens cum Provincia capta humi sedente.*

Numus hic monumentum *Victoriae* existit, qvæ *Germanica* denominatur. Maximinus qvippe in Germaniâ Imperator, Alexander à militibus occiso electus, ad bellum contra Germanos animum protinus applicuit, de qvibus partâ gloriose victoriâ triumphavit.

2. **Fides Militum S. C.** *Figura stans utrâq; manu tenens signa militaria.*

Augustis imperium auspicantibus, *militum* sacramenta præstantium *fides* sic in numis expressa fuit.

3. **Salus Augusti S. C.** *Dea salus sedens, dextrâ tenens pateram cum serpente.*

Salus seu *Hygia*, salutis Dea, tanquam conservatrix Imperatoris in numo Maximini hic repræsentatur.

4. **Virtus Militum S. C.** *Figura stans, dextrâ aliquid ignotum tenens, sinistra cornucopia.*

C. JUL. VERI MAXIMI.

1. **MAXIMUS CÆS. GERM.**

Principi Juventutis S. C. *Figura stans, dextrâ bacillum decorsum tenet, sinistra pilum, à tergo duo signa militaria.*

D. CÆLII BALBINI.

1. **IMP. CÆS. D. CÆL. BALBINVS AUG.**

Liberalitas Augustorum S. C. *Figura stans dextrâ tesferam frumentariam, sinistra cornucopia tenet.*

Licet Historiæ liberalitatem Balbini taceant, numus tamen Congiarium Populo Romano ab Imperatore hoc distributum fuisse arguit.

M. ANT. GORDIAN. III.

1. IMP. CÆS. M. ANT. GORDIANVS AUG.

Jovi Conservatori S. C. Jupiter stans dextrâ fulmen, sinistrâ hastam tenens.

Acclamationem publicam potius quam peculiarem eventum numero hoc contineri Capitolinus suadet, qui in Balbini & Pupieni electione acclamatum esse ait: *Dij vos conservent.*

2. Æternitati Aug. S. C. *Figura dextram elevans, sinistrâ globum tenens.*

3. Providentia Aug S. C. *Figura stans dextrâ globum, sinistrâ hastam tenens.*

4. Salus Aug. S. C. *Dea salus sedens.*

5. IMP. GORDIANUS PIUS FEL. AUG.

Jovis Stator S. C. Jupiter stans dextrâ hastam, sinistrâ fulmen tenens.

Occisis Balbino & Pupieno, solus Imperii Romani habens Gordianus moderatus, *Jovis Stator* hic inscribitur, quasi beneficio ejus imperium consisteret.

6. Lætitiæ Aug. S. C. *Figura stans dextra lauream, sinistra scipionem tenens.*

7. Romæ Æternæ S. C. *Roma globo insidens, dextra victoriolam, sinistra hastam tenens.*

8. Felicitas Aug. S. C. *Figura stans dextrâ caduceum, sinistra cornucopiae tenens.*

9. Martem Propugnatorem S. C. *Mars gradiens, sinistra parvam tenens, dextra hastam.*

10. IMP. CÆS. GORDIANUS PIVS FEL. AUG.

Liberalitas Aug. II. S. C. Figura stans dextrâ tenens tessaram frumentariam, sinistrâ duplex cornucopiae.

Liberalitas hæc, quæ II. numeratur, oppreso rebelli Sabiniano Populo eluxit.

11. Romæ Æternæ S. C. *Roma cum victoriola & pilo.*

Roma pro Dea culta est, cui delubra erexerunt.

12. Victoria Aug. S. C. *Victoria gradiens dextra lauream, sinistrâ palmam tenens.*

Victoria hæc Gordiani contra Sabinianum Carthagine Imperatorem dictum, per Mauritaniæ præfectum parta creditur.

13. *Templum seu arcus cum figura sedente, cuius inscriptio oblitterata est.*

14. IMP. CÆS. M. ANT. GORDIANUS AUG.

P. M. S. COL. VIM. AN. II. *Figura muliebris stans expansis brachis, monstrans duo animalia pedibus adstantia, taurum videlicet & leonem.*

Literæ P. M. S. Col. Vim. in averiâ numi parte Provinciae Mygia Superioris coloniam Viminacium, qvæ in Dacia sita est, indigitant. Obscuri characteres in imâ numi parte An. II. ad Annonam secundam Tri-
stianus refert. *Taurus* itidem & *Leo* coloniæ fortitudinisq; symbola censentur.

M. JULII PHILIPPI PATRIS.

1. IMP. M. JUL. PHILIPPUS AUG.

Fides Militum S. C. Figura utrâq; manu gestans signum militare.

2. *Votis Decennalibus S. C. In coronâ querñâ.*

Nova Imperii auspicia à decennalibus votis petita sunt, qvæ pro salute Imperatoris post decennium soluta. Alia deinde pro altero decennio suscipiebantur.

3. *Pax æterna, S. C. Figura stans dextra ferens ramum oleæ, sinistra bastam.*

4. *Fides Exercitus. S. C. Quatuor signa militaria.*

5. *Læt. Fundata S. C. Figura stans dextra pateram vel sertum, sinistra temonem tenens.*

6. *Salus Aug. S. C. Figura stans dextram extendens, sinistra cornucopiae tenens.*

7. P. M. TR. P. - - COS. II. P. P. S. C. *Figura stans, dextra caduceum, sinistra cornucopiae tenens.*

8. *Liberalitas Augg. III. S. C. Duo Imperatores sedentes in subsellis.*

9. *Sæculares Augg. S. C. Columna cum inscriptione COS. III.*

10. *Sæculares Augg. S. C. Lupa cum Romulo & Remo.*

11. *Sæculares Augg. S. C. Cum Ibice.*

12. *Sæculares Augg. S. C. Cervus.*

Ludos hos seculares pluribus diebus perdurasē, assignato singulis ferarum peculiari genere, numi præcedentes docent.

13. *Æternitas Aug. S. C. Puer insidens Elephanto cum baculo in manu.*

11. IMP. M. JUL. PHILIPPVS AUG.
12. Æqvitas Aug. S. C. *Figura stans dextrâ bilancem gestans, sinistrâ cornucopia.*
13. Annona Augg. S. C. *Figura stans tenens fasciculum spicarum, sinistra cornucopia.*

MARCIÆ OTACILLÆ SEVERÆ. UXORIS PHILIPPI.

1. MARCIA OTACILLA SEVERA AUG.

Pudicitia Aug. S. C. *Figura sedens.*

Pudicitiam in numis Augustarum toties cælatam esse antiquarii existimant, qvòd nihil Augustis eà carius fuerit, unde pro Deā à fœminis Romæ culta fuit.

2. Concordia Augg. S. C. *Dea concordia sedens dextrâ pateram, sinistrâ duplex cornucopia gerens.*
3. Pietas Augustæ S. C. *Figura stolata stans dextram elevans.*
4. Sæculares Augg. S. C. *Hippopotamus.*

M. JULII PHILIPPI. FILII.

1. IMP. M. JUL. PHILIPPVS AUG.

Principi Juvent S. C. *Figura militaris stans, sinistrâ globum, dextrâ pileum tenens.*

2. Liberalitas Aug. III S. C. *Pater & Filius sedentes.*
3. Sæculares Augg S. C. *Capra.*

CN. MESSII QVINTI TRAJANI. DECII.

1. IMP. CÆS. C. MESS. Q. DECIO. TRAI. AUG.

Victoria Aug. S. C. *Victoria gradiens dextrâ sertum, sinistrâ palmam gestans.*

In memoriam Victoriae cusus est numus, de Scythis reportatæ.

2. IMP. C. M. Q. TRAJANVS DECIVS AUG.

Pannoniæ S. C. *Duæ statuæ stolatae cum signis militaribus.*

Pannoniarum exercitum numus hic exprimit, à qvo Trajanus Decius electus imperioqve admotus fuit.

HERENNIÆ ETRSUCILLÆ.

1. HERENNNIA ETRUSCILLA AUG.

Fecunditas Aug. S. C. *Figura stolata stans dextrâ pateram tenens, sinistrâ cornucopia cum puerulo ad pedes stante.*

2. Pudici-

2. Pudicitia Augg. S.C. *Figura sedens dextram admoveens capillatio, sinistrâ hastam tenens.*

Q. HERENNII ETRUSCI MESS. DECII.

Q. HER. ETR. MES. DECIUS NOB. CÆS.

Principi Juventutis S.C. *Figura stans, dextrâ militaria signa tenens, sinistrâ pilum.*

C. VIBII TREBONIANI GALLI.

- 1 IMP. CÆS. C. VIB. TREBONIANUS GALLUS AUG.

Junoni Martiali S. C. *Juno sedens in templo rotundo ante cuius pedes pavos conspicitur, ♂ Tauri decumbentis signum.*

Flaminium in bello adversus Ligures occupatum Junoni templum struxisse *Livius lib. 9.* refert. Sic Gallus factâ cum Barbaris pace Junoni Martiali hoc numo litari voluit.

- 2 ROMÆ ÆTERNÆ S.C. *Figura insidens globo galeata, dextrâ victoriolam tenens, sinistrâ hastam.*

C. VIBII VOLUSIANI.

- 1 IMP. C. C. VIB. VOLUSIANUS AUG.

Felicitas Publica S. C. *Figura columnæ innixa, dextrâ caduceum, sinistrâ hastam tenens.*

- 2 IMP. CÆS. C. VIB. VOLUSIANO AUG.

Pax Augg. S.C. *Dea stolata, dextrâ ramum oleæ tenens, sinistrâ hastam.*

Numus hic ad pacem cum Barbaris à Patre factam referendus est.

P. LICIN. VALERIANI.

IMP. C. P. LIC. VALERIANUS P.F. AUG.

Liberalitas Aug. S.C. *Figura stans dextra congiarium tenens, sinistra cornucopia.*

Ad Congiarium à Valeriano & Gallieno divisum, cùm Augusti titulo à Patre Gallienus ornaretur, referri potest.

P. LICINII GALLIENI.

- 1 IMP. C. P. LIC. GALLIENUS AUG.

Virtus Augg. S.C. *Figura militaris stans, dextra clypeum, sinistra hastam tenens.*

- 2 IMP. GALLIENUS AUG.

Dianæ Cons. Aug. S.C. *Cervus.*

Numen fuit, qvod pro Conservatore suo Gallienus, more Valeria-

ni patris præcipue invocavit. Hinc Templum, qvod Numini huic in regione VI Urbis exstrui curavit, *Diana Valeriana* dictum est.

M. CASSII LATIENI POSTUMI PATRIS

- 1 IMP: C. M. CÆS. LAT. POSTUMUS P. F. AUG.

Lætitia Aug. S. C. Navis Prætoria.

- 2 *Mars Gradivus captivum conculcans.*

POSTUMI FILII

- 1 IMP. C. POSTUMUS P. F. AUG.

*Victoria Aug. S. C. Victoria alata dextrâ sertum, sinistrâ pal-
mam tenens, captivum proterens.*

L. DOMITII AURELIANI

IMP. AURELIANUS AUG.

Concordia Aug. Δ. Duæ figuræ dextræ jungentes.

C. VALER. DIOCLETIANI.

- 1 IMP. C. DIOCLETIANUS P. F. AUG. r.

Genio Populi Romani. B. r. T. K: DEus Genius stans dextrâ pateram, sinistrâ cornucopia gestans.

Romani civitatibus singulis Geniostanqvam Præfectos constituerunt, adeoque Diocletianum velut Genium venerati sunt.

- 2 DIOCLETIANUS AUG.

Moneta Augg. Tres figuræ stantes cum bilancibus.

Trium-viros Monetales pars numi aversa exhibet, qui trium Metallorum, Æris nempe, Argenti & Auri, curam habuere.

- 3 IMP. DIOCLETIANUS P. F. AUG.

*Sacra Monet. Augg. & Cæſſ. Noſtr. A. Q. P. Dea mo-
neta stans cum bilance dextrâ manu, sinistra cornucopia gerens.*

Sacra Monetaria res merito dicitur, tanqvarum Regale qvoddam & res oppidò sacra, qvemadmodum stante Rep. Tribuni Plebis sacri & sacroſancti dicebantur, & Moneta pro Dea hic colebatur.

M. AURELII VALERII MAXIMIANI.

D. N. MAXIMIANO BEATISSIMO SEN. AUG.

*Providentia DEorum Qvies Augg. P. L. C. Duæ fi-
guræ stantes, quarum una sinistrâ hastam, dextrâ spicas tenet.*

Maximiano Mediolani Purpuram deponenti, sicut Diocletianus Nicomediæ eodem die fasces depositus, numerus hic gratulatur, unde

Beatis-

Beatusimus quoque inscribitur. Providentia enim DEorum vitam quietam spondet. Sic Diocletianus quoque in numis *Quintator* salutatur.

FL: VALER: CONSTANTII

CONSTANTIUS NOB. CÆS.

Genio Populi Romani * P. T. *DEus Genius stans.*

C.GALER. VALER. MAXIMIANI.

1 MAXIMIANUS NOBIL. C.

Genio Populi Romani: *DEus Genius stans, dextra pateram, sinistra cornucopia gerens.*

2 IMP. C. GAL. VAL. MAXIMIANUS P. F. AUG.

Genio Imperatoris H. T. E. *DEus Genius.*

C. GALER. VALER. MAXIMINI.

MAXIMINUS NOB. CÆS.

Virtus Augg. & Cæs. N.N. P.T. *Miles gradiens, dextra hastam, sinistrâ spolia humeris imposita gestans.*

FL. VALER. CONSTANTINI M.

IMP. C. CONSTANTINUS. P. F. AUG.

Genio Pop. Rom. *DEus Genius, stans cum literis P.L.C.*

FL. CLAUDII CONSTANTINI JUN.

FL. CL. CONSTANTINUS JUN. N. C.

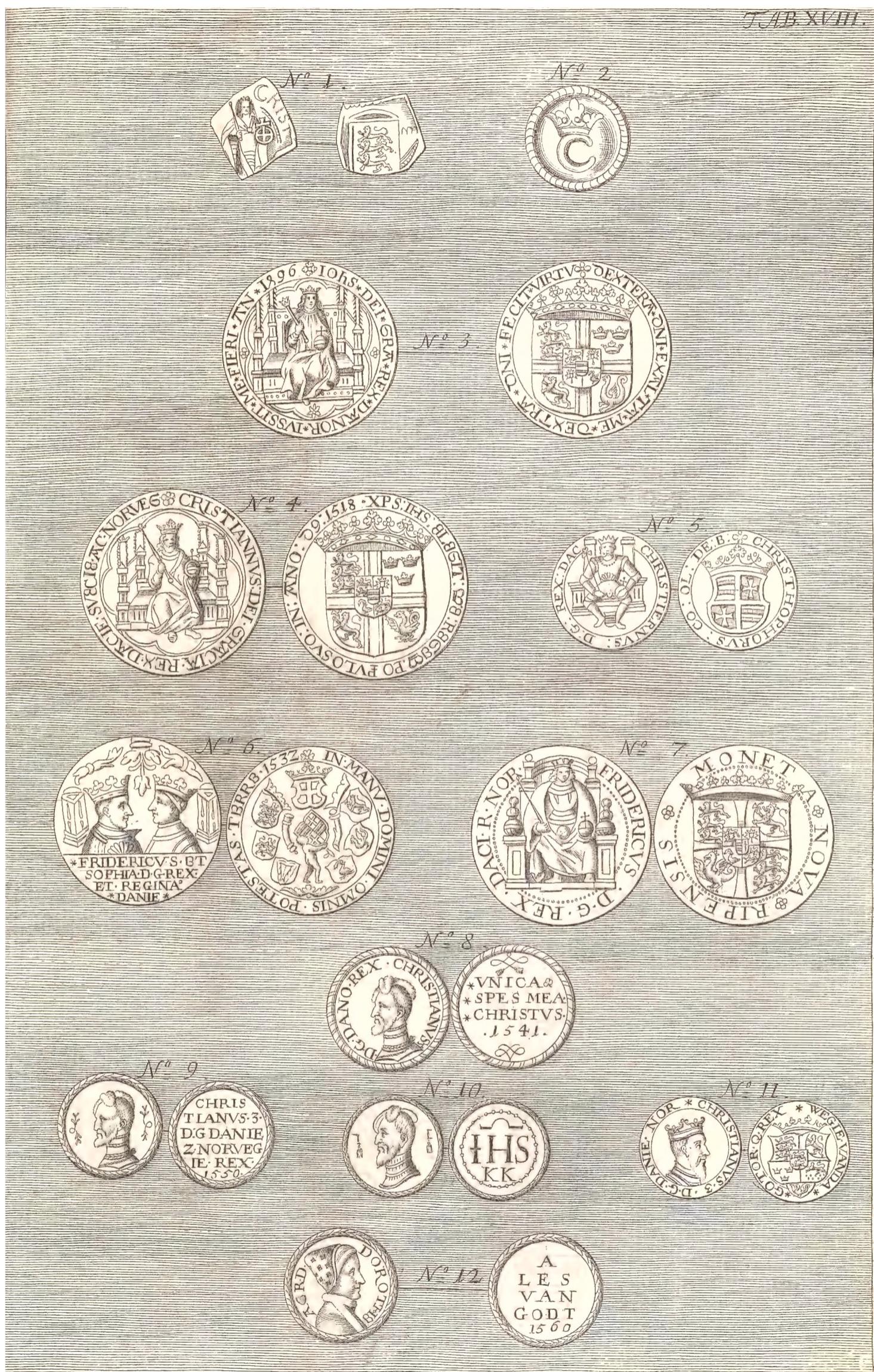
Principi juventutis F. T. R. T. Q. *Figura paludata stans, dextra hastam, sinistra globum tenens.*

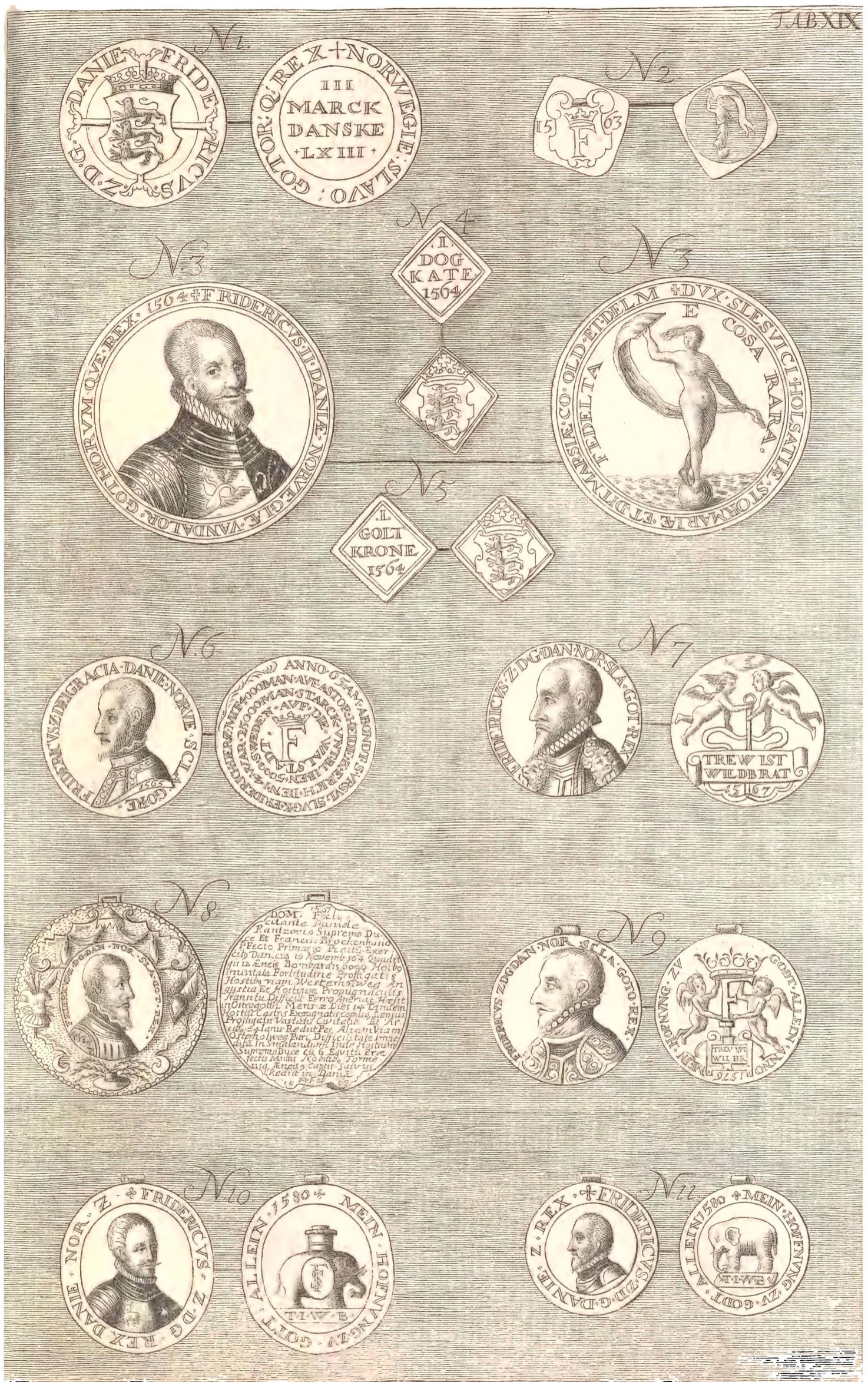
JULIANI.

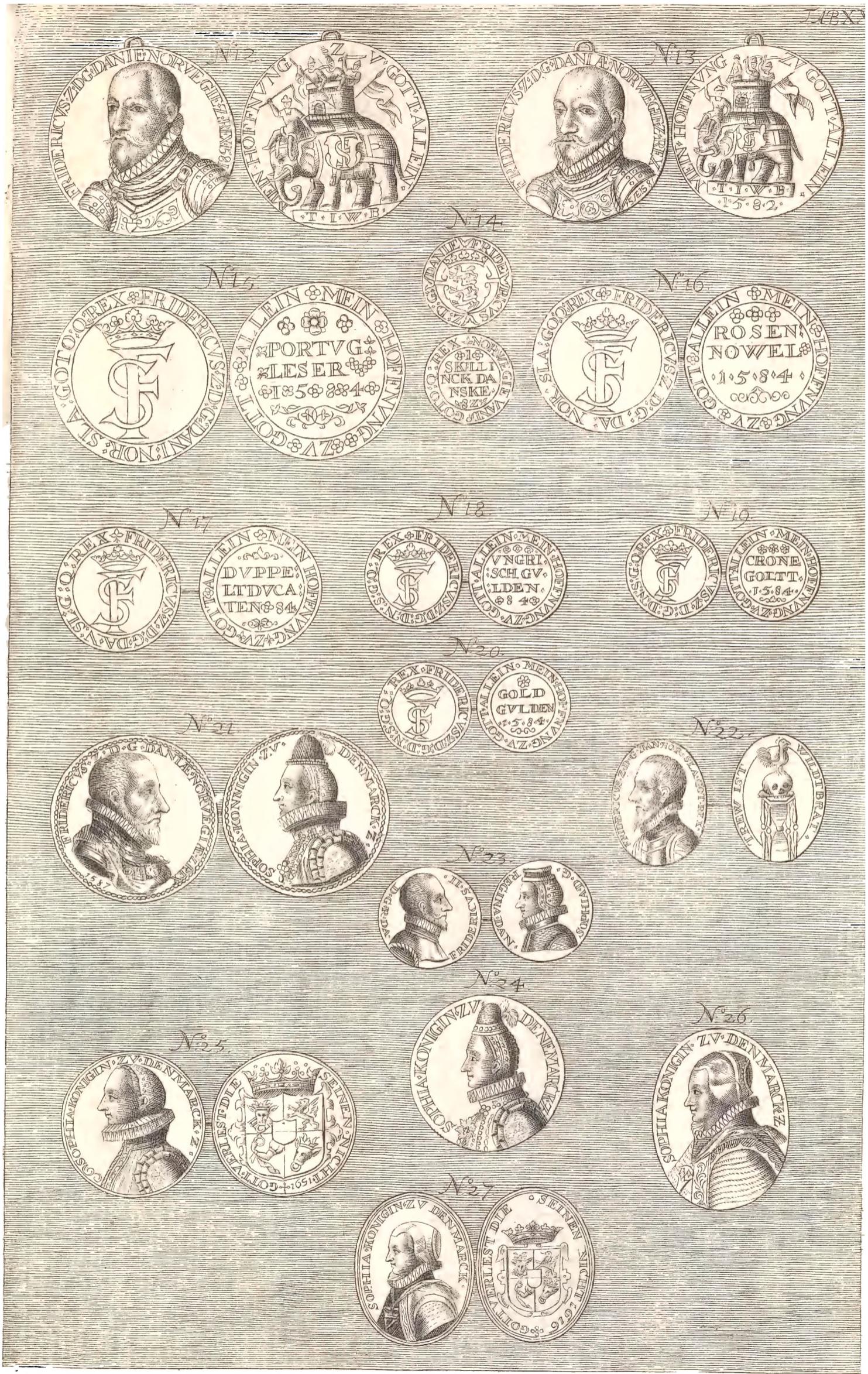
DN. FL. CL. JULIANUS P. F. AUG.

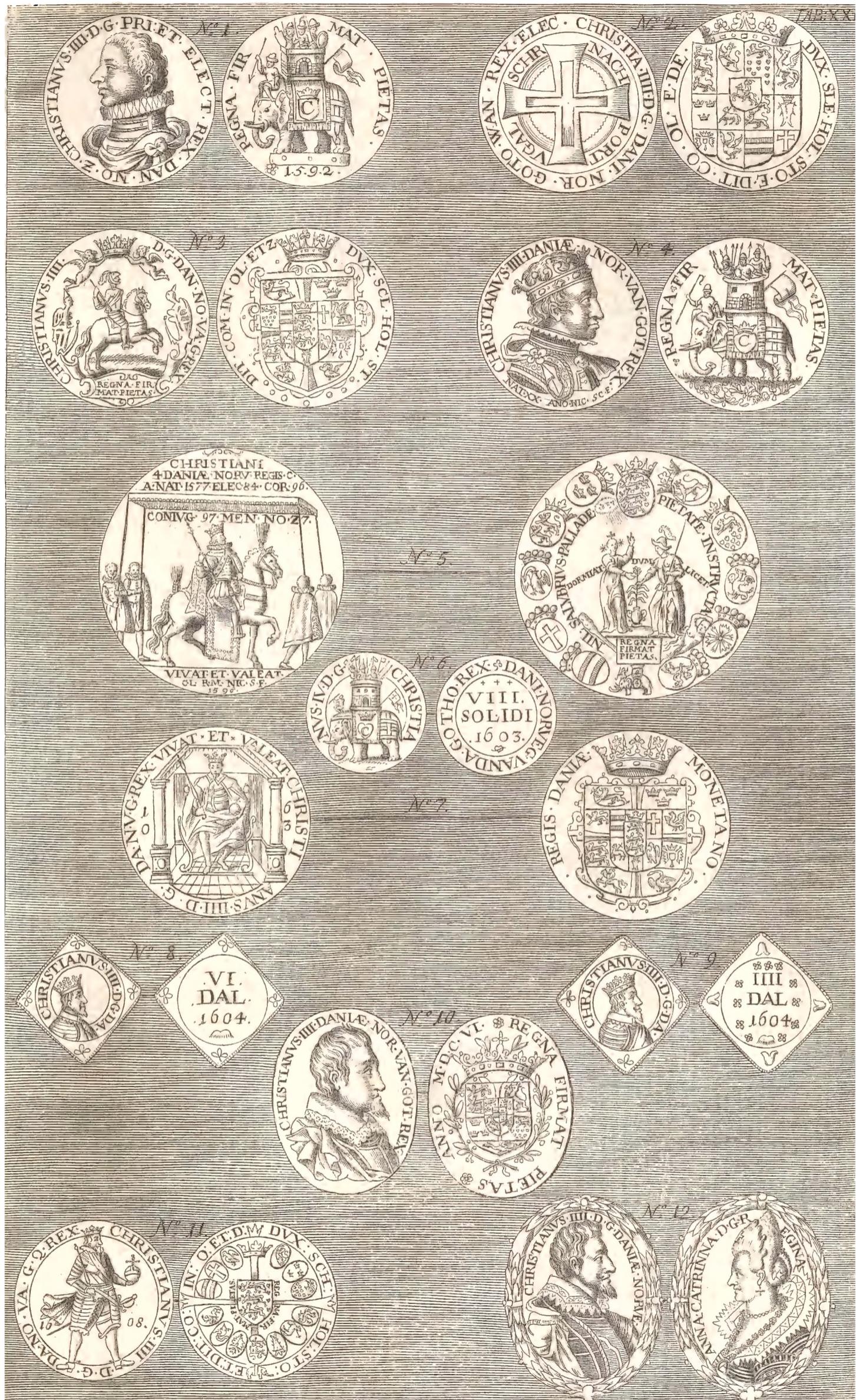
Securitas Reipub. Const. r. *Taurus cum duabus stellis.*

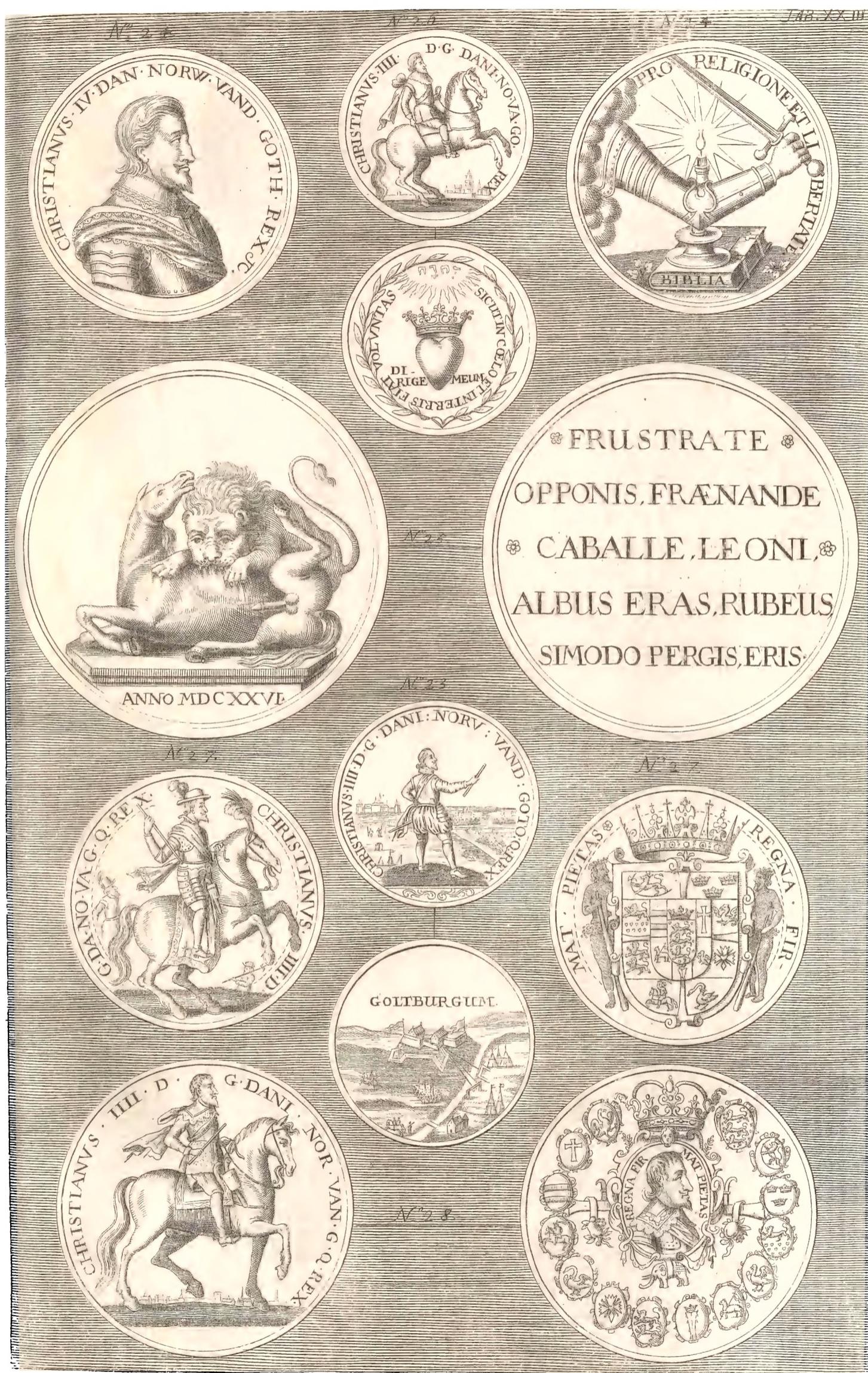

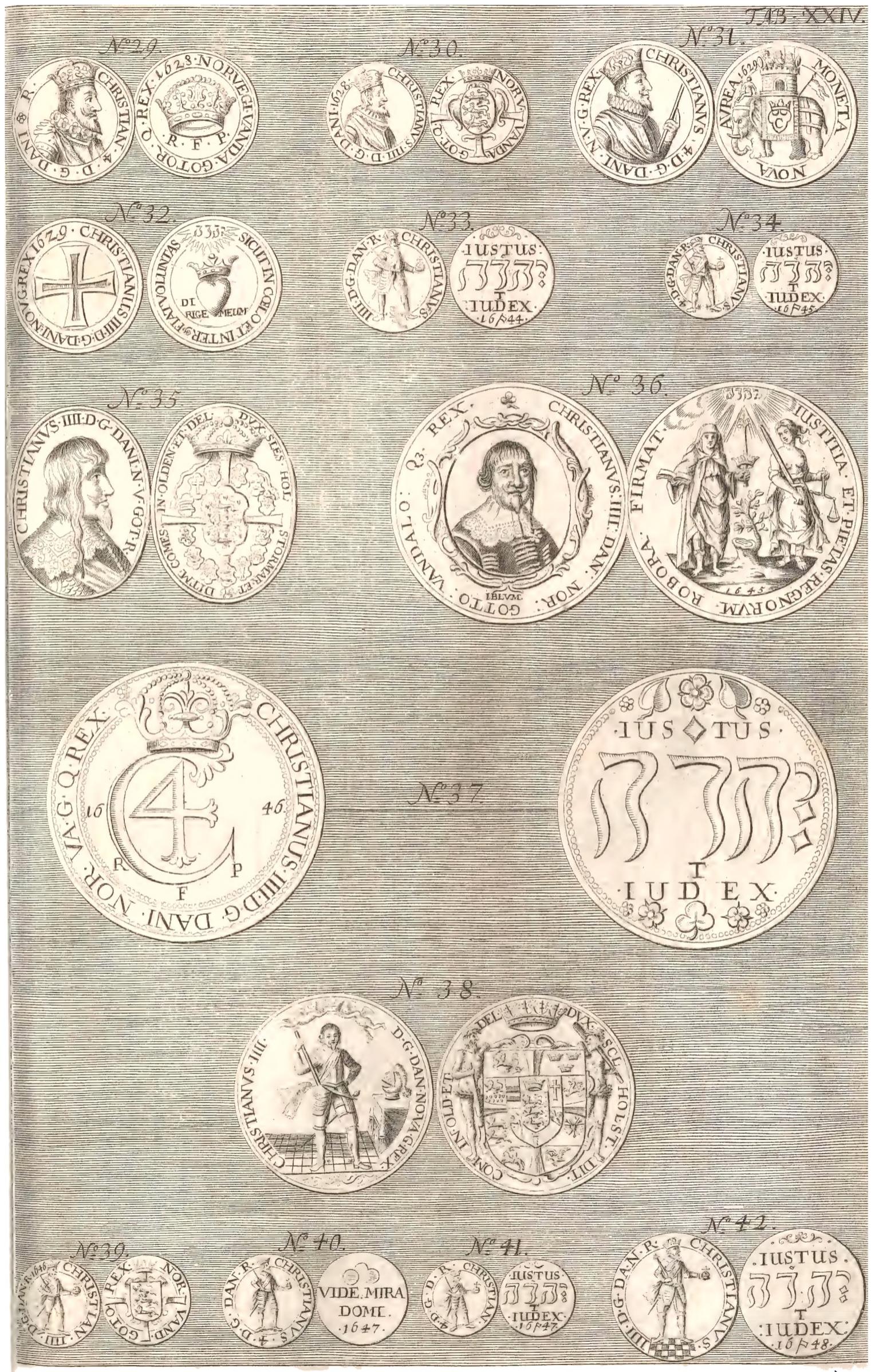

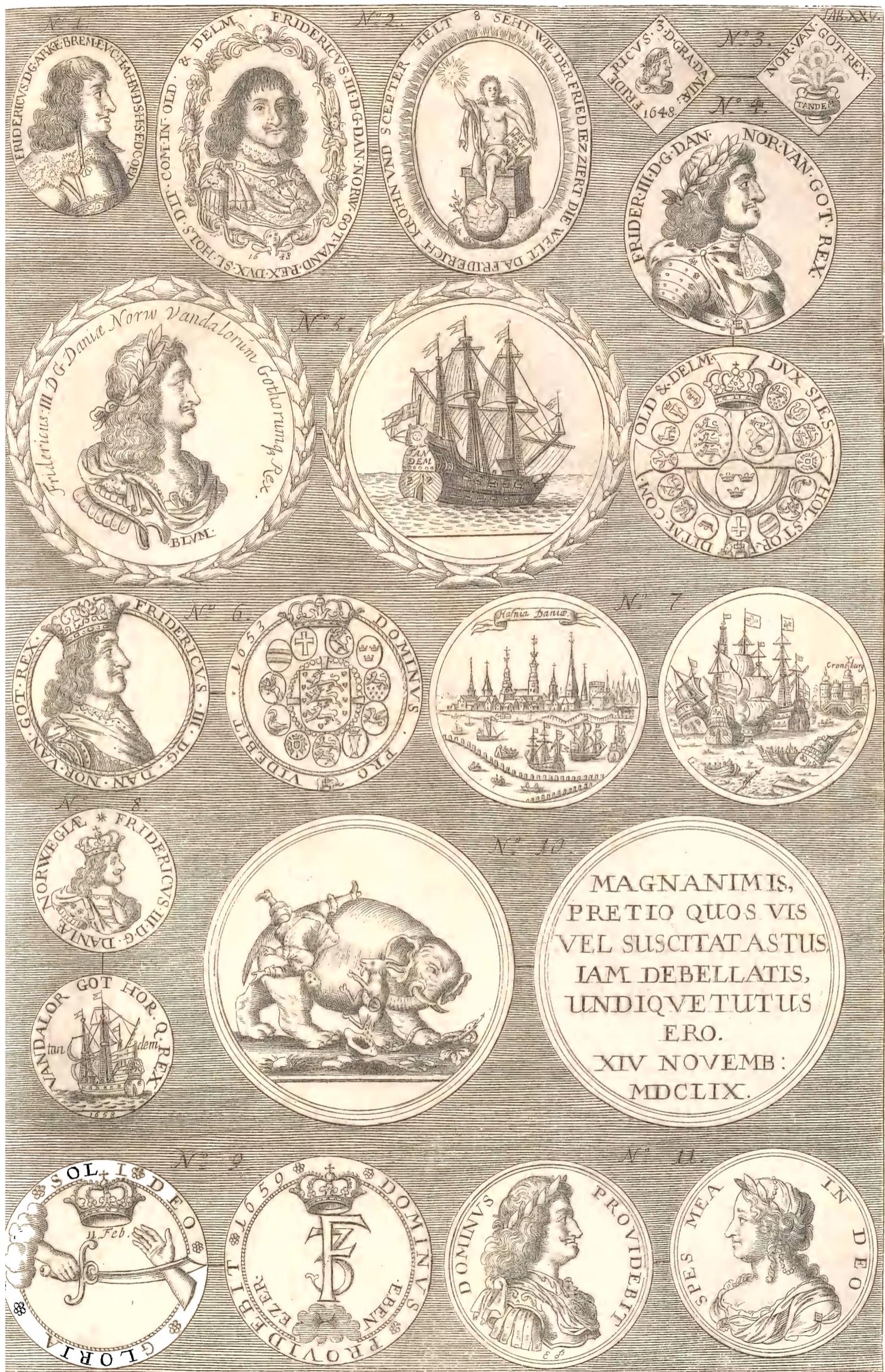

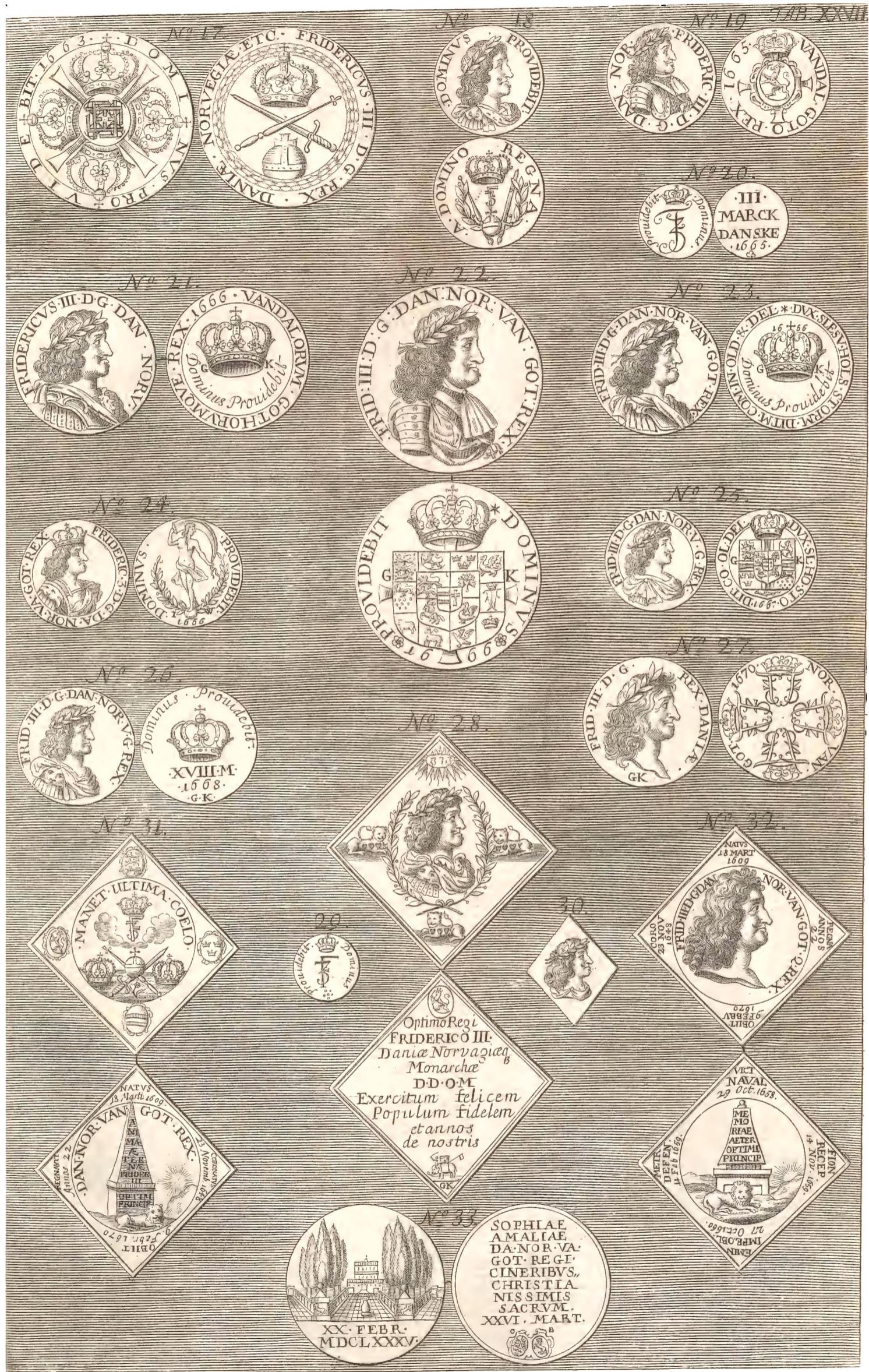

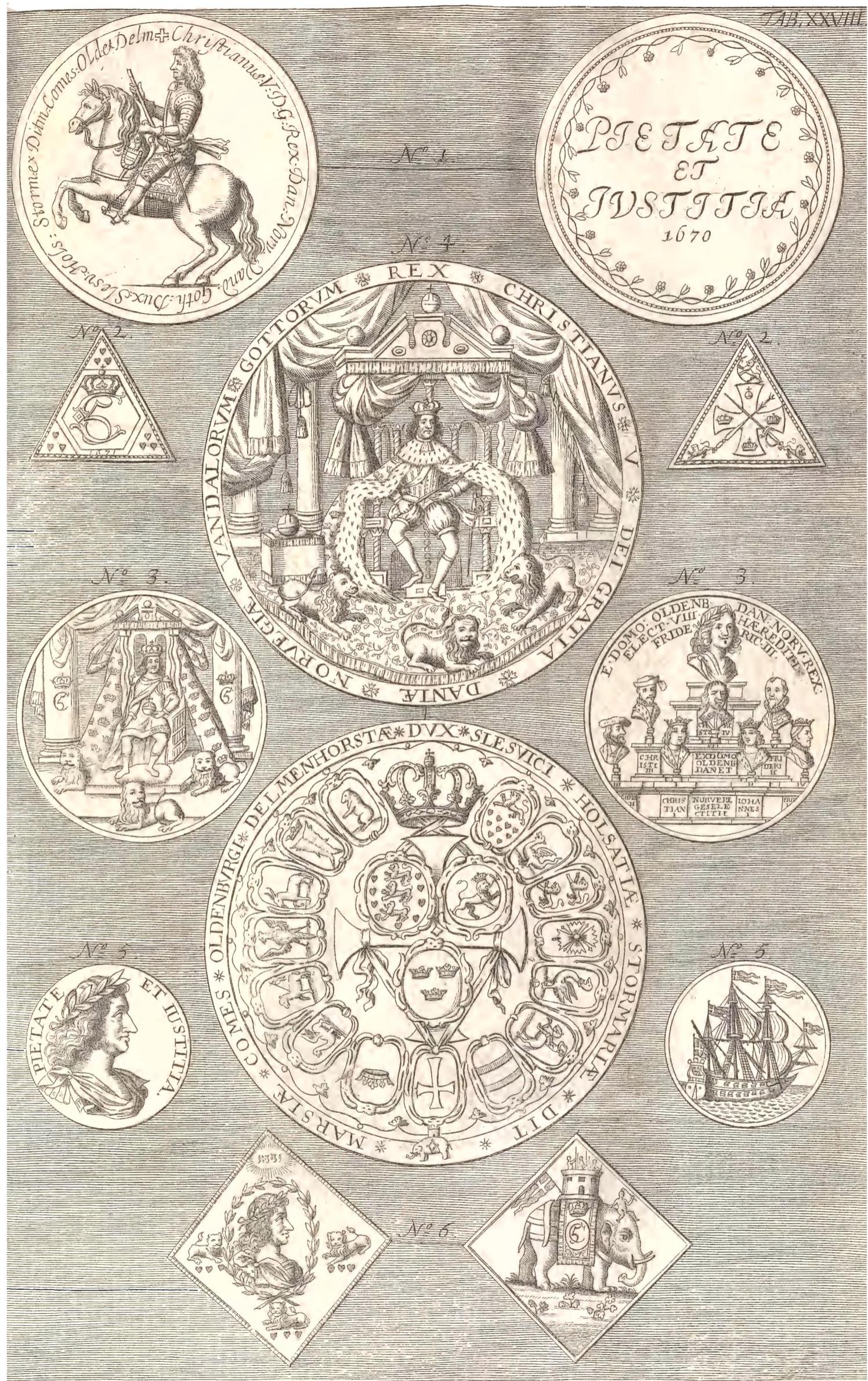

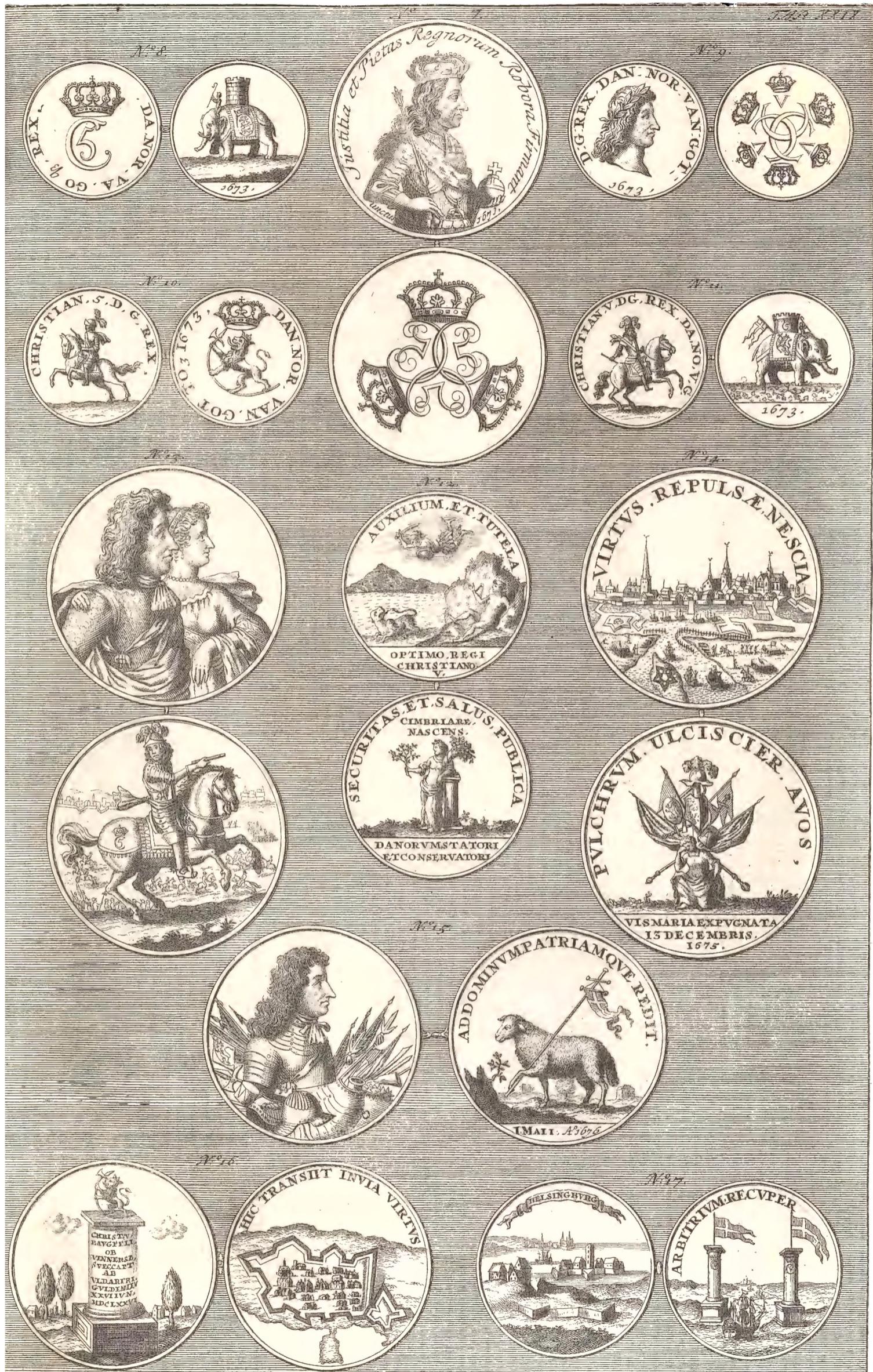

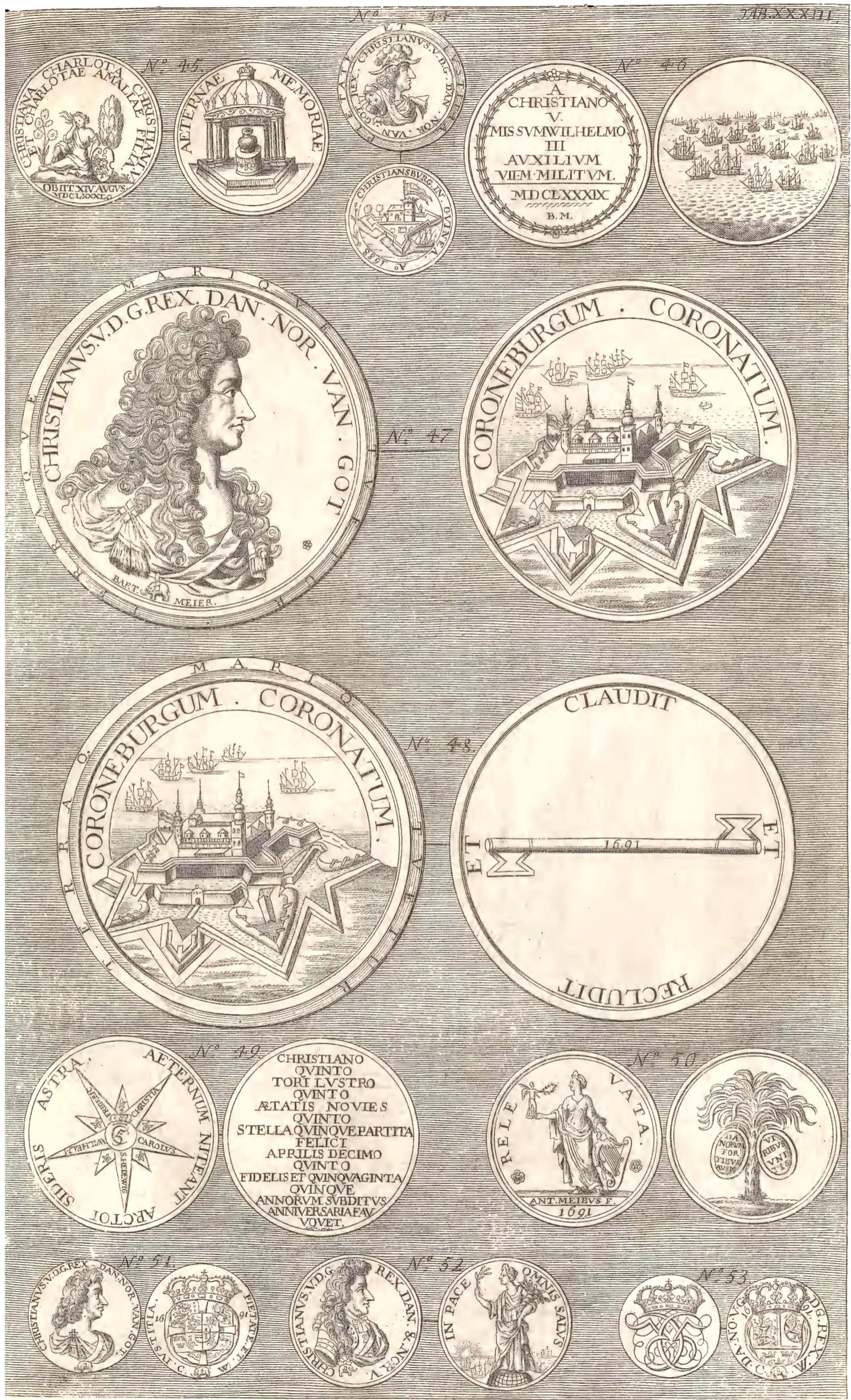

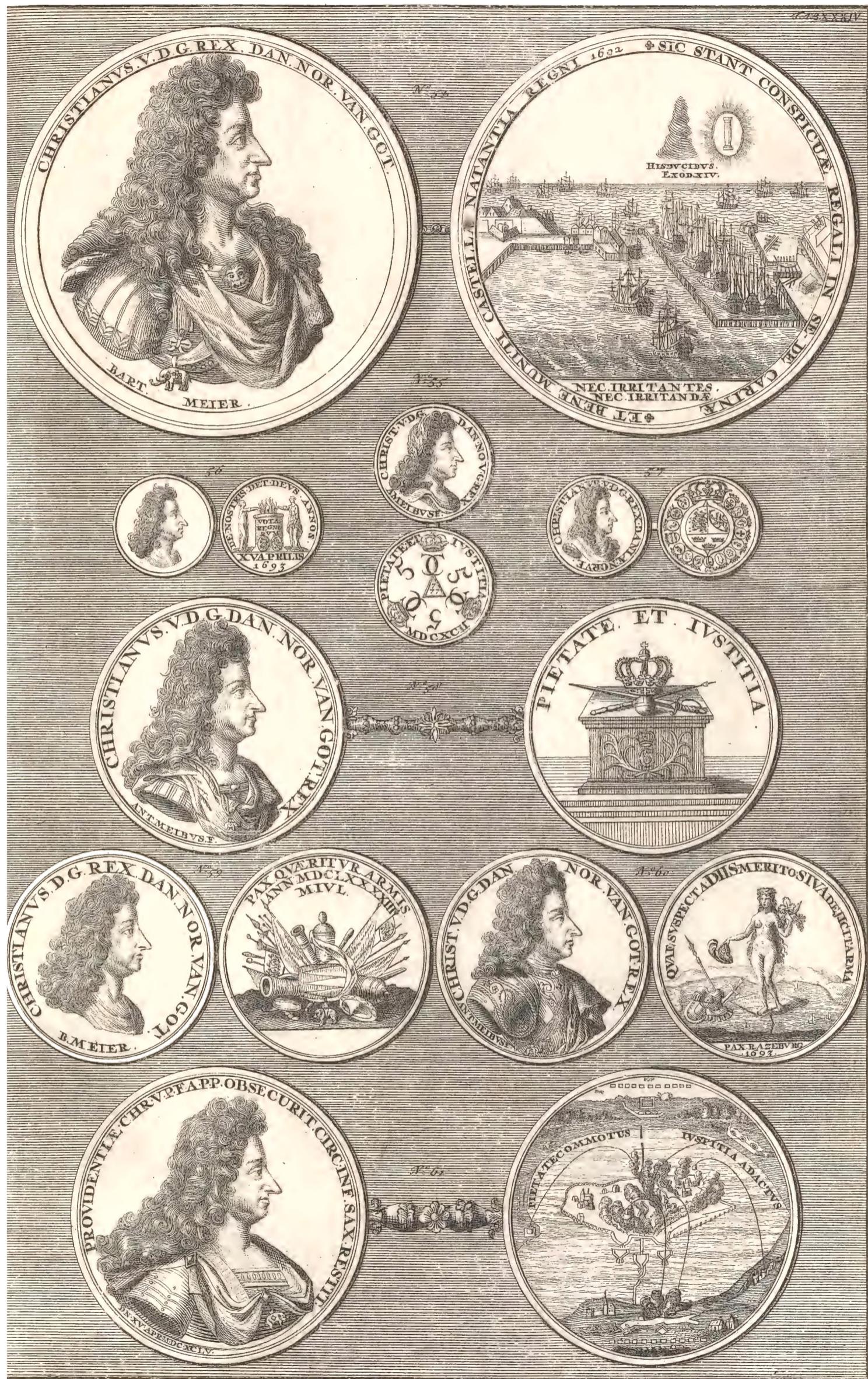

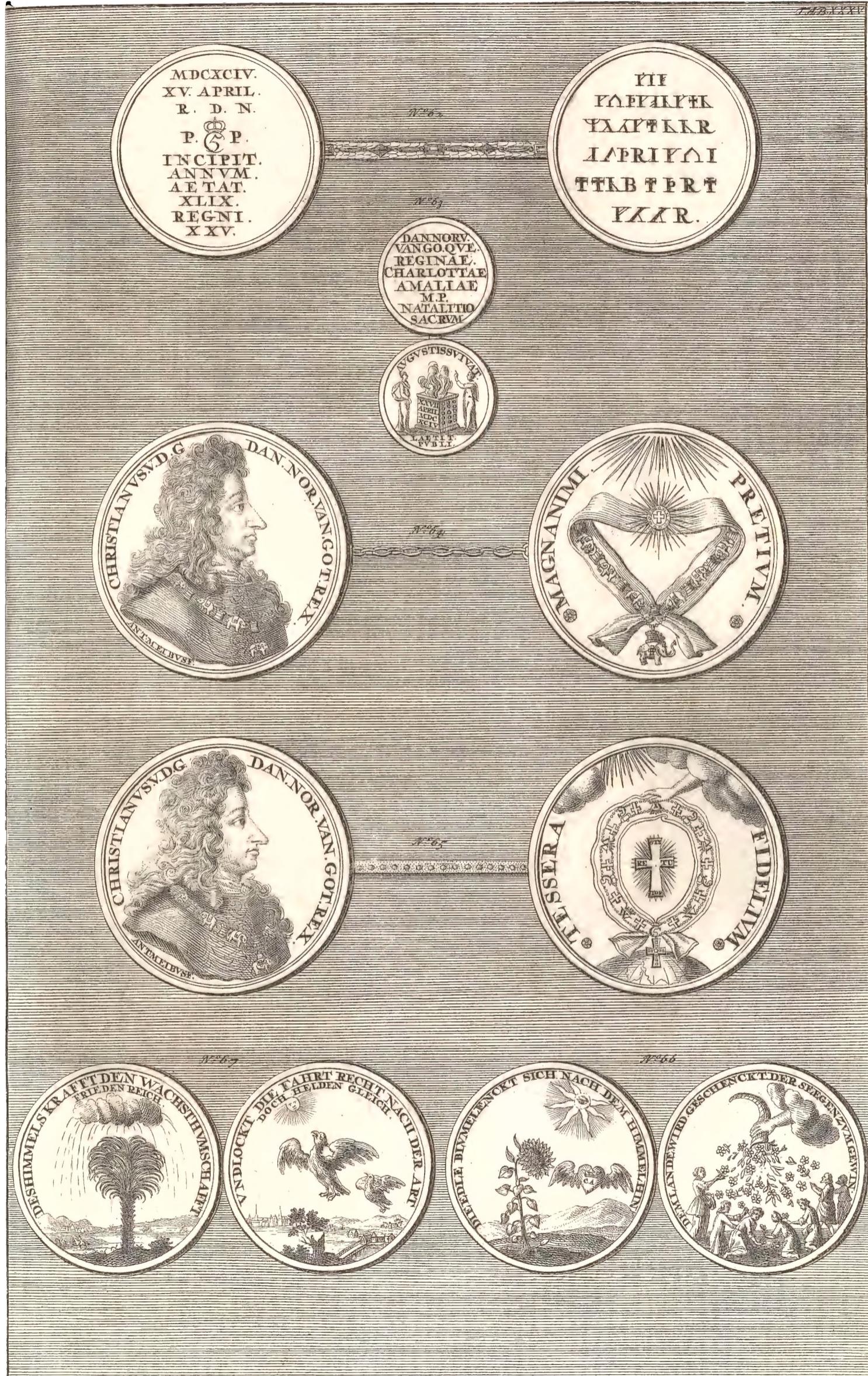

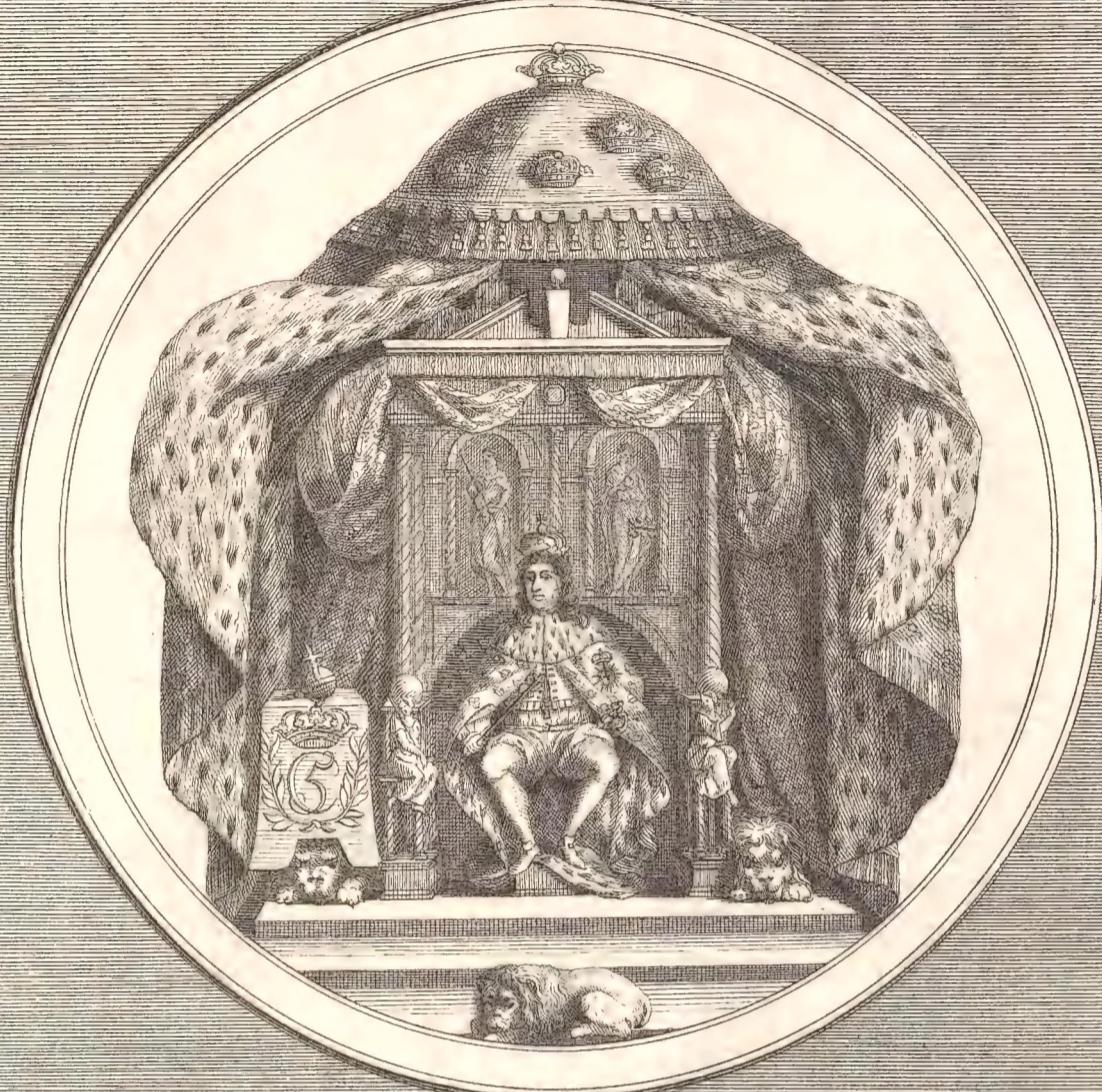

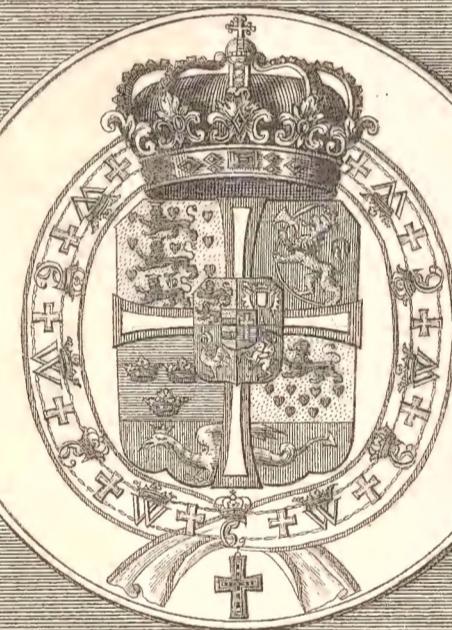
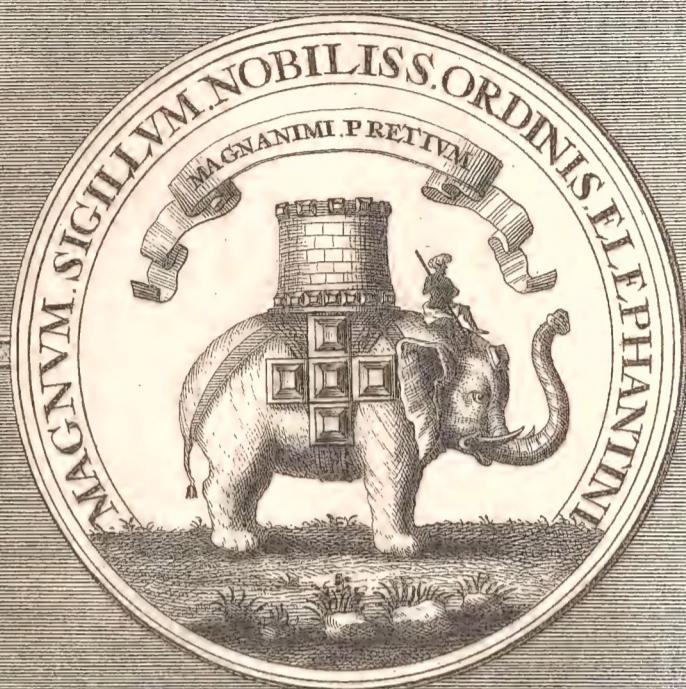
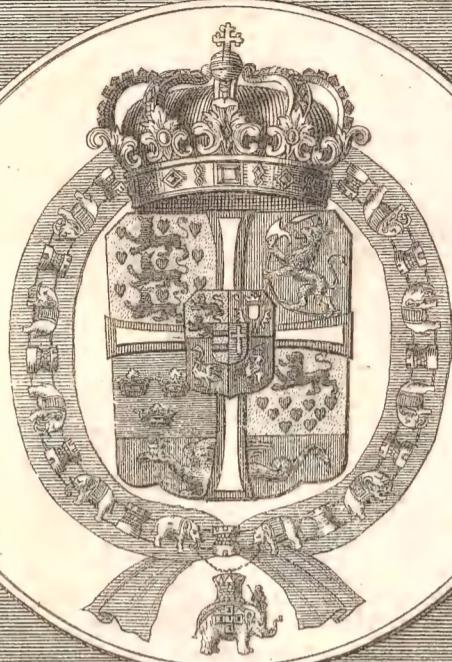

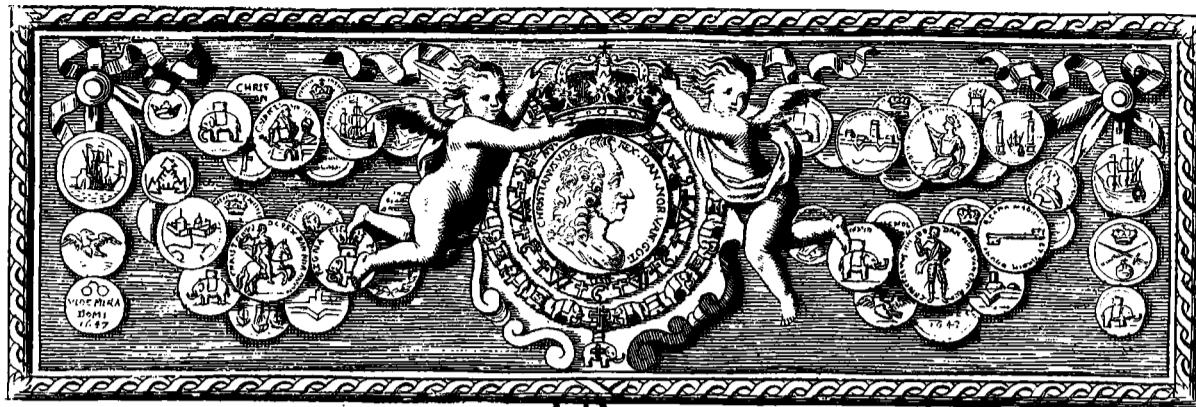

AD
SECTIONEM V.

Pag. 69. in numisma Tab: XVIII. No: 1.

REGIS CHRISTIERNI I.

opiam haud exiguam aureorum numismatum tempore Christierni I. nec minorem argenteorum, eo diu regnante, extitisse haud dubitamus, qvamvis aureæ argenteæq; messes nullæ, nisi vectigales darentur, ex qvibus in septentrione nostro, auri argentiq; fodinis tunc destituto, numi recudebantur, qvippe in strenui Militis foeminæ, Dominæ Eliæ, thesauro *Hvitfeldius* noster 1400 aureos Rheananos, 500 numos aureos, qvi Nobiles vocantur, & 1800 marcas denariorum monetæ nostratis numeratas fuisse chron. *Dan. part. V. pag. m. 918* & 919. memorat, etiamsi alibi, veteres denarios sedulò conquisitos, meminerit, qvoties novi cuderentur, & ad monetam ex vectigali, edictis severis propositis, redire debuisse, adeò ut non mirum videatur, tam paucos numos, præprimis præstantiores veterum Danorum & hujus Regis, superesse, utpote qvos argentiorum qvoq; avaritia inhians uncis manibus traxit. Argentei numi itidem quadrati seu truncati hujus Regis mentionem injicit *Mulenius* sagacissimus, habentis in utroq; latere insignia Domus Oldenburgicæ cum imposta Corona, *Classe III. ser. 1.* ideæ brevis, qvam rei numariæ exhibuit illuistris noster *Bartholinus*, aurei verò nullius, adeo q; Regios hos numos ex auro rarissimos & ferè nusquam, nisi hic, obvios censemus.

— *In numisma Tab: XVIII. No. 3.*

REGIS JOHANNIS I.

Notatu certè digna occurunt in aurei hujus numi posticâ parte regnum, Ducatum & Comitatuum integra insignia, cùm ante eum nemo ea cùmulare & conjungere conatus sit. In sigillis qvidem jam antea conjunxerant Daniæ Reges Dominii potentissimi insignia, à *Valdemari Quarri*, nì fallor, temporibus, at numis ante *Johannem* Regem nemo eadem inseruit. Tribus enim in numo scutis insignia sua, hic complexus est, exteriori scilicet & majori, inter crucis Danebrogicæ extrema, scutum transeuntis, leones tres regni Danici, tres coronas trium regnum borealium unionem indicantes,

Leo-

Leonem Norvagicum cum securi & Draconem Vandaliæ seu Sclavorum regni vetus insigne: Scutum verò interius duos Leones pro Ducatu Slesvicenti, sive Cimbria meridionali, urticæ folium cum tribus clavis pro Holsatiæ Ducatus utrâq; parte, & cynum, collò coronatò, pro Stormariâ habet. Intimum deniq; & tertium scutum duas ostendit trabes transversas, insignia Comitatus Oldenburgici, ex qvo Majores ejus prodierant. Numus est, magnitudinis insignis, pondere fesquiunciali & dimidiæ drachmæ. Reliqui duo, qvi ejusdem typi hîc asservantur, minoris sunt ponderis.

Gabrielis & Georgii Gyldenstiernorum, qvorum in Numi hujus descriptione pag. 70. mentio fit, pater fuit *Henricus*, Episcopi Otthoniensis, *Canuti Gyldenstierni*, parens qvoq; spectabilis, Dominus de Refstrup & Iversnæs, cuius pater *Canutus Gyldenstiern*, *Gabrielis* cœterorumq; avus, tantâ exstitit liberalis vultûs ac corporis excelsi elegantiâ, ut à Reginâ *Dorotheâ*, Regis Daniæ *Christophori Bavari* viduâ, in matrimonium expeteretur, sed senatu Regni dissidente, duxit sibi dignitate parem, qvemadmodum *Cornel. Hamsfort* in serie *M. S. Episc. Otthoniensum* testatur. Præter numismata hæc rarissima aurei qvoq; numi in regno Daniæ secundùm bonitatem & pondus aurei Rhenani, regnante *Johanne I.* cusi sunt, qvorum characteres Imperatoris *Ferdinandi Neue Münz-Ordnung* / sive *Reichs-Abschied* / inter Recessus cœteros Anno 1660. Moguntiæ impressus pag: 668 § 82 & 669 § 97. graphicè exprimit. Primus, cuius mentio ibidem injicitur, sub inscriptione IHES. DEI GRAT. REX. DACIÆ, primâ facie Regem stantem repræsentat capite coronato & nimbo circumdato, amictum pallio Regali ac sub illo cataphractum & ferratum, qvi dextrâ sceptrum cum lilio præfixo, sinistrâ orbem cum cruce præfert. Inter pedes scutum cum trabibus Oldenburgicis positum est. Aversa verò pars, crucem habet, qvæ scutum coronatum transit, super qvam tres Leones à sinistra ad dextram currentes conspicuntur. In circuitu numi legitur, MONET. AUR, REGNI DACIÆ. Secundus ejusdem fere est typi, præterqvam qvòd in scuto ad pedes Regios stella seu potius urticæ folium videtur effulgere.

— pag. Tab: XVIII. in numisma No: 4.

CHRISTIERNI II.

Videtur numus hic aureus, pondere fermè semiunciali, ex eadem matrice, qvâ argenteus ille, rarò obvius, anno eodem percussus est, qvi, licet uncialis sit, neutiqvam tamen thalerus, ut dicitur, censendus est, cùm thaleri nomen nondum Orbi, anno nempe 1518, qvo cufus est, innotuerit. Anno qvippe seqventi in valle Joachimica, unde nomen thaleri & Joachimici seu *Joachimis Thaler* fortitus est, uncialis ex æde monetariâ Comitum de Schlick primò prodiit. *Christiermus* itaq; II. hos numos aureos argenteosq; ad exemplum patris procudi jussit, sub nomine, ut puto, *Guld- & Silv-Styfer*. Ita qvippe numi argentei, in Imperatoris *Ferdinandi Neue Münz-Ordnung* sive *Reichs-Abschied* de anno 1559, inter cœteros Imperii Romani Recessus anno 1660 Moguntiæ impresso, §. 56 appellabantur: *Dannemärktische gang Silberne Stück/ den Thalern an ihrer Größe gleich*. Qvorum vera nomina inseqvens thalerorum propago adeò obscuravit, ut cum vulgo eos sic appellare oportuerit. Numus hic aureus in eo tantùm, qvoad insignia à monetis Regis *Johannis* differt, qvòd in scuto interiori partis adversæ bini

illi Leones Ducatus Slesvici seu Cimbriæ meridionalis bis exhibeantur, eadem forte de causa, quâ antea in Patris ipsius numo.

Pag. 71. Tab: XVIII. in numisma No: 7.

FRIDERICI PRIMI.

Notari ulterius numus hic meretur, tum quod ex auro sit, quam quod civitati Ripensi nomen suum addere licuerit, quod nulli alii Daniæ civitati contigit, aureos suo nomine numos proculdere. Singulari itaque gratia Regem *Fridericum I.* civitatem hanc, complexum fuisse, quae pacis bellisque tempore fida ipsi præstítit servitia, ex eo diversisque ejusdem Regis diplomatis gratiose urbi huic oblati, manifestum est. Jura quoque & decreta Regis *Erici Glippingii* civibus Riparum promulgata haud obscurè perhibent circa annum 1269. in urbe hac extitisse officinam monetariam, minutosque exinde numos argenteos, æquè ac postea, in aliis Daniæ civitatibus procusos fuisse non dubitamus. Constat interim tempore hoc præ aliis civitatibus urbem hanc florescentem monetâ claruisse.

Pag: 71. in numismata No: 8. 9. 10 & 11.

Tab: XVIII.

CHRISTIERNI TERTII.

Numi hinc aurei prium ideò recensendi, quod Rex *Christianus Tertius*, primus inter Reges Daniæ, numerari se voluerat, quotus in ordine Regum ejusdem nominis extiterit: Nec enim aut in numis, aut in sigillis vel diplomatis antea injecta est unquam mentio, quotus Rex quispiam in Dania nominis ejusdem esset. Notatur præterea, quod primus quoque Vandalorum Gothorumque Regis titulum numis adjunxit, quo legimus ab *Augusto Datho Orat. 65. libr. 4.* avum ejus Gloriosissimum *Christiernum I.* cum Romam ad sacra Apostoli Petri ac Pauli limina adoranda tenderet, in urbe Italiæ Senensi anno 1474. prius salutatum esse. Observandus etiamnum est in numis prioribus capitulis Regii ordinatus peculiaris. Pileum quippe, qui, more istorum temporum, ad aurem dextram reclinatur, plumis exornari ac barbatus ipse incedere amavit. In aversa demum numi parte, qui drachmae pondere sub No: 11. exstat, insignia regia alio ordine disposita conspicuntur, quibus tres coronas à parente suo *Friderico I.* in numis omisssas in memoriam unionis trium Regnum Daniæ, Norvagiæ & Sveciæ restituit, iisdemque Guthiæ seu Jutiæ Leone corda novem transfluentem adjunxit. In scuto præterea intimo insigne Ducatus Slesvicensis repræsentari jussit.

Tab: XIX. in numisma pag: 72. No: 1.

FRIDERICI SECUNDI.

Singularis est numus aureus, qui in parte postica suum spectatoribus exhibet pondus, tres scilicet marcas Danicas. Pondus Portugalicorum æquat, qui sunt uncialium seu thalerorum ex argento, adeo ut marca aurea Danica septem ex argento uncialium thalerorum pretium attigerit. Adeoque III. marcarum Inscriptionem, quae pretium hoc indicat, numo huic aureo, quemadmodum & argenteis, incidi jussit.

Pag: 73. Tab: XIX. in numisma No: 4.

Numus hic primus est ducatus sive drachmalis, qvi in Dania percussus. Nomine *Dogkate*, negligentia incisoris typi, pro *Ducate* insignitus est. Pondere tantum Ducati Hungarici aureos suos numos *Christianus III.* quoq; procudi curavit, qvi sub numeris 9. 10. II. Tab. XVIII. hujus musei exstant.

— In numisma No: 5. ibidem.

Prima itidem est corona aurea, par floreno aureo Rhenensi, *Gold-Gulden* / in regno Daniæ percussa, ejusdem ponderis cum ducato Hungarico, sed auri vilioris ideoq; pretii minoris.

Pag. 75. Tab: XIX. in numismata No: 10 & II.

Nec minus illustrant societatis Elephantinæ statuta literæ Regiae *Christierni I.* Holmiæ anno 1457. exaratæ, qvibus Geminiano Trevisano, aulæ Regalis *Palatino* & *Oratori*, consortii tesseram clementer se contulisse Rex fortunatissimus memorat. Ipsi præterea in favoris regii signum, concessit torqvem, *auro venustare*. Verba qvædam diplomatis, cùm plus luminis hic afferant, en breviter adjuncta: *Quamvis in aliis literis nostris regalibus privilegiis & gratiosis torqvem nostram, quā collum nostrum Regium & humeros nostros circumambire pro nostra Majestatis gloria solemus, & milites ac nobiles & Generosos in signum nostra Magnificentia decoramus, Dilectioni tuae de manibus nostris largiti fuimus & dedimus in presentiarum tuis promerentibus virtutibus & meritis ac obsequiis fidelibus nobis & corona nostra impensis multipliciter, quia es militaribus cingulo & honore ac insigniis decoratus, quatenus dicam torqvem venustare auro possis & valeas decorare, circumq; jugi collo tuo, ubiunq; te adesse contigerit, in signum benevolentia & gratia nostra, tibi de nostra libertate regi concedimus & impertimur.* Luculenter haec exponunt, societatem hanc ante annum 1457, qvemadmodum & annum 1464 fundati Roëskildiæ facelli in plium societatis usum, viguisse, qvamvis non adeò coalitam, alisq; consortii hujus fratribus, qvi milites ac equites illustres erant, tantum concessum fuisse torqvem suum *auro venustare*. Causam itaq; potentissimus Rex in literis laudatis addit: *Quia es militaribus cingulo & honore ac insigniis decoratus.* Eqvestre qvippe potissimum insigne erat cingulum, à qvo ensis pendebat. Et hinc qvidem in jure Romano miles ita cinctus secundum *institutiones Justinianæs de milit: testamento libr: II. Tit. XI.* singulari gaudebat privilegio. Apprimè huc ergo faciunt verba allatae Epistolæ M. S. Episcopi Arhusiensis *Ovenii Bilde*, qvondam Regum Daniæ *Johannis I.* & *Christierni II.* Cancellarii, & *Christiano III.* perqvam dilecti: *At de som i samme Orden bare/maatte og stulde bære et Sølstab/ som var giordt udi Lignelse efter Elephant-Dyr nethen uthi samme Sølstab/uthi Lignelse med et blodig Tornæ-Crone og tre blothige Nagler.* i. e. *Quod eidem ordini adscripti tesseram qvandam, qvæ ad effigiem Elephanti facta, addito inferius ad tesseram eandem orbe (Spegel Danice vocabatur) cruentæ spineæ corone ac trium sanguinolentorum clavorum imaginem referente.* Additur ibidem: *in honorem & memoriam passionis Domini Jesu Christi Salvatoris nosiri.* Ex bullâ Papæ Pii II. anno 1462. datâ, dignoscimus Pontificis ejusdem indultu, *Christiernum I. de novo instituisse confraternitatem hanc propriis exercendis operibus sub vocabulo non tantum*

S. Mariæ, sed & S. S. Trinitatis & passionis Domini nostri JESU Christi, de qua idem Rex nec non multi Principes & nobiles & ipsius Regis consiliarii exsistebant, quorum coetum deinde quinquagenarium Sixtus IV. ex indulgentiarum bulla, anno 1464. esse voluit, ac fundatio Christierni I. anno 1464 Hauniæ facta statis 4. anni temporibus celebrari constituit. Rem præterea Episcopus Ovensius Bilde in Epistola M. S. saepe laudata ita porrò illustrat: Og drog / og bar Kong Hans fornæsthe Sælifikab altid til hans Døde-Dag i alle Højtithelige Dage oc Vertifikab / oc holte samme Sælifikab uthi stor Ere oc Berthighed / som mange nu vel vittherlig er / oc toc Kongen uthi samme Orden oc Brothersifikab meth sig gamle Kong Henrich af Engeland oc Kongen af Skotland / hans Søster-Søn / oc sende thennem haade forn: Sælifikab / hvilke som oc holdte samme Orden oc Brothersifikab oc Confoederatz med hannem thil deres Døde-Dag/ med stor Billie/ Bensifikab og Kicerlighed: Item gaf Kong Hanns mange Herrers oc Fyrsters Sendebud samme Sælifikab/ som hand slog til Riddere/ oc sammeledes mange af Danmarks Riges Raad oc Adel / deslige Fruer oc Tomfruer / baathe af vores Slægt oc baarne Venner oc andre fleere uthi Riget. Oc mindes os vel af Barndom/ at mange gothe Mænd / som Riddere bare / droge oc thette Sælifikab usforgyldt uthi Højtithelige Dage/ oc saa thil merkelige Vertifikab oc Forsamling / som mange merkelige Mænd / endnu leve / vittherligt er / oc vel drages til Minde oc seet have. Hvilket vi lade os tykke / at det var deres Herre oc Konning / Riget oc thennem selv oc then meenige Adel en stor Ere/ baathe uthi Riget oc uthen. - i. e. Rex etiam Johannes usq; ad mortem suam prædictam tesseram omnibus festis diebus & in convivis continuo gestavit, eamq; magno in honore habuit, quemadmodum multis etiamnum notum est, & in eundem ordinem ac confraternitatem Henricum Grandevum Angliae Regem & Regem Scotiae, Sororium suum, admisit ac utriq; eorum prædictam tesseram obtulit, qui & eundem ordinem, confraternitatem & confederationem cum illo magnâ amicitia usq; ad mortem servarunt. Memoratus etiam Rex Johannes tesseram banc Regum & Principum Legatis, quos equites creaverat, clementer concessit multisq; Daniæ senatoribus, nec non nobilibus, matronis & virginibus tam e nostra, quam aliis in regno prosapiis. Observatur ab infantia ipsa memoria nostra, multos, qui equites fuere, eandem tesseram DEAUTRATAM, ceterosq; nobiles, qui equites haud fuere, suam tesseram NON DEAUTRATAM in majoribus festivitatibus ac lautis convivis & conventibus gestasse, quemadmodum multi insignes viri, etiamnum superstites, ac testes oculati norunt. Qvod Domino & Regi eorum regnoq; & illis ipsis, ac omni nobilitati honorum eximium tam intra quam extra regnum fuisse arbitramur. Sunt verba quæ exactè congruunt cum literis, Geminiano Trevisano, Palatino aulæ regiae & Scutifero, pro torque sua aurô venustandâ, anno 1457. oblatis. Nec silent deniq; Regis Christierni I. literæ M. S. de torqvibus ejusdem generis, virtute, prudentia & generositate spectabili, ut ibidem dicitur, viro Edvardo Civi Januensi Holmiæ d. 25 Novembr. eodem anno, quemadmodum & Illustri & magnifico Principi Domino Franconi Friderico Marchion Mantuano anno 1462 clementer elargitis. Anno vero 1459 Rex optimus de collegio quodam religioso Roëskildiæ instituendo meditari coepit, quod in honorem S. S. Trinitatis, virginis Mariæ, Sanctæ Annæ, omnium Dei Sanctorum ac S. imprimis Trium Regum exstrui voluit, cuius fabricæ, ad australe Templi cathedralis latus anno deinde 1464. extrectæ & consecratæ bona varia legavit, quæ in hunc usq; diem Regum Stirpis Oldenburgicæ mausoleis superbit. Quanto deniq; favo-

re Potentissimi Regis *Christiani I.* successores Sacellum hoc prosequtu fuerint. Privilegia à Rege *Johanne* sacrario eidem anno 1484. concessa & eorundem à *Friderico I.* confirmatio die S. *Egidii* Abbatis Roëskildiae 1526. data uberioris testantur. In memoriam, ut censemus, tesseræ consortii elephantini, quod Roëskildiae celebrabatur, *Christiernus II.* electus Rex *Erico Valckendorpf*, Praeposito Roëskildensi ejusq; in eadem præpositura successoribus anno 1508. in castro Aggershuus vesperâ S. *Benedicti* Abbatis, novum dedit insigne, auratum scilicet Elephantem cum turri in dorso, in scuto coeruleo liliis consperso.

— *Pag. 77 & 78. in numismata sub Numeris 24. 25.*
26. & 27. *Tab: XX.*

SOPHIA REGINA FRIDERICI II.

Regina hæc insignes tam togæ quam sagi tempore suppetias filio Regi *Christiano IV.* porrexit. Testis quoq; rei hujus navis bellica fuit sumtibus ipsius extorta, quæ nomine Reginæ *Sophia* insignita & ob molem fabricæ stupendam magna cognominata summum hostibus terrorem incusit. Vidua in peculio suo, arcis Nycopingiæ, per annos fermè 44 provide & circumspetè vixit. Eques Anglus, *James Houvel*, in Epistolis *Ho-Elianis* vol. I. sect: 5. ep. 40. Anglicè eam laudibus his extollit: *The Maine of the Ambasie is to condole the late Dead of the Lady Sophia Queen, Dowager of Denmark, our Kings Grand-mother: She was the Duke of Meclenburgs Daughter, an her husband Christian the third (vult dicere Friderich the second) dying young, her portion, which was forty thousand pounds, was restored her, and living a Widow forty four years after, she grew to be so great a buswife, setting three or four hundred people at work, that she died worth neer two millions of dollars, so that she was reputhed the richest Queen of Christendom.* i. e. Præcipuus finis & scopus legationis est dolere,, mortem Principis *Sophia*, Daniæ Reginæ viduæ, Regis nostri aviæ, Obotrito-, rum Ducis filiæ, cuius maritus fuit *Fridericus II.* Rex Daniæ, qui præma-,, turè mortuus est, ideoq; Reginæ huic dos ipsius, quæ quadringentos mille un-, ciales complectitur, restituta. Viduæ postea annos 44 viventi, dote hac, re-,, gia res adeò crevit tantaq; evasit œconomia, ut operariorum artificumq; cu-, râ, quorum trecentos aut quadringentos aluit, fermè bis millies millena unci-, alium in ærario suo moriens reliquerit, adeò ut inter ditissimas in orbe Chri-, stiano Reginas æstimata fuerit. Regi *Friderico II.* anno 1572 d. 21. Aug. matri-,, monio juncta est, mortua anno 1631. d. 4. Octobr: ætatis suæ 74. Roëskildiae anno eodem d. 14. Novembris regio more sepulta est.

— *pag. 79. in numisma Tab: XXI. No: 5.*
CHRISTIANI. IV.

Præter allata, Augustissimus Rex in anticâ numi parte à coronatione per-acta redux hic notandus, qui eqvo generoso rectus, sceptroq; & diadematæ ac vestibus auratis, fulgens, sub caduceo seu tegmine pretioso conspicitur, quod à Regni senatoribus, *Georgio Friso*, *Prebiorino Gyldenstiern*, *Axelio Brahe*, & *Henrico Lycke* gestabatur.

— *ad pag. 80. in numisma sextum Tab. XXI.*

Præter descriptas superiùs decuriones Hamburgi, post homagium Regi huic præstitum, peractas, varia ibidem quoq; exhibita fuere spectacula equestria, primo
præ-

præsertim Novembris die, omnium in se oculos converterunt. Decursiones & spectacula hæc eqvestria *Heusnerus* & *Bindeman* fusiū enarrant.

Pag. 81. in numisma No: 14. Tab: XXII.

Nec h̄ic prætereundus est Sveciæ Regis in expugnatam à Danis Calmariæ urbem insultus. Ex castello urbis ejusdem castrisq; simul, qvæ die 12 Junii anni ejusdem ad urbem metatus erat, die 17. Julii horâ octavâ vespertinâ quatuor in locis urbem hanc aggressus est, ferro & flammâ ferox. Vario hinc Marte per noctem totam pugnatum est, profligati penitus Sveci se castris subduxerunt. Castelli verò hujus munitione, qvæ *S. Erico* dicata erat, globorum ictu à Danis postea dirutâ, & qvemadmodum in numi posticâ apparet, ab ignibus correptâ, Sveci die 3 Augusti inibi se dedere coacti sunt.

Pag: 82. in numum Tab: XXII. No: 21.

In primâ numi facie Regis Gloriosissimi, more suo, cataphracti, scutum coronatum visitur, in quo tribus Daniæ Leonibus, dextrorsum procurentibus, tria corda ter sunt adjuncta. In nullis antea, qvod sciam, Regum Daniæ numis coronati conspicuntur Leones Daniæ. In sigillis verò, qvæ ex Archivis Hauniensibus deprompta chronicis Regis *Friderici II.* *Resenius* inferuit, Leones hi inde à Regis *Valdemari II.* tempore & anno 1216. inter corda promiscue & incerto numero disseminata visuntur, usq; dum tempore Regis *Eri- ci Pomerani* anno 1397. ad novenum numerum in sigillis redacta essent atq; in una serie leonibus his antrorsum adjuncta. Postea tamen usq; ad *Christiani Ter- tii* tempora & annum 1546 in sigillis prorsus neglecta sunt. In numis verò, ante Regis *Christiani Quarti* imperium, haud usitata,

Pag.. 85. in numum 35. Tab. XXIV.

Fortia hæc facta Invictissimi Regis ad cœlum usq; laudibus qvoq; exteri extollunt, inter qvos *Le Sieur de la Boullaye le Gouz*, parte 3. c. 41. itinerarii, *Ce Prince*, inquit, est digne de revivre dans la memoire des hommes pour sa générosité, les actes, qu'il en a produits dans ses dernières guerres, font foy de mon dire, lorsq; son Conseil s'opposa à l'exposition, qu'il vouloit faire de sa personne pour combattre sur la mer les Suedois; il dist: à t'on jamais leu, qu'un Roy de Denmark soit mort sur la mer. Taceo h̄ic celebrem Regis hujus ad freatum Kiloniense cum Svecis conflictum, qvi ex 46 armatis navibus vix triginta easq; qvassas & laceras fugâ subduxerunt, extincto tum temporis *Claudio Flemmingio*, rei maritimæ gnaro. Rex inde, post devictam hostilem classem d. 5. Septembr. anno 1644. terræ continentí cum lectissimâ militum manu confessim se commisit & in Scaniâ Malmogiam ab hostili assaultu liberavit, plura itaq; de his historiographis nostratibus diductiūs commemoranda reliquimus.

Pag. 68. in numum 40. Tab: XXIV.

Inter metalla rariora mineræ auri portiuncula sub specie pyritis, qvæ micis frequentibus resplendet, heic qvoq; exhibetur, qvam Anno 1646. præfente gloriosæ memoriae *Christiano Quarto* ignibus depuratam fuisse & ex librâ unâ auri puri drachmas sex prodiisse in museo suo, *Wormius* testatur. Adductæ sunt, inquit, lib. i. sect: 3. cap. 2. ex eodem *Norvagia* loco (ex qvo mineras qvas- dam

dam auri narrat) *minera talcoſa* itidem $\mathcal{E}$ frequentibus granatis pregnantes, quas auro scatere multi existimant. Hanc mineram Anno 1648. Regi ipsi detexit rusticus quidam, **Gammel Groðeviñ dictus**, sita fodina est ad portum **Marede** $\mathcal{E}$ prope **Barebyø**. Rectius vero rusticus ille nominatur **Gammel i Grøðevejen**/ ab habitationis loco denominatus: patet enim è diplomate Regio M. S., qvod tum temporis die 3 Aug: ab oneribus omnibus & tributis rusticum hunc eximit, cum vocatum fuisse **Gammel Giordson** in **Grøðevejen**. Nec minus rem illustrat Regis hujus mandatum M. S. Arendaliæ in Norvagia anno eodem degentis, qvod Toparchæ & inspector iuri fodinæ hujus, *Cajo Kruse* pridie datum erat, ut mineras hic erutas Hauniam afferri sedulo curaret.

Ad Pag. 87. in numum 3. Tab. XXV.

FRIDERICI III.

Sparsi sunt tam in auro qvam argento ejusdem typi numi varii pondēris & diversæ magnitudinis, qvi etiam hic superant, semunciales quidam sunt minorisq; ponderis usq; ad dimidios Ungaricos in auro & 12 asses Lubecenses in argento. Posticæ partis inscriptio TANDEM cum vasculo floris proliferi decerpta videtur ex hemistichio: *Tandem fit surculus arbor*, ut innueret Optimus Princeps, se qvidem regno haud destinatum, cum Frater natu major dudum homagia successionis suscepisset, TANDEM sibi regni gubernacula tradita fuisse post Fratris Patrisq; mortem.

— *Pag. 90. Tab. XXVI. in numum No. 12.*

Legi itidem Regiae, qvâ absolutè hæreditarium Regis Daniæ & Norvagiæ Dominium in seros posteros stabilitur, à FRIDERICO III. Monarcha nostro olim Augustissimo Anno 1665. d. 14. Novembris primùm conditæ ex numismatis hujus matrice sigillum aureum magnificè procusum, in hujus actus celebrem memoriam & corroboramentum firmius appensum qvoq; conspicitur.

— *Pag. 94. in numisma No. 29. Tab. XXVII.*

Numus hic aureus bracteatus & cavus, cui datum est pondus & forma non mergens, unde natantis sortitus est nomen. Fuit ille, qvo utriusq; sexus Auxili Regis hujus gloriosissimi in devoti amoris *τελευτιον* mundiq; gratiam qvondam sese ornarunt, more prisco Romanorum militum, qvi galeas suas numismatibus Imperatorum pro gemmis exornari gavisi sunt secundum antea laudati *Pomponii* effatum. Omnes ejusdem formæ numi, etiamsi majoris moduli, sive ex ære sive angento ac auro, tam cavi tenuesq; producuntur, ope aeris, cavitati inclusi, emergendi virtutem habebunt, aqvæ leniter impositi. Suum igitur natandi nomen, qvod nobis est **Svømming**/ omnes apuditè merentur.

— *Pag. 96. in numos sub No. 3. & 4 Tab. XXVIII.*

Præter unctionem Regiam, qvam ab Episcopo Sialandiæ nostræ, D. Johanne *Wandalino* peractam exæsteq; lingvâ vernaculâ descriptam legimus & numis his indigitari censemus, occurrunt in iisdem splendidissima, qvibus Rex ornatus erat, regalia signa, inter qvæ septentrionis nostri diadema Re-

gium cœtera suo eminet fulgore, qvi nobis deinceps præter reliqua exactioris offeret descriptionis ansam, itaq; hic solii Regalis tantum meminisse juvat, qvod Regis ejusdem Pater gloriissimus ex unicornu marini prætiosis cornubus, auro articulatè ligatis, efformari coepit spectata admodum magnitudine, cuius absolvendi occasio Filio Regi CHRISTIANO V. relicta fuit. In solii hujus epistylio incomparabilis amethystus illa, pondus 80 drachmarum superans, perqvam eminenter effulget, qvemadmodum hinc inde solii cadurcum fulcraq; argenteis virtutum imaginibus egregie inauratis instrueta conspicuntur. Tantum & tale Monarchiæ solium tam natalium jure, qvam virtutum conspectissimarum merito Princeps & Rex CHRISTIANUS V. Anno & die prædicto ascendit, omni laude cumulatissimus, & talem in fastigio isto, à Deo in terris proximum, Magnorum Europæ Principum magni Legati per tres integras ferè annorum decades aut triumfatorem salutarunt, aut adjutorem solicitarunt, tantumq; rerum gestarum magnitudine viderunt subditi, submississimo honoris suspectu Augustum tutorem & pro-pugnatorem patriæ prosequentes.

Ad numum 15. ejusdem Tab.

Ut majorem lucem huic numo foeneremur, prætereundos haud arbitramur binos in insulam hanc militis nostri assultus accerrimos, qvibus Duce Architalasso Dn. *Nicolao Julio*, antiquissima hæc Gothorum Regumq; exinde Daniæ possestio post breves moras in Victoris concesserat leges, dum die 29 Aprilis primùm sub tutela Classis Danicæ duetuq; Chiliarchæ *Martini Bartholdi* miles Danus invaserat insulæ littora ad promontorium *Klinne* / ubi hostis bene armatus manuq; instructus magna, Duce *Gabriele Gyldenstierno*, post varios congressus palmam militi nostrati cedere coactus fuit, & terrore hinc inde littoribus ita circumfuso, tota insula arma deposituit, exceptâ validissima Wisburgo arce, qvam, verso velo, classis Danica deinde primo Maji die magna vi petuit, igneq; laceratam telis arbitrio Architalassi nostratis sese concedere adegit, emporio Wisby maris Balthici olim celeberrimo, qvod mari huic leges olim tulit, obseqvante, una cum binis navibus bellicis, quas perditum ibat hostis, *Charitatem scilicet & Constantiam*, qvarum una in via eadem capta est à milite nostro, alterâ incensâ.

— Pag. 97. ad numum 14. Tab. XXIX.

Nec in minus gratam memoriam hic revocandæ sunt nostri militis ad urbem Vismariam acerrimæ conflictiones, cùm & die 4 Novembris Anni 1675, navim *Falconem*, 45. tormentis bellicis instructam ad Insulam *Balænam* hostis manibus extorserit & sic aditum in portum, postridie itidem castello insulæ *Balæna* capto, sibi aperiens postea die 13 Decembris munimina urbis contigua forti mann expugnaverit; Rege verò ulterius suos milites ad interiora statim ducente voceq; & manu inflammante, urbs hæc omni instructu munitissima sese dedere coacta fuit, & duobus Chiliarchis eodem die in obsides missis, postridie Wismariæ Præfectus, Comes *Carlsson*, claves portarum, qvæ à nostris copiis statim obsessæ fuerunt, submissæ trædidit, proximè sequenti die cum præsidio satis forti evadens.

Ad

Ad numum No. 16. Tab. ejusdem.

Fusis priùs ab Heroe hoc Svecorum copiis ad Qvistrumbroe, etiamsi fluvius, qvi pontem eundem præterlabitur, eas tutas & tectas intra sua sibi hic facta munimenta servaret, die 7 Junii forti manu, captis ad Oddevaldam munitionibus fortissimis Svecorum, hostem, qvi se in fugam deinde dederat, usq; ad Gottelf persecutus est. Tandem illustrissimus ille Heros & Prorex *Guldenlovinus* urbem Vennersburgum aggressus est, cujus in rupe munitissimum castellum, in qvo Sueci præcipuum pro copiis suum coegerunt vietum & commeatum, una cum urbe fermè inaccessum se ipsius arbitrio deder armis coercuit, anno & die dicto, qvomodo *virtuti nulla fuit invia via*.

Pag. 99. ad numum No. 22. Tab. XXXI.

Inter coeteras in postica numi parte ex rupibus ad urbem Marstrand prominentes munitiones validissima fuit *Carlstein*, qvod situ loci cautiumq; fortitudine omnia sibi subjacentia munimina maximè defendens, captis tamen die scilicet 13 Julii Anno 1677. munitissima rupe *Malepert*, die vero 18. ejusdem mensis castello *Gustavusburgo* unacum urbe *Marstrand* & postridie insulâ bene munitâ *Hedvigsholm*, heros ille indefessus telis ignitis extormentis bellicis, qvæ in rupes ferè inaccessas sedulâ arte afterri curavit, toties laceratum tandem cò adegit, ut miles Svecus arma vexillaq; sua ad pedes tanti Proregis provolutus victusq; die 23 mensis prædicti posuerit Anno eodem. Fusâ sunt itidem in campo Oddevaldæ die 28 mensis proximè seqventis Suecorum undecim millia, Duce eorum Regni Sueciæ Cancelario *Magno de la Gardie*, cùm *Löwenhielmius* nostras duobus tantum millibus equitum hosti huic palmam ibi præriperet.

Pag. 100. ad numum 24. Tab. ejusdem.

Primus, qvi in hoc assultu die 12 Septembr. ex classe Danica littora promontorii Rugiani *Wittan* cum suis ascendit defenditq; fuit Excubiarum Summus Præfctus *Löwenhielmius*, qvi hic qvoq; imperterritum ductu suo se gesit virum, etiamsi ter fuerit ab hoste afflictus. Postridie copiæ Electoris Brandenburgici, Duce perqvam illustri *Dörflingio*, militis Dani intrepida vestigia ex adverso regionis presserunt tam fortiter & feliciter, ut post quatuor dierum moras, varios cum hoste conflictus & capta munimina tota hæc insula opima & tanta militum Svecorum manu instructa victorum jussa capessens Danorum potestati iterum jure subjecta fuerit: Antiquissima enim hæc est Danorum possessio, qvæ belli theatrum priscis Danorum Regibus toties constituit, utpote qvibus multa sanguinis profusione Christianam religionem propagare, pro more solito Romanæ ecclesiæ, hic curæ cordiq; fuit, qvorum fortia facta, expeditionesq; variæ in historiis patriis dilaudantur.

Pag. 101. ad numum No. 33. Tab. XXXII.

Ita Cimber ille Boreæ explorator diligens, nomine *Hohtherus*, in Appendix VI. ad hist. vita Regis *Ælfredi Magni* edit. Joh. Spelmann. Prædicto Regi de Norvagiæ tractu sic seculo IX. retulit: *And se mor sythhan on sumum stovum sva brad, sva man mag on tvam vncum oferferan and on sumum stovum sva brad,*

„*sua man mag on syx dagum oferferan.* h. e. Montes aliquibus in locis tantæ sunt latitudinis, ut non nisi duarum hebdomadum itinere possint transcendи, „ in aliis non latiores, quam qui sex diebus superari possunt. Montium quippe horridi tractus magis tunc temporis invii ideoq; per ambages ampliores iter confidere necesse fuit, quod experientia postea Norvagi fecerunt compendiari. Quemadmodum & Gloriosissimus Rex CHRISTIANUS V. per tres septimanas universam fermè Norvagiam terrāq; mariq; in millaria Germanica 600. huc illuc se vergentem, perlustravit, clivosa & praeerupta montium juga nulla formidans.

Pag. 101. ad nummum 58. Tab. XXXIV.

Coruscant in nubo hoc Trionum *καμῆλα*, ornamenta nempe Regia seu Regalia, quæ mira concinnitate ex puro puto auro confecta. Præprimis effulget fulgidum istud septentrionis nostri diadema Regium, in cuius ambitu eminenter admodum illa incomparabilis sapphirus oblonga exsplendescit, quæ magnum istum, quem Hetruriæ Magnus Dux possidet, adamantem & pondere superat & splendore æquat, utrinq; assident Pyropli æquales, flammæ siderum coelestium imitantæ, tandem sc̄e effert sapphirus quadrata perquam eximia, fulgore suo nulli cedens, quæ omnes intra suas quasi areolas adamantinas distinctæ per circuitum gratiosissimam ex se diffundunt lucem: Igneis quippe luminibus totum anadema hic in primis perfunditur, accensâ inter sociatas & concinnè dispositas gemmas aliqua æmulatione. Nempe ibi nitores Cyanei, masculè certantes fluctuant, ruboresq; igniti coruscant, quibus permagni illi adamantei comites adsunt, qui oculos fulgore suo leniter compunctos jucundè admodum pascunt. Præ cœteris autem gratæ magnitudinis ille adamas, ex quo hæc Regii Nominis sigla pellucet, spectatorum oculis & animis gloriosam hujus *καμῆλα* Instauratoris memoriam ibi inculcat. Supra Diadematis hujus infulati ambitum arcus ex frondibus quernis aureis, adamantibus ubertim distinctis, exsurgunt omnes aurei, qui claudendo coronam coincidunt & bene gemmati crucigerum sustentant pomum aureum, cuius ex apice collucet mira & magna illa gemmarum progenies, quæ varias ex se dispergit flammæ & scintillas. Et hæc est illa excellens forma, & operosus ille ornatus, quo in terris nihil dari potest descriptius, lūculentius aut opulentius, unde septentrionis nostri regium caput aurescit, frons gemmascit, Rex totus nitescit & coronâ hac ex auro querceâ redimitus roboraicit. Huic ornamento verè Regio appositum est pomum aureum, quod virilis manus vix complectitur, ambit ejus medium circulus gemmis adamantinis dispunctus & talis crux desuper immobilis ei est insita. Decusatum adjecta conspicuntur gratiæ justitiaeq; insignia Regia, sceptrum scilicet aureum, abundè hinc inde adamantibus distinctum, in cuius summo cerulei lili folia gemmata se paulatim vergunt & expandunt, & gladius Regius capulo gemmis pellucido munitus & vaginam indutus, omnibus Regnorum, Ducatum Comitatuumq; insignibus, ex opere colliquato & caustico secundum artem Heraldicam in clypeos redactis, perquam concinna exornatam, additâ cuilibet eorum clypeo coronâ adamantinâ satis decoro.

Ulterius numismata hæc aurea Gloriosissimi Regis CHRISTIANI V. uti seriuſ congesta & procusa, in acervum bunc disponere, ne humorum superiuſ explicatorum ſeries disrumperetur, necesse habuimus.

TAB.

XXXIX.

CHRIST. DAN. NOR. PRINC. HÆR.   CHARL. AMALIA PRINC.
HASS. Ant. Meybus fecit.

Principum icones ſe invicem aſſipientes.

Ex adverſa parte:

PROSPERA SERVABIT QVÆ FOEDERA SANXIT OLYMPUS.

Sub hac inscriptione eorundem Principum ſtatuæ, porrigentes ſibi manus. Ad infimam numi oram M. DC. LXVII. D. 25 Junii.

Ex hujus numi inscriptione ſatis dispaleſcunt foedera ſacra nuptiarum in arce amoeniffima Neocopingiæ in Falſtria ſancita, qvibus Princeps Celfiſſimus d. 25 Junii Anni 1667. inter ſolennes populi applauſus festivasq; Regiæ Gentis & Principum Magnorum gratulationes ſibi ſereniſſimam ex domo Cat-torum Hassiaca Principem ac Dominam Carolottam Amaliam in talami ſociam, dignam Rege conjugem, aſſumpſit. Princeps enim illa & virago, in qua Nobiliſiſmus Tullius noſtras, D. Wandalinus, orat. parent. in exequiis Divi Christiani V, verè dixit, verecundiam de palma certare cum veniſtate, cum gravitate huma-nitatem, cum nobilitate. Principalis familie chorūm virtutum clarissimarum. Hauniæ breves poſt moras Princeps omni laude digniſſima pompa & applauſu magno excepta eſt, qvam Principum dotum abſolutum compendium Ma-tremq; Deorum æternū regnaturi Nepotes celebrauit. Numus eſt per-qvam elegans pondere unciarum qvinq;

No. 3.

In numi facie Rex in genua ad altare holocausto accensum devote provolutus eſt, compositis manibus Deum ſolicitans, cum epigraphe CHRISTIANUS. Infimo numi loco (Galli dicunt dans l'exergue) exſtat PIETATE.

Ab altera parte:

REX. In ſolio Regio ſedet Rex Salomon, dijudicans caſam meretricum.

Infra ad oram numi JUSTITIA.

Sensus numi totus eſt erutus ex historia Salomonis i Reg. 3., qvi, regno in manu ipſius confirmato, dominatum Pietate exorsus eſt, & ſapientiam à Deo efflagitans, Iuſtitiā prudenter diſcuſſit caſam meretricum. Qvantas autem à primis unguiculis regiminisq; primordiis Pietas fecerit radices in pectore Salomonis noſtri, Christiani V., & qvām individua per omnem vitæ gradum ipſi exſtiterit comes, in glorioſam & æternam ipſius memoriam prædicant, qvi ad ipſius conſuetudinem interiùs admittiſſi fuere, ipſorumq; posteri dicent, adeo ut etiam occupatiſſimus mane non ante ſalutari & alloqvi, aut vefperi qvietem ſumere voluerit, qvām ſe Deo venerabundum literat, ſe ſuamq; Domum Regiam, regna & populos in clientelam Divinam commendans. Notiſſima qvoq; ſunt ipſius in publico officia devota, qvibus ſubjectorum ani-mos in Deum cultumq; divinum attraxerat. Dilaudent ſinceram Regis pie-

tatem ædium sacrarum tecta parietesq; superbi, in qvibus tot & tanta ipsius existant præsidia. Adde qvod de promovenda Ecclesiæ politia, de sacris ritè, id est, decenter & adveræ pietatis formam, ordinandis, de pauperibus curandis, de alendis Sacrorum ministris, de scholis deniq; & doctrinæ seminariis conservandis multa piè, religiosè & qvam nemo majore & accuratiore studio præscirpsit. Ubeiùs idem loqvantur & enarrent Magni hujus Instauratoris pia statuta, ut ille præ coeteris justo pietatis titulo gaudeat. Et qvem admodum **Christianus Pietate, sic & Rex Justitiâ** denominandus fit: Magnus enim hic Legislator jura regnorum Tribunalibus restituit, cui eorum amplissimæ provinciæ debent, qvod in unoqvoq; regno una vivendi lege & ejusdem juris institutis, qvæ à Patre ipsius Magno, Friderico III. inchoacta & affecta, jam in suum qvodq; corpus concinno ordine collecta in Daniâ 1769. in Norvagiâ autem 1735. numerantur, associatæ nunc florent & absq; temporis dispendio cum exigui argenti impendio, nec Bartholo nec Baldo dicam impingentibus, pro se ipsis causam dicant, qvod non cuivis contingit populo. His legibus suorum vitia frègit, & peccandi licentiam ex imperii finibus sedulò proscriptis, qvin etiam qvoties in tribunali summo intricatos juris dijudicare casus, aut in consilio intimo qvid diliberandum vel consilium in arena capiendum contigit, consiliariorū animos non potuit non subire admiratio, qvippe advertentium exactam in Rege veri rectiq; sagacitatem, qvi res dijudicatu difficiles tam prudenter dirimere scivit.

TAB.
XXXIX.

No. 3.

CHRISTIANUS V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. Ejusdem Regis vultus.

In adversâ.

MONUMENTUM PIETATIS. Typus templi. Ad oram numi infimam: CHRISTIANSHAFN.

Numi facies præ se fert iconem Magni Patriæ Instauratoris templiq; Christianshauniæ fundatoris, hujus devoti actus testem in postica numi parte exemplar ejusdem templi tunc ædificandi sese fistit. In fundati ergo templi memoriam numus hic est procusus, cuius primum lapidem Gloriosissimus Rex Anno 1682. d. 30 Octobris piè posuit; jacto verò ultimo hujus monumenti lapide, anno 1696. d. 19. Aprilis ab Episcopo Siælandiæ D. Henrico Bornemanu sub nomine *Salvatoris Mundi Deo dicatum* voluit, qvo die Pius ille Rex etiam cum tota Domo Regia de fausto successu cœlum ibi sollicitavit, votis populi devotè stipatus. Magnum certè & magnificum est *Pietatis Monumentum* & urbis Hauniæ, in suburbio Christianshauniæ, eminens ornamentum, secundum ideam summi Architecti Regii, *Lamberti van Hagen*, adeo scitè & venustè exstructum, ut septentrionis stupendæ molis & artis fabrica merito sit vocandum.

CHRISTIAN. V. D. G. REX DAN. NOR. VAN. G. Regis Christiani V. vultus.

Ex adversa numi parte:

Argenti-fodina in Norvagiâ Regiomontana cum inscriptione: SPE ET LABORE. Ad extimam numi oram: MONS DOMINI MULTA RERUM UBERTATE REDUNDAT. Ps. 68. 16.

[Ex]

Ex antica parte numi vultum Regis *Christiani V.* exhibentis, tutò colligimus in aversâ qvâsi per transcendnam repræsentari argentifodinas Regiomontanas, in Norvagia admodùm feraces, cùm in regnis arctois Regis ejusdem alias nullæ dentur, dari autem posse plures in Norvagia argenti fodinas aliorumq; metallorum nulli dubitamus, earum verò, qvæ hîc dantur, & argenti sunt, exactiorem situm in mappa geographicâ aliquando ad sectionem VII. part. I. *de metallis &c.* hujus mufei luci exponemus. Satis superq; ad rem erit, in numismatis posticâ parte compendiariò tantùm indicasse metallurgorū officia & fodinarum qvarundam capita, fructus partesq; qvarum specus Potentissimus Rex *CHRISTIANUS V.* in itinere suo Anno 1685 præsentia Augustâ illustravit & lustrando duas, qvæ in Muséo hoc asservantur, argenti mineras eximias manu Regia avulsit, vestigia Divi *CHRISTIANI IV.* animosè premens, qvi fodinas has qvoq; perlustrans argenti puri mineram elegantem libræ dimidiæ pondere, ut refert *Wormius*, olim manu sua extraxit. Venæ verò argenti primæ fodinæ fortuitò à pastore qvodam juvene, patris pecora in traetu illo pascente sub jugis montium *Sølvbæriergs Alas* in vicinia *Sandsvær*, hodie *Kongsbierg* sive Regiomonti Anno 1623. inventæ & detectæ sunt, Regisq; nomine deinde fodina hæc insignita, qvæ tot & tantas cum tempore circum se nacta est diffusas argenti venas earumq; fodinas, ut illæ jam secundum montium tractum in superiores & inferiores divisæ sua qvæq; sortitæ sint nomina, qvæ brevitatis gratiâ nominare hîc supersedemus. Scatebræ sunt hæc, qvas benedictione tanta Numen Divinum fœcundavit, ut fertilitate suâ nullis planè in Germania cedant, qvarumq; sumptus facile ergò superarunt lucrum. Testes clarissimi sunt tot ex argento myriades numorum uncialium, qvi Regum nostrorum autoritare ex isto metallo Norvagico seculò hoc cusi, originis suæ memoriam in postica numi parte conservant, Leonem cum bipenni, decora Norvagiæ insignia, exhibentes. Nec unquam probus hic labor spem fecellit, unde *Spē & labore* adversa numismatis inscriptio vult, ulterius esse annitendum: In extremo numi limbo monti eidem ejusq; fodinis ob earum fertilitatem hoc Davidis effatum applicatur: **Mons Domini multa rerum ubertate redundat.**

TAB.
XXIX.

No. 5. ARCTOI FASCES CUM JOVE SOLUS HABET. Gloriosus Regis *Christiani V.* vultus cum caside plumis fertisq; Laurino ornata.

In parte postica:

POST DOMITOS HOSTES TERRAQUE MARIQUE TRIUMFOS!
Regis equitis statua in stylobatâ posita.

Feliciter qvippe fasces Trionum Monarcha hic cum Jove solus certè habuit, nec tamen altitonante fulmine Jovis justissima bella sæviens expedivit, qvi in gerendo & componendo bello semper inventus est pacificus: Humanus enim inhumanum duxit, homine prodigè uti. Sibi ergo habeant hostes pervicaces, si qvæ ab eo eversæ sint urbes, agri desolati, incendiæq; aut laceratæ classes, multis myriadibus hominum & omni aparatu instructæ. Et sane qvotquot è littoribus Codani maris capita exserunt & tunc exseruerunt munimina superba, tot & ejus rei extant monumenta, Martiæ virtutis & victoriæ ipsius documenta. Ad Oelandiam, ad Langelandiam, finumq; Coägiensem

gieniem Balthicus ille Neptunus fasces ei demisit & agnoscens Dominum sua jura repetitis præliis vindicantem, tot Regis victorias integras maximeq; insignes in æviternum decantat, dirutis captisq. tot classibus, qvantis reparandis pauci anni & unius regni sumptus vix sufficerent. Ob infinita ergo in nos merita & cives tantopere servatos laurea redimitus victor in victoriato hoc merito conspicitur, qvemadmodum & post dormitos hostes terraq; mariq; triumfos in aversâ numi eqves eminet invidiam stimulaturam pessundans. Statua est magnifica, qvæ in foro Regio Hauniæ inter reliqua orbis arctoi fabrorum fusæ *ποίματα* nulli cedit omniumq; ideo oculos in fœse convertit, opera & arte Statuarii Regii, *Abrahami Cæsaris L'Amoreux*, Metis Lotharingus, hîc ex plumbo conflata & anno 1688. stylobatae spectatae imposta, cuius angulis assident justæ magnitudinis imagines, virtutes verè regias repræsentantes. Egregia hæc artis moles altitudine sua duos supra viginti & qvod excedit, pedes æqvat, in æviternam Monarchæ hujus victoriarum memoriam foriq; Regii ornamentum magnificentissimum.

TAB.

XXXIX.

No. 6.

SIC ORBIS VEHITUR. *Vehiculum quoddam tot vermiculis tractum, quod eidem insident homines.*

In postica.

HILARITAS TEMPORUM *in corona Laurea.*

Est numulus, qvi percussus refertur anno 1693 in *hilaritatem corum temporum*, qvæ in aula Regiâ d. 16 Februarii incidebant, eo enim die qvisq; aulicorum, qvæsi in theatro qvodom, splendidè admodum personatus suum luci exponebat affectum. Et sicut mundus regitur opinionibus, ita iisdem in numero hoc sub specie vermiculorum vehitur: qvippe suos qvisq; patimur manus. Aula igitur regia magnatesq; ipsius hîc nihil humani à se alienum esse contestari voluerunt, ut eò melius qvilibet suum deinde reprimeret affectum, publicè professum.

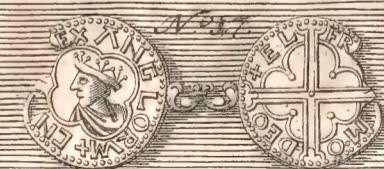
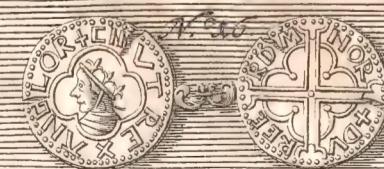
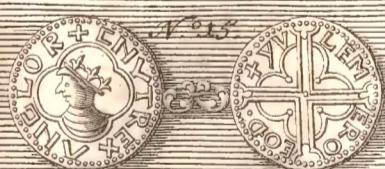
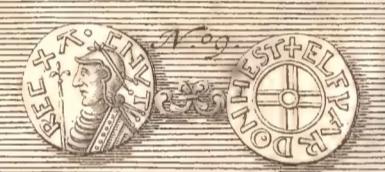
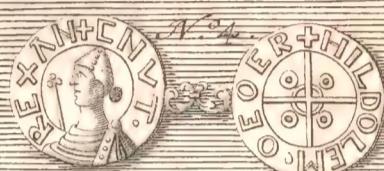
No. 7.

FRIDER. DAN. NOR. PRINC. HÆR. LOVISÆ PR. MEGAPOLIT. Concordia æterna. *Icones eorundem Principum junctis lateribus stylobatae impositæ, cui æra Christiana Ecclæ mensis dies, nempe 1695 d. 5 Dec. quo nuptiae istorum Principum Hauniæ celebrabantur, incisus.* Infra Ant: Meybus fec.

Ex altera parte:

ANTHYRIA VIRTUS. *Virtus provida, sedens dextrâ corripit serpentem, siistro brachio cornucopiae omni mundo prædivitem tenens, loco fulcri sedilis gryphus conspicitur, virtutis illius insigne decorum.* Ad oram infimam hoc votum: REGUM FOECUNDA FIAT!

Numisma est, qvod Principibus Celsissimis, septem Trionum deliciis, inter arctoi populi acclamations festivas, Magnorum Principum Magnatumq; gratulationes, thalamis Augustis Hauniæ in arce Regia die prædicto illatis, Concordiam æternam exoptat, ut excelsæ hoc pacto coalescant mentes & antiqua gentis utriusq; concordia arctiore jam vinculo, in seros annos duratura, firmetur. Junctis itaq; cum patria universa votis sua qvoq; ex parte postica offert numus *ωνίεσα* pro Anthyriæ Virtutis fœcunditate: Qvippe Obo trita,

tritarum iangvinis fato rem Anthyrium annales memorant, Ducem *Alexandri Magni*, qui, dormitore orbis extinto, in oras Vandalicas navi cum lecta manu vectus, Megapolim, Herulam & Stargardiam postea condidisse fertur, ex cuius progenie, celsa & Regia illa Obotitarum gente, consumatae illud virtutis Anthyriæ exemplar Serenissima Princeps ac Dominæ LOUISA oriunda, filia *Gustavi Adolphi* Ducis Megapolii-Gustroviensis ex *Magdalena Sibylla*, Principe natu maxima *Friderici* Ducis Slesvicensis, Anno 1667. d. 28 Augusti nata, quæ in Celsissimi Daniæ & Norvagiæ Hæreditarii Principis FRIDERICI amplexus jam ruit castissimos, impetu hoc sibi nos omnes clementer admodum devinciens. Igitur ad thalamos tantorum Principum submissè provoluti cœlum, unde fertilitas omnis destillat, his præcibus solicitamus:

Anthyria virtus
Regum foecunda fiat!

Elegantiâ conspicuus est numus, etiam in postica sub specie Virtutis Anthyriæ faciem gratiosam Celsissimæ Principis LOUISÆ exprimens pondere suo quatuor uncias ferme æquat.

TAB.
XXXIX. FRIDER. DAN. NOR. PRINC. HÆR. LOUISÆ PR. MEGAPOLIT.
No. 8. **Concordia Æterna.** *Vultus gratus expresus thoracibus eorundem Principum & junctis lateribus basi impositi, cui a Christiana nuptiarum Principum eorundem incisa est mensisq; dies.*

In posticâ:

FELIX DANORUM GENIUS. *Genius sub brachiis infante gestans.*
Inferius: CHRISTIANUS NATUS XXVII. Junii MDCXCVII.

Principum istud consumati amoris par & exemplar, nunquam satis dilaudandum & venerandum, prima numi pars exhibet, fausta acclamatiōne inibi repetita, ut illis sit *Concordia Æterna*, posteritati propagandæ & nostræ felicitati continuandæ jam prospicientibus. Aversum itaq; si inspiciamus numi latus, habuimus hic pro quo vota cœlo etiam solveremus gratiasq; referremus, quod thalamum eorum Principum ea exhileraverit foecunditate, tantumq; amoris castissimi pignus benigno sinu in nos effuderit, dum die 27 Junii Anno 1697. ex Serenissimâ Princepe Megapolitana, Domina *Ludovica*, Principem *Christianum* Hæreditarii Daniæ & Norvagiæ Celsissimi Principis *Friderici* Primogenitum nasci voluit. *Felix* ergo inscribitur hic *Danorum Genius*, naturæ Deus humanæ. At cum nihil ab omni parte beatum sit, Princeps primogenitus his terris vix ostensus anno proxime sequenti vivis quoq; excessit d. 1. Octobris! Commutare saltem nobiscum voluit bonus ille Deus hoc Trionum decus & delicium, cum exspirantis jam saeculi Anno 1699. d. 30 Novembris singulari coeli munere Celsissima Princeps, jam Regina Daniæ & Norvagiæ exoptatissima, feliciter iterum enixa sit Principem Hæreditarium, cui avitum illud impositum nomen *CHRISTIANI*. Deus Ter Optimus Maximus nobis hunc sceptrorum Augustum Hæredem sospitem & salvum servet quam diutissim, ut aliquando ex eo generentur Rēges & Principes, qui

Avum Regem Fridericum Quartum & Aviam Reginam Ludovicam, imò proavum & proaviam venerabuntur, qvò regnis æterni sint suo de sanguine Reges! Numus est qvoq; oppido pretiosus, pondere suo qvatuer uncias fere æqvans.

TAB.

XXXIX.

No. 9. CHRIST. V.D. G. DAN. NOR. V. G. REX. CHARLOTTA AMALIA REGINA. *Vultus Regis atq; Reginæ se invicem aspicientes.*

In postica.

Dania & Norvagia statua, inter tadas gemiales super aram igni accensam tenentes clypeum, in quo:

DE SEX LUST. CON. CHRIST. ET CHARL. AMA. 25 JUN. 1697.
FEL. ABSOL. *Altare est tribus his literis VOT. signatum. Infimo deniq; loco: GRATUL. qvod sic legendum censemus: De sex lustris conjugii Christiani & Charlottæ Amaliæ 25 Junii 1697. feliciter abfoluti vota gratulatoria. Qvibus omnibus inscriptio hac votiva adjungitur: ADHUC SEX LUSTRÆ SUPERSINT.*

Vota tricennalia Dania & Norvagia in postica numi parte ad altare solvunt de sex lustris conjugii Regis *Christiani V.* & Reginæ *Charlottæ Amaliæ* die 25 Junii 1697 feliciter exactis, suscipientes tot tantaq; vota inter gratulationes in hoc die festivas, votiva nempe hac acclamatio: *Adhuc sex lustra supersint.* Habemus certè, pro qvo vota solvamus coelo, qvod Optimo Patri Patriæ *Christiano V.* non optimam tantum junxerit Matrem *Carolottam Amaliam* sed & tam obsequioso & longævo Regium hoc Par beaverit conjugio, cuius longævitatem superare nullis Regibus, stemmate Oldenburgico satis, antea contigit, nisi *Christiano & Johanni Primis*, qvo & Augustissimum hoc septentrionis delicium amplissimos felicitatis publicæ fructus in nos qvam gratosissime contulit. Est itidem numisma non minus splendidum, fermè ejusdem ponderis & magnitudinis atq; proximè præcedens.

No. 10. CHRISTIAN. V. D. G. REX DAN. NOR. V. G. *Regius ejusdem vultus.*

Et parte altera:

* Hiob. 37. 22. VON MITTERNACHT KOMT GOLD. KÖNIGSBERG Am 1 DEC: 1697. H. C. decussatim duo mallei. M.

Qvamvis dictum Scripturæ ex parte numi aversa, secundùm fontes Hebræos eum non patiatur sensum locoq; auri ponendum esse fulgorem accurationes fontium sacrorum indagatores sentiant, attamen appositam hic *Lutheri* versionem nil minus censemus: *Bon Mitternacht kommt Gold.* h.e. *Ex septentrione venit aurum,* cùm & in rem nostram apprimè faciat. Qvibus & addimus seqventia Jobi verba: *Et ad Deum formidolosa laudatio:* orbi qvippe jam notum est, qvam divite penu amplissimum Norvagiæ Regnum sub asperis montium jugis argentum subministrat, ut etiam auri fulgor ex fodinis hisce sese subinde diffundat, propterea & Deum

Deum omnipotentem cum Jobo venerabundi laudamus, qui amicum illud soli metallum in ultimis & frigidissimis etiam septentrionis oris nasci adeò clementer concedit. Ex auri enim minerâ, argento admixtâ & duas marcas pendente, quæ ex diu deserta & denuò aperta fodinâ Norvagica Regiomonti, *Die beständige Liebe dictâ*, Anno 1697. diruta & per ignem depurata $8\frac{1}{2}$ semuncias auri, argenti verò $7\frac{1}{2}$ suppeditavit, numus hic aureus aliiq; ejusdem typi & ponderis ducatum valentes, curâ Nobilissimi & Generosi Schlaenbusch, argenti fodinarum Regiomonti in Norvagia Præfecti summi, die I Decembris anni ejusdem percussi sunt, quorum *ἀρχέτυποι* ad Monarcham nostrum anno eodem ab eo transmissi. Exstat etiam in Muséo hoc Regio minera ejusdem farinæ, quæ ex fodinâ Regiomontana, *Braunschweig* vocatâ, Anno 1630 avulsa huc allata est. Hinc post quatuordecim annorum moras itidem major auri vis sub rigidis tractus Necnæensis montibus fere in Norvagia exseruit, cuius rei testem fide dignum afferimus incomparabilem D. Th. Bartholinum in suis *vindiciis pro Medicinâ Danorum*: *Auri, inquit, quod ferax est eadem Norvagia, cuius minera A.C. 1644 ex tractu Necnæensi prope portum Arendalensem & curiam Barlo* (Archivis Regiis rectius est ad portum Maredle & prope Bareboe in eodem tractu) *allata igneq; probata ex pondere centenario præbuerunt auri puri marcas triginta octo, & alia vena ex libra una auri puri dedit drachmas sex, ex accurata annotatione Olai Wormii lib. I. Musæi scđt. 3. c. 2. Aliæ minera talcosæ & multis granatis refertas inde ad nos missæ fuerunt, aurum condere parata, quarum particulas in musæo servo.* Ex harum minera rum auro in rei pretiosæ memoriam Rex Daniæ inclitus, *Divus Christianus IV*, ducatos aureos cum paropius cudi mandarvit, quemadmodum & nos antea fol. 86. Musæi hujus meminimus, addita hac inscriptione: *VIDE MIRAM DOMI.*

TAB.
XXXIX.

No. II. UTINAM NON POSSET MORI! votum est, quod ambit gloriosam Regis Christiani V. iconem in numi hujus facie. Inferius additur M.DC.XCIX. 15 Aprilis, qui Regis est natalis.

In latere averso:

HAEC CURA, HOC VOTUM. Pietatis, vina ad aram, accenso igne, libantis statua, dextrâ capedunculam tenens. Sigla aræ eidem incisa Christianum V. Daniæ Norvagiæq; Regem exprimere volunt, quibus subiunctum est Monetarii nomen.

Monarchæ Gloriosissimo d. 15. Aprilis 1699, quinquagesimum & tertium ætatis annum superanti votivum hoc numisma devote admodum obtulit Illustrissimi Proregis *Guldenlovii* filius, Comes de Lawerwigen, Regis ejusdem viribus jam morbi gravioris diuturnitate defluentibus, cœlum hoc voto mille millies solicitans: **Utinam non posset mori!** Tam probum Ezechiam, cuius annis tantum quatuor, & quod excurrit, menses postea sunt additi, senectutis limine vix salutato, mortuum esse quidem dolemus; At dum bene vivitur, diu vivitur, & quem sui raptum gemuere cives, hic diu vixit! Ex aversâ numi parte Pie-

tas velato habitu conspicitur, Deo votum pro incolumitate Regis vovens, quæ cura etiam sit nostra nostrumq; votum. *Hoc enim bonum est acceptum coram Deo, fieri obsecrations, orationes & postulationes pro Regibus & omnibus, qui in sublimitate constituti sunt, Scripturâ Sacrâ sic admonente. Numisma est eò nitidiùs, qvò exactiùs vultum Regium ex auro uncialis exprimit, quem & exquisitissima artificis industria commendat.*

TAB.

XXXIX.

No. 12. CHRISTIAN. V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Regis ejusdem effigies.*

In aversâ:

GLORIÆ IMMORTALI REGIS OPT. BENE MER. *Sub hac epigrapha exstat icuncula Regis, stylobata, monogrammate regii nominis signata, imposta, quam Pietas & Justitia coronant. Infimo loco (dans l'exergue dicunt Galli) CURSU COMPLETO D. XXV. Aug. MDCIC.*

Meritò in postica numi exseqvialis parte *Gloria immortali* tanti Regis, cuius triumorum laureas tot vigiliis, periculis & fortibus ausis partas nulla tamen exedet vetustatis caries, monumentum hoc positum est, cursu fideris tam salutaris Anno 1699. horâ post meridiem mediâ quintâ, diei XXV mensis Augusti completo, qvod Anno 1646. die 15. Aprilis horæ quadrante post decimam antemeridianam (in Flenopolitana arce) clementis coeli inclinatione exoriens per tres annos, & qvod excedit, supra quinq; decades suis perqvam benignè affulsit, &c, diffusis hinc inde eminentissimæ gloriæ virtutumq; radiis, inclaruit orbi toti, perfectissimam *Pietatis & Justitiae* imaginem præprimis in eo demiranti. Demeruit igitur Optimus ille Rex, qvod *Pietas & Justitia* triumphalem ipsius imaginem in numi aversa fertis redimiant suis, meritissimô acclamantes:

Qvot tua, Rex ingens, pensabunt facta corona!

Numus est aureus, pondere quatuor ferme unciarum, qui, funere, Regio Divi CHRISTIANI V. Hauniâ d. 2 Novembris Anni 1699. apparatu solenni Roëskildiam educto, procusus bene meritis ab Augustissimo Monarca nostro FRIDERICO IV., Genium & Majestatem Parentis induito, est distributus.

No. 13. CHRIST. V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Regius vultus.*

In posticâ:

MEMORIAE AETERNAE OPT. PRINC. *Supra pyramidem cum impressa urna sepulchrali; monogrammate Regii nominis signata, ipsi vero pyramidis insculptum legas. N. 15 APR. 1646. OB. 25 AUG. 1699. REGN. AN. 29. h.e. Natus 25. Aprilis 1646. obiit 25. Augusti 1699. regnavit annos 29. In fine deniq; numi loco exstat E. C. D. 2 NOV. qvod legendum putamus. Et Condebatur Die 2 NOVembribus.*

Numi tales per plateas in pompa insigni, qvâ Potentissimi quondam, memoriae gloriosæ, Regis CHRISTIANI V. funus Regium ducebatur,

tur, inter populum Hauniæ d. 2 Novembris 1699. vespera eadem sunt sparsi, aeternam Optimi Principis memoriam inculcantes. Coeteros funeris Regii apparatus splendidos uberiorū descriptos dabit Diarium Regis ejusdem Germanicè conscriptum & Hauniæ Anno 1701. impressum, quos breviter *Nova Literaria Mar. Balt. Et Septent. Anni 1700. pag. 45.* delineant. Exseqvialis hic numus, qui minoris est moduli, pondere unius unciae quadrantisque constat.

Antiquissimis Danorum & Norvagorum numismatibus, classi II. hujus Musei fol. 110. &c. insertis accedunt hæc seriuſ inventa, quæ una cum antea allatis, præprimis Regis Canuti II. & III., eadem serie, quâ advenire, cum senium & discrimen eorum, præfertim quæ Canutorum tenui & tenera signata sunt facie, difficilius sit dijudicatu, æri incisa hic illustrantur.

REGUM CANUTI II. seu Magni & CANUTI III., quem Scriptores HardeCanu- tum vocant.

TAB.
XXXIX.

No. 1. CNUT REX ANG. *Vultus Regis, cuius caput galea prorsus Regis ornatum est, capillis in nodum ad cervicem coactis, quemadmodum ex humeris apparet pallium Regis pomposum, & dextrorsum eminet sceptrum florigerum.*

In adversa:

ASVA MO. LINCOLN. *Crux, quæ in quatuor partes numrum dividit.*

2. CNVT REX ANG. *Regis Eadem icon, cum baculo, cuius apex tribus globulis prenuntius est.*

LEOFVIG ON LVNDE. *Crux eadem.*

3. CNVT REX ANGL. *Eadem Regis icon, instructa ornata eodem.*
 RICHVLF ON NOR-DF. *Eadem crux.*

4. CNUT REX AN. *Regis vultus, more ferme eodem exornatus, nisi quod pressius capilli ejus sub caside simplici ad cervicem relegati sunt in nodum rotundum.*

HILDOLF. MOE. O. ER. *crux.*

5. CNVT REX ANGL. *Regis icon cum caside eadem, cervicem uberioris tegente.*

+ VI-DRIN M-OE. RY. *Crux solita.*

Numi primores tres in antica parte ejusdem ferè sunt typi, alius verò posteriores duo, convenient tamen in eo, qvòd eorum icones omnes sint galatæ & denarii ex puro puto argento, qvorum 140. pondo unum æqvare, solidum autem Anglicum, qvi libræ vicefima pars est, duodecim continere, *Gwilhelmus Lambardus* in *æxauropia* computat. *Joh. Spelmanus* in vita *Ælfredi* ad numos Saxonum Tab. II. hos denarios vocat communes, à majoribus ipsius *Penegas* / jam *Pennias* appellatos, & ponit calculos exactiores: *Eorum unus tribus nostris ferè æqvatur.* *Eorum quinque solidum unum, sive scilling valebant, 48 verò solidi sive scillings h. e. 240 *Penigas* / libram unam conficiebant, nostrorum (Anglicorum) denariorum 720, h. e. scillings 60 præter propter.* Quare, cum quadringentas libras *Ælfredus noster dotem filia sua statuisse dicitur*, è nostris 1200 dedit. Tandem addit: *Danici verò, quos habemus (Canuti sc.; Hardecanuti & Haroldi) sunt ejusdem cum Saxonice formæ & magnitudinis.* Numi majoris moduli per aliquot ejusdem temporis sæcula, qvod sciam, promiscue non sunt usi, qvia inde ab imperio Valentiniani (ni fallor I) prout *M. le Blanc des Monnoyes de France* pag. 40. memorat, qvieqvid auri vel argenti percussi à populo censuale fuit exactum, depuratum & non recusum in thesauris imperantium asservabatur, qvomodo subditi argentum & aurum suum deinde custodiebant, *vide Cod. Theodos. libr. 3. de ponderat.* Et ita in Galliis usqve ad tempora *Philippi Pulcri*, nempe annum 1285 observatum nobis qvoq; *M. le Blanc.* l. c. tradit, cui sic assentire videtur *Gregorius Turonensis: Nec Aurum neq; argentum (scilicet Regis Clodovéi & sobolis ipsius tempore) sicut nunc est, in thesauris habebatur.* Qvos verò *J. Spelmanus* l. c. numos aliquantulum majoris moduli ex cimeliis protrahit, rarissimi sunt, in usum populi promiscue non percussi. Hinc nostri minutuli numi, Græcis τὰ λεπτὰ ἀγρύεα i. e. minuti argentei vocati, iisdem sæculis procusi sunt, civibus in minutis & quotidianis rebus commercandis & distrahendis sufficientes, qvi nostratis exinde pulcerrimo vocabulo *Skillie-Münz* / id est, monetæ, ut ita dicam, *separatoria* vocabantur, qvòd facile per eas cives separarentur. Res itaq;, qvæ magni erat pretii, libris aut felibris, auri vel argenti, & qvod excurrebat, minutulis rependebatur, ut summa pretii justè suppleretur: Germanis etiam numi hi minutuli *Scheid-Münz* dicuntur. Emicant in nostris, secundum epigraphen, CNVT REX AN. ANG. & ANGL. Canuti Grandævi, Magni Daniæ Regis, hic autem simul Angliæ, icones pro eo tempore rarissimæ, qvippe in aliis regnorum monetis regnantium imagines non ubivis tum obviæ. Et res certè in Galliis admodum singularis fuit in numis circa tempora eadem imperantium vultus procusos videre, qvemadmodum laudatus *M. le Blanc* de numo *Philippi* I. anno 1060 regnantis pag. 150 profitetur: *Chose, inquit, tres rare en ce temps là, que de voir des testes sur les Monnoyes.* Signum enim Imperatorum qvondam erat ora vultusq; Principum in numis conspicere, & Imp. Justiniani tempore Regibus Francorum primùm concessas fuisse icones suas in numismatis aureis percussas, prædictus *M. le Blanc* Procopium nobis autorem pag. 44. affert. Historia Ecclesiastica *Adami Bremensis* Regem nostrum ubiq; *Cnut, Encomiastes* verò Emmæ Cnutonem vocat: In historia patria idem est secundus ejusdem nominis, qvi noinen hoc gentilitatis sortitus est à *Cnutone Primo* & expositio, nostratis etiamnum funde-

fundne **Knud** cognominato, hic enim, prout *Sturlesonii Chron. Norvag. Daniæ edita pag. m. 112.* referunt, cura *Gormonis* Regis Daniæ, paganorum more baptizarus est nomine **Knud** / & nodo cum infante illo reperto, in quo crepundia sive *yvaeiswara*, qvæ tres erant annuli aurei, connodata erant, qvem admodum nodus etiamnum Danis **Knude** vocatur. Respectu verò filii cognominis, qui tantum duos annos novemq; dies ad Angliæ gubernacula, ad Daniæ verò septem seu novem sedisse computatur, habuit senis seu Grandævi agnomen, unde & *Gammel Knud* in *historiâ gentis Dan.* ab *Erico Pomerano* Rege Daniæ, ut creditur, concinnatâ, denominatur, qvemadmodum & Dives. Nec vix alia de re, qvam de vultu hæc & seqventia *Canuti Grandævi* numismata agnoscantur, qvia & Monetariorum sive Monetalium Comitum ætates, qvorum nomina in postico extare videntur, indagare non contingit, nec aliis inscriptionibus in antico numi hi discriminantur ab ejusdem Regis filii cognominis numismatibus, qvæ promiscuè eundem præ se ferunt titulum. Et qvamvis junioris *Canuti* numi alibi existare videantur, qvi à Patris numulis prænomine *HORDA* seu *HAUDRA* dognoscuntur, eos tamen, eo vivente, procuos fuisse vereor assentiri, qvia in nullis ejusdem aut proximè seqventium sæculornm numis Regum prænomina aut cognomina multò minus, qvæ aspera censemantur, addere unqvam in more positum fuit. Hinc & *Polydorus Vergilius lib. 7. pag. m. 176.* repræhendit Anglicos Scriptores, *Canutum* hunc ex *Emmâ* natum, *inepte Harde-Canutum* vocantes. Grandævi itaq; Principis *Canuti Magni* vultum & corporis formam M. S. *historiâ Island.*

„ *Knytlinga Saga* dicta, sic. cap. 20 delineat: Hann var manna meist vexti „ oc sterkr, at afli manna friduzter, nema nef hans var þunt oc eigilagt oc „ nackvad biugt. hann var lioslitadr, fagrhar oc mick herdr. huerum man- „ ni var hann betr eygdr. bedi fagreygdr oc snareygdr. i.e. *Magnâ corporis fla- turâ fuit roboreq; fortis, omnium formosissimus, præter quod nãsum haberet tenuem, eminentemq; aquilinum, facie vivida, capillo decoroq; prolixo, oculos elegan- simos habuit, claros nempeq; acres.* Eodem modo qvoq; in numis proximè seqventibus qvæ ad vivum conspicitur sculptus & procusus, præsertim no. 6, 7 & 15, qvi suum ideo magis commendant artificem. Praeterea ob rerum gestarum magnitudinem adeptus est Magni nomen, & *Magnus* certè *Grandævus* ille *Canutus* fuit Rex, qvi sex florentissimorum Regnorū Daniæ, Norvagiæ, Sveciæ, Angliæ, Slavorum & Semborum gloriosus possessor effectus eximio sui fulgore etiam Romanum illustravit imperium: Generum qvippe *Henricum Nigrum* ejus nominis Imperatorem III. Italica consternatione perculsum, pristinæ fortunæ, pressa rebellium conspiratione anno 1036 restituit, Româ qvinquennium antea reversus & ab ejusdem *Henrici* Patre Imperatore *Conrado Saliqvo* multis munieribus honoratus rebusq; singulari artificio elaboratis, ut **palliis & vestibus maximi pretii** donatus, id qvod patet ex epistola ad *Ælnothum* Metropolitanum & *Alphricum Ebora-* censem Episcopum ab ipso Rege scripta & *Pontani Rer. Dan. historia lib. V. pag. 158.* inserta. Palliatum itaq; incessim Regem *Canutum* exinde qvoq; colligimus, cuius testis etiam est laudatus *Encomiastes Emmae*, ejusdem Regis Reginæ: *Tandem, inquit, à suis ei imminentि sua porrigebatur oblatio non mediocris, nec qvæ aliquo clauderetur in Marsupio, sed ingens allata est palleoli extento in gremio, qvam ipse Rex suis manibus altari imposuit, largitor hilaris.* Et more Imperatorum sui

sui temporis palliolatim se amictum præsumimus amatte, qvemadmodum Eginardus pag. 102 describit *Carolum Magnum* seculo 8 imperantem in festivitatibus ueste auro texta & fibula aurea sagum astringente, & saeculo nono *Anales Fuldense* anno 876 memorant, *Carolum Calvum* de Italia in Galliam redeuntem novos & insolitos habitus assumpisse, Omnem enim consuetudinem Regum Francorum contemnens, Gracas Glorias optimas arbitrabatur. Nostratisbus saeculo decimo & undecimo tale corporis tegumentum *Pellzskickia* vocatum est, qvod interpres historiæ M. S. Halfrodi *Vandradascaldi* nobis explicit trabeam seu pallium è panno pretioso *Antiq. Dan. Th. Bartholin.* lib. 2. cap. 10. qvod cymelius, ibidem *Grippir* dictis, annumeratur. Pallium ergo, ut videtur in numis bene purpureum, segmentis rectis ei adtextis & aureis clavis, sive σημαῖοις, in limbo acu pictis, ex utroq; humero eleganter fibulatum Canutus gestavit, tunicam indutus plicatam & paragaudiam h. e. loris aureis in circuitum prætextam & ad guttur usq; ornatam. Rectas qvippe purpureas antiqui dixerent uestes, qvæ segmenta purpurea recta haberent, uti ex pallio hoc regio in numis nostris patet. *Festus* rectas vult, qvod in altitudine in & à stantibus texuntur, vetus enim fuit texturæ ratio sursum versum texere, præter Egyptios, qui ex diametro oppositam texturæ formam sequebantur sedentes, à qvibus hodie nobis texendi modus per Græcos & Romanos &c. manet. Saeculi igitur luxu crescente, prorsus nulli dubitamus, qvin Rex hic, qui relatu *Svenonis Agonis hist. compend. Reg. Dan.* pag. 86 & 140. ab ultima Thyle usq; ad *Gracorum ferme imperium, virtute multiplici, circumiacentia regna suo aggregavit imperio*, amictu partim imitatus fuerit ævi fui Imperatores, qvem & Pontanus noster, vendicato sibi tanto Dominio, Imperatorem exstitisse memorat. Patrios tamen uestes juxta non adeo oblitus est, qvin suos sibi qvoq; reservaverit *Faldones* i. e. uestes plicatas, qvas promiscue laneas *Helmoldus Chron. Slavor.* pag. 2. circa annum 1140 abolitas conqueritur. Casside itidem acuminata, singulari artificio, præ primis in primoribus numis elaborata & gemmis distincta Rex ille conspicitur munitus. Quemadmodum *Luitprandus lib. 2. c. 7.* diadema Imperatoris Conradi *geminis pretiosissimis non solùm ornatum sed etiam gravatum* describit. Idem qvoq; tegmen capitis in numis videtur pyramidale, Orientalium Principum pileis haud dissimile. *Andronicum* qvippe Orientis Imperatorem observat *Nicet. Choniates* p. m. 276. anno 1182. gestasse pileum ad instar pyramidis definentem. Et qvid mirum, Orientis Imperatores sic imitatos esse Præpotentem & Magnum illum Regem *Canutum*, qui regna Græcis ferè contermina possedit, totq; ab historiographis Anglicanis memoratur forti manu conquisivisse regna, qvot in septimana numerantur dies? Cùm & magnificum & pyramidale hoc capitum tegmen præfatus *Nicetus Choniates in Alex. Max. confiteatur*, Græcos à Barbaris sive exteris mutuum habuisse, denominando id πῖλον βαρεῖαν, qvod ab *Acropolite* c. II. eminenter vocatur πυργίς, nec ante Comnenorum sobolem, qvæ anno 1059 in Oriente imperare coepit, ejusmodi tegumenti capitum mentionem *Nicetus* injicit, in usu ibi fuisse. Regium ergo rectius in numis hisce censetur Anglo-Saxonum capitum tegumentum, qvod illis antiquitus dictum est *Rynhelme* i. e. *Cassis Regia*, qvippe vix alia Reges septentrionales ante & aliquandiu post acceptam Christianam Religionem usurpare in capite Majestatis insignia, ex historiis patriis satis dispalefecit, ubi eximia illa capi-

capitis tegmina sæpius occurunt, *Gylta Hialm & Hialm allfrydan* / i. e. *cassis aurata* & *valde venusta*, qvam & Reges Norvagiæ Hagæum Athelstanum & S. Olaum Canuti hujus *oūxgōvov* portasse *Sturlesonius Chron. Norvag. p. m. 84.* & 301. enarrat, qvi pag. 487. nec ante annum 1049. in Dania & annum 1164. in Norvagia coronatos Reges memorat. In Anglia itaq; post Reges etiam coronatos ex appellatione Anglo-Saxonica coronam seu diadema Regium nomen antiquum *Cynhelme* obtinuisse, nobis est persvasissimum: Nam etiam si Regem *Guilbielnum Conqvæstorem anno 1067.* aliosq; ante eum Angliæ Reges coronatos legimus, attamen de *Guilbielmo in Chron. MS. Anglo-Saxon.* qvæ in Bibliotheca Bodleiana Oxoniæ exstant, narratur: *Thriva he bær his Cynhelme &c geare sua oft he wes on Englalond, on Eafron he hine bær on Wincedstre, on Pentecosten on Westmunistre, on Midvintre on Gloucestre.* h. e. Ter „ qvolibet anno, qvoties in Anglia erat, gestavit suam **caſſidem Regiam**, „ in festo Pascatos portavit eam Wincestriæ, in festo Pentecostes Westmonasterii, adulta vero hyeme Gleoucestriæ. Coronatum qvoq; fuisse *Canutum Magnum 1017.* ex historiis Anglicis constat; At cum ex annalibus iisdem illicescat, potentissimum hunc Regem, post expertam in littore Southamptoniæ maris inobedientiam, nunquam postea sustinuisse auream gestare coronam, sed eam capiti imaginis Christi crucifixi in fronte summi altaris in ecclesia cathedrali Wintoniæ imposuisse, id qvod Chronographi anno 1028. seu 1029 factum esse supputant, haud incredibile est, eum, prout in numis apparet, postea voluisse obtinere antiquum capitum tegumentum regium *Kynhelme*, qvod pro temporis luxu vario ex se genuit varia capitum tegmina illustria, (qvemadmodum in numis sequentibus videre est,) qvæ vel promiscuè nomen *Kynhelme* fortita fuere. Nec minus vero consentaneum, *Canutum Grandævum*, gentilitatis nomen *Cnut* perpetuò retinentem, qvi alias *Lambricht baptizatus* erat, (qvernamadmodum Scholiaestes antiquus *historia Eccles. Ad. Bremensis edit. Andr. Velleio lib. 2. cap. 36* observat) mores patrios adamasse, nec sibi comam vel barbam tonderi, potentiores jam factum, permisisse mediis regni annis, cum & *Svenonem* singulariter barbatum habuerit patrem exinde *Tvibesfæg* h. e. admirasse seu furcatæ barbae, denominatum. Præterea capitum & comæ in primis cultui septentrionales Principes & Primores maximè intentos fuisse historiæ & poëmata patria ubiq; dilaudent. Tritum est illud in septentrione nostro de *Haraldo* Rege Norvagiæ cognomine *Haarfager*, qvod à capillis pulcerrimis ipsi adhæsit, narrantq; historiam *Chron. Norvag.* in ejus vita, qvomodo cognomine illo donatus fit, nimirum eum capillos diu nexos ac implicatos sub tegmine capitum tenuisse, dum hostibus debellandis intentus fuerat, illis tandem victis, crines solvisse, lavari curasse & explicasse, tuncq; pulcerrimos & nitidos omnibus apparuisse: Heroes enim nostrates ad prælium qvondam capillis suis comptissimis exeuntes varia generis tegmina capitum induebant, ne pulvere vel pluviis circa humeros fluitantes corrumperentur nec impedimento essent. Ita Rex *Canutus*, Heros bellicosissimus, in numis hisce capillos sub galea Regia qvoq; in nodum rotundum summa cura ad cervicem religatos voluit, ut ab injuria aëris tutos & tectos servaret in theca & more patro festis deinde diebus elegantiores exporrigentur, qvemadmodum ex more hodierno comas addititas thecis inserimus, ut ad cervices dependant, & fastum aliquem præbeant singularem. Neq; enim diffusos capillos

per scapulas Germani principiō sinebant, sed plerumq; vinc̄tos & renodes habebant, qvòd itidem hæc coma in bellis aptior hostibus terrorem aliquem incuteret, seq; ipsos sine impedimento melius constitutos viderent. Unde *Seneea Ep. ult.* *Quid capillum ingenti diligentia colis? cum illum vel effuderis more Parthorum vel Germanorum more vinxeris.* Svevos, Germanorum soboles, *Tacit. in Germ. cap. 38.* s̄æpe in ipso solo vertice religare capillum & nodo constringere, Principes & ornatiorem habere, meminit. Nodus igitur primus in vertice erat, qvamdiu veteres nudo capite in prælia descendebant. Suidas, vel is, qvem compilavit, vocat πλεξίδιον i. e. capillū in nodum coactum, vel implexum comæ. Post qvam verò galeis uti didicerunt, aliisq; tegminibus, nodus capillorum ad cervices erat. Eodem qvoq; modo fortissimus Rex *Canutus*, qui bellicis titulis tam latè inclaruit, & in *Knytlingorum historia* M. S. cap. 20. describitur, nutrivisse capillos decoros & prolixos, comâ ad cervicem renodi incedere amavit. Imberbis verò Rex hic in numis ubiq; conspicitur procusus, non qvòd adeo juvenis toto dominatus tempore exstiterit, cùm per 20 annos vel ut *historia Knytlingorum* M. S. supputat, 24 annos) in Anglia rerum summa potitus fuerit, nec qvod imbarbescensem, penitus raso mento & absq; barbitio, eum incedere voluisse, credamus, cùm *J. Spelmanus* qvoq; l. c. Tab. V. & senem & juvènem *Canutum* plenè barbatos in numis producat, sed ex genio sculptorum & Monetariorum hoc factum putemus, qvos imberbes esse optarunt. Qvem admodum in numis Romanis, præsertim *Hadriani* observabis, qui primus inter Imperatores barbam alere cœpit, nec Tribunos aut comites alios, nisi barbatos, voluit, vix tamen in numismatis ejus eum barbatum conspicies, qvòd Monetarii & sculptores illud indecorum & contra morem Augustei ævi esse judicaverint: Et idem mos aliquot post secula adeo invaluisse videtur, ut pictores & sculptores credere exinde juberent Imperatores & Reges, esse rusti, cum, horridum & bambarum minusq; Majestatis in vultu ipsorum apparere, si cum barba pingerentur aut sculperentur, artifices enim *hi nil* in arte sua decorum judicaverunt, nec etiamnum de se prædicabunt, nisi qvòd ex priſco Romano effictum. Qvo etiam factum esse creditur, qvòd Rex nostras non tantum imberbis, sed etiam tandem aliquando raso capillito in publicum prodierit, prout in numis sequentibus perspicue satis videbis. Tandem in numis his ad Regii vultus dextram sese exerit splendidum illud gestamen, sceptrum liligerum, id qvod nos nec dum certiores facit, seculo hoc dextrâ tantum gestatum fuisse regium hoc decus, qvod læva qvoq; antiquitus occupatum sic refert *Silins Italicus de Syphace Africano* cap. 16.

— regniq; insigne vetusti

Gestat lævâ decus —

Cùm etiam in numis utriusq; *Cnuthonis*, qvos alibi inspicere nobis contigit, Regum eorundem læva, brachio ibi exerto, armata aspiciatur sceptro, qvod in nostris ubi vultus Regum pectore tenus appetet, dextrorumsum eminens descripsimus, nisi maluerimus id incuria sculptorum esse factum, adeo ut qvicquid dextrorumsum typis insculperint, id sinistrorum procusum conspiciatur, & vice versa. Promiscue interim utraq; manu versata fuisse hæc gestamina regia animadvertisimus. Qva verò ex materia sceptra *Canuti* constabant, dictu difficile videtur. Sceptrum illud, qvo *Carolus Magnus* seculo 8. usus esse fertur, conflatum ex argento leviter inaurato afferit *Wagenseilins de off.* cap. 10. v. 3., at

at Marq. Freherus Φιλοπονημ. de statu Carol. Magn. p. 631. enarrat, Carolum hunc festis diebus solenniter gestasse sceptrum aureum. Nihil itaq; obstare videtur, qvo minus qvoq; statuamus, Trionum Monarchiam Canutum Magnum, tot post secula, luxu mundi in primis incremente, gestamen de rutilante metallo manu sua versasse, an verò idem seculi prædicti συγγραφων Regum sceptra, qvæ relatu Freheri prælonga & staturæ gestantium ferè paria plerumq; erant, longitudine sua æqvaverit, dijudicatu difficultius. Sceptra enim illa longa cum Aqvila apud Romanos, cum lilio apud Constantinopolitanos & Francos aliosq; rarissimè visuntur. Et constat ex numis seqventium seculorum Regia hæc gestamina devenisse breviora, & rara qvoq; censi numismata Francorum Regum, Caroli Pulchri & Philippi Valesii, Gallis Royals vocata, in qvibus sub initio seculi 14. liligerò & prælongo sceptro, staturæ ipsorum haud impari, Reges hi procusi conspicuntur, qvemadmodum *M. le Blanc des Monnoyes de France* pag. 205. & 206. numos eosdem aureos affert. Deniq; ad significandas res varias, animis imperantium, dum ante oculos perpetuo versabantur hæc illustria gestamina, eò validius imprimendas, varie exornata fuere sceptra: Primum, qvod in numis his apparet, est liligerum, eodem modo qvo Stephanus Baluzius in Tab. & nota. ad capit. Reg. Franc. tom. II. annotat, Reges Francorum hoc illustre virtutis pignus in lili formam definens manu versasse. Româ, creditur, artificem hoc ornamenti genus in Galliam adduxisse, qvippe lily seu flos fermè à primordiis imperii Romani in numismatis singulare spei reperitur esse hieroglyphicum. Spei typus illic manu lily tenebat, illic & flos aut lily super quadrigas *Titi* triumfantis collocabatur, ad denotandam Reip. spem in armis *Titi Vespasiani* vicitribus positam fuisse, & exinde qvoq; manus Francorum Regis, ad instar typi publicæ spei, liliis repletas in numis seculi 12 & 13 æri incisis *M. le Blanc* pag. 159. 168. 180. nobis offert. Angli itaq; ex eodem more Regum sceptra voluerunt adornata, nec illi soli, sed & Germani tandem Imperatorum sceptris in apice lili apposuerunt figuram; nam qvamvis Dnus. *Wagenseilus* l.c. Caroli Magni sceptrum, prout dicit, paupertinum, incomptumq; & cui solum argentum leviter inauratum est, cuius summa glandem querneam foliis cinctam representat, graphicè admodum describat, sponte tamen confitetur ex libro rarissimo *Historia Constantiensis*, Augustum illud imperii decus tandem liliatum extitisse, imò & lili voce κατ' εξοχην tempore Imperatoris Sigismundi nuncupatum. Alterum qvod in numismatibus Regis Canuti Grandævi eminet gestamen & globulis tribus præmunitum conspicitur, diversum certe est à priori, qvamvis eadem videatur versari manu, qvâ prius & *Bromptonius* æqve ac *Walsinghamius* tradant, antiquos Anglorum Reges lèvâ tantum gestasse virgam justitiae, in coronatione *Richardi I.* ab illis primum observatam.

Pictoribus enim qvemadmodum & Sculptoribus quidlibet audendi æqvam hic fuisse potestatem, credimus, qvo factum est, qvòd Regis dextra modò sceptro, modò baculo hoc, exornata conspicatur, ideoq; nec dubitandum, qvin prisco more, qvo magni illi Principes mundi sunt Reges creati, Rex nostras fuerit consecratus. Laudatus Baluzius Tom. II. pag. 1267. Carolum Calvum seculo nono imperantem in sede Regis exhibit, lèvâ simpli- cem tenentem baculum, qvi superius in globulum, inferius verò in acumen terminatur, & Lotharius in folio ibidem visitur, sed dextrâ baculo longo innixâ,

eiusdem pene formæ cum illo *Caroli Calvi*. Hinc & splendidum illud Regum insigne utraq; manu portatum esse observamus, in quem verò finem, tatis solide nobis detexit *Menardus in ordine ad coronandum Regem edito*, ubi ad baculum Regi Francorum dandum hæc inaugurationis adhibita sunt verba: *Accipe baculum sacri Regiminis signum & in codice M S. Senonensis ecclesiæ, referente du Fresne, sic jacent verba: Sub hoc baculo commendamus tibi gubernandum Regnum Francorum, ut populum justè regas. Et ecclesiæ sanctorum bene disponas.* Eodem more in numis hisce illo *Canuti Magni* baculo ter in apice conglobato trini regiminis sacri, præcipue in Dania, Anglia & Norvagia, curam sibi commendatam denotari, bona cum venia antiqviorum censemus, qui è Nervæ numis triplicem globum Africam, Asiam & Europam significare commemorant. v. *Gretser de S. cruce. tom. I. l. 2. cap. 44.* & Beumann. *de notit. dig. pag. 105.* Huic accedit, qvòd sæpe laudatus *J. Spelmanus* ad numos Saxonum baculum hunc Regium esse formaturæ pedi Archiepiscopalis denotareq; gestamen supremi Ecclesiæ Gubernatoris, utpote qui non ab hominibus sed à Christo crucifixo solum autoritatem suam acceperit. Fuit enim *Canutus* ille grandævus Rex magnus, & fortitudine & sanctitate instruëtissimus, cui curæ & cordi fuit non minus religionem qvam regna proferre. Tempa, cœnobia is in Dania, Anglia & alibi terrarum partim ipse exstrui curavit, partim sumptibus verè Regiis locupletavit, cuius rei testis etiam in Gallia fuit Episcopus Carnotensis, nomine Fulbertus, qui in Ep. 97. fol. 92. ad hunc ecclesiæ Dei instauratorem sic anno 1032 inter alia scribit. *Quando munus tuum nobis oblatum vidimus, sagacitatem tuam ac religionem paritur admirati sumus. Religionem vero, quum te, quem Paganorum Principem audieramus, non modò Christianum, verum etiam erga ecclesiæ Dei servos benignissimum largitorem agnoscimus.* Et Autor flor. historiar. Angl. sub anno 1025. *Canutum Grandævum* his laudibus extollit: *Iste Cnuto Rex vetus monasterium Wintoniensis civitatis tanta munificentia decoravit, ut aurum & argentum splendorq; gemmarum animas intuentum terreret advenarum. Qvibus addunt amales Wintonenses Anglia Sacra inserti: Et dedit Ecclesia Wintonensi candelabrum argenteum cum VI. brachis, & II. signa.* Romam anno 1030. seu 1031. per Flandriam & Gallias iter pedibus faciens omnes in via malas exactiones, qvæ thelonia transversa vocantur, datâ pecuniâ suâ diminui fecit, & hospitium ibidem instituit, quo omnes Danicâ lingvâ loquentes noctu exciperentur, *vide Hist. Island. M. S. de sole Canutina Knjtinge-Saga dictam cap. 17.*

Ex inscriptionibus CNVT REX AN, ANG. vel ANGL. qvæ in numis his stant, evidenter appareat, qvod omnes in Angliâ sint cusi, cum tantum CNVT REX ANGLORUM præferant, qvamvis & Daniæ & Norvagiæ aliorumq; populorum ille Rex fuerit. Qvæ nos admonere, imò persuadere volunt, nondum eo tempore nec in Dania, multò minus in Norvagia, cœterisq; ejus regionibus humos proprios hæc regna habuisse cudos, & si qvos Dania habuerit, certè perpaucos, qvia ex rerum gestarum monumentis satis clarè constat, qvòd longo tempore, in hac aliisq; regionibus numis Anglicis subditi sint usi, etiam postqvam proprios numos procudere coeperunt: *Statuta enim convivii corporis Christi in nomarchia australi Laalandia, qvæ sub anno 1388. in membrana conscripta adhuc in archivis ibi asservantur, etiam tradunt, grossos Angli*

(Angli vocant *Groats*, teste *Hardingo*, *Edvardi IV.* tempore primum cuſos) pro emendis solutos fuisse, item solidos Sterlingorum. Alias etiam inter tot nummos, qvi produc̄ti conspicuntur, aliqui apparerent ex moneta iſtarum regiōnum, qvas *Canutus II* sub imperio suo tenuit, qvos tamen haētenus neq; in his neq; in aliis, qvi produc̄ti sunt, reperire licuit, sed omnes, qvos videre contigit, plures certe vidimus, Anglorum Regem commonfrant, nec in aversa numerorum parte Virorum Monetalium eorumq; ædium loca & nomina, niſi Anglicana reperiuntur: Credere ergo perſuademur in Anglia ſedem veluti monetæ, Rege hoc imperante, fuisse, negare autem non adeo contendam, tempore ipſius Regis ab eo Monetarios in Dania proprios conſtitutos, qvi monetam Danicam percuerint, ex Anglia illuc delatos & Roēskildiæ non minus atq; Londini Scanorum primos, de qvorum officinis & numismatis *Saxo Gram. hist. Dan. libr. 12. pag. m. 216.* ferè ſub anno 1080 tempore *Canuti Sancti* ſeu *III.* *Ego* libr. *14. pag. m. 281.* circa annum 1157. regnante *Valdemaro I.* haud obſcura produxit testimonia: Et privilegium M.S. monaſterio B. Mariae Virginis de Esrom, ordinis Ciftertienfis, à *Valdemaro* eodem de villa Steinholt datum, luculenter admodum mentionem injicit *Stuba* (i.e. hypocauſti) *Gerhardi Monetarii*, in qvo Roēskildiæ id conſeffum fuit.

Sed manum jam de tabula hac, vertimus hos nummos & in aversa parte omnium deprehendimus crucem, veræ religionis Christianæ ſignum, Angli aversum horum numorum latus adhuc vocant *the Krosſide* i.e. crucis latus. Sed qvia crux hæc numos in quatuor partes æquales diuidit, non minus recte ii censere videnter, qvi ſtatuant crucem hanc ſimul eſſe ſignum justæ diuifionis numi. Iisdem ſic affentitur Hovedenus: *Ante ſua tempora* (putat Henrici I.) *cum obolum vel quadrantem vellent, denarium in binas vel quatuor partes diruperunt.* Nam Henricus ejus Nominis in Anglia primus Rex, primus qvoq; imperavit, obolos & quadrantes fieri rotundos,

Averias horum numorum facies ſi penitus infexerimus, in primi numi adverſâ exſtare legimus: † ASVA. MO. LINCOLN. h.e. *Aſva Monetarius Lincolniensis*, Lincolne qvippe urbs una eſt ex 28. nobilissimis, qvibus regio Britannica, prout *Girardus Cornubiensis de gestis Britonum* refert *lib. i. c. 8.* qvondam fuit inſignita, qvæ priſco ſermone vocata *Caer Ludecote* i.e. urbs Lincolnia, qvemadmodum in numi ſeqventiſ aversa urbs Lunde, qvæ *Tacito lib. XIV. Annal. c. 33.* *Londinum* eſt & copia negotiatorum maxime celebre, vetuſtâ Britonum gentilium lingvâ *Caerleud.* h.e. urbs Londinum eidem Girardo in *historia majori Winton. Th. Rudborne lib. I.c. 2.* dictum eſt. Apud historicos vero Anglicanos ſeculis ſequentibus *Londonia* urbs hæc appellata eſt. Nulli dubitamus, qvin merè Danicum & Celticum ſit nomen: Danis enim *Lund* ſignificat *nemus*, & Angli noſtrates nemora p̄eprimis antiquitū eligebant, in qvibus domicilia figerent, qvod etiam ante Anglorum adventum veteres Britones obſervarunt, ut in locis nemorofis & ſylvetribus ſe munirent contra hostium iuſtus, ſicut ex *J. Caſare*, qvi primus Romanorum Britaniā ingressus eſt, *lib. V. pag. m. 163.* conſtat. Qvibus ſic affentitur *Strabo:* *Tribium loco ipſis ſunt nemora.* *Arboribus enim dejectis, ubi amplum circulum ſepierunt, ipſi casas ibidem ſibi ponunt.* Hinc Londinum, qvod nunc appellatur, autoribus numiſq; his teſtibus, nil niſi nemus qvoddam initio fuisse patet, &

LVND propterea dictum, & ON LVNDE in nemore *ναὶ εξοχὴν* significare manifestum esse, puto, adeò ut rectius LVNDEN scribi deberet, qvam LONDON aut *Londinum*, ad qvam pronunciationem tempora, qvæ *Cantum* Magnum præcesserunt & diu secuta sunt, indigenas deduxerunt. Dani enim qvoq; & Germani non aliter hodienu*m*a pronunciant, qvam *Lunden* & *Lund*, qvomodo & *Lund* i *Sciaane* i.e. Lundinum Scanorum, suum adeptum esse nomen, credimus.

In Secundi adversa videmus:

† LEOFVIG ON LVNDE. i. e. LEOFVICus in *Lunden*.

In tertii parte postica:

† RICHULF ON NORDE. h. e. RICHULFus in NORDFolck.

In quarti numai postico:

† HILDOLF. MO. E. O. ER. h. e. HILDOLFus Monetarius, Earl On ERefort. Comes de *Herefort erit*.

In quinti latere averso lege

† VITHRIN. M. E. OF. RY. i. e. WITHRINus Monetarius, Earl, forte OF RYchvin. Erit Comes Richvinensis.

Reges enim Septentrionis nostri suos habuere Comites, qvos secum ut fiduciarios sub honoris titulo *Tarler* in Angliam adduxerunt & ibi constituerunt, qvorum præclara mentio fit in historiis patriis, præsertim Norvagiis, Titulum eundem postea *Earl*, jam *Earl*, hinc Anglos sibi à Danis refervasse, *Henricus Spelmannus* confitetur in Glossario suo pag. m. 242. Hos comites aut Duces provinciarum constitutos etiam curam monetæ sub nomine Regis gesisse ex horum numorum aversa parte satis perspicimus. Eodem modo & Comites sub imperio Remano publici negotii causâ exorti sunt: Primi ordinis Comites dicti fuerunt *Sacrarum Largitionum*, qvi, referente ex Cassiodoro *Henrico Spelmanno* pag. m. 175. *thesauros, vectigalia imperii* *Cudendam monetam curabant*. Rem luculenter admodum illustrat antiquissimum Imperatoris *Ludovici Boni* statutum, qvod Attigni anno 823. sancitum *M. Le Blanc des Monnoyes de France* pag. 105. laudat, ubi verba sic jacent: *Sicut in capitulis, qvæ de hac re illis Comitibus dedimus, in qvorum ministeriis Moneta percutitur, constitutum est*. Itaq; Monetarii titulus, qvi Comitibus in numis nostris apponitur, non monetæ cusoris officium dñotat, sed Dominum monetæ, Galli dixerunt *Maistre de la Monnoye*, qvemadmodum relatu *Lucæ Dachæri* saepe prædictus *le Blanc* pag. 79. *Gofninum* fratrem Praefecti arcis Tornacensis Monetarium vocat, qvia erat Dominus Monetæ Tornacensis. Nomina qvippe Comitum, qvi censores & curatores monetarii erant, adjiciebantur, ut caverent populo de bonitate, pondere & valore numi, jure verò numos cudendi Domino cujuscunq; loci reservato. *Regibus nostris, inquit J. Spelmann. ad tab. II. de numis Saxonum in vita Aelfredi, plures erant ades monetaria sicut C' nonnullis Magnatum, præcipue Episcoporum in urbibus illustribus flandi C' feriundi numos privilegium indultum erat*. Sunt, qvi exinde in ea perficunt sententia, per nomen viri in aversa numorum parte & sequentes litteras M. O. E cum nomine loci denotari Monetarium cujusdam Episcopi, cui jus eo in loco indultum erat numos cudendi, & literâ E. omissâ, Regis vel Magistris monetam seu Monetarium indigitari, qvi monetæ jus habebat. Sed qvia

quia ex præcedentibus fatis superq; illucescit, qvibus monetæ cura demandata & concredata erat & per qvos Dominum hoc Imperatores & Reges voluerunt exerceri, nulli dubitamus, qvin eodem modo in Anglia hoc regale fuerit exercitum, cùm vi antiqui juris Regii Angliæ Reges cudendæ monetæ, materiam, formam, modum & pretium pro arbitrio variare *Bath. in Elench. mot. Angl. lib. I. pag. 4.* narret. & *Bromtonus* inter alias hanc legem celeberrimi Regis Athelstani, qvi in Anglia ab anno 922. ad gubernacula sedidit, afferat p. m. 843. *Placuit nobis, ut una moneta sit in toto Regni imperio, ut nullus monetæ extra portum.* Nec monetæ cuforis est cavere de bonitate numismatis, qvod viris monetilibus incumbit, in qvem finem numos eorum nominibus insig-
nitos esse nobis persuaſſimum est: Et si Episcopi numismata sua de his literis agnosci voluerint, qvidni & Reges, qvi jus monetæ eminentiori possidebant modo, qvod tamen nullibi, qvod sciam, invenitur. Tales monetæ custodes Reges Daniæ postea habuisse in Dania, *Matth. Parisiensis p. m. 59,* nobis aperuit, ibi occurrit Anscetillus Anglus Aurifaber, qvi vocatus ex Anglia ad Danorum Regem contendit, *ubi per septennium moram continuans Regiis præera- operibus aurifabribus, Monetæ custos & summus Trapezita.* Quantum ex annalibus illis colligi potest, Nicolai Regis Daniæ temporibus & ab anno 1123. circiter Anketillus in Dania monetam Regiam curavit, qvando Gaufridus Abbas monasterii *S. Albini* fuit. Is præfuit monasterio dicto ab anno 1119 ad annum usq; 1146. Anketillus autem ex Dania reversus in hoc monasterio monachus feretrum *Albani* arte sua mirifice illic exornavit, qvod ibidem legi potest.

Tab. XXXIX.

No. 6. †. CNVT REX. *Regis vultus, caput mitrâ indutum, quam ambit diadema, tenuis ad cervices hinc inde dependentibus, pallio quoq; armictus Rex sceptrum dextrâ tenet.*

†. LANDFER MONET. *crux solita.*

No. 7. †. CNVT RECX. *Idem Regis vultus.*

†. BLACANAN ON S.N. *Eadem crux.*

No. 8. †. CN—EX. *Rex itidem sceptigerus, mitratus & palliatus.*

†. LIFV—ON OXFRD. *crux simplicior.*

No. 9. CNVT RECX A. *Regis idem vultus.*

†. ELFWARD ON HEST. *crux eadem.*

Priores duo planè ejusdem ex antica parte videntur esse typi, in qvibus vultus mitram indutus est regiam, cui circumdatum est diadema pretiosum aurô & unionibns, ut appareat, venustè distinctum. *Paschatius corronarum lib. 9. pag. 622.* hunc ornatum capit is regium inde vocat diadema galeatum sive galeam diademata, utpote diademate qvodam redimitum. Majoribus nostris seculò eodem aliquod capit is seu frontis ornamentum seu ligamen vocatum est *Gullblad* passimq; circa tempora eadem in historiis Islandicis hæc locutio obvia: *Hann hafdi Gullblad um enni.* i. e.

Aurea

„ Aurea fascia frontali evinctus erat. Ex auro qvippe redimiculum fuit acutum, quo Septentrionis Magnates capita olim cingebant, prout sagacissimus Antiquarius nostras *A. Magnæus* id interpretatur. Tortilis fuit illa fascia, qua & Persarum Reges tiaram seu pileum cingebant, eodem modo, quo & Alexander causæ i.e. pileo Macedonico cedram seu fasciam, in eorum mores deflectens, circumponebat. Ejusdem formæ in numis nostris est mitra seu galea, quâ Orientis Imperatores caput suum exornari gavisi sunt, appellata *παιάνιον*, i.e. umbellum, quia umbraculo erat præmunita, ut faciem ab injuria aëris solisq; calore tutam servaret. Meminimus ex Annalibus Fuldenf. anno 876. *Carolum Calvum* Francorum Imperatorem, omnem consuetudinem *Regni Francorum* contemnentem optimas arbitratum esse Græcas glorias, quas Canutum Magnum seculo suo etiam adamasce ex numulis nostris satis dispalescit, cum & *Adamus Bremens.* lib.3. cap.33. in apricum proferat, Imperatorem Occidentis, *Henricum Nigrum*, *Canuti Magni σύρχονον* & carum confoederatum *Gracos* *επί habitu επί moribus imitatum esse similiaq;* *Regi Francie επί alis mandasse*, More Imperatoris, ut videtur, Lotharii, cuius capiti *Sugernus* in Lud. VI. memorat, *Frigium, ornamentum Imperiale, instar galeæ circulo aureo concinnatum, impositum finisse.* Utrinsecus ex diadematæ mitraq; ad cervices dependent tæniæ superbæ, quemadmodum Occidentis Imperator *Mich. Palæologus* Constantiopolis, aliiq; Orientis magni Principes in numis diademati cum tœniis margaritiferis conspicuntur. Capitis regium videtur hoc ornamentum ad Gothorum quodammodo accedere, quorum *Reges aurium ligulas crinum subjacentibus flagellis operiebant*, prout Sidonius seculi 5ti Scriptor de Theodorico Gothorum Rege Ep.2. lib.I. meminit, additq; morem *Gothica gentis implexa crinum flagella in aures ac terga dimittere.* *Isidorus* eadem flagella appellat *Granos* non à sparsione, sed à forma, quâ in annulos & quasi granorum rotundorum faciem in fine fletebantur. Sic grandes uniones Græci vocarunt *κόντας*, quo nomine unionum cœpas etiam Latini appellarunt. Itaq; instar Gothorum *Canutus* sua ex mitra gestavit *πλεξίδια* & tæniæ, in terga refugas, quæ Goths ex crinibus ita in nodos coæctis conficiebant. De Athelstano Rege scribit Malmesburiensis, illum fuisse staturâ justa, corpore deducto, capillo flavo filis aureis pulcrè intorto. Qvare & illud videmus ad curam singularem veterum spectasse, ut capillos flagellis involutos haberent, Eustathius, *κάλυκας* explicans, quod reperitur inter dona apud Homerum Iliad. 2. etiam *σύργυνας* interpretatur, nam fistulis ac canalibus his cincinnos indebant, ne circumvolarent; sed terga molliter flagellarent, prout Martialis ait:

— *molesq; flagellant*

Terga come —

quales *κάλυκας* seu *σύργυνας* observare quoq; licet in numis *Gothorum*. In humeris Regis pallium paulo elegantius atq; in primoribus acqviescit, clavis purpureis, seu potius aureis utrinq; inoculatum. More itidem Græcanico, quod in humeris nexus fedebat pallium & utrumq; humerum advelabat in rugas formatum. Strictam quoq; tunicam indutus conspicitur, quæ Græcis dicitur *ἱσολιθωτή*, à rugis, quas Græci *σολίδας* vocant, sic denominata: & dextrorūsum ad icones regias in numis hisce quoq; effulgentia, illa regia gestamina liliis in apice exornata apparent.

Versis deniq; his numis illico se offerunt nomina virorum, ut nobis persvisissimum est, monetarium. In sexti ergo adversâ legimus: LANDFER MONET. i. c. *MONETarius*, provincia seu urbe planè omisâ, cui in publico hoc negotio tanquam Dominus monetæ loco Regis præfuit. In septimi late- re postico: BLACHAN. ON. SN. forte *monetalis Vir ejus nominis erit in Sidney*. In aversa parte octavi exstabat: LIFYINE ON OXFRD i. e. *LIFVINus in OXFORD seu Oxonia*. Ejusdem ferè nominis, Regis Canuti II. tempore, in Anglia fuit Abbas Eliensis, Leofvinus qvi vocabatur, consecratus ab Alwyno El- manensi Episcopo, tam Rege Cnutone, qvam toto conventu id petente. *Thom: Eliensis in historia Eliensi*. Tandem in noni postico leges: ELFYARD ON NEST., seu potius HEST. Discernere enim in tantum non licuit, qvam pro- vinciam numus indicet. Puto tamen, *Hastlinga-cestre vel castrum* indicari, ut *Brumtonus* nos edocet, cujus locus de monetis in Anglia, valde singularis, ideoq; huc pertinet. Nam ex Athelstani legibus, qvi in Anglia ab anno 922 celeberrimus fuit & Rex potentissimus, earumq; artic. 19 p. m. 843 hoc ad- ducit: *Placuit nobis, ut una moneta sit in toto regni imperio, ⠃ nullus monetet ex- tra portum &c.* In Cantuaria sint octo Monetarii: *Regis quatuor: Episcopi tres: Abbatis unus: in Rocestria tres: Regis duo: Episcopi unus: In Lewes duo: In HASTINGESTRA unus. In Sheafstsbyri duo. In Exonia duo: ⠃ in aliis burgis.* Huc apprimè etiam facit locus Joh. Spelmanni in *Ælfredi Regis historiæ anno- tationibus* ad Tab. 2. *Regibus nostris, scribit, plures erant aedes monetariæ, sicut ⠃ nonnullis Magnatum, præcipue Episcoporum, in urbibus illustrioribus flancet, fe- riundi numos privilegium indultum erat.* Æthelstanus Rex (qvi secuio X. vixit) dicitur habuisse Londini ejusmo i domos octo: *Wintonie sex, Lewise, HAS TINGIS, Hamtonia, singulis duas: Cicestria, unam: Rhoffa tres, binas Rex, unum Episco- pus: Cantuarie septem, Rex quatuor, Episcopus duas, Abbas unam.*

Tab. XXXIX.

No. 10. †. CNVT RECX. *Eiusdem Regis sceptigeri vultus cum tegmine capitis ⠃ pallio elegantiori.* In aversa numi:
 † LEODMER ON RIIC. *Crux solita.*

Numus hic notam meretur singularem ob habitus Regii in antico nu- mismatis latere ornatum elegantiorem. Rex enim hic incedere videtur tiara seu potius pileo περικεφαλω, in anteriorem faciem incurvo & fasciis tortilibus seu loris circumcincto: Ligamen hoc Hesychius vocat, σπόφιον atq; ita interpre- tatus est vocem κιδαιον. Ad aurium ligulas ex tegmine hoc dependent segmi- na qvædam, genas regias exornantia, qvemadmodum ad cervicem crines apparent renodati & ferico involuti: Ferè eodem qvoq; capitis ornamento *Carolum Calvum* in publicum prodiisse, Annales Fulenses circa annum 876 sic memorant: *Capite involuto ferico velamine ac diademate desuper imposito Do- minicis ⠃ festis diebus ad ecclesiam procedere solitus fuit:* Acqviecit deinde per fibulæ elegantioris morsum in humeris Regis pallium abundantius clavis au- reis ex utraq; parte inoculatum: Nam vestium oræ non solum apud veteres fimbriatæ erant, sed etiam mediae ab utraq; scilicet parte, ubi vestes aperiun- tur & fibulis stringuntur, hinc & Trebellius *medium dixit fimbriam*. Variis itaq; figuris sive signis, qvà rotundis, qvà quadratis veterum luxuria lusit in vesti- bus

bus & fimbriis hisce auro purpurave illustrandis. Qvæ rotundæ erant, ut in pallio regio h̄ic videre est & in circulum flexæ, plumas vocitarunt Latini, & plumarios, qvi eas in modum plumarum rotundas in vestibus acu pingebant. Interdum etiam clavos appellarunt, clavorum enim capita rotunda, unde ἀσπιδίσκος Græci vocant: Dixerunt & oculos, & inoculatum exinde nostrum in numo dicitur pallium, & clavi hi tam aurei, qvam purpurei, vestibus inserebantur atq; insuebantur. Quemadmodum de his *Salmasius* plura in apricum profert in *comment.* ad *Hist. Augst.* Pallia hæc & saga virilia in humeris, ut mulierum in pectore antiquitùs retinebantur fibulis, qvas Græci exinde accuratiū distingvere sciverunt, ut περόναι sint humerales & virorum, πόρπη autem mulierum & vestem ad pectus stringat. Ut plurimum ex gemma mulierum fibulæ conficiebantur, teste *Claudiano*,

— *E⁹ fulva nodatur jaſpide pectus.*

Nec minus qvoq; virorum fibulæ gemmeæ aut gemmis stellatæ fuere, quemadmodum & *Vopiscus* narrat de Carino Imperatore, cum fibulâ usum non esse nisi gemmâ, nam gemma plerumq; unica fibulæ vicem præstabat, qvmodo numus in tabula hac ordine quartus satis clarè indigitat, etiam Regem *Canutum Magnum* in publicum prodiisse & in numo 25, 26 & 27 TAB. XL non minus hic apparebit: quemadmodum & in numismate, qvod hic considerandum venit, fibula humeralis, qvæ pallium regium ad humerum nectit & constringit, instar floris efficta videtur, qvæ in medio gemmâ est stellata.

In postico tandem observandum.

† LEODMER ON RIIC. *Qvod erit nomen viri monetalis LEODMERI in RIICHwin, seu RIICHwinensis.*

TAB. XXXIX.

No. II. †. CNVT REX ANG. *Regis icon itidem sceptrigera, caside ovata E⁹ pallio singulari.*

In postico:

†. LVEFYNE ON DOF. *Cum cruce solita.*

In numis antea allatis vidimus, quantum ab illo subinde mutatus fuerit regius ille *Canuti II.* habitus, in qvo decor non minus servatur, qvi ex more venit, ut mos ex opinione est, qvæ pro gentium & personarum diversitate mutat, ac varios habitus inducit, quemadmodum & Rex hic in numismate hocce aliter amictus in antico eminet atq; in primoribus numis. Casside apparet Rex ὁσιός i. e. ovata planè, qualis est ovi per medium secti minus rotunda pars, qvæ forma fertur olim fuisse pilei Castoris & Pollucis, qvos Romani *pileatos fratres* vocitarunt. Laconibus iidem pilei ovati in præliis qvoq; in usu fuere, qvi Apulejo *ovata cassides* dicuntur. Sub galea hac capilli aliquantum passi nullisq; vinculis intexti inter segmenta qvædam ad cervices prominent. Numus itaq; raro obvius, septentrionalibus qvippe nostris modus religandi capillos ab antiquo fuit constantissimus, utpote ne illis, qvi bellis semper intenti erant, capilli, qvos studio summo nutriebant, impedimento essent, qvodq; hæc coma connodata aptior hostibus terrorem aliquem incuteret. Raro ergo solvere & circa humeros fluere sinebant, nisi cum festa solemnia

solemnia & splendida adessent. Tunc enim nodos & vincula capillorum elegantium solvi curabant, eosq; bene lotos & nitidos effectos, absq; nodis, flagellis aliisq; vinculis, qvibus illos religaverant, per humeros elegantissimâ pompâ liberè fluere sinebant, ut illis & illorum adspectu nil jucundius esset, aut elegantius. Hinc & *Haraldus* ille Rex Norvagiæ, ut antea meminimus, *Pulricomi* cognomen fortitus legitur in Chronicis Norvagicis. Idem numisma habet *Joh. Spelmannus* in *Ælfredi Regis historia de numis Saxonum Tab. VI. No. 31.* at capillatio Regio elegantiū, atq; in numo nostro procusum est, effictio. Pallium hic portat Rex paulò laxius, qvam in numis coeteris, circa services admodum studiosē in rugas dispositum, fibulâq; in humeris congregatum & strictum.

Aversa numi pars cruce solita insignita est, qvam ambit nomen viri monetalis LVEFVINE ON DOFRre. i. e. LVEFVINus Dubrensis vel DOFRinensis.

TAB. XXXIX.

No. 12. †. CNVT REX ANGLO. *Regis ejusdem coronati vultus, capillis sub coronâ ad cervicem usq; serico velamine involutus.*

†. LVOFRIC ON LVNDE. i. e. *LT'OFRICus Londini nempe vir monetalis. Inscriptio hæc ambit crucem elegantiorem.*

De facie Regis tenui atq; juniori, æque ac in antecedentibus de vultu deductiori, senium numi agnoscī subsentimus. Regiminis sui ab initio fulgido isto Majestatis insigni, qvo hic conspicitur eum redimitum fuisse, nulli dubitamus, qvem maximâ pompâ adeo juvenem coronatum atq; consecratum anno 1017. legimus, cùm & illa Regiæ consecrationis insignia Regibus Angliæ statim post acceptam Christianam religionem in usu fuerint. *Joh. Spelmannus* in vita *Ælfredi Magni l. 3. c. 158.* coronam hanc sic depingit: *Coronam dico non ejusdem formæ fortassis, qvæ hodie discriminis gratia dicitur Imperialis, formæ tamen augustioris atq; Imperio dignioris, quam qvæ hactenus uspiam in his regnis usurpata fuisset.* Etenim in arcuata cella ad peristylium Westmonasteriensis cœnobii, ubi vetera decora & insignia hujus Regni affervantur, in operculo pyxidis (qvæ antiquissimæ coronæ capsæ est) habetur inscriptum ad hunc modum: **Hæc est principalior corona, cum qvæ coronabantur Reges: Ælfredus, Edwardus &c.** *Ipsa vero corona (qvod hunc in finem observatu dignum) operis fuit Archaici, diducta in flores, ocellatur gemmarum, pro seculi captu non adeò curiosa.* Ovum ovo nullum similius esse potest, atq; corona hæc anademati venusto Regis nostratis in numi anticâ hic procusi: Priscum qvippe ibi pellucet opus Archaicum in flores studiose diductum, qvod Scriptores *Bysantini ονειρωνα* vocitarunt (*Affer Gall. p. 252. & 253.*) utpote liliis τριφύλλοις exornatum: Cynico ferè more qvoq; potentissimus Rex hic palliò involutus videtur, partem ipsius fibulâ in humero dextro tantum stricti sinistrorum rejiciens.

Posticum numi LUOFRICI Monetarii Londinensis nomen illustrat.

No. 13. †. CNVT REX ANGLORV. *Regis itidem juvenis & coronati icuncula palliata.*

†. COLGRIM. M. O. E. O, i.e. COLGRIMus MOnetarius Earl *sive comes Oxoniensis*, prout sigla denotare videntur, quæ ambiunt crucem.

TAB. XXXIX.

No. 14. †. CNUT REX ANGLORV. *Eiusdem Regis vultus juvenis, eodem modo redimitus & amictus.*

†. ARNCETEL. O.E.O. *Erit ARNKETLI MOnetarii nomen, Earli seu comitis itidem Oxoniensis, circa crucem solitam.*

Matthæus Parisiensis ejusdem ferè nominis pag. m. 59. habet Monetarium & monetæ custodem, qvem *Anketillum* vocat, ad Danorum Regem ex Anglia circa annum 1123 evocatum. Sunt, qvi hos & proximè iis præcedentem inseqventesq; numos, ex qvorum antico latere gratiosus Regis vultus juvenis admodum prominet, junioris seu *Harde-Canuti*, vel potius, uti historiæ Islandicæ eum nominant, *Haurdra Canuti*, à provincia, in qua educatus erat, monetis æqvè posse annumerari censerint, dubitant enim alpero prænomine aut agnominè numos ipsius, eo vivente, aut aliorum Regum seu Principum unquam sic percussos fuisse, sed simpliciter junioris æqvæ ac senioris *Canuti* numismata absqve agnominè procusa esse autumant, ideoq; hic patris filiiq; numi è difficilius discriminantur, præfertim in numismatis, qvæ juvenem qvidem utriusq; repræsentant faciem Regis, cum cognomines & admodum juvenilis ætatis ad gubernacula in Anglia federint, *Canutusq;* junior Rex Angliæ admodum juvenis in fata concesserit, biennio, & qvot excedunt dies, regni Anglicani tantum completo: calculis namq; exactioribus secundùm Annales Norvagicos positis, *Haurdra Canutum*, qvem juniores qvoq; respectu patris, historiæ nostrates denominant, patre haud multum provectionis ætatis imperii Anglicani clavum arripuisse, deprehendimus. Anno qvippe 1009 annales hi computant, patrem *Canuti* senioris *Svenonem furcatae seu fissæ barbae* mortuum esse, cui assentitur historia *Knytlingorum M. S. cap. VIII.* hoc addens:

„ *Knutr. Konungr var þa a barns alldri*: h. e. Tunc temporis Rex *Canutus*, erat „ puerilis ætatis, seu decennis, & paulo post: *Konungr. sat III. uetri Danmarki* „ *sitan ham tok Konugdom*, Rex idem, postqvam gubernacula regni in Dania „ assumpserat, triennium ibi remansit à patris morte, priusq; in Angliam trajecit, tredecim ergo annos natus imperium ex parte in Anglia auspicatus est, qvem verò anno 1017 prius non totius regni Regem inauguratum esse annales Anglicani tradunt. Unde sponte colligitur deleto Edmundo, octodecim annorum juvenem coronatum in numis hisce procusum fuisse, *Ethelredi Regis* uxore *Emma* in matrimonium postea ducta, ex qva suscepit *Canutum* juniorum seu *Haurdra Canutum*, cui Regnum Anglicanum, mortuo Haraldo, vix viginti annos nato, anno scilicet salutis humanæ 1040 contigisse, annales nostri subindicant. De *Canuto* enim juniori Regno Daniæ & Magno Bono Norvagiæ jam admotis ex *Snorronis Sturlæ Hist. Norvag.* constat, Reges eosdem anno 1036 pueritiam vix excessisse. *Konungar mir*, inquit Snorro, vo „ *ro badir bernskir oc ungir*. i. e. uterq; Regum puerilis seu rerum parum expertus „ & juvenis erat. Qvoniam itaq; ex præcedentibus satis liquido seqvitur, Reges hosce & cognomines & juvenili ætate ferè æqvales regno Anglicano præfectos in numis procusos, eos vix cernere licet, nisi secundùm aliqualem *Canuti* senioris faciei dispositionem & ideam, qvam *Knytlingorum* historia nobis

bis antea cap. 20. exactè quidem dedit, sculptores verò typorum partim hic rudi inciderunt Minervā. Proinde togæ imperatoriæ involutus in numerum antico juvenis Rex coronatus hic apparet, & quasi pugnam molitus, sinistrorum conjicit ricinum, per humeros collum versus perfusum. Sed, quì fit, qvòd raso capillio diadematus hic procuditur Rex, cùm historia *Knytlingorum M. S. cap. 20.* maximè sic commendet ipsius cæsariem: *Hann uar fagr har oc mik herdr.* i.e. capillo decoro & prolixo erat. Bona ergo cum „venia præsumimus dicere, aut sculptores voluisse eum more Romano rasum habere caput, quemadmodum & in omnibus, quos contigit ejusdem Regis videre, numis eum etiam adulteris ætatis, imberbem effinxerunt, aut Regem sacris Christianis ab initio Regni sui initiatum & adscriptum in mores fratrum seu clericorum, qui tonso capillitiō incedere tenebantur, aliquando deflectere adamasse. Qvibus Scholia stes hist. eccles. *Adami Bremensis lib. 2. cap. 36.* assentire videtur, dum utrumq; Regem & patrem & filium orationibus fratrum Bremensium commendatum libroq; fraternitatis Bremensis inscriptum narrat. Præterea extra omnis dubitationis aleam positum esse credimus, quemadmodum in ipsius numis antiquioribus videre est, eum comam postea aluisse longam, ut patrio more subtringeret, & flagellis ad cervices coerceret eam, qvod diu in more Angli exinde positum habuere, usq; ad *Wilhelmi 2. Regis Angliae tempora,* cujus rei testis est *Wilhelmus Malmesburiensis.* Sub ipso, inquit, *fluxus crimum,* h. e. coma fusa, molevit primum in Anglia, cùm antea comā renodi & flagillis coercitā plerumque uti solerent.

TAB. XXXIX.

No. 15. †. CNVT REX ANGLOR. *Regis ejusdem coronata icuncula.*

†. YVLEMER. E. O. O. D. *Erit forte ValDEMaRus, quod nobis adhuc contracte est Volmer.* Sigla sequentes non a deo liquide, atq; hic insculpta sunt, apparent in archetypo circa crucem.

No. 16. †. CNVT REX ANGLOR. *Regis vultus eodem ferè modo coronatus.*

†. DVREERD. M. NOR. h. e. DUREERDus forsan Monetarius NORfolcensis seu NORvicensis, crucem ambiens.

Prioris numuli sculptor, quemadmodum sexti, septimi, noni & duodecimi, ob artem suam è magis hic commendatur, qvòd faciem Regis *Canuti Magni* adeò exquisitè expresserit nasumq; quasi ad vivum formaverit eminentem, quomodo & *Knytlingorum Saga M. S.* i. e. Cnutiadum historia, Regiam hanc faciem cap 20. suo depingit penicillo: *Nef hannis uar þint.* i. e. „nasum habebat tenuem, eminentem seu aquilinum prout in numis No. 6. 7. 12 & 15. partimq; No. 8. 9. 17 & 18. aspicitur. Præterea notam meretur diversa in numis diadematis Regii seu coronæ liliaceæ forma, cœteris paulò elegantiore, corona enim serico segmento seu capitis operimento imposita videtur, qvod redimiculo sub mentum in numo posteriori ad instar mitræ Phrygiæ religatur.

No. 17. †. CNVT REX ANGLORVM. *Regis icon singulariter coronata.*

†. ELFR—MO. D.E.O. *Nummus est fragilis, in quo sigla sunt valde obscuræ*

scuræ. Erit. ELFRICI MOnetarii nomen, Eorl seu comitis Oxoniensis, circa crucem.

TAB. XXXIX.

No. 18. CNVT REX ANGLORV. *Regis coronati vultus.*

†. LODVIG ON LVNDE *LVDovic Monetarii Lundensis nomen, quod crucem ambit.*

Tab. XL.

No. 19. †. CNVT REX ANGLORV. *Regis coronati vultus.*

†. ELRIC ON SEFTESBR. *Crux solita, qua ELRICI SEFTESBURIENSIS (jam Sceafsburiensis) Monetarii nomen circum se habet.*

No. 20. †. CNVT REX ANGLORVM. *Juvenis admodum hic appareat Regis coronati facies, ephebis quasi vix excessisset.*

†. YVLFRIC ON LVNDE †. WULFRICus *Londini circa crucem.*

Notam moretur triplex illa post nomen monetarii crux in numi postico, in faustum omen addita, qvòd fortasse sit primus numus Regis juvenis primo coronati.

No. 21. †. CNVT REX ANGLORVM. *Regis coronati vultus.*

†. SELVIN ON DEOTFO. SELVINI THEOTFORtensis censetur viri monetalis nomen, circa crucem, cui assentitur Joh. Speelmanus in *Ælfredi Magni vita.*

No. 22. *Idem Regis vultus titulusq; in antico numi latere.*

In postico verò

†. OVDGRIM MO E. O. F, i. e. OUTHGRIMus MOnetarius Earl seu comes Oxfortensis.

Alium ex siglis non mihi datur extricare sensum, cum ab oræ præfixa cruce lectio in numo sit instituenda, qvamvis politioris doctrinæ vir non hanc, sed aliam, atq; à cruce inceptam amaverit lectionem.

D. G. R. IMMO. E. OF. XOV. *qvam sic explicare voluit Dei GRATIA IM MO Earl OF XON.*

No. 23. †. CNVT REX ANGLORVM. *Juvenis vultus Regis ejusdem.*

†. ZVNEGOD. MO. LIN. h. e. SUNEGODus MOnetarius LINcolniensis.

Vir hic, qvi monetalis Lincolniae fuit, binominis esse videtur. Nomen prius adhuc in Fresia minori, Angliae nostræ conterminâ, viget, Fresonibus istis *Suneck* appellatum, qvod nostratisbus plane dicitur *Sune*. Passim qvippe occurunt apud Saxonem Gram. lib. 14. Viri magnæ virtutis atq; profapiæ *Suno Ebbonis*, *Petrus Sunonis &c.* *Andreas Sunonis &c.*, agnomine vero GOD bonum denotante virum. Huic nominis compositioni assentitur alibi historia patria, potentissimum Daniæ Règem *Frothonem III.* cognominans FREDEGOD, prout numus hic habet nomen ZVNEGOD. Et *Chronica Norv.* pag.

m. 202. Torgod Skarde & p. 248. Snoregod Regis Olai Sancti ieu Crassi Purpuratum. Germani verò, conversis nominibus, adhuc suis Godefredi imponunt nomen.

Tab. XL.

No. 24. †. CNVT REX ANG: *Juvenis etiam Regis est vultus.*

†. BRVNTA.—LIN. Erit BRVNTH Monetarius LINcolniensis.

Numi fragilitas vetat, qvò minus exactè asseqvi poterimus aversæ inscriptionem, nomen tamen fermè idem monetarii cuiusdam legitur, in averso latere numi, regnante *Haraldo Notho*, Regis *Canuti Magni* filio, procusi. *Joh. Spelmannus* eundem habet numum in vita *Ælfredi Magni* Tab. VI. de numis Saxonum No. 9., ubi Monetarius in aversa BRVNTH vocatur. Satis celebre in Patria habuimus stemma nobile ULFSTANORUM, qvorum primas nomine ULFSTAN insignitus fuit, qvem & Dano-Anglicanæ fuisse originis. inde suspicamur qvòd in Anglia circa annum 866. Veit-Saxonum Regi *Ælfredo* ejusdem nominis fuerit de tractu septentrionis fidus relator, qvi ULFSTAN of *Hatheby*, (jam Slesvigā) vocatur. *Vide Joh. Spelman. Append. VI. ad vit. Ælfredi Magni.* Nam qvemadmodum nobiles nostrates, antiquæ profapiæ extincto masculi generis ultimo, emortuæ ejusdem stirpis nomen gentilium loco nominis proprii in gratam agnatæ familiæ memoriam suæ interdum imposuerunt proli masculæ, ità etiam à familiæ antesignani nomine proprio, profapiæ gentile nomen subinde coepisse, subsentimus. Græcanico quidem more nobiles nostrates nomini suo patris nomen proprium diu postposuerunt, usq; dum uno eodemq; antesignani nomine aut agnomine posteri longa serie constanter salutari amaverint ob ingentia Primatis sui merita. Plura de Nobilium Danorum nominibus & cognominibus sagaciū suppeditat celeberrimus *Wormius lib. 3. Monum. Dan. fol. 165 &c.* Sicut & eventus varius ULFSTANO nostrati majoribusq; nostris stemmatis illustria indidit nomina, cognomina aut agnomina. Cujus rei testis pro eo tempore nobis erit *Saxo Gram. hist. Dan. libr. 7. fol. m. 73.* ubi Vesetus fortissimus ille Athleta & Dominus Scaniæ narratur absq; vulneris inflictione fuste qvassavisse buccam Regis *Haraldi III*, ut binis eam dentibus vacuefaceret. Qvorum jacturam postmodum insperata molarium eruptione sarciebat. Hic eventus *HTLDETAN* ei cognomen imposuit, qvod eum quidem ob eminentem dentium ordinem assecutum affirmant. Qvomodo & Rex Daniæ *Haraldus* ejusdem nominis VI. BLATANi, i.e. nigridentis nomen est fortitus: Qvæ enim nigra sunt, veteribus *Blaa* dicuntur, ut *Blaamænd*, *Nigritæ*, *Mauri*. *Black* Anglis adhuc niger est ex nostro sermone & *Tan* seu *Tand* nobis est dens.

No. 25. †. CNVT REX ANG. *Rex sceptriger & palliatus cum caside ovata.*

†. FARDEIN. MT. O.EOF. Erit FARTHEINus Monetarius On i.e. in EOxFort.

No. 26. †. CNVT REX ANG. *Idem Regis vultus.*

†. CRINAN M.—OE.OFR. h.e. CRINANus MONETARIUS OxForTenfis.

No. 27. †. CNVT REX ANG. *Eadem Regis icon.*

†. ZVNOLF M.—OE. OF. SUNOLFus, est MONETARIUS OxForTenfis.
De-

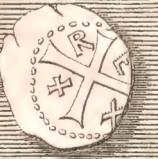
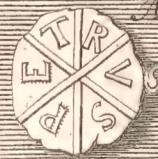
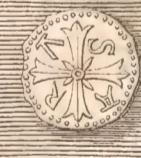
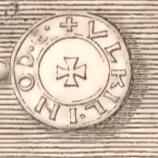
Deductoris quidem faciei in numis hisce apparet Rex, at macilento ore, naso mentoq; acutiori, qvam in numo tabulae proximè præcedentis num. II. ubi casside eodem modo ovata & qvodammodo fusâ comâ, hîc autem capite mentoq; raso incedit. Itaq; ex facici habitu dispositioneq; tutò divinare licet, Regem adultoris ætatis & fermè decrepiti corporis fuisse in numis hisce procusum. Nam ultimis etiam Regni annis Româ redux vitæ morumq; tales init rationem, qvæ verè pœnitentem approbaret. Quemadmodum & in epistola ipsius ad Ælnothum Metropolitanum anno 1030. perscripta & Pontani rerum Danic. historie libro V. inserta, supplex confitetur, se Deo devo-*visse vitam suam à modo in omnibus reformare.* Qvippe & eum reliquam ætatis partem morbo, aurugini haud absimili, afflictum trivisse, enarrat *Knytlingorum M. S. historia*, ideoq; mores suos in melius relaturus, piè & religiosè capiteq; hîc raso subditis præesse voluit, cuius Reginæq; ipsius Encomiastes eum hisq; extollit laudibus: *Amicus verò & familiaris factus est viris Ecclesiasticis, adeò ut Episcopis videretur Coëscopus pro exhibitione totius religionis, Monachis quoq; non secularis, sed cœnobialis pro continentia humillima devotionis.* Tonsus ergò adulta ætate amicè in eorum mores quoq; deflexus baculum seu gestamen regiū sacri regiminis in numis hisce manu tenuit, qui Rex tantæ magnitudinis fuit, ut ante eum (inqvit Radulfus de Diceto) nemo vixerit in Anglia talis. Mortuus est anno 1036. d. 12. Novembris, ætatis suæ 37, regni verò Daniæ, ut supputant annales nostri, 27, Angliæ 24 & Norvagiæ septimo.

Tab. XL.

No. 28. †. CNVT. In numi quasi rasa tabula nomen hoc Regium procusum.

†. YVLNOÐ M: OE. OFRY. Erit VULNOTHus MONETarius in OXFORD, sive ut alii legunt MONETarius Earl. OF RYchin.

Numus interregni hic censetur, qvem *Vulnotherus Oxoniensis* seu *Richwicensis* monetæ custos in gratiam Regis *Cnuti* procudi curavit, cuius verò *Canuti*, senioris ne sit, an junioris, haud facile est dijudicatu, in bivio ergo numus hic cum coeteris ponendus est. Qvod verò interregni fuerit numus, inde conhicimus, qvòd Vir, qui monetalis hic fuit, non ausus sit in numo addere titulum *Cnuti* Regium, qvem tunc temporis Regem Angliæ unanimo populi consensu vix declaratum fuisse, suspicamus. Ut deniq; etiam constet de *Canuti III.* seu junioris prænomine, prout apud historicos & in numis qvibusdam durum & asperum supponitur, ideoq; minus credibile, vel etiam meliori significatu, eo vivente, adhibitum fuisse, cum nec Patris nec aliorum ejusdem seculi Principum agnomina aut prænomina vel gloria vel ignominiosa in numis vix unquam fuerint addita, quamvis in historiis sic cognominentur; suum itaq; certo *Canutum* hunc sortitum esse censemus prænomen à provincia qvadam, in qua vel natus erat, qvem, inquit Sveno Aggonis Compend. hist. Reg. Dan. cognomine *Durum vulgo nominabant, non quod austerus vel crudelis exstiterit verum inde, quod tale provincia nomen exstiterit, ex qua natalem duxit originem, vel potius ab ea provincia, in qua enutritus, legitur enim in historia Norvag. Sturlai pag. m. 272. Comiti *Ulfoni*, nomine Regis *Canuti* senioris tunc Daniæ Protectori, anno 1026. educatoris ergo in regno eodem traditus. Quemadmodum enim Islandicum illud monumentum M. S. Flateyabok,*

bok, i.e. Annales Flateyenses. Regis *Sigurdi Angvioculi* filium vocarunt *Haurda Canutum*, qvi Nobili rerum Norvagicarum Historiographo *Torffao* in historia sua M.S. est *Harboe Knut*, à Jutiæ provincia *Hardyssel* sic nominatus, ita vel in eadem provincia *Cnutus III.* bellicosissimi *Ulfonis* vel alius comitis cura creditur educatus & innutritus indeq; prænomen provinciale adeptum post *Cnutum Sigurdi Angvioculi* filium regessit: meminit enim Pontanus rerum *Dan. histor. lib. V.* ibi locorum ex Lymico sinu fuisse brevissimum in Angliam transiit, eidem qvippe finui, etiam *Cnutus IV.* classem suam, Angliam recuperaturus, invehi curavit, hodie arenarum mole difficultiori & navigiis ideo minus pervio. Tandem *Verelius in not. ad Hervarar Sagam p. 185.* hoc prænominiis *Cnutorum* addit *ērūmōv*, in familia Danorum Regia siboli masculæ, qvæ non erat nata in arce Regia, sed extra eam in regni aliquva *Haurda, Horda, Harda* vel *Herreda* i.e. provincia seu nomarchiâ, prænomen hoc appositum fuisse. Et qvicquid demum sit, durus adeo & asper non fuit, Rex Daniæ aut Angliæ, qvi ob sibi eruptum & jure hæreditatis relictum Angliæ regnum illatamq; sibi & matri *Emmae* injuriam fratris *Haraldi Nothi* corpus exhumatum, capite amputato, in profluentem Thameſin dejici justus vindicta curavit; *Homo etenim, inquit, Polydorus Vergilius, Engl. hist. lib. 8. p. 176. & 179. suapte naturā mitis & liberalis erat, quem Angli scriptores incepit HardeCanutum vocarunt.* Anno 1042, relatu *Bromtoni*, infra 9 dies post secundum in Anglia coronationis annum, in Dania verò regni septimum vel nonum juvenis adhuc in convivio quodam apud *Lamhithe* juxta Londonias, cum stando biberet, VIII. Idus Junii feria tertia miserabili casu ad terram corruens & aliquandiu mutus permanens animam exspiravit.

REGIS CNUTI IV. seu SANCTI,

Tab. XL. Martyris Othiniensis.

No. 29. †. CNVT REX. *Vultus ejusdem Regis mitrati seu coronati, colobium induti & dextrâ gladium strictum tenentis.*

†. VLKIL IN ODC vel ODC. *ULKILas erit in OX, i.e. OXonia, vel OTHE h. e. OTHEnsea, circa crucem in area numi parvam.*

Numus est itidem argenteus, at planè diversus à coeteris, qvos licuit videre, numis, *Cnutorum* nomine inscriptis, & cùm antecedentibus minoris sit formaturæ & ponderis, ita quoq; vilior est. Anno 1698. hic submissè oblatus est Gloriosæ memoriae Regi *Christiano V.* à Purpurato ipsius Trollio & mihi comitum Regis extremo quam gratosè in arce Rosenburgo traditus, ut à me explicatus in Gazophylacio Regio deinde asservaretur. Primo itaq; intuitu in numi facie deprehendi CNVT REX Regisq; iconem, quam juxta coeteros *Cnuti Magni* filiiq; numos ponens certè aliam vultus habitusq; Regii dispositionem observavi. Itaq; nullius nisi *Cnutorum IV.* martyris Othiniensis numulus hic esse poterit, cùm *Ælnothus* monachus in vita ipsius subindicit, Regem hunc *Cnut* seu *Cnutorum* in consecratione ipsius fastisq; Sanctorum *Cnutorum*, ex illorum temporum more, fuisse tandem quodammodo transnominatum, qvo nomine reliqui ejusdem nominis Daniæ Reges tam in numis quam rerum gestarum monumentis constanter posthac insigniti leguntur.

Cui accedit, qvòd hactenus in coronis *Cnuti Magni* & Filii cognominis ex lamina tantum consurrexerint lilia coronam apertam indicantia, jam verò Rex diademate clauso, instar coronæ, mitrâ intus obductâ, videtur, qvam superne in medio, tum in utraq; coronæ extremitate uniones occupant, qvarum series occipiti etiam hæret & mitram qvafsi sustentat. Opulentus & operosus est ille Augustorum ornatus, solis Principibus absoluti dominii sepositus, qvi ad Anglorum nostratesq; Reges à Constantinopolitanis Imperatoribus haud dubie derivatus est, indeq; vocatus imperialis, qvod freqventer à Græcis Imperatoribus hæc anademæ fuerit usurpatum. Ad instar tanti diadematis *Saxo Grammaticus lib. II. fol. m. 115.* enarrat, *Cnutonem* redimitum fuisse *coronā*, arte impensaq; operosissime elaborata, qvam in Fabricæ sacrarii Roëskildensis ornamentum dicavit. Eodem modo seqventes in numis cavis Daniæ Reges splendide diademati conspicuntur, qvi tanquam summi Imperatores in regnis suis sunt habiti. Statuimus ergo in numulo hoc eminere Gloriosissimum Regem, Martyrem Othiniensem, *Cnuthonem IV.* sive Sanctum, Principem, qvem breviarium Slevicense commendat, fuisse *acutum ingeniō, specie decorum, armis & animā strenuum, mentisq; industria & oris facundia redolentem*. Ad exemplum Ecclesiasticorum Patrum duram exercens vitam, tonsus qvoq; in numo hoc aspicitur. Porro amictum se colobio qvodam voluit esse, tunica nempe manicis destituta, ut bellicæ virtuti addictissimus eò melius aliquando se in bello constitutum videret, gladiumq; ingenteum, qvem hic dextrâ tenet strictum expeditius vibraret. More itidem Romano, Principibus enim Romæ erat dedecori, in publicum prodiisse cum tunicis manicatis, prout *Lampridius in Commodo & Heliogabalo* notis hunc detexit ritum. Veteres amictum hunc appellarunt saccum & saccineam tunicam, qvia sacco haud absimilis erat. Deinde in numi latere postico crucem parvam hæc ambit inscriptio: *VLKIL IN ODCaut ODC*- i.e. *Oxonias seu OTHEnseā*. D enim denotat apud Anglo-Saxones TH. Literæ sunt, qvæ ærugine partim exesæ oculos qvidem fugiunt, & adeo exactam non suppeditare possunt lectionem, persvasissimum tamen nobis est, numulum hunc potius esse typi Danici, qvam Anglicani, cùm *Saxo Grammaticus* nobis *lib. II. f. m. 115.* qvoq; prodat, sub hujus Regis imperio Londini Scanorum monetariam fuisse institutam officinam, constetq; ex serie *I Episc. Othin. M. S. Cornelii Hamsfort, Cnutonem Magnum 1020 in Daniam misisse Reinerum*, ut Fionos doceret religionem Christianam. Negare ideo timemus, Regem hunc potentissimum in Dania una cum religione Othiniæ seu Othenseæ, qvæ *Adamo Bremensi* suo tempore fuit *Odanse, civitas magna*, qvoq; monetarios & monetæ custodes, æque ac in urbibus Angliæ fuerunt, constituisse & monetariæ rei apprimè expertos viros ex Anglia huc delatos esse, Qvamvis in historiis patriis de ea re altum sit silentium nec hujus monetæ indicium existare sciamus, nisi qvòd Anglo-Saxonicum nomen proprium Monetarii *ULKIL* aversa numi pars nobis hoc præbeat & *Arnoldus Hvitfeld. Chron. Episc. Dan. p. m. 99.* Arhusiensis Dioceſeoſ *II Episcopum ULKILD* numeret anno 1102 ſedentem, qvorum utrumq; nominis ſui originem ex Anglia traxiffe, nulli dubitamus: animadvertimus enim nomen hoc in Anglia claruiffe, *Cnutone Magno* Londinum ſibi ſubjugante, dum ope comitis *Erici* juxta Londinum debellavit Magnatem *ULFKIELD Smiling*, a qvo totus ille tractus in campo Ringmarchith ſuum fortitus erat nomen,

men *Ulfkieldslund*, prout nobis retulit *Snorro Sturlæus Chron. Norvag.* pag. 186. & 187. Anglicanum hunc esse numum & Oxoniæ procusum exinde qvidam quoq; sentiunt, qvòdq; in adverfa numuli parte legere gestiant ULKIL IN ODC, tum etiam aliud ejusdem signaturæ dari numisma, ex adverso sibi inscriptum habens nomen monetalis viri AILNC D IN RO. Erit fortean AeLNOTHus IN ROchester. Denegare illis hoc qvidem non aveo, modo nobis concedant, fuisse cognomines viros in utroq; regno, qvemadmodum & illos produximus, aliquosq; eorum *Cnutone* hoc regnante, hic & illic extitisse, qui curam flandi feriundiq; numos habuerunt, de qvibus haud dubia attulimus testimonia, adeo ut ab iisdem non minus in Dania, qvam in Anglia procusi fuerint numi in gratiam Regis, Angliam jam jam recuperaturi. Cui tandem accedit, qvòd *Joh. Isaacius Pontanus rer. Dan. hist. libr. V. p. 197.* etiam referat, tantam in Dania anno 1085., Rege hoc imperante, fuisse frequentiam Anglorum, qui in Daniam tædio Normannicae dominationis profugi, ut quotidianis quasi in comitiis ad arma adversus Gulielmum, Regni Anglia violentum infessorum, capessenda Cnutonem hunc sollicitaverint atq; adeò numis etiam opem Regis cblanditi sint.

Deniq; ex latiori & stricto gladio seu spatha *xp̄v̄r̄v̄d̄r̄w̄*, Snorroni *Sturlæo Chron. Norvag. p. m. 300.* *Guldhialtin* dicta, qvia capulo aureo clausa five vineta erat, qvam Rex erectam hic præfert, suspicamur, eum pugnam contra Gulielmum, injustum illum Angliæ possessorem, moliturum sic se procudi voluisse, Monetariosq; seu sculptores illos eum sic typo insculpere amasse: Nam non dolebat solum Patris induxit Angliam amissam, sed & votis reposcebat assiduis, donec classe instructa jacturam tanti imperii vi reparare ex sinu Lymico, fide fraterna tamen frustratus, tentaret. Ex qvo pietatis zelo magis accensus, ob decimas frugum plebi in usum sacrorum indictas in Fioniam usq; à malevolis subditis persequutus & Othenseæ in templo S. Albani precibus insistens die 10 Julii anno 1086 obtruncatur, Daniæ septennis Rex, cuius vitam sanctam & severam gloriæ & celebritatis fructu opulentissimam splendidum in fastis obtinuisse locum *Saxo Grammaticus* satis deprædicat.

SVENONIS GRAATHE five III

Tab. XL.

No. 30. SVENO REX. Caput Regis ferme imberbis, corona seu mitra Regia insignitum, pectore, ut appareat, chlamydato.

Amissâ Angliâ, non uno quasi impetu immutatam credimus Danicæ Monetæ faciem, nam si qvos inde Daniæ Reges habuerint monetales viros, uti vero consentaneum est, Romanæ artis residuum nitorem ex Anglia secum delatum non adeo perditum iri eos permisisse, ut bracteatos cuderent numos, persuademur. Itaq; numos percuti voluerunt solidos & ab utraq; parte ligatos faciem qvidem Regis dimidiâ ostendentes, ut in Anglicâ fieri assolebat monetâ, tenues autem & ferè bracteales, prout *Joh. Spelmanus Tab. 2. de num. Sax. in Alfredi Mag. vita Anglo-Saxonicos describit.* Danicos deinde numos more Anglicano fuisse cufos facile concedimus, ut numos penitus Bracteatos & concavos non diu post amissum anno 1042 Angliæ regnum in Dania percussos fuisse timeamus statuere, cùm Angliam, qvod sciam, planè nullas ante Henrici I. tempora, Germaniam verò, qvâ viâ etiam ejusdem monetæ ty-

pos ad nos pervenisse sentimus, non aliquos ante seculum XII. edidisse numos bracteatos & cacos admodum exactè observaverit Polyhistor nostras D. Ott. Sperlingius in Ep. de num. cavis pag. 22. & 42. Prohibet igitur numorum jam prolata ætas, ut ad superioris seculi in Dania Reges *Svenones* aut *admorsa barba* aut *Esthritæ* filium numos hosce concavos & bracteatos trahamus. Proinde erit numus *Svenonum* ultimi, qui in Daniæ regno ad imperii clavum ab anno 1148 usq; ad 1156 una cum *Canuto filio Magni & Valdemaro I.*, ad quem deinde regnum solum rediit, seddit. Regem eundem à campo Graatehede inter pontem Verumbensem & Vibergam in Jutia sito, ubi 1156 cœsus est, historiographi nostri cognominarunt. *Graatbe & Graatbehede*, cuius juvenem vultum, numus hic purissimi metalli argenteus & concavus in medio continet, capite mitra regia, cuius medallium & extrema unionibus insigni magnitudine sunt conspicua, evincto, eandem & lamina lata & continua margaritis seu gemmis artificiosè distincta ambit. Diadema opertum est, æque ac *Canuti Sancti*, formæ tamen, præsertim in lamina, aliquantò elegantioris, haud dubiè à civitate quadam huic *Svenoni* addictissima signatus esse hic numus censetur, quemadmodum in sequentes civitatum numi suum quodq; professi sunt monetæ nomen, addito vultu Regis anonymi, quem eadem civitas suo forte prosequebatur amore: Quippe de summa rerum *Svenoni* huic cum *Canuto filio Magni & Valdemaro* primo summa erat contentio & hinc dubia Danis opinio, quem ex his præficerent imperio. De vultu igitur in numis his, qui præ se ferunt Regias icones & anonymas, agnoscere Reges ob officinarum & hinc inde facierum varietatem penitus desperarem, nisi quilibet numus aliquo modo suum commendaret artificem, & *Saxo Grammat. lib. 14. fol. m. 139.* nos de Regis *Svenonis* vario habitu corporisq; cultu certiores faceret. Spreto, inquit de eo *Saxo*, *Danico ritu*, *Germanicum amulatus est*. Nam *Et cultum Saxonicum sumpfit militumq; studia ad similis vestis usum adduxit*. Petore proinde chlamydato & militarem habitum referente hic incedere voluit Rex. Ut ergo Cimbriæ urbes suum in Regem, cuius imperio stare desiderabant, ostenderent amorem, ejusdem vultu, nomine vero suo numos hosce insigniri curarunt. Primum sese hic offert

Tab. XL.

No. 31. RANDROSEA. oppidum est egregium territorii Arhusiensis, ad Gudium flumen in Chersoneso nostra situm *Randers* appellatum.

Numisma hoc concavum præterea habet Regem diadematum *αδεοπάγων*, qui plena barba mentum operit, capillo reflexo. Deinde

No. 32. HERINGA. Vetus illa Dioecesis in Cimbria Alburgensis, olim Borglumensis, civitas est, comitiis Vendelicis quondam præclara sedes, nunc *Hjørringe* dicta. Numus hoc eadem civitas suam quoq; exserere voluit fidem erga Regem eundem, qui mitra Regia seu corona operta pellitus appetet. *Pellecos* enim & egregie vestitos eo seculo, quo Rex *Sveno* vixit, majores nostros habuisse Reges, Principes & Magnates, nobis *Helboldus*, qui seculo eodem circa annum 1140 vixit & scripsit. *Chron. Slavor. lib. I. cap. I.* autor est, de Pruzis sic loquens: *Pellibus abundant peregrinis, quarum odor lethiferum nostro orbi superbia venenum propinavit, qui ad marturinam vestem anhelamus, quasi ad summam*

man beatitudinem. Itaq; partim prisco more amictum se hic voluit Rex, cuius majores, qvemadmodum adhuc Lapones exterius pellum pilos gerunt, glabra parte interius obversa, qvomodo frigus longè melius arcebant majores, naturam pellum in his secuti & sua commoda, qvi Christianis jam factis, arte pellionum tantum in patagiis & fimbriis exterius pellum hirsutam partem obversam gestabant, interius verò pelles in totum inverso ordine, vestimento, uti nunc sit, subductas voluerunt, qvomodo Regem hunc, vestitum fuisse credimus.

Postea in Regem eundem suum qvoq; contestata est amorem numismate hoc.

Tab. XL.

No.33. ALABURGA, qvæ urbs in Cimbria ad Lymicum finum est celeberrima, Dioceſeos ejusdem caput conspicuum, Aalburgum nunc vocatum, ex cuius monasterii agro prope urbem eandem numi hi omnes bracteati & concavi superiore anno sunt eruti & partim à me perqvam submissè huc allati. Dioceſis hæc olim Borglumensis usq; ad annum 1536 fuit denominata à ſede Epifcopi, qvæ cœnobium erat Borglum: Anno qvippe eodem Stygotus Pontificiæ Religionis Præſul ultimus Epifcopatui renunciare coactus fuit, cui ad vitam monasterium hoc fuit confeſſum, unde, qvi eum fecuti ſunt, repurgatæ religionis Epifcopi Aalburgū inhabitare cœperunt, qvod Dioceſi huic deinde ſuum indidit nomen. Regiè mitratus eft Rex idem in numo hoc iſtissima barba & capillis itidem flexis, annulos & nodos qvodammodo exprimentibns. Patrio more deinde amictus exſtat pallio plicato, vefimenti genere, qvod majoribus noſtris dicebatur *Faldones*, à plicis, nobis *Folder* & Germanis *Falte*, ſic denominato, qvemadmodum & hujus Regis σύνχρονος ſcriptor *Helmoldus Chron. Slavor. lib. I, cap. I.* circa annum 1140 enarrat: *Pro lanceis indumentis, quæ nos appellamus Faldones, illi (Pruzi) offerunt tam pretiosos martures.*

No.34. SVENO. Nomen eft Regium, qvod crux in numo hoc concavo angulatim habet & niſi me omnia fallunt, etiam numus hic ad Svenonem Graathede referri interq; numos civitatum annumerari debet, utpote inſeqventibus numis à civitatibus procuſis ſimillimus.

No.35. RAND. In crucis angulis numus habet literas, qvas interpretari mihi aliter non contingit, qvam RANDrusium: opidum in Chersoneso noſtrae territorii Arhusienſis amoenum, ad Gudium flumen Arhusiā borealius eft ſitum & ad peninsulæ hujus ortivum littus vergens Balthicum mare vicinum habet. Fuit qvondam urbs propugnaculis firmiſſimis cincta, narrat enim Joh. Isaacius Pontanus rerum Danic. hist. lib. VII. pag. 488. *Jutis rebellionem anno 1359. moventibus Valdemarum IV. aliquot ſuorum in Jutiam misiffe, qui Randrusium arietibus, ballistis, alijsq; belli machinis oppugnacioni destinatis circumquaq; incingerent, ſed obſeffi, priuſquam reliqua manus accederet, eruptione tentata profligarent obſidentes.* Nec usq; adeo hujus urbis vires fuerunt deinde attenuatae, qvin iuſſu regis navem bellicam, qvæ tunc temporis inter maximas ceneſebatur, 80 viris armisq; bene instructam ope urbis Arhusiæ anno 1531. in aciem emittere potuerit.

Tab. XL.

No. 36. ARAS. Sunt literæ, qvæ crucem in numo hoc ambientes conficiunt, nomen urbis in Cimbria Episcopatu nobilitatæ, qvæ chorographis nostris Arhusium si-
ve Arhusia appellatur, & tractu superiori Lysbergico circa annum 1102 ad littus proximum translata, qvemadmodum *Hvitfeld. Chron. Episc. Dan. pag. 99.* memorat, plane maritima est facta, ortivam Chersonensi nostræ partem in ora ipsa Balthici maris tenens. *Knytlingorum historia M. S.* urbem eandem nomine prisco etiam ARAS cap. 20. insignivit, ad littora ejusdem urbis maritimum conflictum inter Reges Magnum Bonum & Svenonem Efhritium ponens.

No. 37. PETRVS. hæc sex literas crux sexangularis in numo angulatum habet.

Ab altera parte:

†. REX in angulis quadrata crucis extat.

Numulus hic solidus rubigine absumptus videtur, qvod literæ in prima ipsius facie exesæ ideoq; à sculptore punctatæ indicant, ferreus est indeq; vi-
lis, nobis verò rarissimus. *Julius Cæsar de bell. Gall. lib. V.* qvidem memorat,
*Britannos suo tempore usos fuisse ferreis taleis ad certum pondus examinatis pro
nomo,* numulis verò nullis ejusdem farinæ, qvos Græciæ urbes primùm pro-
duxerunt. Et qvamvis puros putos ferreos Româ nobis Savot afferat, alios
tamen non suspicamur, qvam denarios Romanos bracteâ qvadam argentea
qvondam obductos, Galli vocant eosdem *Medailles fourrées* & mediae ætatis
Latini eos dixerunt *numos forratos*, qvi nobis sunt foerede Penge, voce illis na-
tâ ex Danica & Germanica linguis, cum & Germani hos vocitent gesütterte
Pfennige. Numi scilicet hi ferrum tegebant, sub argento, qvod terræ, in
qua tot delituere annos, acrimoniâ & rubigine ferri adeo abrosum est, ut pla-
nè devenerint ferrei. Pace ergo antiquiorum recensemus, numum no-
stratem exstitisse ejusdem formaturæ, vi autem rubiginis laminâ tenui, qvæ
argentea fuisse creditur, exesâ, qvia Svenonis Graathe tempore ars cudendi nu-
mos concavos non solum in Dania & Germania, æqve ac olim Romæ ferrum
argentò obiectum cudebatur, viguit, sed etiam ex artis monetariæ præceptis
ferrum bracteâ qvadam argentea obductum signare ejusdem temporis mo-
netarii facile sciverunt. Proinde perqvam rarus hic nobis est numus, qvem
admodum & de Romanis *La science des Medailles Amstelrodami 1693* impres-
sa censet: *Lorsq; les Medailles fourrées ont une teste & un revers curieux, elles
sont ordinairement rares & d'un plus grand prix que celles, qui sont de bon alloy.*
Nostratem diximus & ad Regem Danicum pertinere nulli dubitamus, sed cùm
Regem nullum inter Danos hoc nomine habeamus, qvid de illo tandem sta-
tuendum proferam: Ecclesiastici, qvos numum hunc procudisse nobis per-
suaſſimum est, SVEIN & SVENONis nomen adeo barbarum existimarunt,
ut licet in numis aliquando reperiatur, illud tamen in numis, qvos cudi fece-
runt, ferre neqviverint. Exemplum nobis erit *Cnuto ille Magnus Daniæ,*
Angliæ &c. Rex, cuius nomen uti in baptismo ita & in fastis sacris mutarunt in
Lambrichti, qvemadmodum *Scholiaſtes Adam. Bremensis, edit. Velleo, lib. 2. c.
36.* in margine indicat, sentiebant enim Ecclesiastici nomen CNVT esse ethni-
cum & barbarum, prout Norvagi gentiles contra detestarunt Christianum
nomen *Jacobi Regis Olai Digre*, i. e. craſſi, filii, qvi eum Regem constituent
nomine ethnico *Aunund* insigniverunt. *Chron. Norvag. Snorro. Sturlæi pag.*

m. 232. Regem igitur *Svenonem Graathe* Ecclesiastici PETRI nomine ex ea causa donarunt, ne etiam barbarum & gentile ejus nomen SVEN sive SVEIN inter illorum sacra pronunciaretur. Testes hic nobis erunt *Otto Frisingensis* & *Abbas Tritheimius*, ex quibus *Joh. Isacius Pontanus* in *chorograph. Dan. p. 766.* hoc attulit & roboravit, unde Ecclesiastici, qui jus numos cudendi habebant, illos etiam sub nomine PETRI ex coenobio quodam prodire amarunt. Alii aliam addunt mutati nominis rationem, haud vero absolum esse dicentes, Regem hunc in Saxonia per biennium, & quod excedit, exulem & ordinum omnium auxilia ibi flagitantem fraternitati cuidam se sub PETRI nomine associasse, de quo scriptores externi eum agnoverunt, sed res fermè eodem recidit. Cujusnam verò Abbatis aut coenobii numulus hic noster sit, omnimodo nos fugit, & nisi scriptores laudati hoc Regis nomen observassent, planè quid PETRVS ille Rex in Danica historia significaret, nos in æternum lateret.

CANUTI V. seu MAGNI FILII.

Tab. XL.

No. 38. CANUT REX. Ejusdem Regis vultus gratus, coronato vertice.

No. 39. ARHUSIA. Regis ejusdem icon coronata.

Bracteatos illos & concavos numos nullius esse autumamus, quam *Canuti Magni filii*, quem historiæ numerant quintum ejus nominis Regem, nepotem *Nicolai Regis* è filio *Magno*, percussore *Canuti Regis* Obotitorum. Illius enim, præ *Canuto VI.*, *Valdemari I.* filio, numos hos esse persentimus, tum quod Anti-Regis *Svenonis Graathe* simillimi sint, & humorum formaturā & vultus positurā. Nec ad priores *Cnutos* eos referre audemus, quoniam Reges illi cognomines & in numis & historiis patriis semper vocitati sunt *Canuti* & *Cnuthones*, & *Ælnothus* antea laudatus etiam narrat *Canutum IV.* quem S. & Martyrem Othiniensem vocamus, ante apotheosin tantum vocatum fuisse *Cnuthonem*, qui postea in Sanctorum fastis, precibus Ecclesiasticorum, sub nomine CANUTI commendatus splendidum primò obtinuit locum. Erit itaque ille numus, ut memini, *Canuti Magni filii*, Regiae juventutis in Dania Principis, qui vario Matre cum *Svenone Graathe* de dominatione, quamvis etiam Confessori *Valdemari I.*, S. *Canuti Obotriti filii*, societate corroboratus, certaverit, eum tamen adeò fortiter ursit, ut *Sveno* in exilium actus demum post biennium rediens *Canuto* huic & *Valdemaro I.* aliquas regni lacinias, ut reliquias in pace possideret, cedere coactus fuerit. Ob talem imperii sui diminutionem in convivio quodam Roëskildiæ coedem, utriq; intentatam, in *Canutum* solum peragere ipse contigit, qui cum anno 1156 vigiliis Sancti Laurentii ibidem trucidari curavit, fugam *Valdemaro I.* feliciter capessente. Juniores item *Svenone Graathe* hunc fuisse *Canutum* ex sede honoratori, quam *Joh. Isac. Pontanus* memorat *Svenonem* ob aetatem occupasse in eodem convivio, constat; quomodo etiam vultu majestatis pleno, capillis reflexis & coronâ elegantius opertâ redimitis, pallio in humero dextro duplicato & fibula stricto, admodum juvenis in numis hisce aspicitur. Utrosque Arosiæ, cuius in Cimbria positum ad numum sub Num. 36. hujus tabulæ descripsimus, procusos esse, ex posterioris numi facie certò conjicimus. Denique & illud in hoc numero observari meretur, quod urbs haec, quæ in numero sub No. 36. *Aras* est vocitata, hic *Arhusia*, uti & *C. Lyschandro* in *Synopsi Hist. Dan.* postea compo-

positionem, qvæsi *domus remorum*, exhibenti, & ex eo Chorographis corruptè dicatur, qvam vetustiores membranæ numiq; *Aras* vel *Aros* rectius ubiq; nominant: denotat enim nobis *A*, seu *Aa*, adhuc amnem, & *Os* seu *Aaos* antiquis profundum amnis ostium fuit, unde *Aros* seu *Aaraos*, contractius *Arosia*, secundum oppidi situm concinnius resultat, qvemadmodum & compluribus oppidis ex eadem causa impositum fuit idem nomen, ut *Nidarosia* nobili Trandensium urbi, ad ostium amnis *Nid* fundatae, id qvod postea fusiùs demonstrabimus. *Arenim* est gignendi casus antiquus nominis *A* seu *Aa*, qvod nobis flu- men seu amnem esse diximus.

Tab. XL.

No. 40. †. HORS. Cavus hic Regis *Valdemari I.* numus itidem Regis caput præ se fert imberbe, sed alia vultus dispositione, qvam solent esse *Svenonis Graatthe* aut *Canuti Magni filii*, numi, qvi aut macilentiam aut tenuem exhibit faciem, ita ut tutò aliis Regis numum dicere hunc liceat. Et qyoniam eorundem Regum tempore inter Daniæ subditos erat contentio magna, qvem ex tribus sua fide prosequerentur Regem, hincq; in cujuslibet Regis amorem, etiam omisso nomine ejus, suos cedere numos amarunt. Non est ergo, qvod dubitemus, etiam in Regis *Valdemari I.* de imperio concertantis gratiam aliquos ab urbibus fuisse cūflos ejusdem formaturæ numos, qvemadmodum hic urbs HORSnesium, Cimbriæ oppidum, qvod ab Arosia, capite Dioce- seos ejusdem conspicuo, secundum & australius *Pontano in Chorograph. Dan.* ponitur, ad Chersonesi ejusdem littus ortivum vergens, suo nomine Regis ejusdem faciem gravem & amplam, pulcrè exorrecto & regie adunco naſo in numo hoc forsitan exprimi voluit. Mirari hic satis licet, tam paucos tanti Regis supereſſe numos, qvi anno 1157. *Svenonem Graatthe* aperto opprimens Marte lacerum Daniæ Regnum sub uno colligavit fasces, multa (per 25 annos imperii) restituit & restituta ampliavit, qvomodo etiam teste *Saxone Grammat. hist. Dan. lib. XIV. fol. m. 148.* statim ab initio imperii numismatis Regii administrationem Roëskildiæ habuit. Huic adſtipulatur privilegium ejusdem Regis M. S. Monasterio Beatæ Mariæ Virginis de Esrom, qvod ordinis Cistertiensis fuit, de villa Steinholt dātum, ubi mentio injicitur *Stubæ* (i. e. hypocauſti) *Gerhardi Monetarii*, in qua Roëskildiæ id concessum fuit, traditum verò in caſtro per manum Domini *Absolonis*, sanctæ, ut dicitur, Roëskildensis Ecclesiæ Episcopi & *Svenonis* cognati ipſius. At cùm priſtinæ bonitatis numos ipſius fuisse legamus, credimus non minus eos, qvam coeteros recūſos fuisse.

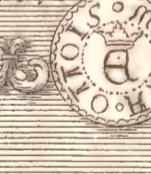
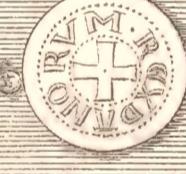
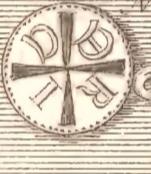
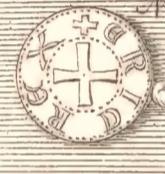
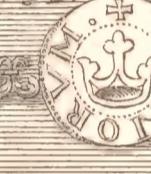
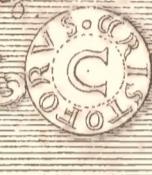
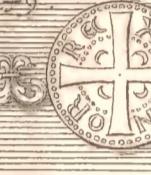
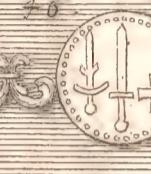
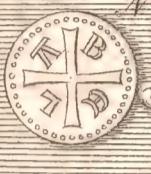
VALDEMARI II.

Tab. XL.

No. 41. VALDEMARVS REX. *in area numi DAN.*

† NICHOLA9 EPE. *In intermedio R.*

Ex numis præcedentibus satis clare patet etiam regnantibus in Dania *Svenone Graatthe*, *Canuto V.* & *Valdemaro I.* manum Romano-Gallicam in numis præcelluisse, itaq; conjectura haud dubia hic datur de numi hujus antiquitate & cujusnam *Valdemari* sit ille solidus & ab utroq; latere literis, ut dicunt, rotundis seu monasticis partim signatus numus: qvippe à tempore Regis *Valdemari II.* paulatim in numis defvetudine viluisse charæcteres illos Romano-Gallicos, per Doctores Gallicanos, relatu *Ingulfi* fol. 518. in Angliam *Ælfredo Magno* ad gubernacula sedente & hinc in oras nostras cum omnium li- tera

terarum doctrinâ traductos in numis antecedentibus vidimus, æqve ac in Galliis ex numis Regis *Philippi Augusti, Valdemari II. svvχρόνος*, literas easdem partim in monasticas qvoq; mutatas primùm perspicimus, cuius rei etiam autorem habemus *M. le Blanc in tractatu suo historico de monet.* Francie gallicè conscripto, ubi ejusdem monetæ typos pag. 159 depromit, literis in numis *Valdemari II.* simillimis signatos. Colligimus igitur exinde characteres eosdem in terras nostras circa eadem tempora invectos, cùm magnum nostratis sub Rege hoc fuerit literarum commercium cum Gallicanis Doctribus. Ex adversa numi parte inscriptum legitur: NICHOLA⁹ EPE. & in medio character hic R², qvibus NICHOLAUS *Stygotus*, Abbatii Sorensi *Martino Petracō* in catalogo *Episcop. Roëskild.* cognomine *Lung* dictus, EPiscopus Roeskildensis denotatur. Eadem inscriptio & nos qvoq; certiores facit, nullius nisi *Valdemari II.* hunc esse numum, qvod Episcopus nullus ejusdem nominis sub qvoqvam Rege *Valdemaro* Roëskildiæ federit, nisi sub *Valdemaro II.* Sunt qvi sinistro ordine literas in prima numi area ob ipsius spatium angustum sic positas A⁹N legunt AND iisq; indigitari fatagunt Andream in *Dania* olim miraculis clarum, aut *Slagloſiensem* aut *Andream Sunonem* Archiepiscopum Lundensem, at nos dextrè recensuisse putamus, si has literas dextrorum, incipiendo à litera D. legerimus DAN. qvia *Valdemarus* idem REX DANORVM fuit in sequentesq; numi Regum eandem præ se ferunt titulum.

Tab. XLI.

No. 42. ♫ VALDEMARVS. *Intermedium numi occupant Literæ REX.*

♫ NICHOLAVS R² in medio EPE. i.e. *Nicolanus Roeskildensis EPiscopus.*

Qvòd *Nicolanus Stygotus*, præmisso nomine & titulo Regis in numi primo latere, suum hic ex adverso, ut in præcedenti, adjunxerit nomen & titulum, haud dubiè nobis indicio erit, Episcopum hunc ex antiquo jure aliquam pro officio partem monetæ Regiæ, qvæ Roëskildiæ erat, possedisse, seu certos ex ea reditus: Regii ejusmodi beneficii, Lundensi Præsuli collati, memor qvoq; est *Saxo Grammat. hist. Dan. lib. XI. fol. m. 115.* ubi narrat Daniæ Regem *Canutum* S. Lundini Scanorum in æde *Laurentiana* prima dedicationis die solemniter altaria veneratum esse, & quartam Regii numismatis portionem ei, qui pro tempore loci *Antistites exfliterit, munieris loco perpetuo jure possidendum concessisse.* Præmittebatur igitur nomen regium, ut constaret, à qvo Episcopi potestatem cudendi numeros haberent, qvam sibi Ecclesiæ nostræ Præsules indultu Regum hinc & illinc diu reservarunt. Eodem jure qvoq; Pontificis Summi Nuncius *Isarnus* Archiepiscopo Lundensi contra Regem *Ericum Menvedium* anno 1299. adjudicavit tertiam monetæ partem, qvæ Scanorum Lundini exstabat. Numus hic è metallo puriori est & literaturæ politioris, qvæ pro eo tempore suum valde commendat artificem.

No. 43. ♫ VALDEMARVS REX. D. *In medio numi caput Regis coronatum.*

In adversa parte:

♫ NICHOLAVS EPE. *Aream adversa occupat mitra Episcopalis.*

Numulus hic ex utroq; metallo mixtus facie Regia signatus rarenter occurrit, ideoq; perqvam carus censetur, primores vero nominibns tantum Regis

gis *Valdemari Episcopiq; Nicolai Roëskildensis insigniti non rarò obvii sunt.* Noluisse Regem hunc, Episcopum Nicolaum effigiem suam in numi adverso apponere nomini, exinde suspicamur, qvòd tantùm mitram, episcopale illud decus & illustre tegmen, hic ausus sit addere, qvi tandem qvoq; eò autoritatis provenit, ut, mortuo *Valdemaro* & filio ejus *Erico* habenas imperii capessente, vultu mitrato numos suos signatos habuerit, qvorum exemplar mox delineatum præbebimus. Proclive itaq; est, ex hoc, seqventi & præcedentibus numis certius colligere, Præfuli huic, qvi nomen, titulum & officii insignia imò iconem numorum adversæ insculpi curavit, partem numismatis Regii concessam fuisse & cum facie, nomine tituloq; regio in antico numorum esse professum, à qvo potestatem cūdendi numos habuerit.

REGIS ERICI cognomine Plog- Penning/ alias SANCTI.

Tab. XII.

No. 44. †. ERICUS REX. *Facies Regis coronata.*†. NICOLAVS. *Episcopi mitrati icon.*

Sunt, qvi dubitant, cuinam Regum eo nomine hunc adstruere numum debeant, ex utroq; metallo mixtum. Nobis persvaſſimum est numis *Erici Plog-Penning* i.e. ex qvovis aratro censum exigentis, qvi filius fuit *Valdemari* II. annumerari debere, qvoniam sub utriusq; regimine patris scilicet & filii, *Nicolaus Stygotus* Roëskildiæ Episcopus sedit nec sùb qvoqvam istorum Regum ejusdem nominis Præfulem sedisse legimus, inqve numis *Valdemari* II. tempore cufis Episcopum hunc suum apposuisse nomen & titulum satis exposuimus, qvod aliàs nulli Episcoporum Daniæ, nisi huic in numis sic contingisse observare nobis adhuc licuit, multò minus, qvod suum qvisq; ex adverso numi vultum mitratum procudi fecerit, sed siglis qvibusdam diu postea nomen tantùm expresserit. Fuit Nicolaus ille vir, nobili Lungorum stemmate prognatus & in ecclesiâ Septentrionali Episcopus celeberrimus, qvi multis & magnis Regni negotiis adhibitus, etiam nomine Daniæ, præside Pontifice Innocentio IV. Lugdunensi concilio anno 1244 interfuit, indeq; eò processit, ut non tantùm *Valdemari* II. tempore nomen explicitum sed & vultum gravitatis plenum, *Erico* filio *Valdemari* regnante, in numis cudi curaverit. Dehinc, orta similitate inter Regem *Ericum* & *Nicolaum* hunc, ex concilio Othiniensi, ubi Daniæ Præfules secundum Pontificum edicta in ecclesiæ prædatores, cuiuscunq; statutis, anathematis fulmen vibrarunt, redux in Norvagiam 1245. secessit & inde navi coruscens in Gallias Claravallam abiit, ubi anno 1249 Bernhardini ordinis gravis socius & sodalis in fata concessit. Nec immerito numus hic rudiori percussus Minervâ turbulentis illis accensetur annis. Cœpit tunc pristinæ Danicæ monetæ bonitas & decus temporum immanitati penitus succumbere: Et cœpit qvoq; ni fallor, Episcoporum effigies & tandem nomen in numorum typis extirpari, cum Rex idem statim a successu Episcopi totius Dicæcæos redditus suum in fiscum redegerit & usq; ad annum 1249. retinuerit, qvo eos *Jacobo Erlando* non sine certa conditione tradidit. Hinc tandem anno seqventi Rex ex itinere in expeditione sua contra

tra Holsatos à fratre *Abele Slesvigam* amicè invitatus improvisò constringitur & navi impositus ad brevissimum trajectum fluminis Sliæ securi obtruncatus est vespera *S. Laurentii*, ætatis suæ 34, regni verò nono. Corpus ipsius deinde in flumen Sliam projectum & a pescatoribus demum inventum Slesvigam translatum est, ubi in templo Divi *Petri* prope chorūm est sepultum. Ob miracula, qvæ credebantur contestari injustam ipsius coedem, apothecosì in Divos relatus est, cuius brachium, credulæ turbæ à monachis toties ostensum, tantum æris ac pecuniæ corrasit, ut amplissimus, qvi adhuc exstat, templi ambitus inde exædificatus sit. Qyanam autem Rex hic fuerit vultus specie, qvoe habitu, numulus hic pro eo temporis artificio pectori tenus quidem delineat, ulteriora verò dat statua Regis ejusdem lignea, cuius, in domo capitulari Slesvigæ olim conspectæ, descriptionem affert Cypræus Annal. Slesv. lib. 2. cap. 6. *Vir*, inquit, *corona redimitus*, *facie pallidâ* $\mathcal{O}$ *luridâ*, *capillis pasis*, *barba nigra* — *tunicâ oblongâ* ad talos usq; demissa, *calceis acutis* $\mathcal{O}$ *cornutis*, prout eo tempore mos fuit, *baltheo* autem aureo per medium *pallæ talaris* *infra lumbos cinctus*.

Tab. XLI.

No. 45. ERICUS. *Ensis oblongus* in medio harum literarum inter solis stellam lunamq; crescentem sursum mucrone sè vergit, ad cuius capulum R. X. i.e. Rex:

In latere averso:

Crux quadrata, quam angulatim ambiunt literæ hæ: IACOB.

Verso hoc numo, qvi ferè æneus est, satis conspicuè comperimur, eum qvoq; esse Episcopalem, legitur enim ibi circa crucem nomen IACOB, qvod alius non erit nomen, nisi Episcopi Roëskildenfis *Jacobi Erlandi*, qvoniam nullus ejus nominis Præful sub qvoqvam Regum Daniæ, nomine *Erici*, nisi sub *Erico Vlog-Penning* & *Erico Glipping* vixit. Alterutrius ergò Regis tempore procusum hunc numulum esse oportet, qvemadmodum & facies numi his literis ERICVS RX inscripta numum ulterius illustrat. Nobis est persuassimum, eum, Rege *Erico Vlogpenning* ex officinâ monetariâ, qvæ Roëskildiæ erat, unacum cæteris ejusdem farinæ profluxisse. Etenim non dubitamus, Episcopum hunc sub Rege eodem, commendatione præcipuâ Pontificis *Innocentii IV.*, cui à sacris & in concilio Lugdunensi familiaris erat, ad sedem Episcopalem Roëskildiæ anno 1249. promotum & favore ejusdem Pontificis fretum omnia jura Episcopalia exercuisse, nisi qvod ejus titulum, effigiem & insignia, æqve ac Antecessor ipsius *Nicolaus Stygotus*, in numis nominali suo non addiderit; Fuit tamen homo spiritus perqvam fastosi, ideoq; multæ inter Reges ad clavum imperii postea sedentes ipsumq; exortæ fuere simultates, qvi Rege *Christophoro I.* non salutato, sola auctoritate Pontificis Romani ad cathedram Archiepiscopatus Lundensis anno 1254 evectus omnia, invito Rege, immutare conatus est, nullum nisi Pontificeim judicem obtendens suum. Hinc & Rex *Christophorus* Archi-Episcopum Jacobum in prædio suo Gisleburgo captum custodiæ Castris Hagenschovensis in Fonia anno 1259 tradi jussit, ubi vinculis constricto Rex *Ericus Glippingus* procerum suasu, ut inimicorum multitudine paulatim levatus imperii auspicia faciliora redderet, Lundensem Dioecesin anno 1261. reddere voluit; Verum enim verò *Jacobus Erlandus* tanta tumebat arrogantiâ,

ut Dioecesin capeſſere nolleſt, priuſ qvām de cauſâ Pontifex cognoviffet. Di-
missus ergo Sveciam continuo & dehinc ſtatim Romam petiit, ut ſibi illatam
injuriam quereretur apud Pontificem, qui in concilio Lugduni in Galliis anno
1274. deniq; decrevit, ut Præſul hic apud Regem *Ericum Glipping* in gratiam
reciperetur nomineq; danni & expenſarum argenti marcas 15000. acciperet.
Nec eo decreto *Jacobus Erlanus* contentus in Rugiam ſe contulit, ubi mo-
nachus anno eodem d. X. Martii diem obiit ſuum. Ex qvibus omnibus dispaleſcit,
Archiepifco huic, & in vincula coniecto & exuli, reditus, qui ad Dioecesin
Lundensem ſpectabant, à Regibus *Christophoro I.* & *Erico Glippingo* ademtos
fuiſſe & hinc qvoq; potestatem cuſendi numos, qvam muneraſ loco Londi-
ni poſſidebat, tunc non fuiſſe confeſſam. Igitur ſub nomine horum Regum,
qvos ſibi offenſos habebat, hunc Antiftitem, qui ſpiritus erat ſuperbiſſimi, nu-
mos voluifſe procuſos, non eſt qvod credamus. Certiſſimum proinde erit,
numulum hunc ſub nomine Regis *Erici Plogpenning*, *Jacobo* hoc Roëſkildiæ
ſedente, percuſſum fuiſſe. Anticum verò numi latus, gladio inter lunulam
ſolisq; ſtellam exornatum, Clariffimus *Th. Brod. Bircheroſ. ſpecim. antiq. rei*
monet. Dan. pag. 106. putat, repræſentare patria tunc Regum Daniæ inſignia,
qvermadmodum ibi & hic qvoq; in numis Regis *Erici Glippingi* videtur. Pri-
muſ deniq; hic eſt numus, qvem adhuc reperire nobis licuit, *Cruciata*, ut di-
cunt, ſignatus, qvæ tefſera fuit, ſub cuiuſ præſidio *Erici* hujus pater *Valde-*
marius II. tantas & tam pias in barbaras Livoniæ gentes fuſcepit expeditiones,
utpote qvæ à Pontificibus Romanis ad inſtar Palladii *Valdemaro* huic primū
collata legitur. Conſtituit itaq; *Ericus Plogpenning*, parta cum fratribus
pace & Epifco *Jacobo Erlando* ad ſedem Epifcopalem Roëſkildiæ promoto,
parentis exemplo, in Livoniam cum claſſe & milite anno 1249. religioni er-
go trajicere. *Tenebatur preterea*, inquit Joh. If. Pontanus p.333. Rex hic *Pontificis*
ſummi mandato ad promovendum veri Dei cultum & orbis Christiani limitem dilan-
tandum, ideoq; *Pontifices olim Romani parenti ſuo CRUCIATAM*, ut vocant,
contulerunt, qvam *regni inſignia in ſolo rubeo* oſtentant, latius in ſeqventium
Regum numis, præſertim *Christophori Bavari*, eiq; ſplendidifimo ordine ſuc-
cedentium, ſe expandentem.

REGIS ABELIS, FILII VALDEMARI II.

Tab. XLI.

No. 46. ABEL. Crux qvæ literas easdem habet angulatim.

Enſes duo, qvibus crux dextrorſum in typō eſt addita.

No. 47. ✚. ABEL REX. In medio numi roſa.

✚. DANORUM. Aream occupat ſtella.

No. 48. ABEL REX. Numuli intermedium eſt rafīm. Ex parte averfa:

Crux inter duo peda epifcopalia, qvibus ſuperiū affulget ſtellula quadam.

Clandeftino *Abelis* nutu nefaria *Erici* cæde à ſatellite ipſius Lagone Gud-
mundo peracta, Dux *Abel* omni conatu ad diadema Danicum adipirabat &
nulla ſuperftite *Erici* prole, *Valdemari* filius ille tunc natu maximus, hæres reg-
ni legitimus à Daniæ populo calendis ipſis Novembris proximè à cæde fra-
tris

tris inseqventibus, proclamatus est, ne & bella tumultusq; plures cieret, duca-
tusq; Slesvicensis à regno separaretur. Statimq; ex ordine eqvestri XXXIV.
autoritate præcipua viros sibi adjunxit & una cum iis jure jurando parricidii
purum se populo excusabat. Hinc & in Comitiis Roeskildiæ ab Archiepisco-
po Lundensium in natalitiis Domini postea insignitus est diadematæ regio, sed
biennio, & qvod excurrebat, imperii tantum completo & certamine cum
Fresiis Eidorstadensibus inito, die Petri & Pauli anno 1253. trucidatus est. Mi-
rantur ideo qyidam, tantam numorum copiam, qvæ hic alibiq; deponit,
sub Rege hoc tam brevi tempore imperii ex officinis monetariis profluxisse;
At si monetæ diversitatem temporumq; rationem consideraverimus, vero
haud absconum credimus, multos numos ex arbitrio eorum Præsulum esse
percussos, qvibus ex parte potestas qvædam fuit cudendi numos, qvemad-
modum Archiepiscopo Lundensi inde à Regis *Canuti S.* tempore ad quartam
usq; monetæ partem suisse concessam & sub imperio *Erici Menvedi* ad ter-
tiam adactam & auctam ex historiâ patriâ perceperimus, nec minorem numo-
rum copiam urbium officinæ produxerunt: Scivit enim Rex *Abel* urbes &
Episcopos eorumq; asseclas in sua desideria inescare, ut se suosq; certiores
de imperio redderet. Hinc multa urbibus & monasteriis indulxit, qvæ tem-
pore fratris *Erici* qvæsi desita atq; antiquata, in usum & commodum eorum
reduci non tantum permisit, sed & sub gratiæ & pietatis fictæ specie va-
ria ipsis contulit beneficia. Frequentes ergo sunt numi ejus ex utroq; metallo,
argento scilicet & ære, qvi hinc Regis nomen & titulum signatum habent,
illinc verò duo peda episcopalia, qvorum intermedium crux sub stellula oc-
cupat. Alii dantur, qvorum latera postica gladios repræsentant duos, dex-
trorum in typō addita *Cruciata*, Christianæ religionis tessera, forsan expeditio-
nem, qvam bis contra Fresios Eidores suscepit, ejusq; apparatum denotan-
tes, cruce in bonum adjunctâ omen. Freqventiores autem numos esse exper-
ti sumus, qvi hinc rosam illinc stellam exhibent cum inscriptione hac ex u-
utroq; latere: ABEL REX DANORUM, qvemadmodum No. 47. Tab. XLI.
videbis. Effigie vultuq; autem Regis aut Episcopi nec præfulis ullius nomi-
ne, prout tempore Regum *Valdemari II.* & *Erici Plogpenige* in numis signatum
intelleximus, numulos hosce nusquam insigniri, singularem status subesse ra-
tionem suspicamur. Extincta enim, ut prædiximus, in typis numorum *Nicolai*
Stygoti & *Jacobi Erlandi* fastuosorum Præsulū memoriâ, tenaces sui juris cu-
deni numos Daniæ Reges extitisse credimus. Et qvamvis Rex *Abel* ab initio regi-
minis sui, omnia, qvæ antiquitate desita erant, urbibus & monasteriis indulsisse
dicatur, attamen Episcoporum, qvi monetam nullibi integrum & sui juris, sed
certos alicubi ex ea redditus habuerunt, nomina & effigies in typis numismatum
deletas voluisse ex hac numorū congerie satis colligimus. Qvemadmodum
& diu posthac effigies Regias Episcoporumq; nomina in numis omissa perci-
pimus, donec tandem Præsules hi seculo XIV. siglis in numis exprimi fece-
rint nomina, prout fol. 110. *Mus. Reg. part. II. Sect. V.* & inferius No. 61. Tab.
hujus videbis, & seculo XVI. Archiepiscopi Nidrosienses *Ericus* & *Olaus* no-
mina unacum insignibus gentilitiis explicatè apposuerint. Qvippe magna
Antistitum & ordinis Ecclesiastici in regnis his, aspectu Romani Pontificis,
autoritas erat, hinc tanta inter Reges Episcoposq; dissidia intestinæq; simulta-
res exortæ fuerunt, putabant enim Daniæ Reges injustum, Ecclesiasticos viros

eorumq; Antistites potiorem Regnorum partem possidere eamq; qvaf ex jure sibi vindicare. Tenacissimus exinde sui juris cudendi monetam factus videtur Rex *Ericus Merveldius*, qvi etiam fratrem germanum *Christophorū Ducem Hallandiæ anno 1307.* constitutum noluit, si monetam cuderet ullam, prout *Hvitfeldius Chron. Dan. part. 3. fol. m. 334.* memorat.

REGIS CHRISTOPHORI I. FILII VALDEMARI II.

Tab. XLII.

No. 49. **✚**. CHRISTOPHORUS. *Medium numi Corona apertâ insignitum est.*
REX DANORUM. *In areâ numi crux.*

No. 50. **✚**. CHRISTOPHORVS. *C. in medio.*

✚. REX DANORVM. *In intermedio apparet stella.*

Jam sese, ut censemus, lofferunt numuli Regis *Christophori I.*, qvi ex testamento Patris Laalandiæ & Falstriæ Dux, neglectâ à populo Daniæ Fratris *Abelis* sobole mascula, in natalitio festo Christi anno 1252. solenniter creatus est. Rex & una cum conjuge *Margareta Sambiria*, Pomeraniæ Ducis filia, consecratus. Fuit Rex, qvi Episcopis aliisq; viris Ecclesiasticis maximè infensus erat, & jus regium paulo tenacius sibi vindicaturus cum Archiescopo Lundensium, *Jacobo Erlando* fermè aperto delitigavit Marte. Hinc & inter cæteras, qvas Archiepiscopus idem contra Regem hunc habuit querelas, de re numaria fuit illa, qvod Rex monetæ puritatem præprimis in detrimentum Clericorum Daniæ, qvi in Academiis exteris artes liberales colebant, depravaverit & literis ad *Johannem Monetarium* Roeskildiæ prohibuerit Archiepiscopo solvere centum illas marcas puri argenti & ducentas veteris monetæ, qvas Rex mutuas ab eo habebat. De cuius summae solutione eidem Monetario mandatum jam pri-dem dederat. *Hvitfeldii Chron. Dan. part. 2. folio m. 249.* habent 100 **Mark** **Lødige Sølf** & 200 **Mark** **udi gamle Penninge**. Ex qvibus satis constat, Regem hunc Roëskildiæ habuisse ædem monetariam variamq; fuisse Danorum monetam, qvam in novam & veterem dispesci inde à *Canuti VI.* & *Valdemari I.* temporibus ex testamento Lundensis Archiepiscopi *Absolonis M. S.* retro-legimus, qvod ex meo antiquitatum penu, qvamvis paupere, communica-tum sagacissimus *Sperlingius* nostras doctissimis illustravit notis, in qvibus pag. 55. 56. & 103. hos ponit marcarum & denariorum calculos exactos **Marca autem**, inquit, **argenti**, **qua nobis est en** **Mark Lødie Sølf** **est sedecim semuncia-rum pondus argenteum**, **nostrâ monetâ octo unciales thaleros reddens**: **Aliæ erant** **marca denariorum**, **Mark i Penninge**. **Exstantq;** inter marcas hasce marca denariorum *Scaniensis* moneta, alia *Sialandensis*, alia *Futensis* seu *Cimbrica* moneta. *Scanienses* denarii S° **marca Regum Valdemari I.** S° **Canuti VI.** temporibns præ polle-bant *Sialandicus* altero tanto S° diu post etiam. **Quatuor** **marca donariorum Scaniensem**, **octo** **verò** **marca denariorum Sialandensem** requirebantur ad unam marcam argenti conficiendam, ita ut uncialis thalerus apud *Sialandenses* id temporis fecerit marca denariorum; **Duo** **verò** **unciales apud Scanienses** **marcam denariorum Scaniensem** reddebant: **Et quia** **sedecim** **denarii** **faciunt** **marcam denariorum**, **vide-**

mus.

mus quemlibet denarium Scaniensem argenteum valuisse hodierna moneta sex asse^s Lubecenses, atq; sic quondam æquales fuisse denariis Romanis; denarios vero Siælandicos dimidio minores. Cimbricam seu Jutensem monetam Siælandicâ vilioris item fuisse pretii exinde persentimus, qvòd Christiernus Præfus Ripensis tempore Regis Erici Merveldii in diplomate suo, anno 1312. feria secunda post octavas nativitatis Johannis Baptistæ conscripto, memoret, summæ alicujus numariæ solutionem Eqviti Heine debitam, qvam Siælandicâ & non Cimbricâ moneta sibi fieri intercesserat prædictus eqves, cuius citam in Dania rei numariæ scientiam Episcopus idem admiratur: nam qvamvis legibus Ericus Glippingus anno 1384. constitutum voluerit unam eandemq; harum Provinciarum extare debere monetam, tamen satis hic & ubiq; liqvet per Regum tempora varia provinciarum monetam diutius fuisse variam. Novimus, ait porrò laudatus D.O.Sperlingius pag. 57 & 58. veteres denarios, quæ pristina bonitatis erant, quoties novi cuderentur sedulò conquisitos fuisse Ego ad monetam edictis severis propositis redire debuisse. Sicut mirum non videatur tam paucos numulos veteris moneta superesse, Ego qvi supersunt esse ex vilioribus, qvòd præstantiores argentariorum avaritia jam dudum uncis manibus traxerit. Neque tamen existinet aliquid, cum marcas argenti Ego marcas denariorum hic legit, unum aliquem numum cusum tunc temporis fuisse, qui marcam argenti Ego marca pondus in argento repræsentaret, minimè gentium. Supra denarios tunc nulli numi cudebantur, cetera nomina numorum pondas erant, donec tandem civitates Hanseaticæ, Lubeca, Hamburgum, Wismaria Ego Luneburgum primæ anno 1506. Marca nomine numum produxerint marcamq; hanc denariorum ad peculiarem statum redegerint, loco denariorum Schillingos sedecim marca huic tribuerint, schillingo vero cinq; denarios duodecim. Et quoniam hic erat STATUS MARCÆ LUBECENSIS numero eidem civitates prædictæ inscribi etiam curarunt: STATUS MARCÆ LUBECENSIS 1506. Plura videbis apud autorem eundem, rei numariæ peritissimum. At litigiis inter Regem Christophorum Episcoposq; in Dania sic protelatis & hinc inde exortis animorum motibus, tandem Rex idem non adeò difficilem se viris Ecclesiasticis præbuit in Cimbriam seu Jutiam trajiciens, Ripas, ut infesta ista dissidia penitus soporare valeret, se contulit, ubi è medio sublatus narratur, seu dum apud Episcopum Arhusensem convivio postea excipiebatur, octavo regni sui anno.

REGIS ERICI cognomine GLIPPING, qvi CHRISTOPHORI I. fuit filius.

Tab. XLI.

No. 51. ERICUS REX, *Medium numi gladiolus occupat inter solis stellam lunamq; crescentem.*

In adverso latere.

☩ DANORUM. *Clavis inter trifolia bina.*

No. 52. ERIC. REX *crux quadrata in medio.*

☩ DANORUM. *Corona aperta in numii areæ.*

Tab.

Tab. XLI.

No. 53. ERICVS REX. *Lilium*.⊕ DANORVM. *Corona majuscula*.No. 54. ERIC REX. *Crux in medio*.⊕ DANORVM. *Corona minuscula*.No. 55. ERIC. *Hacce quatuor literas quadrata crux angulatim habet*.REX. *Litera eadem ambiunt trigonum, liliis ornatum*.

Tandem hic sese sifit numulorum qvædam series Regis *Erici Glipping*, qui ab oculorum frequentiori nictatione sic in historia patriæ cognominatur. Princeps fuit ab ungaviculis non minus ac pater ipsius ordine Ecclesiastico offensus, octenneim enim imperio à patre destinatum Ecclesiæ Præfules coronare Otthiniæ denegarunt, qvem tamen anno 1260. ætatis suæ undecimo, patre mortuo, inauguratum legimus. Imperio sic admotus matris consulti gessit bella varia & juris Regi & qvæ ac pater tenax saepius anathematis fulminibus fuit expositus ab iisdem viris Ecclesiasticis, donec tandem, ut perhibetur, vitiaverit nobilem fæminam, cuius maritus *Stygotus Marescallus* conjuratiq; ipsius ipsa *Ceciliae* nocte anni 1286. in *Jutiæ* pago *Finderup* prope *Viburgum* Regem hunc ab itinere seu venationibus fessum & quieti deditum multis & magnis vulneribus interemerunt, septimo supra tricesimum ætatis suæ anno, imperii verò vicesimo septimo. Tanta rerum vicissitudine sub Rege hoc inde à Patre ipsius in Ecclesia exorta, nulli dubitamus, qvin Rex hic, qui patrissando Episcoporum redditus attenuare conatus fuit, etiam in totum fibi vindicaverit numisma Regium, qvippe Pontificis summi legatus *Isarnus* legitur Archiepiscopo *Lundensi* contra Regem *Ericum Menvedum Erici Glippingi* filium jure postea adjudicasse partem monetæ *Lundensis*, *Christophoro I. & Erico Glipping regnantibus*, utpote amissam. In urbium desideria exinde facilior fuisse videtur Rex hic, ex qvarum officinis monetariis produisse creduntur numismata qvam plurima, qvamvis Episcopalia qvædam dari haud negemus, omnia tamen sub auspicio Regii nominis tituliq; procusa: Noluit enim Rex ullam monetam, nisi modo hoc percuti, qvemadmodum ex depreciatione *Valdemari Australis Jutiæ Ducis*, eidem Regi *Neoburgi* in *Fonia* 1236. facta, constat, ubi Dux ille promisit, se nullam *Slesvigæ* procudere velle monetam, nisi Regis ejusdem nomine & titulo percussam. Fusiūs de his vide *Joh. Isac. Pontani rer. Dan. hist. lib. VII pag. 372. & 373.*

Primum ergo in tabula hac sub No. 51. positi numuli facies antica nomine tituloq; Regio gaudet circa gladium, secundum literarum positum, inter solis stellam crescentemq; lunam mucrone deorsum vergentem. In adversa vero numi parte clavis unica eminet inter trifolia duo, qvemadmodum in aliis numis sub ejusdem Regis nomine & titulo percussis, latus idem exhibet claves duas, qui exinde omnes censentur Episcopales: Protrahit enim *Pet. Resenius in descript. Insula Samsoæ* pag. 37. ex Archivis Hauniensibus Episcopale sigillum Præfulis *Petri Bangii*, Roëskildiæ sub Rege hoc, *Erico Glipping*, *Christophoro item I. & Abele* sedentis, clavibus binis ejusdem figuræ cum cruce quadrata signatum, qvemadmodum & in numis Episcoporum, qui seculo 14. in Daniæ regno procusi habentur, siglis eorundem pedum Episcopale clavisq; unica

unica additur. Exemplar videbis in tabulâ hac No. 51. Unicâ clave, qvisquis ille fuerit Episcopus, sui forte voluit signari numi adversum latus, qvòd unum sit verbi Dei ministerium, quo peccata solvuntur & ligantur, & proinde una clavis est ad aperiendum & claudendum cælorum regnum, qvæ pro diversitate objectorum itemq; & factorum duplex in qvibusdam numis est, solvens scilicet & ligans, adeo ut etiam numis fastuosi illi Præfules tacite anthematis fulmen in Regem hunc qvoq; vibraverint, qvemadmodum verbis id factum esse fuisse in historia patria legimus.

Etiam in aliqua Daniæ civitate Episcopali numum, secundo loco sub numero 52. hic asservatum & cruce quadrata in prima facie signatum, cufum esse, non est qvòd dubitemus. Ex adverso latere numus idem habet regni insigne, coronam nempe, pro ejusdem seculi more, apertam. Nulos enim Septentrionis Reges eo tempore gestasse coronas nisi apertas, docet etiam numulus in tabula hâc numero 71. sculptus, qui est *ourxœvæ Regis Norvagiæ Erici Bræstehadere* i. e. Clericorum osoris. Talem coronarum formaturam, splendido Regum succendentium ordine usq; ad *Christiani IV.*, Magni Regis, tempora durasse, ex numis & sigillis eorum qvoq; intelligimus, nam ab eō tempore Patriæ illi Statores pristinas Daniæ glorias, qvibus Majores ipsorum claruerunt, modo eminentiori instaurarunt.

Tertius, qui hîc numero 53, emicat numus ex parte prima procusum habet lillum τριφυλλον, seculo duodecimo in numis Franciæ à *M. le Blanc* primùm observatum, qvod Professor Gymnasii Ottinensis *M. Th. Broderus Bircheroed*, monetæ patriæ perquam peritus, *Specim. antiq. rei monet. Dan.* inde à seculo undecimo ad pag. 60. nobis depromit in sigillo urbis Ottiniae in Fonia, qvæ *Adamo Bremensi in Descript. Dan.* dicitur tunc temporis *urbs satis magna*: Urbs certè est insignis, elegans & civilitate grata, qvæ ob amænum sui in Fonia situm insigne hoc pervenustum meretur. Qvemadmodum & urbs Susa Phænicibus dicta fuit: οπὸ τῶν περιπεφυκότων Κείνων i. e. à circumnascentibus liliis, & σύσσον τὸ Κείνων οὐαὶ φευγῶν λέγεται i. e. lillum vocatur susum à Phrygibus. qvod Hebreis est ψ. Alii Ripis Phundusiorum cufum volunt numulum hunc, ubi in monte liliarum, qui adhuc exstat, primum Ripensis ecclesiæ templum aliæq; ædes publicæ in vicinia olim exstructæ narrantur: Notum enim est ex legibus civitatis ejusdem, Rege *Erico Glippingio* in Dania regnante, in urbe hac existisse officinam monetariam satis celebrem.

Pristinum monetæ Danicæ decus ejusdemq; valorem huic Regi ulterius curæ & cordi fuisse, etiam lex hæc, in concilio Nyburgensi in Fonia anno 1284 ab ipso promulgata, contestatur: *Then Mynt ther i Sielandt ør/scal wære so got som then ther i Jutlandt ør.* h. e. *ejusdem valoris & bonitatis debet esse moneta Sialandica atq; Futenis sive Cimbrica;* Regi verò huic, variis regni negotiis subditorumq; insidiis obruto, non diu postea superstiti, monetam pondere & bonitate coæqvare, qvod sciam, vix contigit. Scaniensi interim monetâ, utpote qvæ cæteris in Regno Daniæ præollebat, solutiones numarias in primis factas, in *Chronicis Dan. Huidfeldii* ex stipulationibus ubiq; percipiimus, nisi qvod ibid. pag. m. 360. meminerit Christierius Episcopus Ripensis, existisse eqvitatem nomine *Heine*, qui tempore Reginæ *Agnetæ*, qvam *Ericus*

Glippingius duxerat, ursit, fibi alicujus summæ numariæ solutionem Siælandica & non Cimbricâ monetâ fieri, qvas qvidem coæqvandas Rex idem prædicta lege fancivit.

REGIS CHRISTOPHORI II.

Tab. XLI.

No. 56. CHRISTOFOVS. *Crux quadrata.*

Ex adverso:

✚. REX DANORVM. *Dua columnæ, sigla seu numerus binarius.*

Nullis numorum, qvod sciam, in museo hoc repertis, qvi sunt Regis *Erici VII.*, *Mendved* ob id dicti, qvòd cùm qvicq; assertum vel negatum vellet, verbis suis ut plurimum adjicere solitus erat: *Ta Mænd & Neñ Mænd/* accedimus jam ad numulos fratris, qvi in historia patria *Christophorus* ejus nominis est *II.* Hic Dux *Esthoniae* & justus fratris hæres ad gubernacula Daniæ anno 1320. promotus ob denegatum censum, qvem subditis usq; ad decimas redditum omnium imperavit, ut fratris persolveret æs alienum, varias hinc similitates inter se subditosq; suos ciebat, qvi & exsul continuò est factus. Imperio deinde restitutus antiquum obtinuit, qva de re tandem aliquando à subditis, vicinorum ope, conjectus est in vincula, qvibus vix elapsus Nycopiæ in Falstria anno 1331 occubuit. Nec huic temporum immanitati rem monetariam in Dania penitus succubuisse, exinde colligimus, qvòd annales nostri, Rege *Christophoro II.* meminerint, ædes monetales & Londini Scanorum & Ripis Phundusiorum existisse perqvam celebres: Scanoræ itidem & Londini tempore fratris ipsius *Erici Mendvedii* qvoq; fuisse erectas officinas nobis etiam autor est *Hvidtfeldius* nostras pag. m. 405. qvam Rex Londini, totâ Scaniâ Dominô *Ludovico Alberti ab Eberstein* oppignorata, sibi reservavit & pag. 442. Rex *Christophorus II. Johanni Comiti Holsatiæ*, ob sibi in exilio latus suppetias indulxit privilegium flandi & feriundi numos Saxcopiæ in Lolandia. Tot & tantis in Dania fancitis monetis, magnam ejusdem Regis congeriem numorum, qvamvis turbulentis temporibus, ex eisdem officinis profluxisse non dubitamus. Numus, qvem hujus Regis sub No. 56. attulimus, est moduli conspicui, qvi major cæteris Regum antecedentium numismatis aliqualem fibi exinde acqvirit splendorem, qvamvis sit tantum non æris Cyprii. Columnas in postico habet duas, eodem modo, quo posteri ipsius, Reges *Valdemarus IV. & Olanus V.* in numis eorum cudi curarunt, binis his numeris, nî fallor, numi pretium significantibus: Duas enim oras & leges Siælandicæ & Cimbricæ loco mulctæ sæpius ponunt; Antiquitus verò oram fuisse numismata computatitū & non cusum *H. Spelmano & Sonnero* qvidem suffragamur, qmodo *Haquimus Magni* filius una cum *Magno Baerfood* seu *Nudipede* Rex Norvagiæ constitutus anno 1093. remisit *Noruagis Land-oram*. h. e. numariam qvandam solutionem, qvam incola qvivis, regno egrediens, solvere tenebatur; Et in legibus Danicis, *Sagesalds* *Ore* certam pecuniæ summam, $2\frac{1}{2}$ unciales valentem, denotabat, sed eam non minus atq; marciam denariorum, à limitata denariorum summula sic denominatam, cum tempore existisse cu-
sum nulli dubitamus. Hinc & *Osteroni* nostras l. c. Oras dispescit in eas,
qvæ

qvæ argenti sunt & qvæ denariorum numerantut, computatq; unam Oram argenti valere $2\frac{1}{2}$ Oras denariorum, qvæ jam conficiunt $7\frac{1}{2}$ asses seu schillings nobis usuales, & calculis ita positis, duæ oræ denariorum facient jam Danicos asses qvinq;. Numulum autem nostrum hic luci expositum tanti pretii, cùm mediocris sit bonitatis, vereor deputare, mentionem enim eodem loco injicit *Ostersonius* nostras vilioris numuli, *Ortugæ* scilicet, qvam distingvere videtur in novam & veterem & calculum ponit, novæ monetæ *Ortugam* tantum confidere duos albos Danicos, seu trientes, veteris verò monetæ *Ortugam* sesquiasse usuales Danicos, cuius pretii numisma hocce potius esse autumamus, nisi politioris doctrinæ lector maluerit, Regem hunc Oræ puritatem in tantum depravasse, ut eò citius fratriss demortui persolveret æs alienum provinciasq; hinc oppignoratas regno restitueret, in cuius usum subditu iphius censum impositum denegaverant, prout antea meminimus.

VALDEMARI IV., qui filius est CHRISTOPHORI II. & cognomine ATTERDAG.

Tab. XLI.

No. 57. VALDEMARUS. *In medio numi.*

I II

In aversa :

REX DANORUM. *Crux quadrata in numi aversâ area.*

No. 58. VALDEMARVS. *In numi intermedio II.*

DANORUM REX. *Crux item quadrata.*

No. 59. ♦ VALDEMARVS. *In medio numi O.*

♦ REX DANORUM. *Crux eadem.*

Post obitum *Christophori II.* Dania suo exitio per septennium multas exantlavit ærumnas, dum provinciarum Dominatores potius ex pignore loculos ditare, qvam hostes, regni lacinias hinc inde abscedentes, arcere voluerunt. Legitimum igitur Regis *Christophori II.* hæredem *Valdemarum*, qui exsul aulam Imperatoris *Ludovici Bavari* non sine industria laude seqvebatur, ad Regni gubernacula Daniæ cives revocabant, ut sibi impositum excuterent jugum. Anno 1340. redux primùm Daniæ provincias in partes plures, veluti Penthei artus, dissecatas hostium manibus extorsit, qvas unacum oppignoratis, aut pecunia aut pactionibus à se redemtas, generoso animo in unum paulatim reduxit, omnes exterorum dominationibus exhaustas. Qvomodo & Balthici maris ejusq; insularum dominium vindicavit sibi, præscribendo identidem Holsatiæ, Saxoniam, Vandaliæ Hanseaticisq; urbibus easdem leges, qvas subditis Daniæ antea dare non sunt veritæ. Tandem in arce Gurrea, cuius adhuc prope Helsingoram in Siælandiâ rudera ostenduntur, podagra laborans die Crispini & Crispiani, qui fuit 25 Octobris, anno 1375. rebus humanis excessit, ipsius verò imperii trigesimo quinto.

Funeralijs post celebratis in ædem cœnobij Sorani jussu filiæ Margaretae

translatum est funus, ubi sub tumba ex marmore exstructa, quiescit. Regi huic ob tritum ipsius proverbium, quotidiano sermoni adhibitum *Altterdag*, cognomentum *Altterdag* hærebat, quo innuere voluit, iterum instare diem, nec omnes soles omnino occidisse. Cedebat tempori & plura consilio quam vi gerebat, utpote qui egregiis dotibus undiqueq; præditus erat, quæ industram, vigilantiam atq; animi ejus adversus tot incidentes casus invictum robur declararunt, & hinc tempus diesq; ipsi, post tot exantatas ærumnas diu ad clavum imperii sedenti, multa revelavit.

Monetarias res quod attinet, Rege hoc omni industria regnante, monetæ existitè variæ. Anno 1355. Rex *Valdemarus* in arce Wrangstorp die S. Olai quædam instituit comitia, in quibus Historici nostrates meminerunt de re numaria decretum factum publicatumq; quod emendæ Regi, supremo judici, secundum leges patrias debitæ, duplicarentur, ut vel eo citius quoq; Rex hic provincias, Principibus exteris jam diu oppignoratas, redimeret. Cui bono etiam censemus, anno sequenti, eundem Regem monetam imminuisse novamq; cudi fecisse, quando *Hvidtfeldius* noster pag. m. 511. *Chronolog. Dan.* narrat, cum, ob æneam pro argentea substitutam, male audiisse.

Primum ergo, qui sese hic offert No. 57. quidam ex illis esse persentiantur, qui ex metallo mediocri cusi, majorisq; pretii sunt deputati, quam cæteri, quare & trinis insigniti videntur columnis, numuli valorem forte denotantibus, quemadmodum aliqui binis percussi habentur. Ex quibus monetam imminutionis & mutationis à Rege hoc factæ etiam arguunt.

Columnas duas, quibus numerus No. 58. signatus in aversa seqvitur, quodammodo illustratas videbis in numi *Christophori II.* descriptione, cætera ejusdem sunt tenoris, atq; proximè præcedens numulus. Nec aliud de columnis hisce, quibus numuli signati sunt, dicere in promptu erat, cui acquiescendum, donec se melior obtulerit illustratio, nisi quis maluerit deletâ jam Episcoporum memoriam in numis, siglis his denotari nomen Monetarii cuiusdam, sub Regibus *Christophoro II.*, *Valdemaro* hoc & *Olae V.* Roëskildiæ aut alibi in Dania degentis, cum in numis horum Regum eadem extent columnæ, justo tamen pretio numis deputato: *Johannem* quippe monetarium Regem *Christophorum I.* Roëskildiæ habuisse *Hvidtfeldius* pag. m. 249. narrat, quem ejusdem nominis juniorem postea sub Regibus his vixisse, haud refragamus. In aprico quidem est, nullos iis temporibus apud exteris Reges duces aut populos, quod sciam, dari numos columnis his, pretiij loco signatis, ne quidem in urbibus Hanseaticis, quæ, ut *Crantz* in *Vandalia* sua c. 38. lib. 12. ait, uno pondere à longa memoriam monetam habuere & quvarum magistratus in fingenidis & corrigendis numis, summa semper incubuerunt cura, Regesq; & Principes vicinos tandem exemplum seqvi suum fecerunt. Nec hoc adeò obstat videtur, nam quemadmodum *Crantz* loco citato subindicit, civitates has anno 1468. nec dum potuisse adducere Reges & Principes vicinos in eam sententiam, ut numos cudi facerent, in earum exemplum, & expressis ibidem dicit verbis: *Minoris semper fuere in vicinis provinciis argentei numi*, & paulo antea: *Sed non poterant, (urbes) occurrere males, quæ prevenire cupiebant*: Ita quoq; exinde certò colligere licet, Reges nostros, cum quibus civitatibus his multæ tunc existitè simultates, in signandis numis carum mores antiquitus etiam

etiam non secutos esse. Nec *Magnus* Dux Megapolensis, qvem vicini Principes secuti sunt prius quam initio seculi XV. constituit aqvarum malleum suum; urbibus in moneta Lubecensibus concurrentibus, prout laudatus Crantzus lib. 14. cap. 22. memorat.

Tertius, qvi inseqvitur, æqvè ac proximè antecedens, fermè argenteus est, iustiq; exinde censetur esse pretii. Præter solitam inscriptionem in latere primo, qvod calcographi incuria hic inversum est, habet in medio O magnum seu monasticum, ex qvo conjectare qvidam præsumunt, numisma hoc iub Rege eodem procusum fuisse Otthiniæ in Fioniâ. Qvi verò melius censere videntur, litera O initiali indigitari autumant Ortingiam, alias Vordingburgum, seu Oringborg, nobis antiquitus dictum, cùm multum negotii fuera Regi huic in loco illo, ob comitia & Regia statuta alias satis celebri: Arx qvippe fuit Regum Daniæ quondam munitissima, cujus tractus, autore *Hvidtfeldio* nostro p. m. 526. Regi *Valdemaro* IIII. adeò jucundus fuit, ut ibi commorari maximè amaverit, magnificeq; arcem hanc instaurari & ampliari fecerit, urbem amplissimam potius, quam arcem, exædificando, monetaria officinâ per dignam. At vidimus qvoq; numulum hujus Regis ex adverso literâ *SN* rotundâ seu monasticâ insignitum, qvi præterea ejusdem est inscriptionis atq; cæteri, æri hic incisi. Qvi rem hic acu tetigisse sentiunt, aliquo modo sursum vertunt literam hanc & ex ea formant E, qva *Erici* Episcopi Otthiniensis, nobili Krabbiorum prosapia sati & sub Rege hoc Otthiniæ sedentis, nomen exprimere satagunt: Si verò penitus mecum inspexerint numulum, videbunt, lectionem in area ejus esse incipiendam secundum crucem ante literas in orâ ejusdem numismatis positam, quemadmodum in numis antiquis ubiq; lectio sic instituenda, unde litera monastica M. sese nobis hic sponte offeret. Et characterc hoc congruenter jam eruto, dijudicare non minus difficile erit, qid eâ monetarius voluerit indigitari, cùm nec civitatis nec Episcopi cuiusdam, jure cudendi numos gaudentis, nomen, à litera M. incipiens, *Valdemaro* hoc regnante, detur. Malmogiæ opidum, qvod anno 1319, necdum cœpit radices agere eq; solo & fundamentis tunc primùm fuit eductum, indigitari hoc charactere, vereor statuere, cùm à Rege hoc *Valdemaro* eadem urbs anno 1360 tantum exornata legatur ea prærogatiâ, ut ipsi per Daniæ Regnum sua negotia immuni liceret exercere, & de monetâ ibi altum sit silentium. Igitur pace antiquariorum persuademur, mentionem gratam & gloriosam hic injici *Valdemari* filiæ, Reginæ *Margaretae*, qvæ hæres Regni Daniæ anno 1353. nata, Haqvino verò Regi Norvagiæ anno 1359. desponsa, anno 1363. matrimonio ei juncta est, anno ætatis suiæ decimo. Et quemadmodum ad numum *Valdemari* hujus literâ O signatum in *Musei Regii* descriptione antecedenti dicitur, eâ indicari nepotem ipsius ex *Margareta* filia, quem successorem exoptaverat, qvia in numis *Olae*, qvi sequuntur, literâ O Regis ejusdem nomen certè innuitur: Eodem modo in *Margareta* numis ex literâ M Reginæ hujus nomen, uti & hic in numis ex literis O & M. *Valdemari* exoptatorum successorum nomina antiquarii nostriates eruunt, id qvod etiam ex siglis Episcoporum in numis, *Olae* & *Margaretae* etiam regnantibus, liquido constat. Antesagire numis suis *Valdemarus* hic videtur, consummatæ virtutis sobolem hanc suum possessuram esse solium, qvi aliquando considerans filiæ virtutes maximas, prolocutus est, in illa naturam

turam aberrasse, faminamq; protulisse, postquam virum statuisset Nec procul à stipite pomum cecidit, cum *Olaus Margaretae ejusdem filius, etiam Valdemaro* superstite, tantæ exsisterit indolis, ut utriusq; Regni, Daniæ & Norvagiæ per dignus censitus fuerit Princeps. Sequntur jam numismata

REGIS OLAI nomine V.

Valdemaro IV. mortuo in filiæ ipsius, *Margaretae, & Haquini* Regis Norvagiæ filium *Olaum* tandem post varia dissidia populus Proceresq; Daniæ confessere, qvem decennem & qvod exceperit, die inventionis crucis, Slaglosiæ in comitiis suis anno 1376. Regem salutarunt, præsentibus *Olai* parentibus spectatissimis. Anno sequenti leges constitutionesq; suas, qvibus se subditosq; teneri voluit Rex, Matris *Margaretae*, Danicæ illius Semiramidis, consilio & ope circa ineuntem Junium Nyburgi in Fonia promulgavit, ut curam légum regniq; summam sibi fore testaretur. Præfuli Lundensi tum quartam partem cuiæ ibidem monetæ inter tot liticulas antecessoribus ipsius, ut antea narravimus, à Regibus demtam, attribuit, more nempe, ut in historia patriâ additur, dudum usitato. Exinde monetam vitam spiritumq; fortiorum sumpsisse, qvæ ab hoc Antistite etiam corroborari cœpit, nulli dubitamus, & ex eadem monetæ officinâ Metropolitanâ allati qvoq; numi partim prodūsse videntur, qui ex medio fine mixto metallo hic æri incisi exponuntur luci.

Tab. XL.

No. 60. O. REX. *Crux ex quatuor foliolis, ut appareat, composita, quæ angulatum litteras precedentes habet circumscripas.*

In aversa:

DANORUM. Ambiunt literæ hæ duas in medio columnas.

No. 61. O. REX. *Quatuor sunt literæ, quæ angulos quatuor crucis singularis, quæ si ex quatuor pugionibus compositæ, occupant.*

In latere adverso:

I. A. *Inter siglas hasce lituus clavisq; Episcopalis eminent.*

Numulus, qui ultimo loco hic ponitur, nullius nisi Præfulis cujusdam sub Rege hoc sedentis esse, insignia episcopalia fatis clarè indicant, nec ulli Episcoporum, aut in Dania aut Norvagia sub Rege hoc sedenti, secundum siglas, qvod sciam, attribui poterit, qvam *Jona Asloensi*, qvem, Rege *Olae* regimini Norvagiæ inaugurato, anno 1381. suscepit & præsentem fuisse narrant *Chronica Norvagica* pag. m. 850. Nec in qvemcunq; Episcoporum Daniæ, Rege *Olae*, sedentem, characteres hi aptius quadrant, cognomen enim nomini suo in numis, sigillis aut diplomatis vix addere solebant Præfules illi, qvem admodum & *Nicolaus Stygoti*, qui *Valdemaro II. & Erico Blopennung* regnabat, Roëskildiæ sedet, in numis nomini solùm adjecit, cujusnam loci Episcopus esset, cognomine omisso, & *Jacobus Erlandi*, *Erico* eodem Rege, in numerum adversa parte nomen suum tantum procudi fecit, absq; cognomine aut muneris titulo, uti antea idem probatum dedimus. Et si qvæ nominibus horum Antistitum additæ fuerint denominaciones, illæ certè petebantur à sede metropolitana, ut: *Nicolaus Roëskildenfis*, *Tycho Ripensis*, *Petrus Otho-*

thoniensis & hic *Jonas Asloensis*, scilicet Episcopus. Et sic per septennium postea Princeps hic supra ætatem prudens imperium utrumq; Danicum scilicet & Norvagicum pacis, justi atq; æqui amans omni industriae laude tractavit, qvi consilia Matris senatorumq; qvos comites plerumq; sibi habebat, perbenignè admittebat. Falsterboæ suum præmature obiit diem anno regni duodecimo, vitæ vicesimo secundo, longiore vitâ dignus: Viscera ipsius pro more ejusdem temporis Lundini Scanorum in æde Divi Laurentii, qvam multis modis exornare gavisus est, deposita sunt, corpus reliquum verò in Soræ cænobium translatum ibiq; sub epicedio illustri consecratum jacet, cum qvo Regum Daniæ & Norvagiæ soboles mascula, antiquissimâ prosapiâ nata, defut.

REGINÆ MARGARETÆ WALDEMARII Filiæ

Numos qvod attinet, ex annalibus patriis percipimus, eos, Reginâ hac ad septentrionis gubernacula sedente, in Daniæ provinciis interdum fuisse admodum raros, qvare & eo minus nobis jam obvii sunt. Proinde qvoq; in legibus, qvas anno 1396. feria secunda proximè ante festum Conversiōnis: S. Pauli promulgavit Wiburgi in Jutia, teste *Hvidfeldio pag. m. 7.* maximè conqvesta fuit monetæ Danicæ penuriam in Regni Provinciis, mandatq; ibi argentum censuale ex qvalibet domo, denarios scilicet grandiores octo (Angli *Grossos* seu *Groats* vocant) recudendos anno eodem in suffpetias sibi ferri. Satis exinde etiam colligere licet ob monetæ indigenæ defectum, peregrinam tunc freqventius in usu fuisse, præsertim Anglicanam, qvâ res magni pretii coemtas in historia patria sæpius legimus: Gothlandiam qvippe à Teutonicorum eqvitum potestate anno 1408. persolutis aureorum Anglicanorum novem millibus recuperavit Regina hæc, in Regnorum commoda perqvam intenta.

REGIS ERICI VIII.

Tab. XLI.

seu POMERANI.

No. 62. ERICUS REX D. S. N. Corona Regis aperta. Sigla D. S. N. denotant tria septentrionis regna, scilicet Daniæ, Sveciæ & Norvagiæ, quorum fuit Rex.

In aduersa Numi:

⊕ MONETA NESTVED. *Crux quadrata*.

No. 63. ⊕ MONETA RANDE. *Regii Nominis character coronatus*.

* IN NOMINE DOMI. * *Circa crucem quadratam*.

No. 64. * IN NOMINE DOMI * *Est symbolum Regis, quod ambis Crucem itidem quadratam*.

MONETA OTTOIS. *Quod est: Ottoniensis. Regis ejusdem sigla Coronata*.

No. 65. * MONETA * ODENSE. *Regii nominis solita nota coronata*.

In

In adverso numi latere.

* IN NOMINE * DOMI. *Symbolum hoc quoq; ambit Crucem.*

Tanta, ut diximus, *Margareta* in septentrione nostro regnante, monetæ indigenæ penuria in Daniæ provinciis exstante, stilum transferamus ad Regis *Erici Pomerani*, Pronepotis ipsius ex sorore *Ingeburga*, numismata in museo hoc deposita. Fuit hic Rex Reginæ *Margareta* sedecennis socius Regni, qui anno 1396. adoptatus & imperium post obitum *Margareta* per 26 annos tractans re expertus est, Magnæ illius Semiramidis Septentrionalis consilio se fuisse destitutum. Matrimonio sibi anno 1406 adjunxit Principem prudentissimam, *Henrici IV.* Regis Angliæ filiam, quæ immensi auri dotem ad Sponsum hunc detulisse fertur. Memorant enim Annales Svecici, teste *Hvidtfeldio* pag. m. 629. dotis numum tanti fuisse ponderis, ut aliquot millia aureorum æquaverit. Una verò an fuerit massa signata aut non signata, quæ dotis hic dabatur, aut ex pluribus constiterit segmentis, quæ ad trutinam examinata tantam confecerunt sumam numariam aureorum Anglicanorum, five dotis loco numi hi fuerint numerati, non adeò apparet. Verum tamen esse quidam perhibent, fuisse Principem Gallicam, quæ etiam dotis numum sponsa, Regi Angliæ, aliquot centena millia pendentem attulit, quem auri maslam potius ex lege jur. Quotiescumq; 27 C. de Suscept. Autor anonymous doctissimæ *Lucubrationis de veteris Numismatis Potentia & Qualitate*, nuperrimè Lipsiæ & Francofurti impressæ, nominat. Interim in confessu est, permagnam in Dania biennio post existisse copiam aureorum Anglicanorum, quorum 9 millibus anno 1408. Gothlandiam è manibus Teutonicorum Eqvitum redemptam fuisse, antea narravimus. Post mortem Reginæ *Margareta* tandem Rex idem contra Holsatos Duces litem ciere coactus est ob Slesvicensis Ducatus homagium, sibi ab iis non præstatum, quod ad Daniæ regnum pertinere Cæsar *Sigismundus*, in causa hac Arbiter factus, pronunciauit. Litis ejusdem gratia Rex *Ericus* etiam Budæ Imperatorem salutavit anno 1424, ut una eademq; opera sacra Hierosolymitana deinde visitaret, sed à Præfecto cursus publici in itinere Hierosolymitano detentus, magnum subditis extorsit censum, ne Sultano traderetur. In regnum rediens contra pertinaces Holsatos anno 1425 arma sumpxit, & per idem tempus memorant annales nostri, Regem hunc pecuniam ex ære Cyprio vilem admodum cudi fecisse, quare apud omnes famâ laborare cœpit, quam ut emendaret *Philippa*, Regina ipsius, eodem sub typo, Rege nescio, aliam & meliorem monetam fieri curavit, autore *Hvidtfeldio* pag. m. 726.

Melioris quoq; metalli, attamen mixti, numus est, primo loco sub No. 62 hic positus, quem, imperante *Erico Pomerano*, ex officina monetaria Nestvedensi prodüsse, coronâ ejusdem Regis signatum, ad oram numi in adverso latere legimus. Oppidum Nestvedia fuit in Sælandia, Rege etiam *Erico Glippingio*, satis magnum, ad exiguum maris Balthici finum perquam amoëne situm, cuius ædēm Divo Petro sacrum, una cum urbe anno 1271. deflagrante memorat toties laudatus *Hvidtfeldius* nostras pag. m. 274. Propugnaculo munitum hoc emporium quoq; erat anno 1345, jam pridem Holsatis oppignoratam, qui siis impensis munitionem ibi posuerunt, eoq; bona sua transferri curarunt, prout *Joh. Isacius Pontanus Rer. Dan. hist. lib. 7. p. 474.* narrat, ut tuti-

tutius ibidem forte etiam nundinarent. Sed munimento hoc per idem tempus potestatis Danorum factò & desolato non minus commerciis increscere cæpit Urbs eadem, qvæ sodalitio mercatorum olim perqvam clara (qvod nobis *Compagnie* dicitur) etiamnum plateam habet ab eo *Compagnie-Strœde* denominatam, in cuius situ officinam monetariam erectam fuisse nobis ex actis Civicis urbis ejusdem certò traditur. Et Inscriptio in utroq; nummi latere nos certius docet, monetam Nestvediæ viguisse tempore Règis *Erici Pomerani*, cùm alius *Erici* numulus non esse possit, nisi Pomerani, qvi solus trium Regnorum septentrionalium, Daniæ, Sveciæ & Norvagiæ hic inscribitur Rex, cujus cæterorumq; Daniæ Regum indultu rerum commercia in emporio hocce, qvamvis mari non adeò conterminum sit, in tantum acrevère, ut etiam anno 1531 navem bellicam, 60 viris armisq; necessariis instruetam, qvæ pro eo tempore non inter minimas censemebatur, urbis Slaglofiæ ope in conflictum emittere potuerit: Vide *Hvitfeld. p.m. 1356.*

Inseqventes numulos levidenses admodum & cupreos, qvi sub No: 63: Randrosii in *Cherjonejō* nostra, No. verò 64 & 65 Othiniæ in Fonia percussi hic luci exponuntur, eidem Regi adstruimus, qvippe *Ericus* hic solus Rex ejus nominis est, qvi in annalibus nostris ob vilem notatur monetam, qvam cudi fecerat, & inscriptionum literæ ab iis, qvæ in numis antecedentium Regum ejusdem nominis dantur, multum discrepant, magisq; convenient in literarum formaturis proximè præcedentis numi, qvi nullius nisi Regis *Erici Pomerani* est: Nec præterea deprehendimus, siglas Regum coronatas prius fuisse usitatas, qvam in hujus succendentiumq; Regum Daniæ numis. Laudat qvidem *Bircherodius Specimin. antiq: rei num. Dan. pag. 128.* Regium *Christiani I.* diploma M.S., ex quo constabit Othinienium monetarias ædes à Magistratu sub *Erici Pomerani* temporibus fuisse divenditas, attamen non exinde seqvitur, monetam, *Erico* hoc regnante, Othiniæ in totum fuisse abrogatam, cuius pravitatem Magistratus forte pertæsus omnimodo annis est, ut monetaria officina destrueretur, ædesq; divenderentur, qvarum parietinas, *Mynite-Gaarden* dictas, Othiniæ adhuc restare nobis traditur, à qvibus urbis ille tractus, in quo jacent, Danicè adhuc dicitur *Mynite-Strœdet*/i.e. vicus monetarius. Hinc & ejusdem farinæ numulos permultos Othiniæ, alibiq; *Erico* hoc regnante procusos nobis anno 1688 singularis detexit casus, qvem laudatus *Bircherodius l.c. pag. 127.* ita enarrat: *Civis quidam Urbis nostræ Othiniæ cùm collapsas suas reficeret ædes, Eò fundamentum earundin repararet, incidit die nono Martii in copiam numerorum satis numerosam. Posseffor autem olim æris hujus ocream vel tibiale aliquod his impleverat numis Eò in terram reposuerat. Superveniens autem incendium forsan aliquod hoc, qvicquid fuerat, integumenti consumperat, Eò inclusum as in massam pedis instar effigiatam redegerat, ut vix aliquot à reliquo corpore separari Eò integri avelli possent.* Ab eadem massa avulsi etiam hic dantnr numuli ænei ejusdem formaturæ, qvemadmodum & hujus Regis in Svecia Stockholmiæ, Aboæ & Arosiæ procusi fuere numi, qvi ex mixto conflati sunt metallo. Tandem imperium Septentrionale Rex ille pertæsus, ob affectum subditorum in dies sibi imminutum, se in Gothlandiam subduxit, correptis regni Daniæ thesauris & Roeskildiæ ædis primariæ ornamentis qvam pretiosissimis, statuis scilicet Apostolorum Christi aureis, qvæ trimulo, teste *Cl. Lyschandro in Synopsi hist. Dan. pag. 242.*, haud fuere minores. At

cum decennium ibi exegisset & à Svecis, insulæ & thesauro inhiantibus, graviter infestaretur, arcem metropolimq; insulæ Danorum potestati sponte tradidit, in Pomeraniam trajecturus, qvi in trajectu eodem duas naves cimelio suppellectileq; prætiosiori onustas amisit. Rygenvoldiæ, in Pomerania tandem appulsus totidem annos ibi consumpsit, & sic cum per tempus vicennale Trionum fasces duorum Regum *Christophori Bavarii & Christiani I.* Oldenbur-gici manibus post se versatos vidisset, sine liberis, ibi vita excessit anno ætatis 74. postquam imperium boreale cum *Regina Margareta* 16, solus verò 26 annos tenuerat, in sequentesq; annos viginti privata triverat sorte. Bochoviæ deinde est sepultus. Rex fuit admodum doctus, sed minus felix, qvi historiam gentis Danicæ latine contexisse dicitur, in qua multa habemus, quæ alibi nequicquam quæramus. Jam ad numulos

REGIS CHRISTOPHORI III. seu BAVARI.

Tab. XLII.

No. 66. CRISTOFER. D. GR. REX DACIE. *Trini leones in scuto, Dania insignia antiqua.*

In adversâ:

GLORIA IN EXCELIS DEO. *Clypeus, qui est quadripartitus, Leonibus Palatinis & rhombis Bavanicis exornatus.*

No. 67. CRISTOP. REX D. S. N. *Character nominis Regii, trifolio superne in numero exornatus.*

MON. MALMOIENS. *Scutulum cruce, latius se expandente, insignitum.*

No. 68. CRISTOFER REX DACIE. *Regis sigla coronata.*

MONETA MALMOIENS. *Scutulum, cruce eadem, seu Danebrogica, signatum.*

Erico Pomerano hunc in modum imperii fasces relinquentे, *Christophorus*, Comes Palatinus Rheni & Bavariae Dux, *Erici* ex Sorore *Sophia* nepos & Regis *Valdemari IV.* ex filia *Ingeburga*, matre ejusdem *Sophie*, abnepos, utpote successioni proximior ad clavum imperii à Dania Senatu invitatur, & apparatu magnifico Lubecæ exceptus anno 1439. in Daniam proficiscitur. Post varias disceptationes septentrionis regna, eo præsente, sub foedus & unionem antiquam demum sunt redacta. Et rusticorum ferocia in Cimbria anno 1441 ab eo coercitâ, primùm anno eodem Sveciae Rex ad Morastenum, usitato gentis more, salutatur. Asloæ Norvagorum anno seqventi itidem consecratus, tandem in ipso principio anni 1443. Dania Regno splendidius Ripis Phundiflorum inauguratur, coronâq; à Præfule Lundensi ibidem insignitur, operam Germaniæ Principibus Magnis præstantibus, quippe ensem Regium gerebat Dux Slesvicensis; sceptrum Silesius, pomum Bavarus & coronam Bruns-vicensis. Post haec habitu sunt ludi eqvestres maximè conspicui, & è nobilitate præcipuâ viri septuaginta duo inter eqvites sunt relati, quorum juramen-

ti verba in *capsa Cypriani* ord. 2. in quarto Bibliotheca Universitatis Havnensis, prout tunc temporis in more positum erat, sic jacent:

Jeg bether mig saa Gud hielpe / Jomfrue Maria / Sancte Knut / Sancte Erick oc Sancte Oluf / at jeg wil ester min yderste Mact meth Lif oc Godz bestioerne then hellige Christne Tro oc Evangelium oc holde oc verie Kirken oc henne Tisenere ved sny Frihed oc Frælse. Stande moth Uræth / oc snyr-
de Frid oc Ræt / oc bestioerne Fatherløse oc Motherløse Born / Jomfruer / Enfær oc arme Folck; oc voere trygger oc tro min Konninger / oc myn Ri-
ge. oc rætsfærdeligen holde oc giøme mit Ridderstab / Gud til Hether ester
min beste Formuge. Saa hielpe mig Gud oc Helghene! h. e. *Ita me Deus
iurvet, Virgo Maria, S. Canutus, S. Ericus & S. Olans, promitto, me viribus omni-
bus defensurum esse Christianam Religionem & Evangelium, protecturumq; Eccle-
siam ejusq; ministrorum immunitates & velle aversari qvicquid injustum, justumq;
& pacem firmando, orphanos, virgines, viduas, pauperes omnes adjuvare, fidumq;
me fore Regi meo & Regno, & justè servare decoreq; custodire meum ordinem equi-
strem, qvoad potuero in Gloriam Dei. Ita me Deus & Sancti adjurvent!* His ita,
ut in talibus sit, magnâ pompâ peractis, numum hunc primo loco sub No.
66. positum in Dei Gloriam reiq; memoriam Ripis ex officina monetaria
qvoq; prodiisse suspicamur, qui majoris moduli est, atq; tunc temporis in
septentrione assolebat, ideoq; & solennissimo actui huic dicatus censetur cum
votiva acclamatio seu symbolo Regio: GLORIA IN EXCELIS (pro Ex-
celsis) DEO! Nam & in hac Phundusiorum urbe, etiam ante annum 1269,
erectas fuisse ædes monetarias, jura Civitatis ejusdem ab Erico Glippingo co-
dem anno Nyburgi concessa haud obscurè, Editore Resenio nostro, ita §. 26.
subindican: *qvicunq; argentum non dativum produxerit vendendo & Monetari-
us illud falsum esse pronunciaverit, ille afferit, se illud in venalitatibus suis acce-
pisse, ille potius quam Monetarius ad defendendum se prævalebit.* Id qvod pri-
vilegiis ferè iisdem Regis Christophori Bavari, in ipsa coronationis prædictæ fe-
stivitate datis, corroboratur. Tacemus hic Regis Christophori I. immunitates,
anno 1252. Riparum civibus erogatas, qvas jura & privilegia eadem in exitu
confirmatas qvoq; laudant, qvoniam nos eas deperditas dolemus. Ex qvibus
tamen satis constabit, etiam ante Erici Glippingi tempora Ripis stetisse monetæ
officinam, cum ejus monetarium jam dum constitutum in privilegiis, urbi huic
indultis, memoret & his antiquiores qvoq; existent civitatis prærogativæ,
qvarum tenore indultuq; Regum in sequentium numos refusè admodum ibi
cūsos esse, ejusdem officinæ monetæ, etiam in museo hoc asservatae & usq;
ad annum 1536. nitidè percussæ contestantur. Multa præterea huic urbi
fuerunt commoda, qvæ exteris etiam ibi commorandi & nundinandi occasio-
nenem olim dedere, siqvidem & jure, ut dicunt, stapulæ eandem antiquitus etiam
gavisam esse, jura laudata §. 29. perhibent: *Qvicunq; deprehensus fuerit juxta
Stadh & Stapel, quod falsos denarios fabricaverit, capitali sententia subjace-
bit; Cui & argumento sint, vicorum nomina à Flandris, Anglis, Gallis, aliisq;
nationibus indita, prout Joh. Isac. Pontanus charograph. Dan. Descript. pag. 660.
arguit. Idem decantare videtur Nobilis Poëta Latius nostras Rer. Dan. Lib.
VIII. pag. 392.*

— *Aft hominum formæ est ita juncta venustas,
Ut Brabantinis aliquod cœu e gentibus istuc
Commigrasse putem.*

Sed qvotqvot h̄ic vicorum superbæ domus & commerciorum venuita se exseruerunt monumenta, tot & rudera ex incendio & excidio, qvod urbs h̄ec anno 1242. 1258 & 1272 passa est, cineribus terrisq; ibi sepulta sunt. Restat tamen in hunc usq; diem vicus Grönningorum, qvi mihi est natale solum, contracte Grönner-Gade indigenis dictum, cujus in tractu & ædibus, qvæ olim mercatorum jam urbis spectatæ magnitudinis curia, Grönningi suas exposuisse merces stipulamq; erexisse, mihi adeò à teneris est traditum. Et à partibus meis ultrò qvoq; stare videtur Nobilissimus & Consultissimus Vir *Matthias Wormius*, Justitiæ Consiliarius Regius, qvi itidem Præses ejusdem urbis & antiquitatis patriæ amantissimus ex Riparum archivis pro benigna ingenii venâ in honorem antiqui juris civitatis ejusdem è Bibliotheca *D. Petri Resenii* Hauniæ 1683. editi, sic Danicè canit:

Slight vidner Stabelen af Grönninger opsat!

Enddog den siden er omvendt og slet forlat.

Qvod in prosam ita latine vertimus: *Idem attestatur stipula à Grönningis h̄ic erecta, quamvis postea dilapsa sit ē in totum desita.*

Itaq; priscorum numismatum nobis hoc est elegantissimum, &, qvar-
tum mihi constat, primum qvod Daniæ insignia antiquiora præ se fert, leo-
nes nempe trinos, dextrorsum procurrentes, & tria illa Balthica maris ostia
(qvibus secundūm inscriptionem CRISTOFER D. GR. REX DACIE impera-
turus erat) denotantes. Coronati qvidem conspicuntur leones, sed incu-
riâ Calcographi, cùm vix ante Regis *Christiani IV.* tempora in numis diade-
mati fuerint. Numi parte posteriore emicat scutum quadrifariam divisum,
ita ut primâ & quartâ areolâ Leo Palatinus, secundâ & tertiatâ verò rhombi
Bavarici contineantur.

Proximè sub numeris 67 & 68 h̄ic sequentes Regis ejusdem numos stir-
pis Oldenburgicæ esse qvidam arguunt, qvia iis simillimi videntur proq; iis
& qvidem Regis *Christierni II.* venditare exinde allaborant, qvòd nominis Regii
charactere ferè codem in primo numi latere sint insigniti, qvo solum Regem
Christiernum II. nomen suum in numis exprimendum curasse, autumant;
At cum Antecessor *Christophori Bavari*, *Ericus Pomeranus*, sigla item regiè co-
ronata in numis suis usus fuerit, non dubitamus, successorem ipsius, qvem
admodum deinceps splendidissima serie Reges in sequentes ad hoc usq; tem-
pus fieri jussérunt, eundem secutum esse morem & nominis Regii charac-
tem non minus exornatum seu coronatum voluisse, qvem Monetarii literâ
monasticâ R. loco C. h̄ic tam in numis Danicis qvām in Svecicis, qvos
Elias Brenerus in Thes. Num. Sueo-Goth. Stockholmie alibiq; sub eodem Rege
percussos anno 1691 nobis deprompsit, expresserunt. Quid? qvod nec adeò
oculos h̄ic fugiunt literæ ad oras numorum inscriptæ, ut ejusdem Regis
nomen confidere non valeant, qvamvis ærugine partim sint exesæ. Cui ac-
cedit, qvòd in Svecicis numis p̄æter siglam eandem in medio numi corona-
tam, nomen Regis *Christophori* ad oram ab eadem litera monastica ubiq; ferè
incipiat, qvemadmodum pag. 22. auctarii hujus sigillo inibi laudato, qvod
Ripis convivii *S. Canuti* olim fuit, Regis *Canuti* vocabulum literâ eâdem in-
sculptum extat.

Aversæ numorum hīc qvoq; habent scutum purum, qvod crux transit ad ultimas usq; numi oras: Latiori enim modo hoc crucis signum sese hic expandit, nī fallor, ad instar cruciatæ, inde à *Valdemari II.* tempore & anno 1219. ad posteros asservatæ, qvemadmodum crucem eandem & in numis & sigillis postea dilatatam videmus & Regni Daniæ insignia eam albo colore in solo rubeo adhuc ostentant. Notum qvippe est ex historia pag. 74. hīc laudata, Regi *Valdemaro*, adversus gentiles Livonos belligeranti, Cruciatam à Pontifice Romano fuisse collatam, posterisq; traditam, qvam tantâ religione pro ejusdem temporis ratione fuisse custoditam satis evidenter colligimus, ac si cœlitus fuisse data, cùm ductu ipsius tantas triumforum laureas post tot bellatas & conversas gentes conquisiverint Reges Daniæ. Credulæ itaq; Pontificiorum turbæ hinc facile religio eadem manit, ut militibus qvoq; sub eā animi eò fortiores in prælio redderentur. Habuerunt enim antiquitus Pontifices eorumq; asseclæ primores etiam suos **Gonfanons**, qvos Galli *les Bannières de l'Eglise* explicant. h. e. labara ecclesiastica, Defensoribus ecclesiæ in bonum omen tradita. Rem fusiūs illustrat *Mesfure Antoine Furetiere dans les essais d'un dictionnaire universel p. m. 126. & 127.* dicens: *Ce Gonfanon étoit la Bannière de l'armée Chrétienne, prise par Baudouin Conte de Boulogne & d'Arvergne, frere de Geoffroy ou Godefroy de Bouillon, auquel elle avoit été envoyée par le Pape, comme au vray Defenseur de l'Eglise contre les infideles.* i. e. Gonfanon hic erat vexillum exercitus Christiani, portatum à Baldevino, Comite Bononiensi & Avernieni, Godofredi Bullionum comitis fratre, cui tanquam vero Ecclesiæ Defensori, contra Gentiles à Pontifice erat transmissum. Mera Danica vetus hæc vox *Gonfanon* vel *Gunfani* & hanc tesseram summum militare vexillum *Antonius Furetiere* appositè est interpretatus, qvoniam omnes apud qvos hæc mansit vox in Italiâ & Francia de vexillo tali intellexerunt, qvibus adstipulatur *Chronicon Anglo-Saxonicum* vetus, qvod *Edvinus* edidit, ubi ad annum 878. p.m. 84. dicit, *Ælfredum in Danmonia extorsisse militare vexillum Danis*, qvod *Reafn*. h. e. corvus dicebatur, legitq; *Gud-fana*, qvæ Dei vexillum, *Gud* enim nobis vocatur Deus & *Fane* vexillum. Anglo-Saxonica verba sic jacent: *And thar vas de Gud-fana genummen, the hi reafen heten.* Ubi *Gunnfana* legendum existimo, qvamvis non malè utrumq; quadret, si ve legas *Gud-fana* sive *Gun-fana*, qvæ vox cum tempore detorta est in *Gonfanon* & *Gunfalon*. Corvi figuram olim intextam habuisse vexillum hocce, ab appellatione ejus *Reafn* colligo, qvemadmodum id septentrionis nostri historiarum monumenta M. S. Scriptoresq; Anglicani contestantur: erat enim corys illi Trionum Deastro Odino peculiariter sacratus, hinc & *Hrafna-gud* i. e. Deus corvorum ubiq; est nominatus: Itaq; nec incongruè tesseræ huic militari majores nostri, adhuc gentiles, nomen *Gud-fana* imposuerunt, qvibus, Christianis jam factis, etiam religio fuit, cruciatam, hujus vexilli loco Regibus eorum à Papa Romano collatam, divinitus fuisse datam. Nostratisbus deinde vexillum idem nomine *Dane-Braage* / i. e. Danorum Braage exinde vocatum, qvia erat texturâ varii coloris, πεποικιλμένη, qvæ Braage Danis dicitur, de qvibus etiam vide *Hvidtfeldium p.m. 185. 933* & 1033. Magnâ igitur curâ labarum hocce, velut Regni & Religionis Palladium, ad posteros, ac si de cœlo demissum fuisse, conservatum fuit, cui seqventium temporum victo-

rias & res secundas imputabant, dum fortis & felici manu id sartum tectumq; per aliquot secula contra hostes, etiam prævalidos, tuitæ sunt gentes nostræ, donec tandem in bello Dithmarsico à Rege *Johanne I.* gesto, inter victorum spolia anno 1500., relatu*Hvidtfeldii*, fuerit deperditum. Ex inscriptione crucem hanc ambiente in utriusq; numuli latere patet, ambos esse monetæ Malmoensis. *Malmö* indigenis appellata est hæc Scaniæ urbs propemodum Metropolitana, qvæ Hollandis est Ellebogium, è situ loci, cubiti formam referentis; Malmogia verò Chorographis dicta. Maritima est & probè jam munita, qvæ, Rege *Erico Menvedio*, in littorum tractu, qvo nunc conspicitur, anno 1319. è suis educata est fundamentis, & cùm in editiori loco pagus ejusdem nominis fuerit conditus, Malmogia inferior ad differentiam superioris incolis est diu denominata; At caput è littoribus maris Codani exferenti sine additamento & *κατ' εξοχὴν* Malmœ seu Malmogiæ nomen est impositum: Ulteriores enim vires sumere urbs hæc mercimoniorum oportunitate cæpit, cùm habeat maris qvendam flexum, qvi portum format, præfertim Circio non flante, navigiis satis tutum. Ansam ergo loci situs indigenis & exteris dedit piscandi gratia hic suas in littore figere sedes, qvæ ex commerciorum indultu opibus & splendore postea adeo exstitere insigne, ut qvas pescatorum humiles & è canis contextæ olim occupaverint casæ, eas ædificiis magnifice exornatas in historia patria per aliquot secula conspexerimus: Quidam primum legimus *Valdemarum IV.* anno 1360 concessisse huic urbi præter cætera privilegium, ut à telonii, qvod vocant, solutione immunes essent Malmœnenses, in qvemcunq; Daniæ portum cum mercibus venire ipsis contingere. Tandem ex numis his percipimus commercandi gratia urbi huic qvoq; indultum fuisse jus cudendi numos, à qvo verò Rege, non nobis planè conspicuum est, interim hisce numis antiquiores Malmogiæ signatos videre, qvod sciam, non licuit. Omnes ejusdem formaturæ illustriori cruce in scuto puro sunt insigniti, id qvod nobis argumento sit, Regem hunc, seu Dominum monetæ, Principem fuisse patriæ amantissimum & antiquæ Danorum gloriæ studiosissimum, qvi sub cruciatâ eadem Vandalo & Slavo ad pristinum obsequium redigere meditatus est, & redegisset, si modo in Scaniam trajiciens, ut Jenecopæ proceres Sveciæ in concilium & auxilium convocaret, & Helsingburgi subita invalididine oppressus die 6 Jan. 1448. mortuus non esset. Christophoro Bavarо sic defuncto, Regnum Dani jure translulerunt in *Christianum Oldenburgicum*, istius nominis Primum, illum qvoq; *Valdemari IV.* ab nepotem, cuius posterorumq; qvi etiam splendidiori successionis ordine ad gubernacula regia sedere, numos argenteos, cujuscunq; etiam sint moduli, profluentiori copia in Museo hoc existentes, bono cum Deo & gratiâ Monarchæ nostri clementissimi, luci aliquando etiam exponemus: crevit enim res numaria adeo sub Optimis & Potentissimis stemmate Oldenburgico satis Regibus, ut etiam tantorum Principum numi nunc inter elegantiores & meliores, imò maximos, totius orbis numerentur. Jam mantissæ loco ad perpaucos minutulosq; numos Norvagiæ Regum Principumq;, qvi seqvuntur.

REGIS SVERI MAGNI.

Tab. XII.

No. 69. ✚ REX SVERVS MAGNVS. Caput coronatum Regis, plene barbati.

In adverso latere:

*Numi aversam crux transit, in cuius quadratis literæ ha exstant: NI. NI.
NI. NI.*

Est numulus perquam nitidus, puri argenti & solidus, quamvis tenuis, quem antea in Muséi hujus descriptione pag. 112 quidem notavimus, sed ut illustrior fiat, hæc quoq; sunt addenda: Dantur etiam ejusdem moduli planè bracteati & cavi, qui numi aversam tantum procusam habent. Omnes profitentur, literis NI in quadratis transeuntis crucis signati, *Nidrosia* se fuisse cūsos: Sic enim à fluvio, scilicet *Nid* seu *Nid-Aæ*, & ostio ejusdem profundo, ubi redundant, quod *Aæos* Norvagis antiquitus dicebatur, urbs hæc, eodem in tractu sita, nomen suum est fortita. *Nid-Aæer Aæos* / quod contractius latine redditur *Nidrosia*, cui tamen nomen antiquis forte à Trondheimensium seu Trondensium mansione hodie vulgo manet *Trondheim*, Anno 1154. Metropolis totius Norvagiæ sedesq; Archiepiscopal is est constituta, cui præterea Islandiæ, Grönlandiæ Orcadumq; ecclesiæ subjectæ erant. Templum itaq; habuit cathedralē & magnitudine & cæforum lapidum artificio in orbe Christiano vix simile, quod incendio & ruinâ fædatum veteris suæ magnificientiæ tantum non jam ostentat rudera. Mercimoniis tam indigenarum, quam exterorum non minus hoc emporium, inde à *S. Olai*, cognomine *Digre* i. e. *Crassi*, tempore, qui regnum Norvagiæ ab anno 1015. ad annum 1030 tenuit, clarum fuit. Sic enim narrant *Snorronis Sturkai* Chron. Norvag. M.S.: *Olafur Kongur for meþ lyfi sínó ut til Níparos, þa let hann reysa þar bus a Níparbacca, oc seipapi sva, at þar scylldi vera Kampstaþur.* h. e. Rex Olaus cum hominibus suis Nidrosiam protectus est, ibiq; domos erigi curavit in Nitherbacca seu clivo fluminis *Nid* & ordinavit sic, ut ibi esset emporium: Etiam hinc jure cūdendi numeros, à Rege Svero Magno clementer concessos, celebrius factum est, quemadmodum ex inscriptione numi hujus quodammodo dispalescit, nam antiquiores hujus emporii numeros videre vix continget.

Regnum Norvagiæ justo successionis ordine cū *Sverus Magnus* peteret, quem multa dura asperaq; perpeccum Chronica Norvagica referunt, Anti-Rex *Magnus Erlingi* filius assecræq; ipsius eum profligare & conviciis persequevi sunt conati, tradentes, eum Regis *Sigurdi* filium ex pellice *Gunhilda* se mentiri, sed ex Unate fabro prognatum. Nupsit quidem hæc *Gunhilda* post obitum Regis *Sigurdi* viro, qui Unas faber vocatus erat, sed cū *Erlingus Schaccins* ejusq; filius *Magnus* in id incumbenter, ut Regia Prosapia per totum Norvagiæ regnum extirparetur, cum filio & marito Unate ad fratrem, Ferroensem Episcopum, confugit, ubi *Sverus Magnus* adeò literis fuit imbutus, ut ad religionis munus investiretur, at, cūm hoc ageretur, matri lacrimæ cadebant, quæ filio, id quæritanti, stirpis illum esse Regiæ, quam huc usq; apud eum reticuit, detexit, levemq; istam pro Regia illa dignitate, quæ Svero Magno jure competebat, aestimans. Qva occasione *Sverus* munus suum militiâ mutavit

tavit confestimq; ad Norvagos suos profectus, tandem post quinquennium & varios in eo cum *Magno Erlingi* filio conflictus, quorum quatuor ad Nidrosiam in numulo hoc, literis NI. quater repetitis, Chronica Norvag. toties laudata enarrant, Magnum vesperâ Viti & Modesti ad Bergas unâ cum classe satis instructa anno 1184. prostravit. Dum toties acie justa de regno decertabatur, *Sverus* ter à populo Rex quidem est salutatus, nec tamen prius eum coronari Præfules regni permiserunt, quam decennio post ultimum cum *Magnus Erlingi* filio conflictum: Intercesserunt enim statim à *Magni* morte Regem *Sverum* inter & Archiepiscopum Nidrosiensem *Ericum* controversiæ magnæ, etiam ob Regi denegatum consecrationis ministerium, quod *Nicolanus Asloensis* Episcopus in comitiis ipsi anno 1193. Bergis demum præststit, postquam Archiepiscopus *Ericus* diu antea, variis cum Rege *Svero* exercitis offenditionibus, in Daniam ad *Absolonem* Archiepiscopum se contulerat, ibiq; & Romæ eum multis aggravare conatus erat criminibus & conviciis: Legato enim Apostolico etiam Regiam inunctionem sibi deneganti & subditos suos pecuniâ emungenti, festinum abitum è regno suo Rex *Sverus* imperavit. Hinc & in Regem hunc excommunicationis fulmen non tantum à Papa Celestino vibratum, sed & ab Innocentio est torsum, prout ex Epp. *Innocentii l. i. Epp. 382, 383 & 384.* edit. Baluz. percipimus. Itaq; *Saxo Grammat. histor. Dan. fol. 181*, qui Archiepiscopi *Absoloni* fidus fuit comes & potentiae ecclesiastice hic nimius cultor Regem eundem inter alia hunc in modum notat: *Et ne generis titulo carere videretur, originem mentitus Haraldum Hyberniensem avum sibi vendicando, Sigurdo (Sigurdo habent Chronica Norvagica) se procreatum configuit, cuius etiam nomen filio, quem antea patris vocabulo UNA (UNAS) appellaverat, aptavit. Et ut omnia prioris fortuna momenta subrueret, proaviq; vocabulo in eo presentari crederetur, simulatæ prosapia decus, novi nominis ornamenti usurpare sustinuit, Magnumq; se in argumentum generis vocitari constituit.* Vera quædam hic falsis immiscuisse Saxonem, numulus noster, qui Regem *Sverum* quoq; cognominat *Magnum*, testis est, id quod inscriptio gladii ipsius aliaq; monumenta, quæ ad sepulchrum Regis *Sveri* Bergis olim suspensa *Chron. Norvag. edit. Dan. pag. m. 527.* narrant, majoribus nostris quoq; tradiderunt. Qvo verò tempore *Magnum* hoc sibi *Sverus* Rex attribuerit cognomen aut impostum sit, non omnino liquet. Relatu Saxonis magnam habet verisimilitudinem id non prius factum esse censemus, quam de regio ipsius ortu certior factus erat, quo tempore & filii sui nomen ab Unade in *Sigurdi* transmutavit; At quia *Sveri* historia M. S., *Sverus Saga* dicta, cap. 4. *Sverum* admodum juvenem & nondum rerum potitum cognomine *Magnum* introducit, in somnio, quod de Sancto Olae *Sverus* habuit, dicentem: *Sidan næfndi hann Sværri Magnus,* „oc bad hann thva ser i thvi sama Vatni. i. e. Deinde vocavit *Sverum Magnum* & rogavit, ut se lavaret aquâ eadem: Credimus igitur majorem subesse veritatem, *Svero* à teneris adhæsisse illustre hoc & è familia Regia longè petutum cognomen, quemadmodum novimus, *Svenonem Estrithæ* filium & Daniæ Regem idem cognomen in baptismo esse consecutum & alios imitatores ejus extitisse in historiis nostris legimus. Alias *Sverus* hic, jam de Patre certior factus, more patrio, assumpsisset nomen patris, cuius hæredem in Regno Norvagiæ se esse omni jure prætendebat. Sed his argumentis de ortu *Sveri* cùm diu disputatum esset, tandem in solio justè Rex confirmatus est, qui fiducia

ducia causæ in morte Deum justum judicem implorans vitamq; universam piè transiens, progenie per tot annorum spatia in folio Regio usq; ad Reginam *Margaretam Valdemari Quarti* filiam deinde conservatâ, nos fadet, de justitia causæ eum fuisse omnino persvasissimum, nec propria fraude aut dolo malo qvicquam ab eo tentatum: Jure itaq;, licet extra conjugium natum, potiorem fuisse, qvam *Magnum Erlingi* filium, dilucidè admodum demonstravit *Bartholinus* nostras *Antiquit. lib. 2. cap. I. pag. 236.* Præterea numulus hic creditur eo magis ex architypo prognatus, qvòd coronata facies Regis *Sveri Magni* omni modo hic videatur quasi ad vivum efformata. Depingunt enim *Chron. Norvagica Sturlæi* pag. m. 527. *Sverum Magnum* fuisse hominem quadratum, pulcro & deductiori vultu, prolixâ & villosâ barbâ, qvæ fuit rufa, virum item eloquentem & nunquam se ita inebriantem, ut sui compos non fuerit, parciloq; erat singularis, dum accumbebat, & sedens spectatæ erat magnitudinis, stans vero brevioris staturæ, qvippe ipsi fuit thorax admodum longus sed femora pedesq; breviores: Miles quoq; strenuus & audax, qvem admodum historiæ eum ubiq; dilaudant. Rex interim fuit salutatus inde ab anno 1177, at in comitiis Bergensibus anno 1194 primùm consecratus, secundus Norvagiæ Rex, qui coronâ fuit insignitus. Regnum tenuit per 25 annos, cùm anno 1202. mortuus sit Bergis ibiq; sepultus.

PHILIPPI, DUCIS NORVAGIÆ.

Tab. XLI.

No. 70. ♫ PHILIPI. DUX NOVEGIE. *Eiusdem caput corolla exornatum.*

♫ MONETA E. ASLOENS. *In numi area aversa crux elegantior, qua in suo quoq; quadrato rosam ostentat.*

Norvagia anno 1204 Baglorum & Birckebeinorum seu Betulipedum dissidiis ubiq; inquietata, ejusdem annales tradunt, *Nicolaum*, Episcopum Asloensem, suppetias Regis *Valdemari II. Philippo*, sangvine sibi juncto, in Daniam profectū efflagitasse, ut Baglorum Dux in Norvagia constitueretur, quem & *Ingonis* Norvagiæ Regis ex sorore nepotem consanguineumq; *Valdemari* esse & populum regni hoc modo citius pacari & in unum corpus redigi posse, indicavit Episcopus idem; At *Erlingus*, jure se potiorem esse demonstrans, rerum in Norvagia apud Baglos potitus est, qui suauem *Nicolai Asloensis Philippum* Jarlum seu comitem suum statim fecit, qualem numus hic ex arbitrio Episcopi *Ducem Norvegie* nominat: Nam ex numi aversa inscriptione: MONETA E. ASLOENS. qvodammodo dispalescit, MONETAM esse Episcopi ASLOENSIS, quam & nullius nisi predicti *Nicolai* esse persentimus, cùm Episcopus hic tam multa ad fortunam *Philippi* fecisse legatur, ut non minus numus hunc perqvam nitidum cudi curaverit in gloriam & gratiam ipsius, qui non modo Dux sed & Rex Baglorum anno 1208 est salutatus & per decennium contra *Betulipedum* Regem se præstans Ducem strenuum, anno 1218. in Löfaasia præfecturæ Tönsbergensis tandem morbo decessit.

Numulus hic uti Episcopi Asloensis ab antiquariis nostris censetur, sic & monetæ Asloensis esse eam statuimus: Emporium qvippe ibi locorum inde

ab anno 1049 exstitisse, annales Norvagici memorant, cuius fundatorem Regem *Haraldum Haardraade* quoq; perhibent, qvod nomen suum est sortitum à præterflente amne *Loo* & ejusdem fluiminis ostio profundo, *Aaos* Norvagis dicto, qvorum inversione urbis nomen *Aaos-Loo* seu contractè *Aslo* resultat. Mercimoniorum oportunitate cùm hinc per annos 169. vires nullas non sumere Emporium hoc potuerit, præsertim sede Episcopali jam dudum nobilitatum, non minus jure cudendi numos esse donatum colligimus, qvam Bergensium oppidum, qvod Rege *Erico Præstehadere* anno 1281. monetæ privilegio munitum fuisse mox dabimus: Cui accedit numulus hic luci expositus tanquam oculatus testis aliiq; ejusdem farinæ numuli postea procusi *Asloe*, qvam vulgus *Opsloe*, dum stetit, appellare solebat, nomine aliquantum intorto. Vetus qvæ fuit urbs jam cineribus suis ab anno 1624. jacet sepulta, novâ confestim in tractu commodiori auspiciis singulariue indultu Gloriosissimi Regis *Christiani IV.* sitâ, nomine *Christiania* appellatur à potentissimo illo regnum suorum statore & instauratore, qvemadmodum in hunc usq; dicim eodem vocabulo floret & viget. Caput Principis *Philippi* in numi facie more Romano redimitum voluit Episcopus *Asloensis*, ut testarerur, *Philippe*, ob tantas contra *Betulipedes* fortibus ausis partas victorias, meritò debere corollam triumfalem, floribus hic commixtam & coactam, caputq; tanti Ducis regali Majestate aliquando dignè fore fertat, ut ita cum *Capella* loquamus. Nec minus concinnè inde in more positum habuere Galli, suos Duces coronâ seu corollâ insignire, memorat enim Rogerus Hovedenus circa exitum seculi 12. pag. 792. *Johannem*, Comitem Mortainensem, fratrem *Richardi I.* Angliæ Regis Rotomagi in festo S. Marci commorantem, accinctum fuisse gladio *Ducatus Normanniae* in Matrice Ecclesia per manum *Walteri Rothomagensis* Archiepiscopi: Et predictus Archiepiscopus posuit in capite Ducis circulum, habentem in summitate per circuitum rosas aureas, prout etiam hic in corolla Ducis *Philippi* aureæ rosæ quasi pullulare videntur.

REGIS ERICI MAGNI FILII.

Tab. XL.

No. 71. ♫ ERICVS REX NORVEGIE. *Caput Regis eleganter coronatum.*

In latere averso:

♫ CIVITAS BERGENSIS. *Crux quadrata rosam in quolibet sui angulo representans.*

Numulus hic argenteus nullius, nisi Norvagiæ Regis, *Erici Magni* filii poterit esse, qui anno 1280 Bergis maximâ cum solennitate regno est inauguratorus & ob suum deinde in Clericos malum affectum *Præstehader*: h.c. Sacerdotum osor est cognominatus: Etenim nec ejusdem nominis ante eum ullus ad gubernacula regni sedidit, nisi *Ericus Blood-Ore*, ab ascia sanguinolenta ita denominatus, qui verò imperium circa annum 929 tenuit, quo tempore nec dum in Norvagia monetam viguisse, percipiimus, nec ullus in septentrione nostro eo tempore aut tam nitidæ literaturæ cusus reperietur numerus. Quid? qvod nec Bergensem civitatem ante Regis *S. Olai* tempora, qui reg-

regnare cœpit anno 996. institutam legimus, multo minus inibi antea eretam fuisse officinam monetariam. Primum enim caperunt Bergæ commerciorum viribus increscere, regnantibus *Erico* hoc ejusq; Patre *Magnus Hacquini* filio, qvi *Lagebæter* i. e. Legum instaurator dictus: qvippe urbibus *Vandalicis* anno 1275 prima Bergis negotiandi concessa fuit potestas, ipsis à *Magno* illo Norvagiæ Statore indulta, qvam ratam filius ipsius *Ericus* habuit, qvorum tempore Bergis monetam sumpsisse vires, est verisimile, prout numi aversa hic confitetur. Itaq; in coronationis festivitate numulum hunc, Rege *Erico* imperium capeſſente, Bergis procusum fuisse credimus, qvo urbs eadem ſibi Regis gratiam ulterius e blandiri conata eſt, utpote qvæ jam dum monetae jure clementer donata videtur. Aut ſi malueris, civitatem hanc privilegiis iisdem jam munitam post primam Regis *Erici* in Danos expeditionem navalem, ipſo jam reduce, tanquam victoriatum, cudi hunc numum curaſſe: memorant enim annales Norvagici, hunc Regem *Ericum* ob maternum hæredium ſibi in Dania denegatum Regi *Erico Mervedio* bellum indixisse & anno 1288 unacum Danis extorribus & perfugis, qvafsi injuria in Dania affectis, qvi tamen *Ericum Glippingum*, *Mervedii* patrem, immeritissimè trucidarunt, diversas Daniæ urbes in favillas redigiffe, ipsumq; Regem post hanc expeditionem proximo in feſto Pascatos, procedentem in templum coronam auream portaffe, qvafsi re bene in Dania geſta: Proinde & coronatum Regis caput in numi facie urbem hanc exoptaffe, ſuſpicamur. Et tantum hac vice, donec tempus rariora tulerit!

*Potiora, quæ hic irrepsero, errata benevolus
Lector sic emendet:*

Pag. 10. lin. 2. pro pretioso lege pre-
tiosâ.

P. ead. l. 10. pro Præsbyteros l. Bres-
byteros.

P. 16. l. 2. pro ciruitum l. circuitum.

P. 38. l. 11. p. Lotharingus l. Lotharin-
gi.

P. 42. l. 26. p. redimeant l. redimant.

P. 47. l. 3. p. σύνχρονον l. σύγχρονον.

P. ead. l. 43. p. notundum l. rotun-
dum.

Cetera, quæ hebetiores fugerunt oculos, & quæ lector sponte sua corriget.

Pag. 48. lin. 27. p. bambarum lege bar-
barum.

P. 50. l. 23. p. paritur l. pariter.

P. 59. l. 22. p. flagillis l. flagellis.

P. 64. l. 9. p. haec l. hoc.

P. 68. l. 5. p. chersonensi l. chersonesi.

P. 71. l. 20. p. eandem l. cundem.

P. 76. l. 38. p. danariorum l. denari-
orum.

P. 78. l. 10. p. ordine l. ordini.